This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

IndL
4027
10

Digitized by Google

Ind L 4 ...

Digha-Nikāya

ii. 9 (Rhys Davids, No 22)

vol. 2, p. 290.

This ed. is by

Batuwan Tudāwa

with the old Sanna of

Daramitipola

VE RI TAS

Harvard College Library

THE BEQUEST OF

Charles R. Lanman

PROFESSOR OF SANSKRIT

1880–1926

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Mahāsatipatthāna Suttraya

129.
C

සන්නස සහිත

මහාසතිපට්ඨානසූත්‍රය.

ඩබ්ලිව්. ඩී. ලූවිස් අප්පුහාමි සහ

කේ. ඒ. ජේම්ස් පෙ‍්‍රරා අප්පුහාමිදු යන

අපිදෙදෙනා විසින්

කොළඹ

ශාස්ත්‍රාලෝක යන්ත්‍රාලයෙහි

මුද්‍රණය කරවන ලදී.

ශ්‍රී බුද්ධ වර්ෂ—2427.

1883.

Digitized by Google

Ind L 4037.10

HARVARD UNIVERSITY LIBRARY
Mar 15, 1941

Prof Charles Rockwell Lanman

F

Digitized by Google

දැක්වීමයි.

Warren

අසරණ සරණ සරණාගත වජ්‍රපඤ්ජර කරුණානිධානවූ අපතිලෝගුරු බුදුරජානන් වහන්සේ මේ මහාභද්‍රකල්පයට සාරසඞ්ඛ්‍ය කල්පලක්‍ෂයකින් ඔබ්බෙහි කුළුණුනුවණැති සුමේධනාං තාපසව දීපඞ්කරනම් බුදුරජානන් වහන්සේකෙරෙන් අෂ්ටධර්‍ම්ම සමෝධානයෙන්යෙදී නියතවිවරණශ්‍රීලැබ එතැන්පටන් ලොවපහළවූ සියළුබුදුවරයන්දැක ලබනලද විවරණශ්‍රීඇතිව දානාදී සමතිස්පෙරුම්පුරා තුසීපුරපැමිණ දසදහසක්සක්වල දෙවියන්ගේ ආරාධනාවෙන් කිඹුල්වත්පුරයෙහි ශාක්‍යකුල පරිශුද්ධ සුද්ධෝදන මහරජහුනිසා මහාමායාදේවීන් කුසපිළිසිඳ දසළුකඩමසකින් මව්කුසින්බිහිව ක්‍රමයෙන් වැඩිවියපැමිණ සියළුරාජ්‍යශ්‍රීහැර මහබිනික්මන් නික්ම පැවිදිව සයඅවුරුද්දක් දුෂ්කරක්‍රියාකොට සත්වෙනිවර්‍ෂයෙහි බොධිවෘක්‍ෂයකරාපැමිණ තුදුස්රියන් විදුරසුන්හි වැඩහිඳ මාරපරාජයකොට සර්‍වඥපදප්‍රාප්තව සත්සතියවා බ්‍රහ්මාරාධනාවෙන් බරණැස ඉසිපතනයෙහි දම්සක්පවත්වා එතැන්පටන් මණ්ඩලත්‍රයෙහි දනව් සැරිසරා දහම් වැසි වස්වමින් සත්වානුග්‍රහ කර වදාරණ බුදුරජානන්වහන්සේ එක්කාලයක කුරුරටටවැඩවදාරා එහිවසන භික්‍ෂු භික්‍ෂුනී උපාසක උපාසිකාදී සිව්වනක් පිරිස නිති භාවනාවෙහියෙදී වසනබැවිනුද තීක්‍ෂණප්‍රඥාවෙන් සමන්විතබැවිනුද එමකුරුරටදී මේ මහාසතිපට්ඨාන සූත්‍රාන්ත ධර්‍ම්මදේශනාව දේශනාකොට වදාළසේක—ඒ සතිපට්ඨාන සූත්‍රදේශනාව උන්වහන්සේගේ පිරිනිවීමට ඉක්බිතිව මහාකාශ්‍යපස්ථවිරප්‍රමුඛ පන්සියයක් මහරහතන් වහන්සේලා විසින් රජගහනුවරදීකළ පළමුවෙනි ධර්‍ම්මසංගායනාවෙහිදී සංගායනාකොට දීඝනිකායෙහි මහාවර්ගයට අන්තර්ගත කරණලදී—මේසූත්‍රය එක්විසිතැනෙක විදර්ශනාදක්වා බණවර දෙකකින් නිමියේයි— ඒ එක්විසි තැනනම්—ආනාපාන, ඉරියාපථ, චතුසම්පජඤ්ඤ, පටිකූල මණසිකාර, ධාතුමණසිකාර, ශනපසභා—සිවථිකා නවයත් එකොටගෙණ කායානුපස්සනා වෙනි තුදුස්තැනෙක,, වෙදනානු පස්සනා, චිත්තානුපස්සනා, දෙක්හිදෙතැනෙක, පඤ්චනීවරණ, පඤ්චුපාදානස්කන්ධ, ආධ්‍යාත්මික, බාහිර, දොළොස්වැදෑරුම් ආයතන, සප්තබෝධ්‍යඞ්ග, චතුසත්‍යයයි, ධම්මානුපස්සනාවෙහි පස්තැනෙකැයි මෙසේ එක්විසිතැන් දක්වේයි—

Digitized by Google

සීලසම්පනනවූ මධ්‍යම ප්‍රඥාවෙහි පිහිටි උපාසකාදී යම් කිසිවෙක් මේ මහාසතිපට්ඨාන සූත්‍රයෙහි දෙසූපරිදි නොසික්මවා සත්හැවිරිදකිත් වැඩිනොවන සප්තාහයකින් අඩු නොවන කාලයක් භාවනාකෙළේනම් ඕහට මෙම ජම්මයෙහි අර්හත් ඵලය නොලැබේනම් අනාගාමි ඵලය ලැබේයයි මෙහිම අවසානයෙහි වදාළබැවින් බුදුසසුන්හි සැදැහැතියත්විසින් මෙය ගරුකොට භාවනාකටයුතුයි—

මේමහා සතිපට්ඨානසූත්‍රය කවරකලෙක කවරෙක්විසින් සන්නකරණ ලද්දේදැයි සඩකාරහිතව කිය නොහැක්කේය නුමුත් කීර්ත්තිශ්‍රී මහරජානන් දවස දරම්ටිපොළ මහානායක ස්ථවිරයන්වහන්සේ විසින් සන්න කරණ ලදැයිත් සමහරුන්ගේ කල්පනායි—මේපොත දීර්ඝකාලයක් අතින්අතට ලිවීමෙන් වැරදිසහිතව තිබුනේය සැදැහැති උපාසකාදීන්ට අර්ථෝද්ග්‍රහණය දුස්කරබැවින් බටුවන්තුඩාවේ පණ්ඩිතොතනමයාවිසින් ශුද්ධකොට අච්චුගසවා ප්‍රසිද්ධකරණලද අකාරාදියක්සහිත පෙළද පූර්ණසන්න කීපයක් සහ තවත් ඊට ඕනෑකරණ පොත්ද, එකතුකොට සමත්ථ තෙරුන් වහන්සේ නමක්ලවා හැකිපමණින් ශුද්ධකරවා—ඩබ්ලිව්. ඩී. ලූවිස්අප්පුහාමි සහ—කේ. ඒ. ජේම්ස්පේ්‍රරා අප්පුහාමිද—යන අපි දෙදෙනා විසින් අච්චුගසවා ප්‍රසිද්ධකරණලදී—

තවද මෙහි යම් ප්‍රමාදාදි දොෂයොඇද්ද එයලොකාභිවෘද්ධියපිණිස ප්‍රාඥයන්විසින් ශුද්ධකරණු ලැබේවා—

මේපොත නැවත මුද්‍රාඞ්කණයකිරීමේ අයිතිවාසිකම මෙහිනම්පෙන අපිදෙදෙනාටම තබාගත්බව දතයුතුයි—

නමොතස්ස භගවතො අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස.

W.D.L. APPUHAMI

(1) එවං මෙ සුතං එකං සමයං භගවා කුරූසු විහරති කම්මාසදම්මං නාම කුරූනං නිගමො-තත්‍රඛො භගවා භික්ඛූ ආමන්තෙසි භික්ඛවොති භදන්තෙති තෙ භික්ඛූ භගවතො පච්චස්සොසුං භගවා එතදවොච.

එවම්මෙසුතං, මෙ; (ආයුෂ්මත්වූ මහාකාශ්‍යපස්ථවිරයන්වහන්ස)මාවිසින්(මේ මහාසතිපට්ඨාන සූත්‍රාන්ත ධර්මදේශනාව;) එවංසුතං, (මේආකාරයෙන් අසනලද මෙසේ අසනලද) මෙසේම අසනලදී; නොහොත්—මෙ, මාගේ; සුතං, ඇසීම; එවං, මෙසේමැයි; (කෙසේද) එකංසමයං, (ගර්භාවක්‍රාන්ති සමය ජාතිසමයසංවෙගසමය අභිනිෂ්ක්‍රමණසමය දුෂ්කරක්‍රියා සමය මාරවිජයසමය සම්‍යක්සම්බොධි සමධිගමකාලසමය දෘෂ්ටධර්මසුඛ විහාරසමය අත්තහිත පටිපත්තිසමය පරහිත පටිපත්තිසමය දෙශනා සමය කරුණා කෘත්‍යසමය යනාදී දෙවිසිණිසුත් කෙරෙහි ප්‍රකාශසමයන් අතුරෙන්) එක්ධර්මදේශනාසමයෙක්හි; භගවා, (සත්පුණ්‍ය ලක්ෂණ ධරත්වාදී භාග්‍යයෙන් යුක්තහෙයින්) භගවත්නම්වූ සර්වඥ රාජොත්තමයානන්වහන්සේ; කුරූසු, කුරුනම් ජනපදයෙහිවූ; කම්මාසදම්මං නාම, කල්මාසධම්මනම්වූ; (කුරුනම් ජනපදවාසීන්ගේ;) නිගමො, නිගමග්‍රාමය ගෝචරග්‍රාමකොට; විහරති, වාසය කරණසේක;—තත්‍රඛො, (එසේ යම් නිගමග්‍රාමයක් ගෝචර ග්‍රාමකොට වැඩවාසයකර වදාරණසේක්ද) එකල්හි වනාහි; භගවා, (ප්‍රමාණාතික්‍රාන්ත ලෝකධාතුගත අනන්තාපරියන්ත සත්වයන්ට උත්තම ගෞරවස්ථානීයවූ) භාග්‍යවතුන්වහන්සේ; භික්ඛවොති, මහණෙනිකියා; භික්ඛූ ආමන්තෙසි, (කුරුරටවාසී; භික්ෂූන්ට ආමන්ත්‍රණයකොට) වදාලසේක; තෙභික්ඛූ, ඒ (කුරුරට නියංගම්හි වාසය කරණ්ණාවූ) භික්ෂූහු; භදන්තෙති, ස්වාමීන් වහන්සැයිකියා; භගවතො, (ඓශ්වර්යවීර්‍යයශස ශ්‍රීසංකල්පසිද්ධි ප්‍රයත්නාඛ්‍යයන ෂට්ගුණ්‍යපරිපූර්ණතායෙන් පරමොත්කෘෂ්ටයටපැමිණී) භාග්‍යවතුන්වහන්සේට; පච්චස්සොසුං, ප්‍රතිවචනදුන්නාහුය; භගවා

නාථ්‍යවත් බුදුරජානන් වහන්සේ; එතදවොච, (මේ වක්‍ෂ
මානප්‍රකාරවචනයෙන්) මෙසේ වදාලසේක;—— ඒ ලො
කස්වාමිවූ අපතිලොගුරු බුදුරජානන්වහන්සේ කවරප්‍රකාරය
කින්වැඩ කුරුරටවාසී භික්‍ෂූත්තම ආමන්ත්‍රණයකර වදාරා මේ
සූත්‍රාන්තදෙශනාව දෙශනාකොට වදාලසේක්දයත්——

හෙමෙසේ දතයුතු——

මෙ මහාභද්‍රකල්පයට විසතාසංඛ්‍ය කල්පලක්‍ෂයකින් ඔබ්
බෙහි බ්‍රහ්මදේවනම් බුදුරජානන්වහන්සේ දැක බුදුවීමෙහි ස
තුටුව දෘඪතර සමාදානයෙන් යෙදී එශ්පිහිටුවනලද සිත්ඇ
තිව එතැන්පටන් සතාසංඛ්‍ය කල්පලක්‍ෂයක් මුළුල්ලෙහි ම
ණොප්‍රනිධානයපුරා. පුරාණගෞතම බුදුරජානන්වහන්සේදැ
ක බුදුගුණයෙහිපැහැද මමද මෙබඳු ශාක්‍යවංශයෙහි ඉපිද
බුදුවෙම්වයි වාක්ප්‍රභෙදයෙන් ප්‍රාර්ථනාකොට—එතැන්පටන්
නවාසංඛ්‍ය කල්පලක්‍ෂයක් මුළුල්ලෙහි වාක්ප්‍රනිධානයපුරා—
සාරාසඞ්ඛ්‍ය කල්පලක්‍ෂයකින් ඔබෙබහි බුදුවූ දීපංකරණම් බු
දුරජානන් වහන්සේ කෙරෙන් අෂ්ටධම්ම සමෝධානයෙන්
යෙදී නියතවිවරණශ්‍රීලැබ. එතැන්පටන් ලොවපහළවූ සිය
එබුදුවරයන්දැක කරණලද අධිකතර පූජාවන්ඇතිව දානාදී
සමතිස්පෙරුම්පුරා තුසිපුරපැමිණ දශදහසක්සක්වල දෙවිය
න්ගේ ආරාධනාවෙන් කිඹුල්වත්පුරයෙහි ශාක්‍යකුල පරිශුඞ
ශුඞොදන මහරජහුනිසා මහාමායාදෙවීන්කුස පිළිසිඳගෙ
ණ දශඑකඩමසකින් මව්කුසින්බිහිව ක්‍රමයෙන් වැඩිවියපැ
මිණ මහභිනික්මන්නික්ම පැවිදිව සයහව්රුද්දක් දුෂ්කර
ක්‍රියාකොට සත්වෙනිවර්ෂයෙහි වෙසඟපුර පසලොස්වක්දින
යෙහි අශ්වත්ථබෝධි වෘක්‍ෂමූලයෙහි විදූරසූත්හිවැඩහිඳ සපරිවා
ර මාරපරාජයකොට ලොව්තුරාබුදුව සත්සතියවා බ්‍රහ්මාරා ධ
නාවෙන් බරණැස ඉසිපතනත්හි දම්සක්පවත්වා එතැන්පටන්
මණ්ඩලත්‍රයෙහි දනව්සැරිසරා දහම්වැසිවස්වා සත්වානුග්‍රහකර
වදාරණ බුදුරජානන්වහන්සේ—එක්කාලෙක කුරුදේශයට වැ
ඩ එහිකල් මාස පාදයනනාමක්ඇති පෝරිසාදයන්ගේ පය
කතුවෙකඇවිනි විදිතැනමස්නැගී වනයරුහණයෙන් චිත්‍රද
රුසඳසවූ කැලලක්සිටිහෙයින් හෙතෙම කල්මාසපාදයොය
යනනාමක්ලද්දේය-ඒ පෝරිසාදයන්ට මහබෝසතානන්විසි
න් එමප්‍රදේශයෙහිදී බණකියා දමණයකල කාරණයෙන්ද ල
දනම්ඇති කම්මාසදම්මනම්වූ එමස්ථානයෙහි කරණලද ග්‍රා
මයද කම්මාසදම්ම නිගමග්‍රාමනම්විය—ඇතම්කෙනෙක්

Digitized by Google

පළමු ඒ කුරුරටවාසීන්ගේ කුරුධම්මනම් වෘතසමාදානය එම
ස්ථානයෙහිදී පැවැත්වූ කාරණය හේතුකොටගෙණ කම්මා
සසධම්මනම් වියසිකියා දකාර ධකාරයෙහියොදා කියති එම
ගුණධම්ම හේතුකොටගෙණ එහි උතුරුකුරුදිවයිනමෙන් සු
ලභවූ සියළුමසම්පත් ඇත්තේය එහෙයින් ඒ රටද කුරුරටනම්
වියසිකියා අත්ථවණ්ණනාකෙරෙත්—මෙසේ නොයෙක්ආකා
රයෙන් කම්මාසසධම්මනම්වූ ඒ නිගමග්‍රාමය ගෝචරග්‍රාම
කොට එහි බුදුන්ට වැඩවිසීමට නිසිලෙස්කරණලදද අමුතුවිහා
රයක් නැතිසෙයින් ඡිටතුඩුරු නොලත්වූ උදකසම්පන්න
ශීතාසීත්කාළවූ රම්‍යභූමිභාගඇති වනලැහැබෙක වාසයකර
ණ භාග්‍යවතුන්වහන්සේ එසමයෙහි කුරුරට භික්ෂූන්ට ආ
මන්ත්‍රණයකොට වදාරා මේ සතිපට්ඨාන සූත්‍රධම්මදෙශනාව
දෙශනාකර වදාලසේක— ඒකුරුරටවාසීහු නම් මහාමන්ධාතු
නම් චක්‍රවර්ත්තිරජකල ඒ රජ සතරමහද්වීපවාසීන්ට අනුශාස
නාපිණිස වැඩිගමනෙහි සෙසු තුන්දිවයින්වලින්ම චක්‍රරත්
නානුභාවයෙන් කැමතිතාක් අහසටනැගී ඒ රජහාඑක්ව ආ
සේනාව දඹදිවට පැමිනෙය නැවත ඒරජ මෙයටවඩා දෙ
ව්ලොවසැප උතුමැයිඅසා එහියනුකැමතිව එසේම සපිරිවර
සේනාවසහිතව චාතුම්මහාරාජික දෙව්ලොවටපැමිණ එයින්
නික්ම ශක්‍රපුරයටයනකල්හි ඒ රජඑක්වගිය සියළුමපිරිස එ
තැන්හීනැවතී චක්‍රරත්නයහා එක්ව දඹදිවටමබැස චක්‍රරත්
නය දෙවනුගමන් නැතිසෙයින් ඒ හැමදෙනම දඹදිවමර
ණසීට ඒ රජහුගේ ප්‍රධාන පුත්‍රුවන්වූ පරිනායකරත්නයකරා
පැමිණ ස්වාමීනි අපටවිසීමට නිසිභූමිප්‍රදේශයක් දුනමැනවැ
යිකියා ඉල්වාගෙණ ඒ හැමදෙන දඹදිවම විසූවාහුය— එ
හෙයින් පූර්‍වවිදේහයෙන් ආමිණිසූන් විසූරට පලමුසඟියුලෙ
සම විදේහරටනම්විය අපරගෝයානයෙන් ආමිණිසූන්විසූ
රට අපරන්තකනම් දනාව්විය උතුරුකුරුදිවයිනෙන් ආමිණි
සූන්විසූරට කුරුරටනම්විය—එසේලද නම්ඇති ඒ කුරුදේශ
ය ඍතුප්‍රත්‍යාදියෙන් සමෘද්ධසම්පන්නය කල්නොවරදවා ඒ ඒ
කලට නිසිලෙසපවත්නා වර්‍ෂාශීතෝෂ්ණාදි ඍතු යහපත්ව පැ
වතිමෙන් සුලභවූ ආහරපානවස්ත්‍රාදීන්ගේ සමෘද්ධතායෙන් එ
හිවසන භික්ෂුභික්ෂුණී උපාසක උපාසිකායන සිව්වනක් පාරි
සද්‍යයන්ගේම සැපවිහරණ ඇත්තේමය—එසේම ප්‍රත්‍යාදීන්
කලානතවීමක්නොව සැපවිහරණඇතිබැවින් නිරෝගිව ප්‍ර
සන්නවූ අකක්කසමෘදු මනාශරීරහා සිත්ඇත්තාහුය එසේම
ප්‍රත්‍යයෙන් කලානතව වියලීමෙන් සූෂ්කව කායචිත්ත පී

ධාවක්නොව සුලභතාවය හේතුකොටගෙණ ලබනලද ප්‍ර
ඥබලඇතිහෙයින් ඒ රටවාසීහු ගම්භීරධම්මකථාඅසා පිලිගැ
න්මට සමත්ථහෙයිනුදු තවද ඒ දනව්වැසි සිව්වනක්පිරිස්හුම
දානසීලභාවනාදී කුසලධම්මයන්හියෙදී අප්‍රමාදව වසනබැ
වින් ස්වභාවයෙන්ම සතිපට්ඨාන භාවනාවෙහියෙදී වාසය
කරන්නාහුය එහෙයින් යටත්පිරිසෙයින් එහිවසන දාසිදස්
කම්කරු පිරිවරජනයෝදපවා එක්වූවිට සතිපට්ඨාන ප්‍රතිසං
යුක්ත කථාවක්ම කරන්නාහුය එහෙයින් පැන්තොටට යන
එනතැන්හා නූල්කටිනාතැන් ආදිවූ ඒ ඒ තැන්හී එක්වූ ස්ත්‍රී
හුවිනමුත් නිරර්ථක කථා පැවැත්වීමක් නැත්තාහ ඉඳින් ය
ම්කිසි ස්ත්‍රියක් අනික්ස්ත්‍රියකට මෑනියෙනි තෙපි කවරසතිප
ට්ඨාන භාවනාවක් සිහිකරන්නීදැයි විචාලකල කිසිභාවනාව
කුත් නැතැයිකියා ඈ කිවහොත් ඈට ගර්හාකොට තොපගේ
ජීවිතයට නින්දාවේවයිකියා ජීවත්වීනමුදු මලවූත්වැන්නීය
මෙසේ ප්‍රමාදවීමක් නැවත නොකරවයිකියා අවවාදකොට
ඈට එක්තරා සතිපට්ඨාන භාවනාවක් උගන්වන්නාහුය—ය
ම්ස්ත්‍රියක් මම අසවල් සතිපට්ඨානභාවනාව සිහිකෙරෙමියි කි
යානම් ඈට ඉතාප්‍රසංසාකොට සාධුකාරදී තොපලද ජීවිත
ය ජීවිතනම්වෙයි මිණිසත්බවට තොපිම පැමිනියානම්වෙයි
තොපට වැඩපිනිස බුදුරජානන්වහන්සේද ලොව පහලවූසේ
කැයි යනාදින් ප්‍රසංසාකරන්නාහුය—එහිවසන මිණිසත්බව්
ලත්අය අප්‍රමාදව භාවනායෙහි යෙදීසීම කුමණාවිශ්මයෙ
ක්ද තිරිසන්ජාතියෙහි උපන් ගිරාපෝතකයෙකු පෝෂ්‍යය
කොට හික්මවාගෙණ ඇවිදිනා එක්තරා නාට්‍යකාරදුෂීයෙ
ක් ඒ කුරුණම් නියංගම භික්ෂුණීන්වසන ආරාමයකට්පැමිණ
එහිවැස නික්මයනකල ඒ ගිරාපෝතකයාව සිහිනොව ගෙ
නම ගියහෙයින් සාමණේරීහු ඕහට බුඩරක්ඛිතයයිකියා
නාමක්තබාගෙණ රක්ෂාකෙරෙති එකල්හී එක්දවසෙක අභි
මුඛයෙහිහුන් ගිරවානන්දක මහාසථවිරීගතාමෝ බුඩරක්ඛි
තය තාගේ කිසියම්භාවනා සිහිකිරීමෙක්ඇද්දැයි විචාරණ
ලදුව නැතස්වාමිනීයිකීහ එවිට සථවිරීතොම කියන්නී ප්‍රව්‍රා
ජිතතැන් සමීපයෙහි වසන්නාහුවිසින් තමාගේ ආත්මභාවය
සිහිනොකරවිසීම නුසුදුසුය එහෙයින් අනිකක් තටනොපි
ලිවන අට්ඨිඅට්ඨිකියා ශරීරයාගේ ඇට්සැකිලිබව දැනහදැර
වයිකියා භාවනාවෙහි හික්මෙව්වාහුය එතැන්පටන් එම අ
වවාදයලෙස භාවනායෙහි හැසිරවසන ඒ ගිරවානන් එක්
දවසක් සූර්‍යතපතපිමින් තොරණඅගසිටිකල එක්පක්ෂියෙක්

Digitized by Google

නබපඤ්ජරයෙන් ගසාගෙණ ගියේය ඒ දැක සාමණේරිහු ඔහු
එහුබඳවාගොස් ගලවාගෙණඅවුත් බුඩරක්ඛිතය පක්‍ෂියාවිසි
න් ගෙණයනකල්හි තෝ කුමක්සිතුයෙහිදැයි විචාලකල ස්වා
මිණී ඇටසැකිලෙලක් ඇටසැකිල්ල ගෙණයන්නේය කවරතැ
ණෙක්නී වැගිරයෙදොනෝයි කියා ඇටසැකිලිබවම ස්වාමිණී
මම සිහිකෙළෙමියි කීයේය—එකල්හි ථෙරීතෙමේ සාධු සාධු
බුඩරක්ඛිතය තට අනාගතභවයට මේ කුසලයම ප්‍රත්‍යයවන්
නේයයි කියා ප්‍රසංසාකෙළේය—මෙසේ එහිවසන්නාහු භා
වනායෙහි ඇළුම්ඇතිහෙයින්ද යනාදී නොයෙක් කාරණ
යෙන් අපභාග්‍යවතුන්වහන්සේ ඒ කුරුරටවාසීන්ට මේ සති
පට්ඨාන සූත්‍රදේශනාවෙන්වන මහත්අභිවෘඩියම දැකවදාළ
යම්සේ පුරුෂයෙක් රන්කරඬුවක්හෝ ස්වර්ණමඤ්ජුෂයක්හෝ
ලැබ අනේක ප්‍රකාර විසිතුරුමල් මුතු මැණික් ආදිවූ මාහැඟි
රත්නයන් එහි සුරක්ෂිතකොටතබා රක්‍ෂාකරන්නේද එපරිද්
දෙන්ම අපභාග්‍යවතුන් වහන්සේද ගම්භීර ධම්මයන් පිළිගැ
ණීමෙහි සමර්ථවූ කුරුරටවාසී පිරිසලදින් මෙසින් අන්‍යවූද
ගම්භීරාර්ථ ඇති දීඝනිකායෙහිම—මහානිධාන සූත්‍රය—මඩ්‍යම
නිකායෙහි සතිපට්ඨාන සූත්‍රය—සාරොපම සූත්‍රය—රුක්ඛූපම
සූත්‍රය-රට්ඨපාල සූත්‍රය-මාගන්‍දිය සූත්‍රය-ආනඤ්ජසප්පාය සූත්‍රය-
සහඅන්‍යවූද නොයෙක් සූත්‍රදෙශනාවන් ඒ කුරුරටදීම පැ
වැත්වූසේක—එසේ නොයෙක්ගැඹුරු ධම්මයන් පිළිගැණි
මෙහි සමර්ථහෙයින් සඩම්මවර චක්‍රවර්ත්තිස්වාමිවූ තිලෝගුරු
බුදුරජානන්වහන්සේ අනන්තාපරිමාණ බුද්ධවරයන්ටගෝචර
වූ එක්විසිතැනෙක්හි කම්මස්ථාන ප්‍රකාශකොට අර්හත්ඵලනැ
මති කොත්පලඳවාළීමෙන් කූඨගත්වා දෙශනාකරණලද
ඉතා මහත් ගම්භීරාර්ථ ඇති මේ මහාසතිපට්ඨාන සූත්‍රදෙශ
නාවද ශ්‍රඩාබුඩිසම්පන්න ඒ කුරුරටවාසීවූ සිව්වනක් පිරිසට
දෙශනාකිරීමෙන් මහත්වැඩදායක අභිවෘඩිවනබව දැකවදා
රමින් ඒ භික්‍ෂුභික්‍ෂුණී උපාසක උපාසිකායන සිව්වනක් පිරි
ස්අතුරෙන් භික්‍ෂුපිරිසම ප්‍රධානහෙයිනුද සියළුබුඩානුශාසනා
පිළිගැණීමෙහි සමර්ථහෙයිනුද භාග්‍යවතුන්වහන්සේගේ සමී
පයෙහි නිතිහැසිරෙණහෙයිනුද භික්ඛවොයිකියා ආමන්ත්‍රණය
කොට වදාලකල ඊට අනතුරුව ස්වාමිණී බුදුරජානන් වහන්
සැයිකියා ප්‍රතිවචනදුන්වා බුඩතේජසින් තැතිගෙණ බුඩගෞ
රවයෙන් එලහරිත සඳලිරුස් සෙයින් බුදුන්දිසාවට නම්නාව
පිරිවරාහුන් කුරුරටවාසී භික්‍ෂූන්ට—එකායනො අයංභික්ඛ
වෙ මග්ගො යනාදීන් මේ සතිපට්ඨාන සූත්‍රදේශනාවට ප
ටන්ගත්සේක—

(2) එකායනො අයංභික්ඛවෙ මග්ගො සත්තානං විසුද්ධියා සොකපරිද්දවානං සමතික්කමාය දුක්ඛදොමනස්සානං අත්ථගමාය ඤායස්ස අධිගමාය නිබ්බාණස්ස සච්ඡිකිරියාය යදිදංචත්තාරො සතිපට්ඨානා—

භික්ඛවෙ, මහණෙනි, සත්තානං, (රාගාදි කෙලෙසයන්ගෙන් කිළුටුවූ සිත්ඇති) සත්වයාගේ; විසුද්ධියා, (විසුද්ධිසංඛ්‍යාත) පිරිසිදුවීමපිණිසද; සොකපරිද්දවානං, සෝකපරිදේවයන්ගේ; සමතික්කමාය, ඉක්මවීමපිණිසද; දුක්ඛදොමනස්සානං (කායිකදුක්ඛය චෛතසික දෞර්මණස්‍ය යනමේ) දුක්දොම්නස් දෙදෙනාගේ; අත්ථගමාය, නැසීමපිණිසද; ඤායස්ස, ආර්‍ය්‍ය අෂ්ටාංගික මාර්ගයාගේ; අධිගමාය, පැමිණීම පිණිසද; නිබ්බාණස්ස, නිර්වාණනම් උතුම්අමාතයාගේ; සච්ඡිකිරියාය, (අවබොධවීමෙන්) ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීමපිණිස (පවත්නාවූ); යදිදංචත්තාරො සතිපට්ඨානා, යම් මේ සතරසතිපට්ඨාන කෙනෙක්ඇද්ද; අයං, මේතෙම; එකායනොමග්ගො, අයනසංඛ්‍යාතවූ එකම මාර්ගයෙක් වන්නේයයි වදාළසේක—

මෙසේ එකායනො මග්ගො යනුවෙන් එකායනමාර්ගය ප්‍රකාශකොට දක්වාවදාරණ භාග්‍යවතුන්වහන්සේ සත්වයන්ට නිවන්පුරවැදීමට මේ සතිපට්ඨාන භාවනාමාර්ගයහැර මීට දෙවෙනිවූ අන්කිසිමාර්ගයක් නැතිහෙයින්ද—ගණසංගනිකායෙන්දුරුව විවේකව හුදකලාව පිළිපැද්දයුතු භාවනාමාර්ගය හෙයින්ද මේ එකම බුද්ධශාසනයෙහිමුත් අනික්තැනක නැති හෙයින්ද මේභාවනා මගටවඩා එකම නිවන්පුරයට පැමිණීමට අන්කිසි මාර්ගයක්නැතිහෙයින්ද යනාදි නොයෙක්අර්ථයන් හේතුකොටගෙණ එකායනමාර්ගයයි වදාරණලද මේ පදයෙහි අර්ථයහේතුකොටගෙණ පූර්වයෙහිද මහතෙරුන්වහන්සේලාගේ ධම්මසාකච්ඡා පහළවිය—ඒ කෙසේදයත්—ත්‍රිපිටක චූලල නාගතෙරුන්වහන්සේ වදාරණසේක් සතිපට්ඨාන සූත්‍රදේශනාවෙහි එකායනො මග්ගොයන මේපදයෙන් ප්‍රකාශවූයේ ශ්‍රොතාපත්ති මාර්ගාදීන්ට පූර්වභාගවූ කායානුපස්සනාදි සතරසතිපට්ඨානයන් අරමුණුකොට පවත්නා භාවනාමාර්ගයයි වදාළසේක. උන්වහන්සේගේ ආචාර්‍ය්‍යවූ ත්‍රිපිටක චූලලසුමනනම් තෙරුන්වහන්සේ ඒ අසා ඇවැත්නි ඒ ආර්‍ය්‍යමාර්ගයන්හා සතිපට්ඨාන භාවනාමාර්ගසහිතවූ මිශ්‍රකමාර්ගයයි වදාළසේක—එවිට ශිෂ්‍යවූ එම ත්‍රිපිටක චූලලනාගතෙරුන්වහන්සේ ස්වාමීන්වහන්ස ලෝකෝත්තරවූ ආර්‍ය්‍යමාර්ගයට පැමිණෙන්නාහු විසින් මේ සතිපට්ඨා

න භාවනාමාර්ගය වැඩීමෙන්ම පැමිණියයුතුය එහෙයින්
ම පූර්වභාගනම් ලද මේ සතිපට්ඨාන භාවනාමාර්ගයම මෙහි
අභිප්‍රායයි නැවතත් දැන්වූසේක—ඒ අර්ථ ආචාර්‍ය්‍යයන්වහන්
සේ නැවතත් මිශ්‍රකමාර්ගයයි වදාලසේක—එකල්හි ශිෂ්‍යවූ
චූලනාගතෙරුන්වහන්සේ කිසිවක් නොවදාරා තුෂ්ණීම්භූ
තවූසේක එහෙයින් ප්‍රශ්නය නොනිමිකල්හිම දෙදෙනාවහ
න්සේම නැගීවැඩිසේක——නැවතත් ඒ ආචාර්‍ය්‍යතෙරුන්වහ
න්සේ සවස්වේලෙහි නහණතොටුවට වඩිමින් සිතනසේක්
මමවනාහි එකායනමාර්ගයම නිර්වාණට මාර්ගවනබැවින් ලො
කොත්තරමාර්ගයහ—සතිපට්ඨානමාර්ගය එකක්කොටගෙණ මි
ශ්‍රකමාර්ගයයි කීමි—චූලනාගයො ඒ පූර්වභාගවූ සතිපට්ඨාන
භාවනා මාර්ගයයි කියති එයින් කවරඅර්ථයක් ගතයුතුදෝ
හොයිසිතා සූත්‍රාන්තය මූලපටන් අර්ථපරිවර්ත්තනයෙන් අල
ලාබලමින් ගොස්—යොහිකොචි භික්ඛවෙ ඉමෙචත්තාරො
සතිපට්ඨානෙ එවංභාවෙය්‍ය සත්තවස්සානීති යනමේ ස්ථා
නයටපැමිණ එහි අර්ථ සලකනසේක්—යොහි කොචි—යන්
නෙන් ප්‍රකාශවූ සියළුම සිව්වනක් ඒ පිරිස්අතුරෙණ් ගිහිව ව
සන්නෙක් ලොකොත්තරවූ රහත්මගටපැමිණ සත්වර්ෂයක්
ගෘහවාසයෙහි එම ආර්‍ය්‍යගුණයෙන් යෙදීසිටීමක්නැත එහෙ
යින් මාවිසින් මිශ්‍රකමාර්ගයයි දැක්වූ අර්ථය ගතයුතු නො
වෙයි මාගේශිෂ්‍යවූ චූලනාගයන්විසින් දැක්වූ ලොකොත්ත
රමාර්ගයට පූර්වභාග සතරසතිපට්ඨාන භාවනාමාර්ගයයි දැක්වූ
අර්ථයම ගතයුතුයයි සිතා එමදැම අටවක්දිනයෙහි ධර්මදේ
ශනාචාර්‍ය්‍ය චූලනාග ස්ථවිරයන්ට පැමිණ මෙම සතිපට්ඨාන
සූත්‍රදේශනාවට ප්‍රාරම්භව ධර්මාසනාරූඪව හුන්කල්හි ධර්ම
ශ්‍රවන කාලඝොෂාශබ්දය අසා ආචාර්‍ය්‍යවූ ඒ මහතෙරුන් ව
හන්සේ එතනට පැමිණ ඊර්ෂ්‍යාමාණනැතිවම ඇවැත්වූ චූල්ල
නාගයෙනි මාවිසින් දැක්වූ මිශ්‍රකමාර්ගයයි යනවචනයහැර
තෙපි දැක්වූ පූර්වභාගමාර්ගයයි යනවචනයම ගෙණ එකායන
මාර්ගයෙහිම අර්ථකියයුතුයයි වදාලසේක——ඒ වචනයඅසා
උන්වහන්සේ මැණවැයිකියා පිලිගෙණ සිතනසේක් අප
ගේ ආචාර්‍ය්‍යවූ සියළුත්‍රිපිටක පර්‍ය්‍යාප්තිධර ශ්‍රැත බුද්ධවූ මෙබඳු
බහුශ්‍රැත භික්ෂූන්වහන්සේට පවා මේ ප්‍රශ්නයඇලලී ගැඹුරු
වපෙනීගියේය එහෙයින් අනාගතයෙහි පැවිදිවන මාගේ
මලනුවරුන්ට එසේනොවනසේ සූත්‍රය ගෙණහැරදක්වා නි
ශ්චලකෙශරම් සිතාවදාරා පටිසම්භිදානමාර්ගයෙන් උදාහරණ
යක්ගෙණ පූර්වභාගයෙහි සතිපට්ඨාන භාවනාමාර්ගයම එ

කායන මාර්ගයයි කියනුලැබෙයි වදාරා——මග්ගො නට්ඨඞ්ගිකො සෙට්ඨො——පෙ——* යනුවෙන් ප්‍රකාශවූ සම්‍යක්දෘෂ්ටි ආදී ආර්‍ය්‍ය අෂ්ටාඞ්ගික මාර්ගයට ඇතුලත් සම්මාසතියන පදාර්ථයෙහි පෙණීසිටි මෙම සතිපට්ඨාන භාවනාවම නිර්වාණයට භාවනාමාර්ගනම්වෙයි මෙයින්පිටත් අන්කිසිමාර්ගයක් නැතැයියනා මේ පාලිකුමය දැක්වීමෙන් මෙසේ ප්‍රශ්නය නිශ්චල කොට විසඳූසේක——

කතමෙ චත්තාරො.

ඉධභික්ඛවෙභික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී විහරති ආතාපීසම්පජානො සතිමාවිනෙය්‍යලොකෙ අභිජ්ඣාදොමනස්සං වෙදනාසු වෙදනානුපස්සී විහරති ආතාපී සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍යලොකෙ අභිජ්ඣාදොමනස්සං චිත්තෙ චිත්තානුපස්සීවිහරති ආතාපී සම්පජානො සතිමාවිනෙය්‍යලොකෙ අභිජ්ඣාදොමනස්සං ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති ආතාපී සම්පජානො සතිමාවිනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදොමනස්සං——

කතමෙ චත්තාරො, ඒ සතර සතිපට්ඨානයෝනම් කවරහයත්; භික්ඛවෙ, මහණෙනි; ඉධ, මේ සර්වඥ ශාසනයෙහි; භික්ඛු, මහණතෙම; කායෙ, (විශේෂයෙන් පිලිකුල්කටයුතු චතුර්මහාභූතවූ) මේ ශරීරයෙහි (ඒකාන්ත අශුභබවදැන;) ආතාපී, කෙලෙසුන් තවනවීර්‍ය්‍යඇති; සම්පජානො, සම්පජඤ්ඤයයි කියනලද ඥාණයෙන් සමන්විතවූ; සතිමා,(කායපරිග්‍රාහික සතියයි කියනලද ශරීරයාගේ අසාර අශුභවසයෙන් කයසිහිකරන්නාවූ) සිහියෙන්යුක්තවූයේ; ලොකෙ, ලූජ්ජන පලුජ්ජනාර්ථයෙන් ලෝකනම්වූ මේ ශරීරයෙහි; අභිජ්ඣා, කාමච්ඡන්දයයි කියනලද ලොභයද; දොමනස්සං, ව්‍යාපාදයයි කියනලද නොසතුටුබවද (යනමේ පාපධර්මයන්;) විනෙය්‍ය, අනිත්‍යාදි නොයෙක් ආදීනවකාරණයන් සිහිකිරීමෙන් පාපයට අවකාශනොදී) සංසිඳුවාගෙණ; කායානුපස්සීවිහරති, කායගතාසතිභාවනාව සිත්හීකරමින් වාසයකරන්නේ; වෙදනාසු, සුඛදුක්ඛ උපෙක්‍ෂාවසයෙන් නොයෙක්ප්‍රකාරවූ) වෙදනාවන්කෙරෙහි; ආතාපී, කෙලෙසුන්තවන වීර්‍ය්‍යඇති; සම්පජානො, සම්පජඤ්ඤනම් ලද ඥාණයෙන් යෙදීමෙන් (වාසය

---

* මග්ගො නට්ඨඞ්ගිකො—යනාදි ගාථාවයක්සහිත විස්තර අටුවාවෙන් බලාදතයුතු.

Digitized by Google

කරන්නාවූ;) සතිමා, (වේදනා පරිග්‍රාහිත සිහියයි කියනලද
සුවදුක්ආදි නොයෙක් වේදනාවන්ගේම ඒකාකාරව නොසි
ටවහා බිඳියාමෙන් දියබුබුළුසේ අසපිරවූ ඒකාකාරව නොප
වත්නාසවභාවය සිහිකරන්නාවූ) සිහියෙන් යුක්තවූ (තැනැ
ත්තේ;) ලොකෙ, (පුථුජ්ජන පලුජ්ජනාත්ථයෙන් හෙවත් විශෙ
ෂයෙන් නැතිවනකාරණයෙන් ලොකනම්වූ සුවදුක්ආදිය
විඳිම්වසයෙන් පවත්නා මේ) වෙදනාලෝකයෙහි; අභිජ්ඣා,
කාමච්ඡන්දයයි කියනලද ලෝභයද; දොමනස්සං, ව්‍යාපාදය
යි කියනලද නොසතුටුබවද (යනමේ පාපධම්මයන්;) ,විනෙ
ය්‍ය, (විෂ්කම්භනාදි වසයෙන්) සන්සිඳුවාගෙණ; වෙදනානු
පස්සීවිහරති, (වේදනාවන්ගේ සවභාවාදි නවසිහිකාරණ) වෙ
දනානුපස්සනා භාවනාසිත්හි කරමින් වාසය කරන්නේය;
චිත්තෙ, (රාගදෙවෂ මොහාදි නොයෙක්ප්‍රභෙදඇති)චිත්තයෙ
හි; ආතාපී, කෙලෙසුන් තවනවීර්‍යයඇත්තාවූ; සම්පජානො,
සම්පජඤ්ඤ සංඛ්‍යාත ඥාණයෙන් සමන්විතවූයේ; සතිමා,(චි
ත්ත පරිග්‍රාහික සිහියයි කියනලද චිත්තයාගේ සවභාවාදි න
වසිහිකරන්නාවූ) සිහියෙන්යුක්තව (වාසයකරණ තැනැත්
තේ;) ලොකෙ, (ඇතිව නැතිවන කාරණය හේතුකොටගෙ
ණ පුථුජ්ජන පලුජ්ජනාත්ථයෙන් ලොකනම් ලදචිත්ත) ලොක
යෙහි; අභිජ්ඣා, කාමච්ඡන්දයයි කියනලද ලොභයද; දො
මනස්සං, නොසතුටුබවද (යනමේ පාපධම්මයන්;) විනෙය්‍ය,
(තදඞ්ග විෂ්කම්භන වසයෙන්) සන්සිඳුවාගෙණ; චිත්තානු
පස්සී විහරති, චිත්තයාගේ සවභාවාදි නවසිහිකාරණ භාව
නාව මෙනෙහිකරමින් වාසයකරන්නේය; ධම්මෙසු, (පඤ්ච
නීවරණ ධම්මයන්ආදිවූ) ධම්මයන් කෙරෙහි; ආතාපී, කෙ
ලෙසුන් තවනවීර්‍යයඇති; සතිමා, සිහියෙන් සමන්විතවූයේ;
සම්පජානො, සම්පජඤ්ඤයයි නම්ලද ඥාණයෙන් යුක්තවූයේ;
ලොකෙ, (යථොක්තාර්ථ යෙන් ලොකයයි ලදනම්ඇති නී
වරණාදි ධම්ම) ලොකයෙහි; අභිජ්ඣා, කාමච්ඡන්දයයි නම්ලද
ලොභයද; දොමනස්සං, ව්‍යාපාදයයි නම්ලද නොසතුටුබ
වද (යනමේ පාපධම්මයන්;) විනෙය්‍ය, සන්සිඳුවා (නිශ්චල
වහිද;) ධම්මානුපස්සී විහරති, (නීවරණාදි ඒ ඒ ධම්මයන්ගේ
සවභාවාදි නවසිහිකරණ) ධම්මානුපස්සනා භාවනාවසිහිකර
මින් වාසය කරන්නේය.

උද්දෙසවාරං

මෙසේ උදෙස්විසින් සතර සතිපට්ඨාන දේශනාව සංක්ෂේ
පකොට දක්වාවදාරා නිද්දෙස්විසින් විස්තර දේශනාකාරණ

ධම්මාධිපති ධම්මධජ ධම්මකාය ධම්මරජත්වූ සර්වඥ රාජො
ත්තමයානන් වහන්සෙ කථංචභික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායා
නුපස්සීවිහරති යනාදීන් තමන්වහන්සේම ප්‍රශ්නකොට ම
තුදක්වන ක්‍රමයෙන් විස්තරවූ කායානුපස්සනා සතිපට්ඨාන
දෙශනාවට පටන්ගත්සේක—

(3) කථංචභික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී විහරති—
ඉධභික්ඛවෙ භික්ඛු අරඤ්ඤ ගතොවා රුක්ඛමූල ග
තොවා සුඤ්ඤාගාර ගතොවා නිසීදති පල්ලඞ්කං ආ
භුජිත්වා උජුංකායං පණිධාය පරිමුඛං සතිං උපට්ඨ
පෙත්වා සොසතොව අස්සසති සතො පස්සසති
දීඝංවා අස්සසන්තො දීඝං අස්සසාමීති පජානාති
දීඝංවා පස්සසන්තො දීඝං පස්සසාමීති පජානාති
රස්සංවා අස්සසන්තො රස්සං අස්සසාමීති පජානාති
රස්සංවා පස්සසන්තො රස්සං පස්සසාමීති පජානාති
සබ්බකාය පටිසංවෙදී අස්සසිස්සාමීති සික්ඛතිසබ්බ
කාය පටිසංවෙදී පස්ස සිස්සාමීති සික්ඛති පස්සම්භ
යං කායසංඛාරං අස්සසිස්සාමීති සික්ඛති පස්සම්භයං
කායසංඛාරං පස්සසිස්සාමීති සික්ඛති සෙය්‍යථාපි
භික්ඛවෙ දක්ඛො භමකාරොවා භමකාරන්තෙවා
සීවා දීඝංවා අඤ්ඡන්තො දීඝං අඤ්ඡාමීති පජානාති
රස්සංවා අඤ්ඡන්තො රස්සං අඤ්ඡාමීති පජානාතිඑව
මෙවඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු දීඝංවාඅස්සසන්තො දීඝං
අස්සසාමීති පජානාති දීඝංවාපස්සසන්තො දීඝංපස්ස
සාමීති පජානාති රස්සංවා අස්සසන්තො රස්සං අස්ස
සාමීති පජානාති රස්සංවා පස්සසන්තොරස්සං පස්ස
සාමීති පජානාති සබ්බකාය පටිසංවෙදී අස්සසිස්ස
මීති සික්ඛති සබ්බකාය පටිසංවෙදී පස්සසිස්සාමීති
සික්ඛති පස්සම්භයං කායසංඛාරං අස්ස සිස්සාමීති
සික්ඛති පස්සම්භයං කායසංඛාරං පස්සසිස්සාමීති
සික්ඛති—

භික්ඛවෙ, මහණෙනි, භික්ඛු,(සංසාරෙ භයං ඉක්ඛතීති භික්ඛු යනුහෙයිං සසරභයදක්නා අර්ථයෙන් භික්ෂුනම්වූ යම්කිසි) යොගාවචරයෙක්තෙම; කායෙ, (කේසාදි දෙතිස්කුණු කොටසින්යුත් රූප) කයෙහි; කායානුපස්සී, කායගතාසති සිත්හි කරමින්; කථංවිහරති, කෙසේ වාසයකරන්නේද; භික්ඛවෙ, මහණෙනි; ඉධ, මේශාසනයෙහි; භික්ඛු, (යථොක්ත අර්ථයෙ

Digitized by Google

ණ්) භික්ෂුනම්ලද හෙතෙම; අරඤ්ඤගතොවා; අරණ්‍යයකට ගියේහෝ; රුක්ඛමූලගතොවා (භාවනාවට සුදුසුවූ) වෘක්ෂ මූලයකට ගියේහෝ; සුඤ්ඤාගාරගතොවා, (එසේම භාවනානුරූපවූ ජනයන්ගෙන්) හිස්වතිබෙන ගෙයකට ගියේහෝ හෙතෙම; පල්ලඞ්කං ආභුජිත්වා, බද්ධපර්‍ය්‍යඞ්කයබැඳ; කායං, ශරීරය; උජුංපණිධාය, සෘජුකොට (අෂ්ටාදසප්‍රමාණවූ කොඳුඇටසනග්ගිනොනම් ඔවුනොවුන්කෙරෙහි පිහිටාතිබෙනසේ අවංකව) පිහිටුවාගෙණ; පරිමුඛංසතිං, (නිර්වාණසැපයෙහි සිහියඑලඹවා එමනිවන්ම අරමුණුකරමින්) සිහිය අභිමුඛකොට; උපට්ඨපෙත්වා, පිහිටුවාගෙණ; නිසීදති, හිඳිනේය; සො, (ඒ භාවනාවට නිසිලෙස මෙසේ සිහිය ඔබිනොබ යාගනාදී බැඳගෙණහුන්නාවූ) හෙතෙම; සතොව, සිහියෙන්ම; අස්සසති, ආශ්වාසය පවත්වන්නේය; සතොව, සිහියෙන්ම; පස්සසති, ප්‍රාශ්වාසයපැවැත්වීම කරන්නේය; දීඝංවා අස්සසන්තො, දීඝකොට ආශ්වාස කරන්නේහෝ; දීඝං අස්සසාමීති පජානාති, දීඝකොට ආශ්වාස කරන්නෙමි දන්නේය; දීඝංවා පස්සසන්තො, දීඝකොට ප්‍රාශ්වාස කරන්නේහෝ; දීඝං පස්සසාමීති පජානාති, දීඝකොට ප්‍රාශ්වාසය කරන්නෙමි දන්නේය;රස්සංවා අස්සසන්තො, ළුහුඬුකොට ආශ්වාස කරන්නේහෝ; රස්සංවා අස්සසාමීති පජානාති, ළුහුඬුකොට ආශ්වාසස කරන්නෙමි දන්නේය; රස්සංවා පස්සසන්තො, ළුහුඬුකොට ප්‍රාශ්වාසයකරන්නේහෝ; රස්සංපස්සසාමීති පජානාති, ළුහුඬුකොට ප්‍රාශ්වාසය කරන්නෙමි දන්නේය; සබ්බකාය, සියළු (ආශ්වාස ප්‍රාශ්වාස) කායයාගේ (උත්පත්තික්‍රමාදී සියළුප්‍රවෘත්තිය) පටිසංවෙදී, විශේෂයෙන් වැටහී (භාවනාකරණ තැනැත්තේ;) අස්සසිස්සාමීති, ආශ්වාසය පවත්වනෙමිසිතා; සික්ඛති, ආසේවනවසයෙන් අභ්‍යාසකරන්නේය; සබ්බකායං, (කියනලද ක්‍රමඇති) සියළු (ආශ්වාස ප්‍රාශ්වාස) කායයාගේ ප්‍රවෘත්තිය; පටිසංවෙදී විශේෂයෙන් ප්‍රකාශව වැටහීමෙන් නුවණැසින් දක්නා තැනැත්තේ; පස්සසිස්සාමීති, ප්‍රාශ්වාස කරන්නෙමිදැන; සික්ඛති, හික්මීමෙන් (අභ්‍යාශකරන්නේය;) කායසංඛාරං, (මහත් ඖලාරික) කායසංස්කාරය; පස්සම්භයං, සන්සිඳුවන්නේය (එසේසන්සිඳුවා වසනතැනැත්තේ;) අස්සසිස්සාමීති, ආශ්වාශ කරන්නෙම්දැන; සික්ඛති, හික්මීමෙන් අභ්‍යාසකරන්නේය; කායසංඛාරං, (මහත්වූ) කායසංස්කාරය; පස්සම්භයං, සංසිඳුවා වසනතැනැත්තේ; පස්සසිස්සාමීති, එසේ ප්‍රාශ්වාශකරන්නෙම්දැන; සික්ඛති, හික්මීමෙන් වාසයකරන්නේය; භි

Digitized by Google

ක්ඛවෙ, මහණෙනි; දක්ඛො, දක්‍ෂවූ; භමකාරොවා, භ්‍රමකා
රයෙක්හෝ; භමකාරන්තෙවාසීවා, භ්‍රමකාරයාගේ අතවැස්
සාහෝ; දීඝංවා අඤ්ඡන්තො, (දික්මහත් භාන්ඩයන් ලියනකා
ල හස්තපාදාදීන් දිගුකිරීමෙන්) දික්කොටඅදන්නේහෝ; දීඝං
අඤ්ඡාමීති, (මහත්භාඩ ලියනපිණිස) දික්කොට අදනෙමි
කියාද; රස්සංවා අඤ්ඡන්තො, ක්‍ෂුද්‍රභාඩ (ලියනපිණිස අත්පා
වක්කොට එහුඹුවහිද) අදන්නේහෝ; රස්සංඅඤ්ඡාමීති, එසේ,
එහුඹුකොට මදමදව අදනෙමිකියා; සෙය්‍යථාපි පජානාති,
හම්සේ දන්නේවේද; එවමෙවඛො, එපරිද්දෙන්ම වනාහි;
භික්ඛවෙ, මහණෙනි; භික්ඛු,(මේ ආනාපාණසති භාවනාවෙහි
යෙදීවසන) යෝගාවචර තෙම; දීඝංවා අස්සසන්තො, දික්
කොට ආශ්වාසකරන්නේ හෝ; දීඝං අස්සසාමීතිපජානාති,දික්
කොට ආශ්වාශ කරන්නෙමි දන්නේය; දීඝංවා පස්සසන්තො;
දික්කොට ප්‍රාශ්වාශ කරන්නේහෝ; දීඝං පස්සසිස්සාමීති
පජානාති, දික්කොට ප්‍රාශ්වාස කරන්නෙමිසිකියා දන්නේය;
රස්සංවා අස්සසන්තො, එහුඹුකොට ආශ්වාස කරන්නේහෝ;
රස්සං අස්සසාමීති පජානාති, එහුඹුකොට ආශ්වාස කරන්
නෙමිසි දන්නේය; සබ්බකායං, ආශ්වාස ප්‍රාශ්වාස කායයාගේ
(සියළුප්‍රවෘත්තිය;) පටිසංවෙදී, විශෙෂයෙන් වැටහී (භාවනා
කරණතැනැත්තේ;) අස්සසිස්සාමීති, ආශ්වාසපවත්නෙමිසිකි
නා, සික්ඛති, හික්ම (අභ්‍යාසකරන්නේය,) සබ්බකායං, සියළු
(ආශ්වාශ ප්‍රාශ්වාශ) කායයාගේ (ප්‍රවෘත්තිය); පටිසංවෙදී, (වි
ශෙෂයෙන් ප්‍රකාශව වැටහීමෙන්) නුවණැසින්දක්නා තැනැ
ත්තේ; පස්සසිස්සාමීති, ප්‍රාශ්වාශ කරන්නෙමිසිදැනැ; සික්ඛති,
හික්ම (මෙසේ අභ්‍යාසකරන්නේය;) කායසංඛාරං, (මහත්වූඖ
ලාරික) කායසංස්කාරය; පස්සම්භයං, සන්සිඳුවන්නේය(එසේ
සන්සිඳී වසනතැනැත්තේ;)අස්සසිස්සාමීති, ආශ්වාශ කරමිසිදැ
නැ; සික්ඛති, හික්මීමෙන් අභ්‍යාසකරන්නේය; කායසංඛාරං,
මහත්වූ කායසංස්කාරය; පස්සම්භයං, සන්සිඳීමෙන් වසනතැ
නැත්තේ; පස්සසිස්සාමීති, එසේ ප්‍රාශ්වාශ කරන්නෙමිදැනැ;
සික්ඛති, හික්මීමෙන් (මෙසේ ආනාපාණසති භාවනාවෙහි
යෙදී වාසය කරන්නේය—— මෙසේ [ආශ්වාස ප්‍රාශ්වාශග
ණන්ක්‍රම සිහිකිරීමය යනමේ ආනාපාණසති භාවනාවසයෙන්
කායානුපස්සනා සතිපට්ඨාන භාවනාවෙහි දක්වනලද ක්‍රම
යෙන්යෙදී වසන යෝගාවචරයාගේ බොහෝ දීර්ඝකාලයක්
මුළුලෙලහි රූපාදී නොයෙක් අරමුණුවල ව්‍යප්තවසිට සියළු
දුකට කාරණවූ පඤ්චකාමච්ඡන්දයම පුරුදුවීමෙන් දුර්වවූ කම්ම

Digitized by Google

සථානභාවනාමාර්ගයට බස්නටනොකැමැතිවූ අභිතවූ අකෘතඥවූ ඒසිත කුළුගොන්බැඳ අදනා රථයසම ඵාසුමාර්ගයෙන් පහව විෂමමාර්ගයට වදනාසේ අහිතවූ අඵාසුවට කාරණවූ අමාර්ගයෙහිම දිවන්නේය නොයෙක් නොයෙක්ජාතිවල ඒ ඒ පාප කර්මවල හැසිරීමෙන් පවුපුරා නොයෙක් ව්‍යසන පාප්තව බොහෝකාලයක් කායික චෛතසික දුඃඛාතුර සොචන ලක්‍ෂණවූ කුළුගොණකුවැනි නොහික්මුණු ඒ සිතනුවණැත්තන්විසින් නිශ්චලවනසේ දමනය කටයුත්තේය—යම්සේ කුළුදෙනෙකුගේකිරි පානයකොට වැඩුනු කුළුවස්සකු දමණයකරණුකැමති ගොපළුතෙම දෘඩවූ නොහික්මුණු ඒ කුළුවස්සා කුළුදෙන්කෙරෙන් වෙන්කොටගෙණ එක්පාර්ශවයෙහි වලක්කැණ මහත්ටැඹක් හිඳුවා එහි බලසහිත රැහැණකින්බඳිනලද කුළුවස්සා ඔබිනොබපැණ වැටී වෙහෙසීමෙන් රැහැණබිඳගෙණ අනික්තැනකට පලායන්ට නොහැකිව එමටැඹනිසාම හිඳිනේවේද— එපරිද්දෙන්ම බොහෝදීර්කාලයක් මුළුල්ලෙහි රූපාරම්මණාදි පචකාමවිෂනැමති රසයම අනුභවකිරීමෙන් වැඩෙනලද නුසුදුසු අරමුණටම තමා පෙරපුරුදුලෙස සුහුවදිවන සුළුවූ කුළුගොණකුවැනි නොහික්මුණු නපුරුචිත්තය දමණයකොට වැඩනි යොදනුකැමති භාවනා වෙහියෙදි වසන යෝගාවචරයාවිසින් රූපාදි ආරම්මණයන්කෙරෙන් දුරුව ශ්‍රද්ධාප්‍රඥාදි බලසහිතවූ ඒ සිහියනැමති රැහැණබිඳගෙණ ඒ ඒ තැන හැසිරීමට හිරිඔතප් නැමති ප්‍රාකාරයෙන් වටකොට යානොදී දමණයෙහිපිහිටුවා මේ.භාවනාවෙහියෙදි අප්‍රමාදව උත්සාහ කටයුත්තේය-

> ඉතිඅජ්ඣත්තංවා කායෙ කානුපස්සී විහරති, බහිද්ධාවා කායෙ කායානුපස්සීවිහරති අජ්ඣත්ත බහිද්ධාවා කායෙ කායානුපස්සීවිහරති සමුදය ධම්මානුපස්සීවා කායස්මිං විහරති වයධම්මානුපස්සීවා කායස්මිංවිහරති සමුදය වයධම්මානුපස්සීවා කායස්මිං විහරති- අත්ථිකායොතිවාපනස්ස සතිපච්චුපට්ඨිතාහොති යාවදෙවඤාණමත්තාය පතිස්සතිමත්තාය අනිස්සිතොචවිහරති නචකිඤ්චිලොකෙ උපාදියති එවම්පි භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී විහරති—

ඉති, මෙසේ, අජ්ඣත්තංවා, තමාගේහෝ; කායෙ, (ආශ්වාස ප්‍රාශ්වාස) කයෙහි; කායානුපස්සී විහරති, කායානුපස්සනා භාවනාව සිත්හිකරමින් (ආනිසංසවසයෙන් සලකාගෙණ) වාසයකරන්නේය; බහිද්ධාවා, අනුන්ගේහෝ; කායෙ, (ආශ්වා

Digitized by Google

ස ප්‍රාශ්වාස) කායෙහි, කායානුපස්සී විහරති, කායගතාසති කම්මට්ඨානය මෙනෙහිකරමින් වාසයකරන්නේය; අජ්ඣත්ත බහිද්ධාවා, (කියනලදක්‍රමයෙන්) ආධ්‍යාත්මිකවූහෝ; බාහ්‍යවූහෝ; කායෙ,(ආශ්වාස ප්‍රාශ්වාස)කායෙහි; කායානුපස්සී විහරති කායගතාසතිභාවනාව මෙනෙහිකරමින්(අප්‍රමාදව) වාසයකරන්නේය; සමුදය ධම්මානුපස්සීවා, *(යම්සේ කම්මාරයින්ගේ කඹුරුසමය නලය ඊටකරණ ව්‍යායාමයයන කාරණානිසා වාතයබ්බිනොබ සම්සේහැසිරේද එපරිද්දෙම් මේභාවනාවෙහි යෙදුනු යොගාවචර භික්ෂූහුගේ ශරීරයද නාසාපුටයද චිත්තයදනිසා ආශ්වාස ප්‍රාශ්වාසයන්ගේ) උත්පත්ති ධම්මයන් දක්නේහෝ; කායස්මිං විහරති, (ආශ්වාස ප්‍රාශ්වාස) කායසිහි කරමින් වාසයකරන්නේය; වයධම්මානුපස්සීවා, (යථොක්ත ක්‍රමයෙන් ඔවුන්ගේ) විනාස ස්වභාව දක්නේහෝ; කායස්මිං විහරති, කය සිහිකරමින් වාසයකරන්නේය; සමුදයවය ධම්මානුපස්සීවා, කලෙක උත්පත්තිය කලෙකවිනාශය දන්නේහෝ; කායස්මිං විහරති, (ආශ්වාස ප්‍රාශ්වාස) කායයාගේ ඉපදීම නැසීම සිහිකරමින් වාසයකරන්නේය; අස්සපන, ඒ යෝගාවචරයාහට වනාහි; අත්ථිකායොති, ආශ්වාසප්‍රාශ්වාසය ඇත්තේය (සත්වපුද්ගලාදී කිසිවෙක් නැත්තේය) යි කියා; සතිපච්චුපට්ඨිතාහෙති, සිහිය පිහිටුවනලද්දේය; යාවදෙව, යම් සිහියක් එසේම නාකොට පිහිටුවන ලද්දේද ඒ සිහිය; ඤාණමත්තාය, (මතුමත්තෙහි) ඤාණයාගේ වෘද්ධිය පිණිසද; පතිස්සතිමත්තාය, ස්මෘතියයි කියනලද සිහියගේ වැඩීමපිණිසද; අනිස්සිතොච විහරති, (තෘෂ්ණා දෘෂ්ටියනමේ නිශ්‍රයන් දෙදෙනාගේ වසයෙන්දුරුව) අනිශ්‍රිතව වසන්නේය හෙවත් තෘෂ්ණාදෘෂ්ටි යන අකුසලයන් දෙදෙනාගෙන් දුරුව වාසය කරන්නේය (එහෙයින්;) ලොකෙ, සත්වලොකයෙහි; කිඤ්චි, කිසි රූපාදියක්; නචඋපාදියති, ආත්මාදි වසයෙන් වරදවා ගැන්මක් නොකරන්නේය, භික්ඛවෙ, මහණෙනි; භික්ඛු, මහණතෙම; එවම්පි, මෙසේද; කායෙ, ආශ්වාස ප්‍රාශ්වාස කායෙහි; කායානුපස්සී විහරති, කායගතාසති භාවනා සිහි කරමින් වාසයකරන්නේය——

——අනාපාන සතිකඩං——

මෙසේ ආශ්වාස ප්‍රාශ්වාසදෙදෙනාගේ ප්‍රවෘත්ති වසයෙන්

---

* කම්මාරයන්ගේ කඹුරුසමනම යකඩ තඹ පිත්තලාදීන් කම්මාන්ත කරන්නන්ගේ මයිනාසමයි.

Digitized by Google

ශරීරයාගේ ස්වභාව සිහිකරණ කායානුපස්සනා භාවනාව ප්‍රගුණකොට දක්වාවදාරා දැන් ගමනාදි ඊර්‍යාපථයෙහුදු දක්වනුපිණිස සුගත තථාගත සිවංකර චතුරොඝා ඵතරණ සේතුභූත අපහාස්‍යවත් බුදුරජාණන්වහන්සේ පුනචපරං යනාදීන් වදාල සේක——

(4) පුනචපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ගච්ඡන්තොවා ගච්ඡාමීති පජානාති ඨිතොවා ඨිතොම්හීති පජානාති නිසින්නොවා නිසින්නොම්හීති පජානාති සයානොවා සයානොම්හීති පජානාති යථා යථාවාපනස්ස කායො පණිහිතොහොති තථා තථානං පජානාති——

පුනචපරං, නැවතද; භික්ඛවෙ, මහණෙනි; භික්ඛු, මහණතෙම; ගච්ඡන්තොවා, යන්නේහෝ; ගච්ඡාමීති, යන්නෙමි කියා; පජානාති, දන්නේය; ඨිතොවා, සිටින්නේහෝ; ඨිතොම්හීති පජානාති, සිටින්නෙමියි දන්නේය; නිසින්නොවා, හුන්නේහෝ; නිසින්නොම්හීති පජානාති, හිඳිනෙමියි දන්නේය; සයානොවා, සයනයකරන්නේහෝ; සයානොම්හීති පජානාති, සයනයකරන්නෙමියි දන්නේය; අස්සපනකායො, ඔහුගේ කයවනාහී; යථා යථාවා, යම්යම් ඊර්‍යාපථයකින්; පණිහිතොහොති, පිහිටුවනලද්දද; තථා තථා, ඒ ඒ ප්‍රකාරයෙන්; නං, ඒ ඊර්‍යාපථය; පජානාති, දන්නේය——

ඉති අජ්ඣත්තංවා කායෙ කායානුපස්සී විහරති බහිද්ධාවා කායෙ කායානුපස්සී විහරති අජ්ඣත්ත බහිද්ධාවා කායෙ කායානුපස්සී විහරති සමුදය ධම්මානුපස්සීවා කායස්මිං විහරති වයධම්මානුපස්සීවා කායස්මිං විහරති සමුදය වයධම්මානුපස්සීවා කායස්මිං විහරති——

ඉති, මෙසේ; අජ්ඣත්තංවා කායෙ, තමාගේ ශරීරයෙහිහෝ; කායානුපස්සී විහරති, (ගමනාදි ඒ ඒ ඊර්‍යාපථයන් අනුව සිතහැර) කයඅනුව බලමින් වාසය කරන්නේය; බහිද්ධාවා කායෙ, අනුන්ගේ ශරීරයෙහිහෝ; කායානුපස්සී විහරති, (ගමනාදි ඒ ඒ ඊර්‍යාපථයන් අනුවසිතහැර) කායගතාසති සිත්හිකරමින් වාසයකරන්නේය; අජ්ඣත්තබහිද්ධාවා කායෙ, තමාගේහෝ අනුන්ගේහෝ ශරීරයෙහි; කායානුපස්සී විහරති, (ගමනාදි ඒ ඒ ඊර්‍යාපථයන් අනුවසිතහැර) කායගතාසති සිත්හිකරමින් වාසයකරන්නේය; සමුදයවයධම්මානුපස්සීවා (ගමනාදි ඒ ඒ ඊර්‍යාපථයන්ගේ) උත්පත්ති ක්‍රම

විසින් දක්නේහෝ, කායසම්ං විහරති, (මේ ඊර්යාපථ කායයාගේ ස්වභාව සිහිකෙරෙමින්) කායානුපස්සනා භාවනාවෙහි යෙදී වාසයකරන්නේය; වයධම්මානුපස්සීවා, (ඊර්යාපථයන්ගේ) විනාශක්‍රමවිසින් දක්නේහෝ; කායස්මිංවිහරති; කායානුපස්සනාවෙහි යෙදී වාසයකරන්නේය; සමුදය වයධම්මානුපස්සීවා චතුර්විධ ඊර්යාපථයන්ගේ) උත්පත්ති විනාසක්‍රම විසින් දක්නේහෝ; කායස්මිංවිහරති, කායානුපස්සනා භාවනාවෙහි යෙදී වාසයකරන්නේය—

අත්ථිකායොති වාපනස්සසති පච්චුපට්ඨිතා හොති
යාවදෙව ඤාණමත්තාය පතිස්සතිමත්තාය අනිස්සි
තොච විහරති නචකිඤ්චිලොකෙ උපාදියති එව
ම්පි භික්ඛවෙභික්ඛු කායෙ කායානුපස්සීවිහරති—

අස්සපන, (ඒ ඊර්යාපථානුස්මරණයෙහි යෙදීවසන) ඒ යෝගාවචරයාහට වනාහි; අත්ථිකායොති, (ඊර්යාපථවසයෙන් පවත්නා එම ඊර්යාපථ) කායඇත්තේය; (පරමාර්ථවසයෙන් සත්වපුද්ගලකෙනෙක් නැත්තේයයිකියා;) සතිපච්චුපට්ඨිතාහොති, සිහිය පිහිටුවන ලද්දේය; යාවදෙව, යම්සිහියෙක් එසේ මනාකොට පිහිටුවන ලදද ඒ සිහිය; ඤාණමත්තාය, ඤාණයාගේ වැඩීමපිණිසද; පතිස්සතිමත්තාය, සමෘතියගේ වැඩීමපිණිසද; අනිස්සිතොච විහරති, (තෘෂ්ණාදෘෂ්ටි යනමේ දෙදෙනාගෙන්) අනිශ්‍රිතව හෙවත් තෘෂ්ණාදෘෂ්ටියන අකුසලයන් දෙදෙනාගෙන් දුරුව වාසය කරන්නේය (එහෙයින් හෙතෙම;) ලොකෙ, මේ සත්වලෝකයෙහි; කිඤ්චි, කිසිරූපාදියක්; නචඋපාදියති, (ආත්මාදිවසයෙන්) වරදවා ගැන්මක් නැත්තේය; භික්ඛවෙ, මහණෙනි; භික්ඛු, භික්ෂුතෙම හෙවත් යෝගාවචර තෙම; එවම්පි, මෙසේදවනාහි; කායෙ, මේ ශරීරයෙහි; කායානුපස්සී විහරති, කායගතාසති භාවනාව සිත්හිකරමින් වාසය කරන්නේය—

——ඉරියාපථ කඩං——

මෙසේ ගමනාදි සතරඉරියව්වසයෙන් ශරීරයාගේ ස්වභාව සිහිකරණ කායානුපස්සනා භාවනාව විභාගකොට දක්වා වදාරා දූත් චතුසම්පජඤ්ඤ වසයෙනුදු දක්වනුපිණිස දේමා ති දේවවූ අප භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පුනචපරං යනාදීන් වදාලසේක——

Digitized by Google

(5) පුනචපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු අභික්කන්තෙ පටික්කන්තෙ සම්පජාන කාරීහොති ආලොකිතෙ විලොකිතෙ සම්පජානකාරීහොති සමිඤ්ජිතෙ පසාරිතෙ සම්පජානකාරී හොති සංඝාටිපත්ත චීවරධාරණෙ සම්පජාන කාරීහොති අසිතෙපීතෙ ඛායිතෙ සායිතෙ සම්පජානකාරීහොති උච්චාර පස්සාවකම්මෙ සම්පජාන කාරීහොති ගතෙ ඨිතෙ නිසින්නෙ සුත්තෙ ජාගරිතෙ භාසිතෙ තුණ්හීභාවෙ සම්පජාන කාරී හොති—

පුනචපරං, නැවතද; භික්ඛවෙ, මහණෙනි; භික්ඛු, මහණතෙම; අභික්කන්තෙ, ඉදිරියටයාමෙහිද; පටික්කන්තෙ, අපසුකරනැවීමෙහිද; සම්පජාන කාරීහොති, ප්‍රඥාවෙන්දැන පරමණීයකොට (සාවනොවූ කායසම්මතවූ ඇටසැකිල්ලෙක් ඉදිරියට යාමආදි ක්‍රියාකරන්නේයයි සලකාදැන) කරන්නේය, ආලොකිතෙ, අභිමුඛය බැලීමෙහිද; විලොකිතෙ, අනුදික් බැලීමෙහිද; සම්පජාන කාරීහොති, ප්‍රඥාවෙන්දැන මෙසේබලන්නේය; සමිඤ්ජිතෙ, හස්තපාදයන් හැකිලීමෙහිද; පසාරිතෙ, දිගුකිරීමෙහිද; සම්පජාන කාරීහොති, ප්‍රඥාවෙන්දැන (ඒ ඒ ප්‍රයොජනසලකා) කරන්නේය; සංඝාටිපත්තචීවරධාරණෙ, සංඝාටි පාසිවුරුදැරීමෙහිද; සම්පජාන කාරීහොති, (ධාතුසමූහයෙක් ධාතුසමූහයෙක්වැලඳගණී යනාදික්‍රමයෙන්)ප්‍රඥාවෙන්දැන සැලකීමෙන් වැලඳගන්නේය; අසිතෙ, අනුභවකිරීමෙහිද; පීතෙ, පානයකිරීමෙහිද; ඛායිතෙ, (ඛාද්‍යාදි විකෘතීන්ගේ) කෑමෙහිද; සායිතෙ, (මීසකුරු ආදීන්ගේ) රසවිඳීමෙහිද; සම්පජානකාරීහොති, නුවනින්දැන සලකා ප්‍රයෝජන විඳිනේය; උච්චාරපස්සාවකම්මෙ, (ශරීරයෙන්) මලමූ පහකිරීමෙහිද; සම්පජානකාරීහොති, ප්‍රඥාවෙන්දැන ආදීනවසලකා (ශරීරකිස) පවත්වන්නේය; ගතෙ, යාමෙහිද; ඨිතෙ, සිටීමෙහිද; නිසින්නෙ, හිඳීමෙහිද, සුත්තෙජාගරිතෙ, නිද්‍රාවකිරීමහා නිදිදුරුකිරීමෙහිද; තුණ්හීභාවෙ, කථානොකිරීමෙහිද; සම්පජානකාරීහොති, ප්‍රඥාවෙන්දැන ඒ කෘත්‍ය පවත්වන්නේය.

ඉති අජ්ඣත්තංවා කායෙ කායානුපස්සී විහරති බහිද්ධාවා කායෙ කායානුපස්සී විහරති අජ්ඣත්තබහිද්ධාවා කායෙ කායානුපස්සී විහරති සමුදය ධම්මානුපස්සීවා කායස්මිං විහරති වයධම්මානුපස්සීවා කායස්මිං විහරති සමුදය වයධම්මානුපස්සීවා කායස්මිං විහරති—

Digitized by Google

ඉති, මෙසේ; අජ්ඣත්තංවා කායෙ, තමාගේ ශරීරයෙහි හෝ; කායානුපස්සී විහරති, (ඉදිරියට යාම්ආදි ඒ ඒ ක්‍රියාවන් අනුවසිතහැර ස්වලක්ෂණ විසින් සිහිකරණ) කායානුපස්සනා භාවනාවෙහියෙදී වාසයකරන්නේය; බහිද්ධාවා කායෙ, අනුන්ගේ ශරීරයෙහිහෝ; කායානුපස්සී විහරති, කායානුපස්සනා භාවනාවෙහි යෙදී වාසය කරන්නේය; අජ්ඣත්තබහිද්ධාවායේ, තමාගේ හෝ අනුන්ගේ හෝ ශරීරයෙහි; කායානුපස්සී විහරති, කායානුපස්සනා භාවනායෙහි යෙදී වාසය කරන්නේය; සමුදය ධම්මානුපස්සීවා, (අභික්කමනාදි ඒ ඒ ක්‍රියාවන්ගේ) උත්පත්ති ක්‍රමය දක්නේහෝ; කායස්මිං විහරති, කායානුපස්සනා භාවනාවෙහියෙදී වාසයකරන්නේය; වයධම්මානුපස්සීවා, (ඉදිරියට යාම්ආදි ඒ ඒ ක්‍රියාවන්ගේ) විනාසයත් අනුවදක්නේ හෝ; කායස්මිං විහරති, කායානුපස්සනා භාවනාවෙහි යෙදී වාසය කරන්නේය; සමුදය වය ධම්මානුපස්සීවා, (අභික්කමනාදි ඒ ඒක්‍රියාවන්ගේ) උත්පත්තිහා විනාසක්‍රම දක්නේහෝ; කායස්මිං විහරති, කායානුපස්සනා භාවනාවෙහි යෙදී වාසයකරන්නේය—

අත්ථි කායොති වා පනස්ස සතිපච්චුපට්ඨිතා හොති යාවදෙව ඤාණමත්තාය පතිස්සතිමත්තාය අනිස්සිතොච විහරති නචකිඤ්චිලොකෙ උපාදියති එවම්පි භික්ඛවෙභික්ඛු කායෙ කායානුපස්සීවිහරති—

අස්සපන, (මෙසේ ඒ චතුසම්පජඤ්ඤ භාවනාවෙහි විභාග දන හැඳින එහි යෙදීවසන) ඒ යොගාවචරයාහට වනාහි; අත්ථිකායොති, (ඉදිරියටයාම ආදීවූ නොයෙක් ක්‍රියාපැවැත්විමය යනමේ) කයඇත්තේය (පරමාර්ථයෙන් සත්වපුද්ගල කෙනෙක් නැත්තේ) යයිකියා; සතිපච්චුපට්ඨිතාහොති, සිහිය පිහිටුවනලද්දේය; යාවදෙව, යම් ඒ සිහියෙක් එසේමණ කොට පිහිටුවන ලද්දේද ඒ සිහියවනාහි; ඤාණමත්තාය, මතුමත්තෙහි ඤාණයාගේ වෘද්ධියපිණිසද; පතිස්සතිමත්තාය, (සමෘතිසංඛ්‍යාත) සිහියගේ වැඩීමපිණිසද; අනිස්සිතොච විහරති, (තෘෂ්ණාදෘෂ්ටි දෙදෙනාගෙන්) දුරුව වාසයකරන්නේය; ලොකෙ, (කායසම්මතවූ) ශරීරලෝකයෙහි; කිඤ්චි, කිසි යාම්ඊම් ආදි ක්‍රියාවක්; නචඋපාදියති, ආත්මාදිවසයෙන් ගැන්මක් නොකරන්නේයි; භික්ඛවෙ, මහණෙනි; භික්ඛු; මහණතෙම; එවම්පි, මෙසේද; කායෙ, මේශරීරකයෙහි; කායානුපස්සීවිහරති, කායගතාසති භාවනාව සිත්හිකරමින් වාසයකරන්නේය—

Digitized by Google

චතුසම්පජඤ්ඤ කඩං

මෙසේ අභික්කමනාදිවූ චතුසම්පජඤ්ඤ වසයෙන් ශරීරයාගේ සවභාව සිහිකරණ කායානුපස්සනා භාවනාව විභාගකොට දක්වාවදාරා දැන් පටික්කූල මනසිකාර වසයෙනුදු දක්වනුපිණිස අප භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පුනචපරං යනාදින් වදාළසේක.

(6) පුනචපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉමමෙවකායං උද්ධං පාදතලා අධොකෙස මත්ථකා තචපරියන්තං පූරං නානප්පකාරස්ස අසුචිනො පච්චවෙක්ඛති.

පුනචපරං, නැවතද; භික්ඛවෙ, මහණෙනි; භික්ඛු, මහණතෙම—නොහොත්-යෝගාවචරතෙම; උද්ධංපාදතලා, පාදතලයෙන්උඩ; අධොකෙසමත්ථකා, හිසකේ මස්තකයෙන් යට; තචපරියන්තං, සම කෙළවරකොටඇති; පූරං නානප්පකාරස්සඅසුචිනො, නානාවිධ අසූචින් පිරීසිටි; ඉමමෙවකායං, (කුණුකොටස්වූ ව්‍යාමමාත්‍රවූ) මෙම ශරීරයම; පච්චවෙක්ඛති, සිහිකරන්නේය.

හෙකෙසේද

අත්ථි ඉමස්මිං කායෙ කෙසා ලොමා නඛා දන්තා තචො මංසං නහාරු අට්ඨි අට්ඨිමිඤ්ජා වක්කං හදයං යකනං කිලොමකං පිහකං පප්ඵාසං අන්තං අන්තගුණං උදරියං කරීසං පිත්තං සෙම්හං පුබ්බො ලොහිතං සෙදො මෙදො අස්සුවසා ඛෙලො සිංඝා නිකාලසිකා මුත්තන්ති.

කෙසා, (හිස්වසාසිටි සමෙහි විඅගක්පමණ වැදසිටි) කේසයෝය; ලොමා, (අතුල් පතුල්හැර බොහෝසෙයින් සෙසුශරීරචර්මයෙහි ලෙහෙඩිපමණ වැදපිහිටියාවූ) ලෝමයෝය; නඛා, (මස්සම්බන්ධවූ තණ්හී තඹවන්වූ සෙසුතණ්හී සුදුවූ පිලීපොතුවැනි සටහන්ඇති ඇඟිලිඅගපිට පිහිටිවිසි) නියපොත්තෝය; දන්තා, (සුදුවර්ණවූ නොයෙක් සටහන්ඇති එක්මුල් දෙමුල් තුන්මුල් සිව්මුල් එකොන් දෙකොන් තුන්කොන් සිව්කොන්ඇති සම්පූර්ණ දත්ඇත්තහුගේ වසයෙන් දෙතිස්) දන්තයෝය; තචො, (කලු රත්වන්ආදි නොයෙක් වර්ණවූ යම්සිවියක් සියලුශරීරයෙන් පිඩුකරණලද්දී ඩෙබරඇටක්පමණවේද ඒසිවියෙන්යට පිහිටියාවූ සියලුශරීරයවසාසිටි සුදුවර්ණවූ)සමය; මංසං,(අතිරේක සහිතවූ තුන්සියයක්ඇට වසාසිටි කැලමල්වැනි නවසියයක්)මස්පිඩුය; නහාරු,උගුරෙ

හි මතුභාගයෙහිපටන් පෙරටුවෙත්ගියාවූ මහනහර පසක්ද
එසේමදකුණැලයෙත්ගියාවූ පසක්ද වම්ඇලයෙන්ගියාවූ පස
ක්ද පිටිපසින්ගියාවූපසක්ද දකුණත වැලදෙමින්පෙරටුවෙත්
හා පිටිපසින්ගියාවූමහනහරදසයක්ද එසේම වමතවැලෙදෙ
මින්ගියාවූමහනහරදසයක්ද දෙපයවැලඳගෙණ පෙරටුවෙන්
දපිටිපසින්දගියාවූ මහනහරවිස්සෙක්දැයි මෙසේ කැනහිලි ම
ල්කැකුළුබඳුසටහන්ඇති ශරීරයදරන්නාවූ මහනහරසැටක්ද,
ජීවවඩාසිටුම්වූ වරදූල්රැහැණට බඳුවූදකිඳිගුබඳුවූද· වීණාතත්
බඳුවූද, දලහුබඳුවූද, ඒඒප්‍රදෙශයෙහි පැතිරසිටිනහරද, අතුල්
පතුල්පිට පක්ෂිපාදබඳුනහරද හිසෙහි ලදරුවන් හිසපලඳනා
දූල්හුවැනි නහරද අව්වෙහිවනනලද මසුත්බඳනා දූලකට
බඳු පිටෙහි නහරද ශරීරයෙහි බහාලූ දූල්සැට්ටයක්බඳු ඒ ඒ
අඞ්ගප්‍රත්‍යඞ්ගගත නහරදැයි මෙසේ ගෙයකබැඳසිටි වැල්වෙ
න් සියළුශරීරයෙහි ඇටසැකිලිබැඳිසිටි සුදුවර්ණවූ නවසියය
ක්,)නහරය; අට්ඨි,(ශරීරයෙහි දෙතිස් දත්ඇට වෙන්කොට ග
ත්හෙයින් සෙසු සිව්සැටක්අත්ඇටද සිව්සැටක් පාඇටද)මාංස
නිශ්‍රිතවූ සිව්සැටක් මෘදුඇටද විලුම්ඇට දෙකද එකිඑකි පාද
යෙහි ගොප්ඇට දෙකද සීත්කකුලෙහි හෙවත් කෙන්ඩෙහි
ඇටදෙකද දනඇටයද කලවේ ඇටයද කටියෙහිඇටදෙකද
පිටකටුවෙහිඇටඅටලොසද පරාලඇටසූවිස්සද ලෙහිඇටතුදු
සද හදයඇටයද අකුඇටදෙකද පතුඇටදෙකද බාහුඇට දෙ
කද අතඅගඇට දෙකද උගුරෙහිඇට සතද හනුඇට දෙකද
නාසයෙහි ඇටයද හිස්කබල් නවයද මෙසේ තුන්සියයක්)
ඇටය; අට්ඨිමිඤ්ජා, (හුණනලක බහාලූ ඉදීගිය වේඅග බඩක්
ඩැතිසටහන්ඇති ඒ ඒ ඇටඇතුලෙහි පුරාසිටි සුදුවර්ණඇති)
ඇටමිදුළුය; වක්කං, (ගලවළුයෙන් නික්මුනු එක්මුලක් ඇති
මඳක්නැත්ගොස් දෙකක්වබෙදුනාවූ මහනහරින්බැඳී හෘදය
මාංශය වටකොට සිටියාවූ උරබඳුඇටක්වැනි වර්ණඇති එක
නටුවෙහිගත් අඹදෙකකටබඳු ආකාරඇති වකුගඩුනම්වූ එක්
වබැඳිසිටි) මස්පිඩුදෙකය; හදයං, (රත්පියුම්පෙතතක පිටබඳු
පැහැඇති යටබලාතුබූ නෙළුන්කැකුලකට බඳු ආකාරඇති
පිටතින් සිළුටුවූ ඇතුලත වැටකොළු එලයක ඇතුලවැනිවූ
නුවනැත්තන්ට මදක්පිපුනාවූ නුවනමදවුන්ට හැකුළුනාවූ
ඇතුලෙහි දෙඹඇටක් පිහිටනපමන වලක්ඇති යම්වලෙ
ක අඩපතක්පමන ලෙහෙසිටිද යම්ලෙයක් ආශ්‍රයකොට-
මනොධාතු මනො විඤ්ඤාණධාතු දෙදෙනාපවතිද්ද, රාගචරි
තයාහට රත්වර්ණවූ-වෙෂචරිතයා හට කළුවූ මොහචරිත

යාහට මස්දෙව් දියත්තක්බඳුවූ-විතක්ක චරිතයා හට කොල්ලූපුසබඳුවූ පැහැඇති-ශ්‍රද්ධාචරිතයාහට කිණිහිරිමලකටබඳු පැහැඇති-ප්‍රඥචරිතයාහට පිරිසිඳුකරණලද ජාතිරංග මාණික්‍යයක්මෙන් පැහැඳුනු සුදුවණීණවූ ඒ ලෙයදරා සිටින්නාවූ දෙතනමැදපිහිටි)හෘදය මාංසයද; යකනං,(මූලදීඑකක්ව අග දී දෙකක්වූ කොබලීල පතකටබඳු සටහන්ඇති තුවනමද වූත්වඑකක්වූ තුවනැත්තන්ට කුඩාවදෙකක්හෝ තුනක්හෝ වූ ඉතාරත්නොවූ මහනෙල්මලක පෙතිපිටබඳුවූ වණීඇති දෙතනමැද දකුනුපාශ්වයෙහි පිහිටි අක්මානත්වූ එක්ව බැඳිසිටි) මස්පටලදෙකය; කිලොමකං,(සුදු දුහුල්කඩකබඳු වණීඇති හෘදයද වකුගඩුවදවසාසිටියාවූ පටිච්ඡන්න දලඹුවදසිය එශරීරයෙහි සම්ංයට මාංසවැලඳගෙණසිටි අපටිච්ඡන්න දලඹු වදසියන පටිච්ඡන්න අපටිච්ඡන්නාවසයෙන් විප්‍රකාරවූ)දලඹුව යපිහකං,(නිකමලකටබඳුවණීඇති බොහෝසෙසිත්සතගුල් පමනාවූ කළුවස්සෙකුගේ දිවටබඳු සටහන්ඇති ආහුධපහරින් පිටතට නික්මුනුකලහි ජීවිතක්‍ෂයවන්නාවූ හදවතාවංපාශ්වයෙහි උදරපටලයාගේ මතුභාගයෙහි පිහිටියාවූ) බඩදිවය; පපඵාසං,නොසමකොටකැවූ මහත් පූකැබැල්ලකටබඳු සටහන් ඇති ඇතුලෙහි කැබිදෙයක් නැතිකල්හි නැගාවූ කම්මජ තේජස්හුගේ උනුසුමෙන් පහරණලදහෙයින් සපාහෙලූ පිඳුරුසපක්මෙන්නිරසවූ ඕජස්නැත්තාවූ ඉතා නොපැසුනු දිඹුල්ඵලයකටබඳු වණීඇති දෙතනඅතුරෙහි හදවතද අක්මාවද මත් තෙත්වසාගෙන එලෙමින් දෙතුන්කඩක්ව බෙදිසිටියාවූ)පපුසමය; අනතං,(හිස්වල්පත්නැති ඇලිගැරඩියෙකුටබඳු සටහන්ඇති මත්තෙත් ගලවලූයෙහිදපාත ගුදප්‍රදේශයෙහිද බැඳිසිටියහෙයින් ගලවළුවහා ගුදප්‍රදේශය කෙළවරකොටඇති. පුරුෂයන්ට දෙතිස්රියන් පමනවූ ස්ත්‍රීන්ට අටවිසිරියනක් පමනවූ එක්විසිතැනකින් නැමුනාවූ ශරීරඇතුලෙහි පිහිටි) අතුනුවැටිය හෙවත් බඩවැලය; අනතගුණං, (හෙල්මැලිමූලකටබඳු වණීඇති පාපිස්නා බිස්සෙහි දරණමඩුලල එපිට මෙපිට නොයනලෙස වෙලුරෙද්දක්මෙන් උදළු පොරොආදියෙන් කම්මාන්ත කරනනාවූන්ගේ අතුනුවැටිය ගිලියනොදීඑක්කොටබැඳි එක්විසි අතුනුවැටි අතුරෙහිසිටි) අනතගුණනම්වූ අතුනුබහනය; උදරියං, (පෙරහනෙහි සිපිලකොට බඳනාලද සහලටබඳු සටහන්ඇති උදරයෙහිවූ වැලඳූආහරයසි, උදරයනම් දෙඅතින්පෙලෙනලද තෙත්සළුවෙහිමැද නැගීඇතිවන අවකාසසංස්ථානයබඳුවූ අනතපටලයයසි එයපිටතින් සිළුවූය

ඇතුලත කුණුවගියකොස්කටුවෙක ඇතුලපිට බදුය යම් උද
රයෙක තක්කෝටනම් පණුවෝය ගණ්ඩුපාදනම් පණුවෝ
ය පටගුවැනි පණුවෝය හුවැනි පණුවෝයයි මේආදි දෙ
තිස්කුල ප්‍රභෙදඇති පණුවෝ ආකුලව්‍යාකුලව මූලුමූලුව හැ
සිරෙත්නාහු වෙසෙත්ද යම්පණුවෝවනාහී පානභෝජනා
දිය නැතිකල්හි පැණනැගී හෘදයමාංසයට පහරිත්ද පාන
භෝජනාදිය වලඳනකලද ඌර්ධ්වමුඛව පලමුකොට වැලඳූ
දෙතුන් ආලොපයක් ඝුහුවඝුහුව පැහැරගෙණකත්ද යමක් ඒ
පණුවත්ටවදන තිඹිරිගෙයවේද වැසිකිලියවේද ගිලන්හල
වේද අමුසොහොන්වේද යම් උදරපටලයෙක්හි පානභො
ජනාදිය වැටීතිබේද යම්සේ සැඩොල්ගම්දොරවූ ගවරවලට
ග්‍රීෂ්මකාලයෙහි දළපොදඇතිව වැසිවස්නාකල්හි දියෙන්
ගෙණයන මලමූත්‍ර සම් ඇට නහර කඩ කෙල මූකුනු ලෙහෙ
ආදිවූ නොයෙක් කුණුවැටී මඩදියෙන් හැලලී දෙතුන්දව
සක් ඇවෑමෙන් හටගත්තාවූ පණුකුලයන් ඇතිවූයේ සූර්‍ය්‍ය
රශ්මි වේගයෙන් කකියනලද්දේ මතුමතුයෙහි පෙනබුබුළු
නැගෙමින් ඉතා නිල්පැහැඇතිව අතිශයින් දුගඳ පිළිකුල්ව
එලබෙන්ටද දකින්වද නුසුදුසුබවට පැමිණසිටිතේද සිඹමද
ආශ්වාදකිරීමද කියනුකිම එපරිද්දෙන්ම නොයෙක් ප්‍රකාර
ඇති පානභොජනාදිය දත්නැමති මොහොලින් සුනුකරණ
ලද්දෙ දිව්නැමති අතින් පෙරලනලද්දේ දිවඅග කෙලහා
දිවමුල බොල්කෙලින්ද මිශ්‍රවනලද්දේ එකණෙහිම වර්ණගන්ධ
රස යනාදී සම්පත්පහවූයේ පේසකාරයන්ගේ බලිගා බල්ල
න්ගේ වමනයදවැනිව යම් උදරපටලයෙක්හි වැටී පිත් සෙම්
වාතයෙන් වැලදෙනලදුව ජඨරාග්නි සන්තාප වේගයෙන් කා
කාරණලද්දේ පනුවන්විසින් ආකුලව මතුමත්තෙහි පෙනබුබු
ළු නැගෙමින් ඉතා කුනුගඳ පිලිකුල්බවට පැමිනසිටීද යම්උද
රයක වැටුනාවූ පානභෝජනාදිය පස්පරිද්දකින් බෙදීමට පැ
මිණෙත්ද එක්භාගයක් පනුවෝකද්ද එක්භාගයක් ජඨරාග්නිය
දවාද එක්භාගයක් මූත්‍රබවටද එක්භාගයක් වච්චස්බවටද ඒ
ක් භාගයක් රසබවටද පැමින ලේමස්ආදින් වඩාද) ගේ උදර
නමැයි දතයුතු; කරීසං, (නාභියෙන්යටය පිටකටුවෙහි මූලය
යනමොවුන්ගේ අතරෙහි අතුනුකෙළවර උසින් අටඟුලක්
පමනවූ හුණනලක්වැනි යම්තැනෙක්හී යම්සේඋස්වූ භූමි
ප්‍රදේශයෙහි හුනූ වැසිදියගිලිහී පාත භූමිප්‍රදේශයපුරා සිටීද
එපරිද්දෙන්ම ආමාසයෙහි හුනුවාවූ යම්කිසි බත්පැන්ආදියක්
ඇද්ද ගේ උදරගිත්තෙන් පෙනනැගිනැගී පැසූතේ ගලෙ

Digitized by Google

සිලා අඹරණලද්දක්මෙන් සිළුටුබවටපැමිණ අතුනුසිඳුරෙන් ගිලිබැසමැඩ හුනනලෙක බහාලනලද පඹුවන් මැටියක් මෙන් රුස්විසිටිද එබඳුවූ පක්වාසයෙහි පිහිටියාවූ) වච්චස යං; පිත්තං, (යම්පිතක් කිපුනුකල්හි සත්වයෝ උමතු වෙද්ද පෙරළුනු සිත්ඇතිව විලිබියහැර නොකටයුතුදෑ කෙරෙද්ද නොකියයුතුදෑ කියද්ද නොසිතියහැකිදෑ සිතත්ද එයම්දුනු මීතෙල්වැනි වණිඇති හෘදයවස්තුවහා පපුඅතරෙහි අස් මාව ආශ්‍රයකොට පිහිටියාවූ වැටකොළු වහල්ලක්බඳුවූ පිත් කෝෂයෙහිපිහිටි බද්ධපිත්තයද යම් ඒ යමක් කිපුනුකල්හි ඇස්කසාවත්වෙද්ද භ්‍රමනයවෙද්ද ශරීරයසැලේද ඇඟකසා ද ඒ මලානිකවූ රණවරමල්වැනි වණිඇති කෙස ලොම නබ දනත යනමොවුන්ගේ මසින්වෙන්වූතැන්ද දැඩිවූ වියළුනාවූ සමදහැර අවශෙෂ ශරීරයෙහි පැතිරෙණ තෙල්බිඳක්මෙන් පැහැරසිටිනාවූ අබද්ධපිත්තයද යනමේ විප්‍රකාරවූ) පිත්තයං, සෙම්හං, (යම්සෙ දියෙහිවූ සෙවෙලෙහි කැටකැබිලිති ආදියක් හෙලූ කල්හි දෙකට බෙදී නැවත පැතිරගෙණ එකක්ව සිටිද එසේම බත්පැන්ආදියක් වැටුනුකල්හි දෙකටබෙදී නැවත පැතිරගෙණ යමක්සිටිද යම්සෙමක් උඩුවූකල්හි පැසුනු ගඩස්මෙන්ද කුණුවූ කුකුළු බිජුවටක්මෙන්ද උදරය ඉතාපිලිකුල්ව කුණුගඳවේද එසින්නැංගාවූ ගඳින් තැලිනැගීම්ඇති මුඛයද දුගඳවූයේ කුණපයක්බඳුවේද ඒ පුරුෂයාද පහවෙව දුගඳවත්තේයයි කියයුතුබවට පැමිනේද—යම් සෙමක්වැඩි බොල්වට හෙවත් ඝනබවට පැමිණියේ වැසිකිළියෙක්හි පියත්පෝරුවක් මෙන් ඇතුලෙහිම කුණගඳ වසාගෙණ සිටීද එබඳුවූ කැළිය බෙලසුලකටබඳු වණිඇති) සෙමය, පුබ්බෝ, (කණු කටු ආයුධ ගිනිආදියෙන් පහරණලද යම්යම් ශරීරප්‍රදෙශයෙක්හි ලේරුස්ව පැසේද ගඩපොලආදිහු උපදීත්ද ඒ ඒ තන්හි සිටින්නාවූ නිබද අවකාසයක්නැති පඹුවන් පතකටබඳු පැහැඇති) ශැරවය; ලොහිතං, (කෙස ලොම නබ දනත යනමොවුන්ගේ මසින්වෙන්වූ තැන්ද දැඩිවූ වියලුනාවූ සමද හැර අවශෙෂ සියලුශරීරයෙහි නහරඅනුසාරයෙන් පැතිරසිටින්නාවූ ප්‍රසන්න ලාක්ෂා රසයකටබඳු වණිඇති විසිර පවත්නාලෙයද යම්ලෙයක් වකුගඩු හදවත්ආදිය තොතෙමෙනකල්හි සත්වයෝ පිපාසවෙත්ද ඒ හදවත් වකුගඩු පපු යනමොවුන්ගේ මත්තෙහි මඳමඳවැහෙමින් තෙමමින් සිටියාවූ කකාරණලද ඝනවූ ලාක්ෂාරසයටබඳු වණිඇති අක්මාවෙන් යටභාගය පුරාසිටි රුස්වසිටිනාලෙයද යනමේ විප්‍රකාරවූ]

ලෙහෙය; සෙදෙ,(ගිනි අව්සන්තාප ආදියෙන්හා විෂම සෘතු
ගුණාදියෙන්ද ශරීරය තැවෙනකල්හී දියෙන්නැගුකෙණෙහි
ම සමනොකොට කඩනලද නෙළුඹුදලි පිඬුම් උපුද්දඹුවිපිය
කිත් වැහෙන්නාක්මෙන් සියළු කෙස ලොමකූප විවරයෙන්
වැගෙන්නාවූ ප්‍රසන්නතලතෙලකටබඳු වර්ණඇති නියත අව
කාශයක් නැත්තාවූ) ඝනදියය; මෙදෙ,(ස්ථූලශරීරඇත්තාහු
ගේසියලුශරීරයෙහි පැතිරි සම් මස් අතරෙහි කසාවත් දුහුල්
වස්ත්‍රයක්මෙන් පිහිටියාවූද කෘශවූ ශරීරඇත්තාහුගේ ජංඝා
මාංසය කලවෙහි මාංසය පිටෙහි මාංසය උදරපටල මාංසය
යනමේ මාංසයන් ආශ්‍රයකොට දෙතුන්පටක්කොට තුබූ කසා
වත් දුහුල්වස්ත්‍රයක්මෙන් පිහිටියාවූද මෙසේ විප්‍රකාරවූ) මේ
දනම්තෙලය; අස්සු,(මහත්කොට සිනාසීමද දොම්නසින් හැ
ඬීමද විසමඅහර සෘතුගුණාදියද ධූමරජස් වැදගැණීමද ඇති
කල්හි ඇස්වල පුරාසිට ප්‍රසන්න තලතෙලටබඳු වර්ණඇතිව
වැගිරෙන්නාවූ) කඳුළුය; වසා,(ගිණි අව් සෘතුවිසමහා ඇතු
ලෙහි වන විසභාගධාතුය යනමෙයින් අතුල් පතුල් නාසාපු
ට යනාදි ප්‍රදෙශයන් ඌෂ්ණවූකල්හි පහන් දියමතුයෙහි පැ
තුරුණු තෙලක්මෙන් ඔබිමොබ හැසිරෙන්නාවූ නැලිතෙ
ලටබඳු වර්ණඇති) වුරුණුතෙලය; ඛෙලො,(යම්කලෙක්හී ආ
හාරපානාදියක් දකින්ද සිතිකරත්ද තික්ත කටුක ලවණ ආම්
ලාදි යම්කිසිවක් මුඛයෙහිතබද්ද යම්කලෙක්හි හෘදය තෙත්
වේද යම්කිසිවෙක්හි පිළිකුලක්උපදීද එකල්හි දෙකපොල
පාර්ශ්වයෙන්බැස දිවෙහිසිටිනාවූ මුඛයෙහි බහාලනලද යමක්
ගඟවැල්ලෙහි සාරණලද ලිඳකදියමෙන් ක්ෂයනොවී තෙත්
කරන්ට සමර්ථවූ පෙණටබඳු වර්ණහා සටහන්ඇති දිවඅග
තුනීකෙළහා දිවමුල බොල් කෙළය;) සිංඝානිකා,(යම්සෙ
පුරුෂයෙක්තෙම නෙළුම්පතෙක දීකිරිබැඳ යටකටුවෙන්විදිද
ඒසිදුරෙන් දීපෙරලිදියගිලිහි පිටතහෙන්තේද එපරිද්දෙන්ම
යම්කලෙක සත්වයෝ වලපිත්ද විෂමඅහර සෘතුවසයෙන්කිපු
නාවූ ධාතුඇත්තාහු වෙද්ද එකල්හි හිස්ඇතුලෙන් කුණුසෙ
ම්බවටපැමිණ හිස්මුල් ගිලිහී හිසවිවරයෙන් අවුත් තල්ලමුඳු
නෙන්බැස නාසාපුටය පුරාසිට තල්ලොඳකටබඳු වර්ණ ඇතිව
වැගිරෙණ්නාවූ) මුකුණුය හෙවත් සොටුය; ලසිකා,(එක්
සියඅසූවක් සන්ධීන්ගේ ඇතුලෙහිසිටිමින්ඇට සන්ධි ආලේප
කරන්නාවූ යම් බෙලසුලක් අඩුවූ කල්හි නැගී සිටින්නා
හුගේද හිඳිනාහුගේද යන්නාහුගේද අත්පා දිගුකරන්නා
හුගේද හකුළුවන්නා හුගේද අසජ්ජු කටකාටයන ශබ්දකෙ

Digitized by Google

රෙත්ද අපූරු පහකරන්නෙනකුමෙන් ඇවිදිද එක්ගොඩුත් දෙගොඩුත්පමණ තැත්ගියාහුගේ වායෝධාතුව කිපේද ගසන පාදදිඟු දුකඛිතවෙද්ද ඒ කිනිහිරි ලනවූවකාටබඳු වණීඇති) සදම්ඳුලූයෑ මුත්තං, (ඉඳුල්දිය හසීමලාදිත් දමනදිය මිශ්‍රමඩඇත්තාවූ ගවරවළ ලක්ෂිඹබනලද දියබඳනා සවභාවඇති නොපෙනෙන ප්‍රවේශමාර්ගීඇති පෙනෙන නික්මෙන මාර්ගීඇති කලයෙක්හි ගවරවල දියවැද සිටිනාක්මෙන් ප්‍රවේශවන මාර්ගීනොපෙනෙන නික්මෙන මාර්ගයෙක්ඇති වස්තිගර්භයෙහිසිටි බොහෝසෙයින් කරදියටබඳු වණීඇති) මූත්‍රය (සී යන මේ නානාප්‍ර කුණපයෝ;) ඉමස්මිංකායෙ, මේ ශරීරයෙහි; අත්ථි, ඇත (එහෙයින් මේශරීරය කුණපකොට්ඨාසයන්ගෙන්ම පූරණලද්දේය)——

> සෙය්‍යථාපිභික්ඛවෙ උභතො මුඛාමූතොළී පූරානානා විහිතස්ස ධඤ්ඤස්ස සෙය්‍යථීදං සාලීනං වීහීනං මුග්ගානං මාසානං තිලානං තණ්ඩුලානං තමෙනං චක්ඛුමා පුරිසො මුඤ්චිත්වා පච්චවෙක්ඛෙය්‍ය ඉමෙසාලී ඉමෙවීහී ඉමෙමුග්ගා ඉමෙමාසා ඉමෙතිලා ඉමෙ තණ්ඩුලාති එවමෙවඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉමමෙව කායං උද්ධං පාදතලා අධොකෙසමත්ථකා තචපරියන්තං පූරං නානප්පකාරස්ස අසුචිනො පච්චවෙක්ඛති අත්ථිඉමස්මිංකායෙ කෙසා ලොමා නඛාදන්තා තචො මංසං නහාරු අට්ඨී අට්ඨිමිඤ්ජා වක්කං හදයං යකනං කිලොමකං පිහකං පප්ඵාසං අන්තං අන්තගුණං උදරියං කරීසං පිත්තං සෙම්හං පුබ්බොලොහිතං සෙදො මෙදො අස්සුවසා ඛෙලො සිංඝාණිකා ලසිකා මුත්තන්ති——

භික්ඛවෙ, මහණෙනි; උභතොමුඛා, උඩයටදෙපසින් මුඛදෙකක්ඇත්තාවූ; මූතොළී, එනම්ලද මූතොළිතොම නොහොත් මල්ලක් පසුම්බියක්; නානාවිහිතස්ස, අනේක ප්‍රකාරවූ; ධඤ්ඤස්සපූරා, ධාන්‍යයන්ගෙන් පූරවනලද්දේ; සෙය්‍යථීදං, ඒ ධාන්‍යයෝනම් කවුරුහුද; සාලීනං, හැල්වීය; වීහීනං, මහවීය; මුග්ගානං, මුද්ගයෝය; මාසානං, මැය; තිලානං, තලය; තණ්ඩුලානං, සහල්ය (යනමේ ධාන්‍යයෝය;) චක්ඛුමාපුරිසො, ඇස්ඇතිපුරුෂයෙක්තෙම; මුඤ්චිත්වා, (ඒධාන්‍යපිරූ මූතොළිය නොහොත් මල්ල) මුදා; තමෙනං, ඒහැම ධාන්‍යයබලා; ඉමෙසාලී, මේ මෙපමන හැල්ය; ඉමෙවීහී, මේ මෙපමන මහවීය; ඉමෙ මුග්ගා, මේ මෙපමන මුත්ය; ඉමෙ

මාසා, මේ මෙපමන මෑය; ඉමෙතිලා, මේ මෙපමන තලය; ඉමෙතණ්ඩුලා, මේ මෙපමන සහල්ය (සි කියා ඒ ඒ ධාන්‍ය කොට්ඨාසයංගේ නාමවර්ණ සංඛ්‍යාදි වසයෙන් විභාගකොට;) සෙය්‍යථාපි පච්චවෙක්ඛෙය්‍ය, ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂා කරන්නෙක් යම් සේද; එවමෙවඛො, එපරිදෙන්ම; භික්ඛවෙ, මහණෙනි; භික්ඛු, මහණතෙම හෙවත් යෝගාවචරතෙම; උඩංපාදතලා, පාදතලයෙන් උඩ; අධොකෙසමත්ථකා, හිසකේමස්තකයෙන්යට; තචපරියන්තං; සම්කෙලවරකොටඇති; පූරංනානප්පකාරස්ස අසුචිනො, නානාවිධ අසුචිකොටසින් පිරීසිටි; ඉමමෙවකායං, (කුණුකොටසින්පුත් ව්‍යාමමාත්‍රවූ) මෙමශරීරයම; පච්චවෙක්ඛති, සිහිකරන්නේය; ශේකෙසේද—කෙසා, කේසයෝය; ලොමා, ලෝමයෝය; නඛා. නියපොත්තෝය; දන්තා, දන්තයෝය; තචො, සමය; මංසං, මස්පිඩුය; නහාරු, නහරය; අට්ඨී, ඇටය; අට්ඨිමිඤ්ජා, ඇටමිදුලුය; වක්කං, වකුගඩුය; හදයං, හෘදයවස්තුවය; යකනං, අක්මාවය; කිලොමකං, දලබුවය; පිහකං, බඩදිවය; පප්ඵාසං, පපුගඩුවය; අන්තං, අතුනුය; අන්තගුණං, අතුනුබහනය; උදරියං, උදරය; කරීසන්; මලය; පිත්තං, පිතය; සෙම්හං, සෙලසමාවය; පුබ්බො, පූයාවය; ලොහිතං, ලේය; සෙදො, ඩහදියය; මෙදො, මේදනාංතෙලය; අස්සු, කඳුලුය; වසා, වෘණුතෙලය; ඛෙලො, කෙලය; සිංඝාණිකා, සොටුය; ලසිකා, සන්ධියෙහිසිටි බෙලඳුලය; මුත්තංඉති, මූත්‍රය යනමේකුණපයෝ; ඉමස්මිංකායෙ, මේශරීරයෙහි; අත්ථි, ඇතැයි දන්නේය—

ඉති අජ්ඣත්තංවා කායෙ කායානුපස්සී විහරති බහිද්ධාවා කායෙ කායානුපස්සී විහරති අජ්ඣත්ත බහිද්ධාවා කායෙ කායානුපස්සී විහරති සමුදය ධම්මානුපස්සීවා කායස්මිං විහරති වයධම්මානුපස්සීවා කායස්මිං විහරති සමුදය වය ධම්මානු පස්සීවා කායස්මිං විහරති—

ඉති, මෙසේ; අජ්ඣත්තංවා කායෙ, තමාගේ ශරීරයෙහිහෝ; කායානුපස්සී විහරති, (කේසාදි දෙතිස්කුණු කොටස් අනුවසිතහැර ඒ ඒ කුණපකොටසුත්ගේ වර්ණසණ්ඨානාදි වසයෙන්) කායඅනුවබලමින් වාසයකරන්නේය; බහිද්ධාවා කායෙ, අනුන්ගේ ශරීරයෙහිහෝ; කායානුපස්සී විහරති, කයඅනුවබලමින් කායානුපස්සනා භාවනායෙහි යෙදී වාසයකරන්නේය; අජ්ඣත්ත බහිද්ධාවාකායෙ, තමාගේද අනුන්ගේද ශරීරයෙනිහෝ; කායානුපස්සී විහරති,(කේසාදිකුණුකොටස්

Digitized by Google

අනුව) සිතහැර බලමින් වාසය කරන්නේය; සමුදය ධම්මානුපස්සීවා, කෙසාදි කුණුකොටසුන්ගේ උත්පත්තික්‍රම දක්නේහෝ; කායස්මිං විහරති, කායානුපස්සනා භාවනාවෙහි යෙදී වාසය කරන්නේය; වයධම්මානුපස්සීවා, (එම කේසාදීන්ගේ) විනාසවිසින් දක්නේහෝ; කායස්මිං විහරති, කායගතාසති භාවනාවෙහි යෙදී වාසයකරන්නේය; සමුදයවය ධම්මානුපස්සීවා, (කේසාදි කුණුකොටසුන්ගේ) උත්පත්ති විනාසක්‍රම දක්නේහෝ; කායස්මිං විහරති, කායගතාසති භාවනාවෙහි යෙදී වාසය කරන්නේය—

අත්ථි කායොති වාපනස්ස සතිපච්චුපට්ඨිතා හොති යාවදෙව ඤාණමත්තාය පතිස්සතිමත්තාය අනිස්සිතොච විහරති නචකිඤ්චිලොකෙ උපාදියති එවම්පි භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී විහරති—

අස්සපන, ඒ යෝගාවචරයාහට වනාහී; අත්ථිකායොති, (කුණපකොටසුන්ගෙන්ම මැවීතිබෙන) කයඇත්තේය (පරමාර්ථයෙන් සත්වපුද්ගලකෙනෙක් නැත්තේයයිකියා;) සතිපච්චුපට්ඨිතා හොති, සිහිය පිහිටුවන ලද්දේය; යාවදෙව, මණකොට පිහිටුවනලද ඒ සිහියවනාහී; ඤාණමත්තාය, (මතුමත්තෙහි) ඤාණයාගේ වැඩීමපිණිසද; පතිස්සතිමත්තාය, සමෘති සංඛ්‍යාත සිහියගේ වැඩීමපිණිසද; අනිස්සිතොච විහරති, (තෘෂ්ණාදෘෂ්ටි දෙදෙනාගෙන්) දුරුව වාසයකරන්නේය; ලොකෙ, කායසම්මතවූ මේ ශරීරලෝකයෙහි; කිඤ්චි, කිසි යාම්ඊම්ආදි ක්‍රියාවක්; නවඋපාදියති, (ආත්මාදිවසයෙන්) ගැන්මක් නොකරන්නේය; භික්ඛවෙ, මහණෙනි; භික්ඛු, භික්ෂුතෙම; එවම්පි, මෙසේදවනාහී; කායෙ, (ආස්වාශ ප්‍රාස්වාශ සහිත) කයෙහි; කායානුපස්සී විහරති, කායගතාසති භාවනාව සිහිකරමින් වාසය කරන්නේය—

පටික්කුල මණසිකාර කඩං

මෙසේ දෙතිස්කුණප කොටසුන්ගේ පිලිකුල්බව මෙනෙහිකිරීම්වසයෙන් කායානුපස්සනා භාවනාව ප්‍රකාශකොට දක්වාවදාරා දැන් ධාතු මණසිකාර භාවනාව දක්වනුපිණිස භාග්‍යවතුන්වහන්සේ පුනචපරං යනාදීන් වදාළසේක—

(7) පුනචපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉමමෙවකායං යථාඨිතං යථාපණිහිතං ධාතුසො පච්චවෙක්ඛති අත්ථිඉමස්මිං කායෙ පඨවීධාතු ආපොධාතු තෙජොධාතු වායො

ධාතූනි සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ දක්ඛො ගොඝාතකො වා ගොඝාතකන්තෙවාසීවා ගාවිංවධිත්වා චාතුම්මහාපථෙ බිලසො පටිවිභජිත්වා නිසින්නොඅස්ස එවමෙවඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉමමෙවකායං යථාඨිතං යථාපණිහිතං ධාතුසො පච්චවෙක්ඛති අත්ථිඉමස්මිං කායෙ පඨවිධාතු ආපොධාතු තෙජොධාතු වායොධාතූති—

පුනචපරං, නැවතද; භික්ඛවෙ, මහණෙනි; භික්ඛු, මහණතෙම නොහොත් යෝගාවචරතෙම; ඉමමෙවකායං, මෙම ශරීරය; යථාඨිතං, යම්සේසිටියේද; යථාපණිහිතං, යම්සේපිහිටුවනලදද-එසේම; ධාතුසො, ධාතුවසයෙන්; පච්චවෙක්ඛති, ප්‍රත්‍යවෙක්ෂා කරන්නේය; ඉමස්මිංකායෙ, මේ ශරීරයෙහි; පඨවිධාතු, (ථද්ධලක්ෂණවූ) පෘථිවිධාතුය; ආපොධාතු, (ආබන්ධනලක්ෂණවූ) ආපොධාතුය; තෙජොධාතු, (උෂ්ණත්වලක්ෂණවූ) තෙජොධාතුය; වායොධාතු, (විත්ථම්භන ලක්ෂණවූ) වායොධාතුය (යන සතරමහාභූතනම් ලදමේ ධාතූහු;) අත්ථි, ඇත්තාහුය; භික්ඛවෙ, මහණෙනි; දක්ඛො, දක්ෂවූ; ගොඝාතකොවා, ගවසින් ඝාතනයකරන්නෙක් හෙවත් ගවසින්මරන්නෙක්හෝ; ගොඝාතකන්තෙවාසීවා, ගවසින්මරන්නාගේ අතවැස්සෙක්හෝ; ගාවිංවධිත්වා, ගවදෙනක්මරා; චාතුම්මහාපථෙ, සතරමන් සන්ධියෙක්හි; බිලසො, කොට්ඨාසවසයෙන්; පටිවිභජිත්වා, වෙන්වෙන්කොට බෙදා; සෙය්‍යථාපි නිසින්නො අස්ස, යම්සේ හුන්නේවේද; එවමෙවඛො ,එපරිද්දෙන්ම වනාහි; භික්ඛවෙ, මහණෙනි; භික්ඛු, මහණතෙම-නොහොත්-යෝගාවචරතෙම; ඉමමෙවකායං, මෙමශරීරය; යථාඨිතං, යම්සේසිටියේද; යථාපණිහිතං, යම්සේ පිහිටුවනලදද; ධාතුසො, ධාතුවසයෙන්; පච්චවෙක්ඛති, ප්‍රත්‍යවෙක්ෂා කරන්නේය; කෙසේද-ඉමස්මිංකායෙ, මේ ශරීරයෙහි; පඨවිධාතු, පෘථිවිධාතුය; ආපොධාතු, ආපොධාතුය; තෙජොධාතු, තෙජොධාතුය; වායොධාතු, වායොධාතුය යනමේ ධාතූහු; අත්ථි, ඇතැයි දන්නේය—

ඉති අජ්ඣත්තංවා; කායෙ කායානුපස්සී විහරති බහිද්ධාවා කායෙ කායානුපස්සී විහරති අජ්ඣත්තබහිද්ධාවා කායෙ කායානුපස්සී විහරති සමුදය ධම්මානුපස්සීවා කායස්මිං විහරති වයධම්මානුපස්සීවා කායස්මිං විහරති සමුදය වයධම්මානුපස්සීවා කායස්මිං විහරති—

Digitized by Google

ඉති. මෙසේ; අජ්ඣත්තංවා කායෙ, (සතරමහාභූතනම්ලද ධාතුමාත්‍රවූ) තමාගේ ශරීරයෙහිහෝ; කායානුපස්සී විහරති, (පෘථිවිධාතුආදී ඒ ඒ ධාතු කායයන් අනුවසිතහැර) කයසිහිකරමින් වාසයකරන්නේය; බහිද්ධාවා කායෙ, අනුන්ගේ ශරීරයෙහිහෝ; කායානුපස්සී විහරති, (ධාතුවාදීන්ගේ) කයඅනුව සිහිකරමින් වාසයකරන්නේය; අජ්ඣත්තබහිද්ධාවා කායෙ, තමන්ගේද අනුන්ගේද පෘථිවිධාතුආදී ඒ ඒ ධාතුකායයන්හි; කායානුපස්සී විහරති, කයඅනුව සිහිකරමින් කායානුපස්සනා භාවනාවෙහියෙදී වාසයකරන්නේය; සමුදය ධම්මානුපස්සීවා, (සතරධාතූන්ගේ) උත්පත්ති ක්‍රමවිසින් දක්නේහෝ; කායස්මිං විහරති, කායානුපස්සනා භාවනාවෙහියෙදී වාසයකරන්නේය; වයධම්මානුපස්සීවා, (පෘථිවි ධාතුවාදීන්ගේ) විනාසවිසින් දක්නේහෝ; කායස්මිං විහරති, කායානුපස්සනා භාවනාවෙහි යෙදී වාසයකරන්නේය; සමුදය වය ධම්මානුපස්සීවා, (ඒ ඒ ධාතූන්ගේ) උත්පත්ති විනාස ලක්ෂණයන් අනුව සිතහැර බලමින් කායානුපස්සනා භාවනාවෙහි යෙදී වාසය කරන්නේය—

අත්ථි කායොති වාපනස්ස සති පච්චුපට්ඨිතාහොති යාවදෙව ඤාණමත්තාය පතිස්සති මත්තාය අනිස්සිතොච විහරති නචකිඤ්චිලොකෙ උපාදියති එවම්පි භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙකායානුපස්සී විහරති—

අස්සපන, (ඒ ඒ ධාතුලක්ෂණාදිය බැලීම්වසයෙන් කායානුපස්සනා භාවනාවෙහි යෙදීවසන) ඒ යෝගාවචරයාහට වනාහි, අත්ථිකායොති, මෙසේ ධාතුමාත්‍රවූ ශරීරඇත්තේය (පරමාත්මවසයෙන් සත්වයෙක් නැත්තේයසිතියා;) සතිපච්චුපට්ඨිතාහොති, සිහියමනාකොට පිහිටුවන ලද්දෙය; යාවදෙව, යම්සිහියක් මනාකොට පිහිටුවනලදද ඒ සිහියවනාහි; ඤාණමත්තාය, ඥානයාගේ වැඩියපිණිසද; පතිස්සතිමත්තාය, සමෘතියගේ වැඩීමපිණිසද; අනිස්සිතොච විහරති, (තෘෂ්ණාදෘෂ්ටි දෙදෙනාගෙන්) දුරුව වාසය කරන්නේය; ලොකෙ, (පෘථිවි ධාතුවාදී කායසම්මතවූ) ශරීරලෝකයෙහි; කිඤ්චි, කිසියම් ධාතුවාදියක්; නච උපාදියති, ආත්මාදි වසයෙන් ගැන්මක් නොකරන්නේය; භික්ඛවෙ, මහණෙනි; භික්ඛු, මහණතෙමේ; එවම්පි, මෙසේද; කායෙ, (පෘථිවි ධාතුවාදී) කයෙහි; කායානුපස්සී විහරති, කායගතාසති භාවනාව සිහිකරමින් වාසය කරන්නේය—

Digitized by Google

~~ධාතු මණසිකාර කථං~~

මෙසේ ධාතු මණසිකාරවසයෙන් කායානුපස්සනා භාවනාව විභාගකොට දක්වාවදාරා දූන් නවසිවථිකා විසිතුදු දක්වනුපිණිස සුගත තථාගත අප භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පුනච පරං යනාදින් වදාළසේක—

(8) පුනචපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සෙය්‍යථාපි පස්සෙය්‍ය සරීරං සිවථිකාය ඡඩ්ඩිතං එකාහමතංවා ද්විහමතංවා තිහමතංවා උද්ධුමාතකං විනීලකං විපුබ්බකජාතං සො ඉමමෙවකායං උපසංහරති අයම්පිඛො කායො එවංධම්මො එවංභාවී එතං අනතීතොති—

භික්ඛවෙ, මහණෙනි; පුනචපරං, නැවතද, භික්ඛු, භික්ෂු තෙම නොහොත්—යෝගාවචරතෙම; සිවථිකාය, අමුසොහොනෙක්හි; ඡඩ්ඩිතං, දමනලද්දාවූ; එකාහමතංවා, මරණයටපැමිණ එක්දවසක් ගියාවූහෝ; ද්විහමතංවා, මරණවපැමිණ දෙදවසක් ගියාවූහෝ; තිහමතංවා, මරණවපැමිණ තුන් දවසක් ගියාවූහෝ; උද්ධුමාතකං, ඉදිමුනාවූ; විනීලකං, නිල්වූ; විපුබ්බකජාතං, (නවවාරයෙන්) පූයාවහනය වන්නාවූ; සරීරං, (මෘත) ශරීරයක්; සෙය්‍යථාපි පස්සෙය්‍ය; යම්සේ දක්නේද; සො. ඒ යෝගාවචරතෙම; ඉමමෙවකායං, තමාගේ මෙම ශරීරය; උපසංහරති, (ඒ මෘතශරීරයාගේ ස්වභාවෙහි) මෙහෙයා බලන්නේය; අයම්පිඛො කායො. මේ ශරීරයද වනාහි; එවංධම්මො, මෙබඳුස්වභාව ඇත්තේය; එවංභාවී, මෙබඳු (උද්ධුමාතකාදි) ස්වභාවට පැමිණෙන්නේය; එතං අනතීතොති, මෙබඳු (උද්ධුමාතකාදි) ස්වභාව නොඉක්ම සිටියේයයි කියා—

ඉති අජ්ඣත්තංවා කායෙ කායානුපස්සී විහරති බහිද්ධාවා කායෙ කායානුපස්සී විහරති අජ්ඣත්ත බහිද්ධාවා කායෙ කායානුපස්සී විහරති සමුදය ධම්මානුපස්සීවා කායස්මිං විහරති වය ධම්මානුපස්සීවා කායස්මිං විහරති සමුදය වයධම්මානුපස්සීවා කායස්මිං විහරති—

ඉති, මෙසේ; අජ්ඣත්තංවාකායෙ, තමාගේ ශරීරයෙහිහෝ; කායානුපස්සී විහරති, (උද්ධුමාතකාදිවූ මෘතශරීරයාගේ ස්වභාව සිහිකරණ) කායගතාසති භාවනාවෙන් යුක්තව වාසයකරන්නේය; බහිද්ධාවාකායෙ, අනුන්ගේ ශරීරයෙහිහෝ;

කායානුපස්සීවිහරති,(ඉදිමීම්ආදි මෘතශරීරයාගේ ස්වභාවසිහිකරණ) කායානුපස්සනා භාවනාවෙහි යෙදී වාසයකරන්නේය; අජ්ඣත්ත බහිද්ධාවා කායෙ, තමාගේහෝ අනුන්ගේ හෝ ශරීරයෙහි; කායානුපස්සී විහරති, (මෘතශරීරයාගේ ස්වභාව සිහිකරණ) කායානුපස්සනා භාවනාවෙහියෙදී වාසයකරන්නේය; සමුදය ධම්මානුපස්සීවා, උත්පත්ති ක්‍රමවිසින් ශරීරයාගේ ස්වභාව දක්නේහෝ; කායස්මිං විහරති, කායානුපස්සනා භාවනාවෙහියෙදී වාසයකරන්නේය; වය ධම්මානුපස්සීවා, (ශරීරයාගේ) විනාස ස්වභාව දක්නේහෝ; කායස්මිං විහරති, (ඒ මෘතශරීරයෙහි ස්වභාවාදි නවසිහිකිරීමෙන්)කායානුපස්සනා භාවනාවෙහි යෙදී වාසයකරන්නේය; සමුදයවය ධම්මානුපස්සීවා, (ශරීරයාගේ) උත්පත්ති විනාසවසයෙන් දක්නේහෝ; කායස්මිං විහරති, කායගතාසති භාවනාවෙහි යෙදී වාසය කරන්නේය—

> අත්ථි කායොතිවාපනස්ස සති පච්චුපට්ඨිතාහොති යාවදෙව ඤාණමත්තාය පතිස්සති මත්තාය අනිස්සිතොච විහරති නචකිඤ්චිලොකෙ උපාදියති එවම්පි භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී විහරති—

අස්සපන, (කායානුපස්සනා භාවනාවෙහි යෙදී වාසයකරන්නාවූ) ඒයෝගාවචරයාහට වනාහි; අත්ථිකායොති, (ඉදිමීම් නිල්වීම්ආදි ස්වභාවාදි නවයත් නිස්සාරවූ) කයඇත්තේය (සත්වපුද්ගල සාරයක්නැත්තේය) යි කියා; සතිපච්චුපට්ඨිතාහොති, සිහිය මනාකොට පිහිටුවනලද්දේය; යාවදෙව, යම් සිහියක් මනාකොට පිහිටුවනලදද ඒ සිහියවනාහි; ඤාණමත්තාය, ඤාණයාගේ වැඩියපිණිසද; පතිස්සති මත්තාය, (සමෘති සංඛ්‍යාත) සිහියගේ වැඩීමපිණිසද; අනිස්සිතොච විහරති, (තෘෂ්ණාදෘෂ්ටි දෙදෙනාගෙන්)දුරුව වාසයකරන්නේය; ලොකෙ, කායසම්මතවූ මේශරීරලෝකයෙහි; කිඤ්චි,(රූපාදියම්)කිසිවක්; නචඋපාදියති, (ආත්මාදිවසයෙන්)ගැන්මක් නොකරන්නේය; භික්ඛවෙ, මහණෙනි; භික්ඛු, මහණතෙම හෙවත් යෝගාවචරතෙම; එවංඅපි, මෙසේද වනාහි; කායෙ, (පිළිකුල්කටයුතු) කයෙහි; කායානුපස්සී විහරති, (උද්ධුමාතකාදි පිළිකුල්බව මෙනෙහිකරන්නාවූ) කායානුපස්සනා භාවනාවෙහියෙදී වාසයකරන්නේය—

Digitized by Google

ප ඨ මං සි ව ථි කං

(9) පුනචපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සෙය්‍යථාපි පස්සෙය්‍ය සරීරං සීවථිකාය ඡඩ්ඩිතං කාකෙහිවා ඛජ්ජමානං කුලලෙහිවා ඛජ්ජමානං ගිජ්ඣෙහිවා ඛජ්ජමානං සුපානෙහිවා ඛජ්ජමානං සිගාලෙහිවා ඛජ්ජමානං විවිධෙහිවා පාණකජාතෙහි ඛජ්ජමානං—සො ඉමමෙවකායං උපසංහරති අයම්පිඛො කායො එවංධම්මො එවංභාවී එතං අනතීතොති—ඉති අජ්ඣත්තංවා කායෙ කායානුපස්සී විහරති බහිද්ධාවා කායෙ කායානුපස්සී විහරති අජ්ඣත්ත බහිද්ධාවා කායෙ කායානුපස්සීවිහරති සමුදය ධම්මානුපස්සීවා කායස්මිංවිහරති වය ධම්මානුපස්සීවා කායස්මිං විහරති සමුදය වය ධම්මානු පස්සීවා කායස්මිං විහරති—අත්ථිකායොති වාපනස්ස සති පච්චුපට්ඨිතාහොති යාවදෙව ඤාණ මත්තාය පතිස්සති මත්තාය අනිස්සිතොච විහරති නචකිඤ්චිලොකෙ උපාදියති එවම්පි භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී විහරති—

පුනචපරං, නැවතද; භික්ඛවෙ, මහණෙනි; භික්ඛු, (කායගතාසති භාවනායෙහි යෙදුනු)යෝගාවචරතෙම; කාකෙහිවා ඛජ්ජමානං, කපුටුවන්විසින් අනුභවකරණ ලද්දාවූහෝ; කුලලෙහිවා ඛජ්ජමානං, උකුස්සන්විසින් අනුභවකරණ ලද්දාවූහෝ; ගිජ්ඣෙහිවා ඛජ්ජමානං, ගිජුලිහිණියන්විසින් අනුභව කරණ ලදාවූහෝ; සුපානෙහිවා ඛජ්ජමානං, සුනඛයන්විසින් භක්ෂණයකරණ ලදාවූහෝ; සිගාලෙහිවා ඛජ්ජමානං, සිවලූන්විසින් අනුභවකරණලදාවූහෝ; විවිධෙහිවා පාණකජාතෙහි ඛජ්ජමානං, අනේක ප්‍රකාරවූ ප්‍රාණීන්විසින් අනුභව කරණලදාවූහෝ; සීවථිකාය ඡඩ්ඩිතං, අමුසොහොන්හි දමනලද; සරීරං, මෘතශරීරය; සෙය්‍යථාපි පස්සෙය්‍ය, යම්සේ දන්නේද; සො, ඒ යෝගාවචර තෙම; ඉමමෙවකායං, තමාගේ මේ ශරීරයම; උපසංහරති, (ඤාණයෙන් ඒ මෘතකළේබරයෙහි මෙහෙයා බලන්නේය; අයම්පිඛොකායො, මේ ශරීරයද වනාහි; එවංධම්මො, එබඳුවූ සවභාවඇත්තේය; එවංභාවී, එබඳුවූම(බලුකපුටුආදීන්විසින් අනුභවකරණ සවභාවට)පැමිනෙන්නේය; එතං අනතීතොති, එබඳුවූ (අනේකප්‍රකාර ප්‍රාණීන් විසින් අනුභවකරණලද) සවභාවය නොඉක්මසිටියේයයි;-

ඉති, මෙසේ; අජ්ඣත්තංවා කායෙ,—පෙ—* කායානුපස්සී විහරති, කායගතාසති භාවනාවෙහියෙදී වාසයකරන්නේය—

—දු ති යං සී ව පි කා—

(10) පුනචපරං භික්ඛවෙසෙය්‍යථාපි පස්සෙය්‍ය සරීරං සිවථිකායඡඩ්ඩිතං අට්ඨිසං ඛලිකා සමංස ලොහිතං නහාරුසම්බන්ධං සො ඉමමෙවකායං උපසංහරති අයම්පිඛො කායො එවංධම්මො එවංභාවී එතං අනතීතොති—ඉති අජ්ඣත්තංවා කායෙ කායානුපස්සී විහරති බහිද්ධාවා කායෙ කායානුපස්සී විහරති අජ්ඣත්තබහිද්ධාවා කායෙ කායානුපස්සී විහරති සමුදය ධම්මානුපස්සීවා කායස්මිං විහරති වය ධම්මානුපස්සීවා කායස්මිං විහරති සමුදයවය ධම්මානුපස්සීවා කායස්මිං විහරති-අත්ථි කායොතිවාපනස්ස සති පච්චුපට්ඨිතාහොති යාවදෙව ඤාණමත්තාය පතිස්සති මත්තාය අනිස්සිතොච විහරති නචකිඤ්චිලොකෙ උපාදියති එවම්පි භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානු පස්සී විහරති—

පුනචපරං, නැවතද; භික්ඛවෙ, මහණෙනි; භික්ඛු, මහණතෙම; සමංසලොහිතං, ලේමස්සහිතවූ; නහාරුසම්බන්ධං, නහරවැලින් බැඳුනාවූ; අට්ඨිසංඛලිකං, ඇටසැකිල්ලක්, සෙය්‍යථාපි පස්සෙය්‍ය, යම්සේ දක්නේවේද එසේම; සො, ඒ (කායගතාසති භාවනාවෙහියෙදී වාසයකරණ)යෝගාවචරතෙම; ඉමමෙව කායං, තමාගේ මේ ශරීරයම; උපසංහරති, (සොහොන්හී දමනලද ඇටසැකිල්ලෙහි) මෙහෙයා නුවණින් බලන්නේය; අයම්පිඛො කායො, මේ ශරීරය දවනාහී; එවංධම්මො, මෙබඳුවූ සවභාව ඇත්තේය; එවංභාවී, (ලේමස්සහිතව නහරවැලින් බැඳීතිබෙන) මෙබදු ඇටසැකිලිභාවයට පැමිනෙන්නේය; එතං අනතීතොති, මෙබඳුවූ ඇටසැකිලිභාවය නොයික්ම සිටියේයයි; ඉති, මෙසේ; අජ්ඣත්තංවා කායෙ —පෙ—කායානුපස්සී විහරති, කායගතාසති භාවනාවෙහියෙදී වාසයකරන්නේය—

—ත ති යං සී ව පි කා—

---

* ඉතිඅජ්ඣත්තං—යනතැන්පටන්-කායානුපස්සීවිහරති—යනතැන්දක්වා පලමුවෙනි සීවථිකයෙහි දක්වන ලද ක්‍රමයෙන් අත්ථවණ්ණනාව—නවවැනි සීවථිකය දක්වා යොදා අර්ථෝද්ග්‍රහණය කළයුතු—

(11) පුනචපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සෙය්‍යථාපි පස්සෙය්‍ය සරීරං සීවථිකායඡඩ්ඩිතං අට්ඨිසංඛලිකං නිම්මංස ලොහිතමක්ඛිත්තං නහාරු සම්බන්ධං සො ඉමමෙව කායං උපසංහරති අයම්පිඛො කායො එවංධම්මො එවංභාවී එතංඅනතීතොති-ඉතිඅජ්ඣත්තංවා කායෙ කායානුපස්සී විහරති බහිද්ධාවා කායෙ කායානුපස්සී විහරති අජ්ඣත්තබහිද්ධාවා කායෙ කායානුපස්සී විහරති සමුදය ධම්මානුපස්සීවා කායස්මිං විහරති වය ධම්මානුපස්සීවා කායස්මිං විහරති සමුදය වය ධම්මානුපස්සීවා කායස්මිං විහරති—අත්ථි කායොති වා පනස්ස සතිපච්චුපට්ඨිතා හොති යාවදෙව ඤාණ මත්තාය පතිස්සති මත්තාය අනිස්සිතොච විහරති නචකිඤ්චිලොකෙ උපාදියති එවම්පි භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී විහරති—

පුනචපරං, නැවතද; භික්ඛවෙ, මහණෙනි; භික්ඛු, භික්ෂුතෙම හෙවත් යෝගාවචරතෙම; නිම්මංසලොහිත මක්ඛිත්තං, මාංසනැතිව ලෙහෙයෙන් වැකුනාවූ; නහාරුසම්බන්ධං, නහරින්බැඳුනාවූ; අට්ඨිසංඛලිකං, ඇටසැකිල්ල; සෙය්‍යථාපි පස්සෙය්‍ය, යම්සේදක්නේද; සො, (භාවනාවෙහියෙදී වාසයකරණ) ඒ යෝගවචරතෙම; ඉමමෙවකායං, තමාගේ මෙමශරීරය; උපසංහරති, ඒ අශුචිකලාපයෙහි පමුනුවා නුවනින් බලන්නේය; අයම්පිඛො කායො, මේ ශරීරයද වනාහී; එවංධම්මො, මෙබඳු සවභාවඇත්තේය; එවංභාවී, මෙබඳු (මස් නැතිව ලෙහෙයෙන්වැකී නහරින් බැඳීසිටි ඇටසැකිලි) සවභාවයට පැමිණෙන්නේය; එතං අනතීතොති, (තමාගේ මේ ශරීරයද) ඒ ඇටසැකිලිභාවය නොඉක්ම සිටියේයයි—ඉති, මෙසේ; අජ්ඣත්තංවා කායෙ—පෙ—කායානුපස්සී විහරති, කායානුපස්සනා භාවනාවෙහියෙදී වාසයකරන්නේය.

චතුත්ථං සීවථිකං

(12) පුනචපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සෙය්‍යථාපි පස්සෙය්‍ය සරීරං සීවථිකාය ඡඩ්ඩිතං අට්ඨිසංඛලිකං අපගත මංසලොහිතං නහාරු සම්බන්ධං සොඉමමෙවකායං උපසංහරති අයම්පිඛො කායො එවංධම්මො එවං භාවී එතං අනතීතොති—ඉති අජ්ඣත්තංවා කායෙ කායානුපස්සී විහරති බහිද්ධාවා කායෙ කායානුපස්සී විහරති අජ්ඣත්ත බහිද්ධාවා කායෙ කායානුපස්සී

Digitized by Google

විහරති සමුදය ධම්මානුපස්සීවා කායස්මිං විහරති වය ධම්මානුපස්සීවා කායස්මිං විහරති සමුදය වය ධම්මානුපස්සීවා කායස්මිං විහරති—අත්ථි කායොති වාපනස්ස සති පච්චුපට්ඨිතාහොති යාවදෙවඤාණ මත්තාය පතිස්සති මත්තාය අනිස්සිතොච විහරති නචකිඤ්චිලොකෙ උපාදියති එවම්පි භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී විහරති—

භික්ඛවෙ, මහණෙනි; පුනචපරං, නැවතද; භික්ඛු, යෝගාවචරතෙම; අපගත මංසලොහිතං, මස් ලේදෙකින් පහවූ; නහාරුසම්බන්ධං; නහරින් බැඳුනාවූ; අට්ඨිසංඛලිකං, අස්ථිසමූහය හෙවත් ඇටසැකිල්ල; සෙය්‍යථාපි පස්සෙය්‍ය, යම්සේ දක්නේද; සො, (භාවනාවෙහි යෙදීවසන) ඒ යෝගාවචරතෙම; ඉමමෙවකායං, තමාගේ මෙමශරීරය (ඇටසැකිල්ලහී මෙනෙයා නුවනින් බලන්නේය;) අයම්පිඛොකායො මේ ශරීරයද වනාහි; එවංධම්මො, මෙබඳු සවභාවඇත්තේය; එවංභාවී, මෙබඳුවූ (මස් ලේනැති නහරින්බැඳීසිටි) ඇටසැකිලිභාවයට පැමිණෙන්නේය; එතං අනතීතොති, මෙබඳුවූ ඇටසැකිලි සවභාව නොඉක්ම සිටියේයයි; ඉති, මෙසේ; අජ්ඣත්තංවා කායෙ—පෙ—කායානුපස්සී විහරති, කායගතාසති භාවනාවෙහියෙදී වාසය කරන්නේය—

——පඨමං සීවථිකං——

(13) පුනචපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සෙය්‍යථාපි පස්සෙය්‍ය සරීරං සීවථිකායඡඩ්ඩිතං අට්ඨිකානි අපගත සම්බන්ධා නිදිසා විදිසා සුවික්ඛිත්තානි අඤ්ඤෙනහත්ථට්ඨිකං අඤ්ඤෙන පාදට්ඨිකං අඤ්ඤෙන ජඞ්ඝට්ඨිකං අඤ්ඤෙන ඌරට්ඨිකං අඤ්ඤෙන කටට්ඨිකං අඤ්ඤෙනපිට්ඨිකණ්ටකං අඤ්ඤෙන සීසකටාහංසො ඉමමෙවකායං උපසංහරති අයම්පිඛො කායො එවං ධම්මො එවංභාවී එතංඅනතීතොති—ඉති අජ්ඣත්තංවා කායෙ කායානුපස්සී විහරති බහිද්ධාවා කායෙ කායානුපස්සී විහරති අජ්ඣත්තබහිද්ධාවා කායෙ කායානුපස්සී විහරති සමුදය ධම්මානුපස්සීවා කායස්මිං විහරති වය ධම්මානුපස්සීවා කායස්මිං විහරති සමුදය වය ධම්මානුපස්සීවා කායස්මිං විහරති—අත්ථිකායොති වාපනස්ස සතිපච්චුපට්ඨිතාහොති යාවදෙවඤාණ මත්තාය පතිස්සති මත්තාය අනිස්සිතොච

Digitized by Google

විහරති නචකිඤ්චිලොකෙ උපාදියති එවම්පිභික්ඛවෙ

භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී විහරති—

පුනචපරං, නැවතද; භික්ඛවෙ, මහණෙනි; භික්ඛු, යෝගාවචරතෙම; අපගත සම්බන්ධානි, පහවූ නහරසම්බන්ධඇති; දිසාවිදිසාසු, දිසානුදිසාවන්හි; වික්ඛිත්තානි, විසුරුණාවූ; අට්ඨිකානි, ඇටකැබලිද; අඤ්ඤෙන, අන්දිසාවෙක (විසිරෙණලද,) හත්ථට්ඨිකං, අත්ඇටද; අඤ්ඤෙන, අන්දිසාවෙක විසිරෙණලද;) පාදට්ඨිකං, පාඇටද; අඤ්ඤෙන, අන්දිසාවෙක (විසිරෙණලද;) ජංඝට්ඨිකං, කෙණ්ඩාඇටද; අඤ්ඤෙන, අන්දිසවෙක (විසිරෙණලද;) ඌරට්ඨිකං, කළවාඇටද; අඤ්ඤෙන, අන්දිසාවෙක (විසිරෙණලද;) කටට්ඨිකං, කටිඇටද; අඤ්ඤෙන, අන්දිසාවෙක (විසිරෙණලද;) පිට්ඨිකණ්ටකං, පිටකටුද; අඤ්ඤෙන, අන්දිසාවෙක (විසිරෙණලද;) සීසකටාහං, හිස්කබලද(යනමේසියල්ල ඒ ඒතැන විසිරෙණ ලද්දාවූ;)සිවථිකායඡඩ්ඩිතං,සොහොන්හි දමනලද;සරීරං,මෘතශරීරයක්; සෙය්‍යථාපි පස්සෙය්‍ය, යම්සේදකීද; සො, ඒයෝගාවචරතෙම; ඉමමෙවකායං, තමාගේ මෙමශරීරය; උපසංහරති, (ඒ මෘතශරීරයෙහි ඇටසැකිලි ස්වභාවට) පමුනුවා බලන්නේය; අයම්පිඛො කායො, මේ ශරීරයද වනාහි; එවංධම්මො මෙබඳු ස්වභාඇත්තේය; එවංභාවී, මෙබඳුවූ ස්වභාවට පැමිනෙන්නේය; එතං අනතීතොති, මෙබඳුස්වභාව නොඉක්ම සිටියේයයි; ඉති, මෙසේ; අජ්ඣත්තංවා කායෙ— පෙ —කායානුපස්සී විහරති, කායානුපස්සනා භාවනාවෙහි යෙදී වාසය කරන්නේය—

—— ඡ ට්ඨං සී ව ථි කං ——

(14) පුනචපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සෙය්‍යථාපි පස්සෙය්‍ය සරීරං සිවථි කායඡඩ්ඩිතං අට්ඨිකානි සෙතානි සංඛවණ්ණූපනිභානි සො ඉමමෙවකායං උපසංහරති අයම්පිඛො කායො එවංධම්මො එවංභාවී එතංඅනතීතොති—ඉති අජ්ඣත්තංවා කායෙ කායානුපස්සී විහරති බහිද්ධාවා කායෙ කායානුපස්සී විහරති අජ්ඣත්තබහිද්ධාවා කායෙ කායානුපස්සී විහරති සමුදය ධම්මානුපස්සීවා කායස්මිං විහරති වයධම්මානුපස්සීවා කායස්මිං විහරති සමුදය වය ධම්මානුපස්සීවා කායස්මිං විහරති—අත්ථි කායොති වාපනස්ස සති

පච්චුපට්ඨිතා හොති යාවදෙව ඤාණමත්තාය පතිස්සති මත්තාය අනිස්සිතොච විහරති නචකිඤ්චිලොකෙ උපාදියති එවම්පි භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී විහරති—

පුනචපරං, නැවතද; භික්ඛවෙ, මහණෙනි; භික්ඛු, යෝගාවචරතෙම; සංඛවණ්ණූ පණිභානි, සංඛයාගේ වර්ණයටබඳු ස්වභාවයක්ඇති; සෙතානි, සුදුවූ; අට්ඨිකානි, අස්ථින්ඇත්තාවූ; සීවථිකාය ඡඩ්ඩිතං, සොහොන්හී දමනලද්දාවූ සරීරං, සිරුරක් හෙවත් මෘතශරීරයක්; සෙය්‍යථාපි පස්සෙය්‍ය, යම්සේ දක්නේවේද; සො, (කායගතා සතියෙහියෙදී වාසයකරණ) ඒ යෝගාවචරතෙම; ඉමමෙවකායං, තමාගේ මෙමශරීරය; උපසංහරති, (නුවනින් ඒ ඇටසැකිලි ස්වභාවෙහි) මෙහෙයා දක්නේය; අයම්පිඛො කායො, මේ ශරීරයදවනාහී; එවංධම්මො, මෙබඳු ස්වභාඇත්තේය; එවංභාවී, මෙබඳු සුහුවර්ණවූ අස්ථින් ඇතිබවට පැමිනෙන්නේය; එතංඅනතීතොති, මෙබඳුවූ ස්වභාව නොයික්ම සිටියේයයි; ඉති, මෙසේ; අජ්ඣත්තං වාකායෙ—පෙ—කායානුපස්සී විහරති, තමාගේකය අනුවබලන්නාවූ කායානුපස්සනා භාවනාවෙහියෙදී වාසයකරන්නේය—

——ස ත්ත මං සී ව ථි කං——

(15) පුනචපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සෙය්‍යථාපි පස්සෙය්‍ය සරීරං සීවථිකායඡඩ්ඩිතං අට්ඨිකානි පුඤ්ජකිතානි තෙරොවස්සිකානි සො ඉමමෙවකායං උපසංහරති අයම්පි ඛො කායො එවංධම්මො එවංභාවී එතංඅනතීතොති—ඉති අජ්ඣත්තංවා කායෙ කායානුපස්සී විහරති බහිද්ධාවා කායෙ කායානුපස්සී විහරති අජ්ඣත්තබහිද්ධාවා කායෙ කායානුපස්සී විහරති සමුදය ධම්මානුපස්සීවා කායස්මිං විහරති වය ධම්මානුපස්සීවා කායස්මිං විහරති සමුදය වය ධම්මානු පස්සීවා කායස්මිං විහරති—අත්ථි කායොති වාපනස්ස සතිපච්චුපට්ඨිතා හොති යාවදෙව ඤාණමත්තාය පතිස්සති මත්තාය අනිස්සිතොච විහරති නචකිඤ්චි ලොකෙ උපාදියති එවම්පි භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී විහරති—

පුනචපරං, නැවතද; භික්ඛවෙ, මහණෙනි; භික්ඛු, භික්ෂුතෙම හෙවත් යෝගාවචරතෙම; පුඤ්ජකිතානි, තැනින්තැන

ඨ.ස්වසිටියාවූ; ථෙරෙ වස්සිකානි, අතික්‍රාන්ත වරුෂයන්
ඇති නොහොත් අවුරුද්දක් ඉක්මගියාවූ; අට්ඨිකානි, ඇට
කැබලි ඇත්තාවූ; සිවථිකායඡඩ්ඩිතං, සොහොන්හි දමනල
ද; සරීරං, මෘතශරීරය; සෙය්‍යථාපි පස්සෙය්‍ය, යම්සේදක්නේ
ද; සො, (කායගතාසති භාවනානුයොග) ඒ පුද්ගලතෙම;
ඉමමෙවකායං, තමාගේ මෙමශරීරය; උපසංහරති, නුවනි
න්මෙනෙයා (ඒ අස්ථිරාසිවසිටි ශරීරස්වභාවෙහියොදා) බලන්
නේය; අයම්පිඛො කායො, මේ ශරීරයද වනාහි; එවංධම්මො,
මෙබඳුවූ ස්වභාවඇත්තේය; එවංභාවී, මෙබඳුවූම (ඇටරාසි
යක්වසිටි) ස්වභාවට පැමිනෙන්නේය; එතං අනතීතොති;
මෙබඳු ස්වභාව නොඉක්ම සිටියේයයි; ඉති, මෙසේ; අජ්ඣත්
තංවා කායෙ—පෙ—කායානුපස්සී විහරති, කායානුපස්ස
නා භාවනාවෙහියෙදී වාසයකරන්නේය—

——අ ට්ඨ මං සී ව ථි කං——

(16) පුනචපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සෙය්‍යථාපි පස්සෙය්‍ය ස
රීරං සීවථිකාය ඡඩ්ඩිතං අට්ඨිකානි පූතීනි චුණ්ණක
ජාතානි සො ඉමමෙවකායං උපසංහරති අයම්පිඛො
කායො එවංධම්මො එවංභාවී ඒතංඅනතීතොති—
ඉති අජ්ඣත්තංවා කායෙ කායානුපස්සී විහරති බ
හිද්ධාවා කායෙ කායානු පස්සීවිහරති අජ්ඣත්තබහි
ද්ධාවා කායෙ කායානුපස්සී විහරති සමුදය ධම්මා
නුපස්සීවා කායස්මිං විහරති වය ධම්මානු පස්සීවා
කායස්මිං විහරති සමුදය වය ධම්මානුපස්සීවා කාය
ස්මිං විහරති—අත්ථි කායොති වාපනස්ස සති පච්චුප
ට්ඨිතාහොති යාවදෙව ඤාණමත්තාය පතිස්සති ම
ත්තාය අනිස්සිතොච විහරති නචකිඤ්චිලොකෙ උපා
දියති එවම්පි භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී
විහරති—

භික්ඛවෙ, මහණෙනි; පුනචපරං; නැවතද; භික්ඛු, භාව
නානුයෝග භික්ෂුතෙම; පූතීනි, කුණුවූ; චුණ්ණකජාතානි,
සුණුවූ; අට්ඨිකානි, ඇටකැබලි ඇත්තාවූ; සිවථිකායඡඩ්ඩිතං,
සොහොන්හි දමණලද; සරීරං, මෘතශරීරයක්; යෙය්‍යථාපි ප
ස්සෙය්‍ය, යම්සේදකීද; සො, (කායගතාසති භාවනානුයො
ග) ඒ යෝගාවචරතෙම; ඉමමෙවකායං, තමාගේ මෙම ශ
රීරය; උපසංහරති, නුවනින්මෙහෙයා(කුණුව සුණුවූ අස්ථී
න්ගේ ස්වභාවෙහියොදා) බලන්නේය; අයම්පිඛො කායො,

Digitized by Google

මේ ශරීරයදවනාහි; එවංධම්මො, මෙබඳු සබ්භා ඇත්තේය; එවංභාවී, මෙබඳුස්වභාවට පැමිණෙනන්නේය; එතං අනතීතොති, එබඳුස්වභාව නොඉක්ම සිටියේයයි; ඉති, මෙසේ; අජ්ඣත්තංවා කායෙ—පෙ—කායානුපස්සී විහරති, මෙසේ තමාගේකය අනුවබලමින් කායානුපස්සනා භාවනාවෙහියෙදී වාසයකරන්නේය—

——න ව මං සී ව ථි කං——

—කායානු පස්සනා සතිපට්ඨානා—

මෙතෙකින් මෙහි අනාපානසති කාණ්ඩය ඉරියාපථ කාණ්ඩය චතුසම්පජඤ්ඤකාණ්ඩය පටික්කූල මණසිකාරකාණ්ඩය. ධාතුමණසිකාර කාණ්ඩය නවසීවථික කාණ්ඩයයි මෙසේ තුදුසක්පමණ කාණ්ඩයන්ගෙන් උපලක්ෂිතවූ කායානුපස්සනාභාවනාව ප්‍රකාශකොට දක්වාවදාරා ඊටඅනතුරුව නවප්‍රකාර වෙදනානුපස්සනා භාවනාව දක්වා වදාරණපිණිස සව්ජන හෘදයානන්ද කරවිසිෂ්ට ධම්මකාය සම්පත්තීන් හා අබිලජන නයණාභිරාම රූපකාය සම්පත්තීන් විරාජමාණවූ භාග්‍යවත් බුද්ධරජානන් වහන්සේ කථංචභික්ඛවෙ යනාදීන් වදාළසේක—

(17) කථංචභික්ඛවෙ භික්ඛු වෙදනාසු වෙදනානුපස්සී විහරති ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සුඛං වෙදනං වෙදියමානො සුඛං වෙදනං වෙදියාමීති පජානාති දුක්ඛං වෙදනං වෙදියමානො දුක්ඛං වෙදනං වෙදියාමීති පජානාති අදුක්ඛම සුඛං වෙදනං වෙදියමානො අදුක්ඛමසුඛං වෙදනං වෙදියාමීති පජානාති සාමිසංවාසුඛං වෙදනං වෙදියමානො සාමිසංසුඛං වෙදනං වෙදියාමීති පජානාති නිරාමිසංවාසුඛං වෙදනං වෙදියමානො නිරාමිසංසුඛං වෙදනං වෙදියාමීති පජානාති සාමිසංවා දුක්ඛං වෙදනං වෙදියමානො සාමිසංදුක්ඛං වෙදනං වෙදියාමීති පජානාති නිරාමිසංවා දුක්ඛංවෙදනං වෙදියමානො නිරාමිසං දුක්ඛං වෙදනං වෙදියාමීති පජානාති සාමිසංවා අදුක්ඛමසුඛංවෙදනං වෙදියමානො සාමිසං අදුක්ඛමසුඛං වෙදනං වෙදියාමීතිපජානාති නිරාමිසංවා අදුක්ඛමසුඛං වෙදනං වෙදිය මානො නිරාමිසං අදුක්ඛම සුඛං වෙදනං වෙදියාමීති පජානාති—

භික්ඛවෙ, මහණෙනි; භික්ඛු, භාවනානුයෝග භික්ෂුතෙම;

වෙදනාසු, (සුවදුක්විඳීම්ආදී නවප්‍රකාරවූ) වේදනාවන් කෙ
රෙහි; වෙදනානුපස්සී, ඒ ඒ වේදනාවන් අනුව නුවණැස
මෙහෙයාබැලීමෙන්; කථචවිහරති, කෙණෙස් වාසයකරන්නේ
ද; භික්ඛවෙ, මහණෙනි; භික්ඛු, භාවනානුයෝග භික්ෂුතෙම;
ඉධ, මේශාසනයෙහි; සුඛංවෙදනං වෙදියමානො, කායික
වූද චෛතසිකවූද සැපවෙදනාවක් විඳිතේ; සුඛංවෙදනං
වෙදියාමීති පජානාති, කායික චෛතසික සැප වේදනාවක්
විඳිනෙමියි දන්නේය; දුක්ඛංවෙදනං වෙදියමානො, කායි
ක චෛතසික දුක්ඛවෙදනාවක් විඳිතේ; දුක්ඛංවෙදනං වෙ
දියාමීති පජානාති, (කායික චෛතසික) දුක්ඛවේදනාවක්
විඳිනෙමියි දන්නේය; අදුක්ඛමසුඛං වෙදනං වෙදියමානො
මධ්‍යස්ථාකාරවූ උපෙක්ෂා වේදනාවක් විඳිතේ; අදුක්ඛමසුඛං
වෙදනං වෙදියාමීති පජානාති, සුවදුක්දෙක්හි මැදහත්බවය
යන උපෙක්ෂා වෙදනාවක් විඳිනෙමියි දන්නේය; සාමිසංවාසු
ඛං වෙදනං වෙදියමානො, ගෘහනිශ්‍රිතවූ රූපශබ්දාදී ෂට්විධ
සොම්නස් වේදනාවන් අතුරෙන් යම්කිසි වේදනාවක් විඳිතේ
හෝ; සාමිසංසුඛං වෙදනං වෙදියාමීති පජානාති; ගිහිගේවැසි
යන් පිළිබඳවූ රූපශබ්දාදී පචකාම නිශ්‍රිතවූ ෂට්ප්‍රකාර සොම්
නස් වෙදනාවන් අතුරෙන් එක්වෙදනාවක් විඳිනෙමි දන්
නේය; නිරාමිසං වාසුඛං වෙදනං වෙදියමානො, නෛෂ්ක්‍රම්‍ය
නිශ්‍රිතවූ රූපාදී ෂට්ප්‍රකාර සැපවෙදනාවුන් අතුරෙන් යම්කිසි
වේදනාවක් විඳිතේහෝ; නිරාමිසංසුඛං වෙදනං වෙදියාමීති
පජානාති, පැවිදිතැන්පිළිබඳ ගෘහනිශ්‍රිතනොවූ පින්කැමැත්
තන්විසින් සෙවියයුතු රූපාදී ෂට්ප්‍රකාර වස්තූන්අරභයා උප
දනා වෙදනාවන් අතුරෙන් එක්සතුටු සොම්නස් වේදනාවක්
විඳිනෙමියි දන්නේය; සාමිසංවා දුක්ඛං වෙදනං වෙදියමා
නො, ගෘහනිශ්‍රිතවූ රූපාදී ෂට්විධවූ දුක්ඛ දෞර්මනස්‍ය වේද
නාවන්අතුරෙන් එක්වේදනාවක් විඳිතේහෝ; සාමිසංදුක්ඛං
වෙදනං වෙදියාමීති පජානාති, ගිහිත්පිළිබඳවූ ෂට්විධ දුක්
දොම්නස් වේදනාවන්අතුරෙන් එක්වේදනාවක් විඳිනෙමියි
දන්නේය; නිරාමිසංවා දුක්ඛං වෙදනං වෙදියමානො, පැවිදි
වීම නිශ්‍රිතවූ කුසලපක්ෂගත ෂට්ප්‍රකාර දුක් දොම්නස් වේදනා
වන්අතුරෙන් එක්වේදනාවක් විඳිතේහෝ; නිරාමිසංදුක්ඛං
වෙදනං වෙදියාමීති පජානාති, (මහණවීමපිළිබඳ) ආමිසනො
වූ රූපාදී එක්දුක් දොම්නස් වේදනාවක් විඳිනෙමියි දන්නේ
ය; සාමිසංවා අදුක්ඛමසුඛං වෙදනං වෙදියමානො, ගෘහවැසි
යන් අඥයකොටසිටි රූපාදී ෂට්ප්‍රකාර උපෙක්ෂා වේදනාවන්

Digitized by Google

අතුරෙත් එක් වේදනාවක් විඳිතේහෝ; සාමිසං අදුක්ඛම සුඛං වෙදනං වෙදියාමීති පජානාති, ගිහිත්පිළිබඳ රූපාදි එක් උපෙක්ෂා වෙදනාවක් විඳිනෙමියි දන්නේය; නිරාමිසංවා අදුක්ඛමසුඛං වෙදනං වෙදියමානො, මහණවීම පිළිබඳ රූපාදි ෂට්විධ උපෙක්ෂා වේදනාවන් අතුරෙත් එක්වේදනාවක් විඳිනේහෝ; නිරාමිසංවා අදුක්ඛමසුඛා වෙදනං වෙදියාමීති පජානාති, මහණවීම නිශ්‍රිතවූ රූපාදි වේදනාවන් අතුරෙත් එක්වේදනාවක් විඳිනෙමියි දන්නේය—

> ඉති අජ්ඣත්තංවා වෙදනාසු වෙදනානුපස්සී විහරති බහිද්ධාවා වෙදනාසු වෙදනානුපස්සී විහරති අජ්ඣත්තබහිද්ධාවා වෙදනාසු වෙදනානුපස්සී විහරති සමුදය ධම්මානුපස්සීවා වෙදනාසු වෙදනානුපස්සී විහරති වය ධම්මානුපස්සීවා වෙදනාසු වෙදනානුපස්සී විහරති සමුදවය ධම්මානු පස්සීවා වෙදනාසු වෙදනානුපස්සී විහරති අත්ථි වෙදනාති වා පනස්ස සතිපච්චුපට්ඨිතාහොති යාවදෙව ඤාණමත්තාය පතිස්සතිමත්තාය අනිස්සිතොච විහරති නචකිඤ්චිලොකෙ උපාදියති එවංඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු වෙදනාසු වෙදනානුපස්සී විහරති—

ඉති, මෙසේ; අජ්ඣත්තංවා වෙදනාසු; තමාපිළිබඳව පවත්නා සුවදුක්ආදි සියළු වේදනාවන් කෙරෙහිහෝ; වෙදනානුපස්සී විහරති, ඒ ඒ වේදනාවන්ගේ සවලක්ෂණාදි විසිත්බලා වාසයකරන්නේය; බහිද්ධාවා වෙදනාසු, අනුන්පිළිබඳව පවත්නා (සුවදුක්ආදි සියළු) වේදනාවන්කෙරෙහි හෝ; වෙදනානුපස්සී විහරති, වෙදනානුපස්සනා භාවනාවෙහියෙදී වාසයකරන්නේය; අජ්ඣත්තබහිද්ධාවා වෙදනාසු, තමන්පිළිබඳවූහෝ අනුන් පිළිබඳවූහෝ සියළුවෙදනාවන් කෙරෙහි; වෙදනානුපස්සී විහරති, (සුඛදුක්ඛාදි සියළු) වේදනාවන්ගේ සවලක්ෂණාදි විසිත්බලා වාසයකරන්නේය, සමුදය ධම්මානුපස්සීවා, (ඒසියළු වේදනාවන්ගේ) උත්පත්ති ක්‍රමවිසින් දක්නේහෝ; වෙදනාසු, නවවිධ වේදනාවන් කෙරෙහි; වේදනානුපස්සී විහරති, වේදනානු පස්සනා භාවනාවෙහියෙදී වාසය කරන්නේය; වය ධම්මානු පස්සීවා, එමවේදනාවන්ගේ විනාස විසින් දක්නේ හෝ; වෙදනාසු, වේදනාවන් කෙරෙහි; වෙදනානු පස්සී විහරති, වෙදනානුපස්සනා භාවනාවෙහියෙදී වාසය කරන්නේය; සමුදය වය

Digitized by Google

ධම්මානුපස්සීවා, එම සුවදුක්ආදි වේදනාවන්ගේම කලෙ
ක ඉපදීම කලෙක නැසීම විසින් දක්නේහෝ; වෙදනාසු,
සුවදුක්ආදි වේදනාවන් කෙරෙහි; වේදනානුපස්සී විහර
ති, සියළු වේදනාවන් අනුවබලමින් වාසය කරන්නේය,—
අස්සපන, (මෙසේ වේදනානුපස්සනා භාවනාවෙහියෙදී වා
සයකරණ) ඒ යෝගාවචරයාහට වනාහි; අත්ථි වෙදනාතිවා
සුවදුක් උපෙක්ෂාවන්ගේ වසයෙන් නොයෙක් ප්‍රකාරයෙන්
අස්ථිරවූ වේදනාවෝ ඇත්තේය (ස්ථිර සාරවසයෙන් පවත්
නා වේදනාවක් නැතැයි කියා;) සති පච්චුපට්ඨිතා හොති,
සිහිය පිහිටුවනලද්දේය; යාවදෙව, යම් ඒ සිහියක් මනාවපි
හිටුවනලදද ඒ සිහියතොමෝ; ඤාණමත්තාය, ඤාණයාගේ
වැඩීමපිණිසද; පතිස්සතිමත්තාය, සිහියගේ වැඩීමපිණිසද;
අනිස්සිතොච විහරති, (ඒ නවවිධ වෙදනාවන්ගෙන්) අනිශ්‍රි
තව හෙවත් දුරුව වාසයකරන්නේය (එහෙයින් ඒ යෝගා
වචරතෙම;) ලොකෙ, (ලුජ්ජන පලුජ්ජනාර්ථයෙන් ලෝකන
ම්වූ මේ වේදනා) ලෝකයෙහි; කිඤ්චි, කිසිවේදනාදියක්; නච
උපාදියති, (ස්ථිරවසයෙන්) වරදවාගැන්ම නොකරන්නේය;
භික්ඛවෙ, මහණෙනි; භික්ඛු, ඒ යෝගාවචරතෙම; එවංඛො,
මෙසේවනාහි; වෙදනාසු, නවප්‍රකාරවූ වේදනාවන් කෙරෙ
හි; වෙදනානුපස්සී, විහරති; ඒ ඒ වේදනාවන් අනුවසිතා
හැර බලමින් වාසයකරන්නේය—

වෙදනානුපස්සනා සතිපට්ඨානං

මෙසේ සුවදුක් විඳුම්වසයෙන් නවවිධවූ වෙදනානුපස්ස
නා සතිපට්ඨාන භාවනාව විභාගකොට දක්වාවදාරා ඊටඅ
නතුරුව දැන් සොලොස්ප්‍රකාර චිත්තානුපස්සනා සතිපට්ඨා
න භාවනාව දක්වනුපිණිස අසීමාද්‍ය ගුණ රත්නාලංකෘත
සනරාමර ලෝකස්වාමිවූ අපභාග්‍යවත් බුදුරජානන්වහන්සේ
කථංචභික්ඛවෙ භික්ඛු යනාදින් වදාළසේක—

(18) කථංචභික්ඛවෙ භික්ඛු චිත්තෙ චිත්තානුපස්සී විහ
රති ඉධභික්ඛවෙ භික්ඛු සරාගංවා චිත්තං සරාගංචි
ත්තන්ති පජානාති වීතරාගංවා චිත්තං වීතරාගං චි
ත්තන්ති පජානාති සදොසංවා චිත්තං සදොසං චි
ත්තන්ති පජානාති වීතදොසංවා චිත්තං වීතදො
සං චිත්තන්ති පජානාති සමොහංවාචිත්තං සමොහං
චිත්තන්ති පජානාති වීතමොහංවා චිත්තං වීතමො
හං චිත්තන්ති පජානාති සංඛිත්තංවා චිත්තං සංඛි

තතං චිත්තන්ති පජානාති වික්ඛිත්තංවා චිත්තං වික්ඛිත්තංචිත්තන්ති පජානාති මහග්ගතංවා චිත්තං මහග්ගතං චිත්තන්ති පජානාති අමහග්ගතංවා චිත්තං අමහග්ගතං චිත්තන්ති පජානාති සඋත්තරංවා චිත්තං සඋත්තරං චිත්තන්ති පජානාති අනුත්තරංවා චිත්තං අනුත්තරං චිත්තන්ති පජානාති සමාහිතංවා චිත්තං සමාහිතං චිත්තන්ති පජානාති අසමාහිතංවා චිත්තං අසමාහිතං චිත්තන්ති පජානාති විමුත්තංවා චිත්තං විමුත්තං චිත්තන්ති පජානාති අවිමුත්තංවා චිත්තං අවිමුත්තං චිත්තන්ති පජානාති—

භික්ඛවෙ, මහණෙනි; භික්ඛු, භාවනානුයෝග භික්ෂුතෙමෙ; චිත්තෙ, චිත්තයෙහි; චිත්තානුපස්සී, සිතඅනුවබලමින්; කථංවිහරති, කෙසේ වාසයකරන්නේද; භික්ඛවෙ, මහණෙනි; භික්ඛු, යෝගාවචරතෙම, ඉධ, මේශාසනයෙහි; සරාගංවාචිත්තං, අටවැදෑ(රුම්වූ)ලෝභසහගත චිත්තයහෝ; සරාගං චිත්තන්ති පජානාති; (අටවැදෑරුම්වූ) ලෝභයහා එක්වූසිතය සි දන්නේය; වීතරාගංවා චිත්තං, ලෞකික කුසලප්‍රකාස සිත හෝ; වීතරාගං චිත්තන්ති පජානාති; ලෞකික කුසලයත් ප්‍රකාශචිත්තයයි දන්නේය; සදෝසංවා චිත්තං,(විප්‍රකාරවූ)ද්වෙෂ සහගත චිත්තයහෝ; සදෝසං චිත්තන්ති පජානාති, (විප්‍රකාරවූ) දෞර්මනශ්‍යය එක්වගිය සිතයයි දන්නේය; වීතදෝසංවා චිත්තං ලෞකික කුසලය ප්‍රකාශචිත්තයහෝ; වීතදෝසං චිත්තන්තිපජානාති, ලෞකික කුසලය ප්‍රකාශචිත්තයයි දන්නේය; සමෝහංවා චිත්තං, විචිකිච්ඡාවහා උද්ධච්චය සහගත අකුසලචිත්තයහෝ; සමොහංචිත්තන්ති පජානාති, විචිකිච්ඡාවහා උද්ධච්චය එක්වගිය අකුසලචිත්තයයි දන්නේය; වීතමොහංවා චිත්තං, ලෞකික කුසලයත් ප්‍රකාශචිත්තයහෝ; වීතමෝහංචිත්තන්ති පජානාති, ලෞකික කුසලයත් ප්‍රකාශසිතයයි දන්නේය; සංඛිත්තංවා චිත්තං, ථිනම්ඩයහා අනුවපැවත්තාවූ චිත්තයහෝ; සංඛිත්තං චිත්තන්ති පජානාති. ථිනම්ඩයහා අනුවපැවති නිදිගත් හැකිලසිටි සිතයයි දන්නේය; වික්ඛිත්තංවා චිත්තං, (ඖද්ධත්‍යයහා එක්වීමෙන් නොසන්හුන් සවභාවයෙන් විසිරපවත්නා චිත්තයහෝ; වික්ඛිත්තං චිත්තන්ති පජානාති, (නොසන්හුන් සවභාවයෙන්) විසිරපවත්නා සිතයයි දන්නේය; මහග්ගතංවා චිත්තං, රූපාවචර අරූපාවචර චිත්තයහෝ; මහග්ගතං චිත්තන්ති පජානාති, රූපාවචර අරූපාවචර බ්‍රහ්මලෝකවල පැවතිසිතයයි දන්නේය; අමහග්ග

තංවා චිත්තං, කාමාවචර චිත්තයහෝ; අමහග්ගතං චිත්තන්ති පජානාති, කාමාවචර ලෝකයෙහි පැවතිසිතයයි දන්නේය; සඋත්තරංවා චිත්තං, කාමාවචර සිතහෝ; සඋත්තරං චිත්තන්ති පජානාති, කාමාවචර ලෝකයෙහිවූ සිතයයි දන්නේය; අනුත්තරංවා චිත්තං, රූපාවචර අරූපාවචර චිත්තයහෝ; අනුත්තරං චිත්තන්ති පජානාති, රූපාවචර අරූපාවචර සිතයයි දන්නේය; සමාහිතංවා චිත්තං, චිත්තෙකාග්‍රතාවයෙන් උපදනා අප්පනසමාධි උපචාරසමාධි සහිත චිත්තයහෝ; සමාහිතං චිත්තන්ති පජානාති, අප්පණසමාධි උපචාරසමාධිවසයෙන් එකගවූ සිතයයි දන්නේය; අසමාහිතංවා චිත්තං, එසේනොසන්හුන් චිත්තයහෝ; අසමාහිතං චිත්තන්ති පජානාති, සමාධිවසයෙන් නොසන්හුන් සිතයයි දන්නේය; විමුත්තංවාචිත්තං, තදඞ්ගවික්ඛම්භවිමුක්තීන්යුක්තවූ සිතහෝ; විමුත්තංචිත්තන්ත පජානාති, තදඞ්ග වික්ඛම්භ විමුක්තීන් මිදීසිටි සිතයයි දන්නේය; අවිමුත්තංවා චිත්තං, තදඞ්ග වික්ඛම්භ විමුක්තිදෙකින් යුක්තනොවූ චිත්තයහෝ; අවිමුත්තං චිත්තන්ති පජානාති, (ලොභාදි කෙලසයන් දුරුවීමටනිසි අනිත්‍ය දුක්ඛාදීන් සිහිකිරීමෙන් කරණ යම්යම් උපායෙක්ඇද්ද ඒ හැම තදඞ්ගනම්වෙයි භාවනාකොට ධ්‍යානඋපදවාගෙණ එමභාවනා බලයෙන් කෙලසයන් ඔබාගැන්ම වික්ඛම්භනම්වෙයි එසේවූ විප්‍රකාරයෙන් යුක්තනොවූ) කෙලසයන්හා එක්ව පවත්නා සිතයයි දන්නේය—

ඉති අජ්ඣත්තංවා චිත්තෙ චිත්තානුපස්සී විහරති බහිද්ධාවා චිත්තෙ චිත්තානුපස්සී විහරති අජ්ඣත්ත බහිද්ධාවා චිත්තෙ චිත්තානුපස්සී විහරති, සමුදය ධම්මානුපස්සීවා චිත්තස්මිං විහරති වය ධම්මානුපස්සීවා චිත්තස්මිං විහරති සමුදය වය ධම්මානුපස්සීවා චිත්තස්මිං විහරති—අත්ථි චිත්තන්ති වාපනස්ස සති පච්චුපට්ඨිතාහොති යාවදෙව ඤාණමත්තාය පතිස්සතිමත්තාය අනිස්සිතොච විහරති නචකිඤ්චිලොකෙ උපාදියති එවංඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු චිත්තෙ චිත්තානුපස්සී විහරති—

ඉති, මෙසේ; අජ්ඣත්තංවා, තමාගේහෝ; චිත්තෙ, චිත්තයෙහි; චිත්තානුපස්සී විහරති; (අෂ්ටප්‍රකාර ලොභසහගත චිත්තයආදි නොයෙක් ප්‍රභෙදවූ) ලෞකික චිත්තයන් අනුව ගොස් නුවණැසින් බලමින් වාසය කරන්නේය; බහිද්ධාවා

චිත්තෙ, අනුත්ගේ සිත්හිහෝ; චිත්තානුපස්සී විහරති, ඒ ඒ
චිත්තයන්ගේ ස්වභාවත් නුවණැස මෙහෙයා අනුවබලමින්
වාසය කරන්නේය; අජ්ඣත්තබහිද්ධා වා චිත්තෙ, තමාගේහෝ
අනුත්ගේහෝ චිත්තයෙහි; චිත්තානුපස්සී විහරති, (නො
යෙක්ප්‍රභේදඇති) චිත්තයන්ගේ ස්වභාව එසේම නුවණැසින්
බලමින් වාසය කරන්නේය, සමුදය ධම්මානුපස්සීවා (යථො
ක්තප්‍රකාරවූ චිත්තයන්ගේ) උත්පත්තික්‍රමවිසින් දක්නේහෝ
චිත්තස්මිං විහරති,(නොයෙක්ප්‍රභෙදඇති චිත්තයන්අනුව නු
වණැසමෙහෙයාබලමින්) චිත්තානුපස්සනා භාවනාවෙහියෙ
දී වාසය කරන්නේය, වයධම්මානුපස්සීවා, (අෂ්ටප්‍රකාර ලො
භසහගත චිත්තයආදී සියළුම) ලෞකික චිත්තයන්ගේ ස්ව
ලක්ෂණවිසින් දක්නේහෝ; චිත්තස්මිං විහරති, (යථොක්තවූ
චිත්තයන් අනුව නුවණැස මෙහෙයාබලන)චිත්තානුපස්සනා
භාවනාවෙහි යෙදී වාසය කරන්නේය; සමුදය වයධම්මානුප
ස්සීවා,(යථොක්තවූ සියළුම චිත්තයන්ගේ)කලෙක උත්පත්තිය
කලෙක විනාසය දක්නේහෝ; චිත්තස්මිං විහරති, (චිත්තය
න් අනුව නුවණැසමෙහෙයා බලන මේ) චිත්තානුපස්සනා
භාවනාවෙහි යෙදී වාසයකරන්නේය; අස්සපත, (ෂෝලස
විධවූ චිත්තානුපස්සනා භාවනාවෙහි මෙසේ යෙදීවසන)
ඒ යෝගාවචරයාහට චනානි අත්ථිචිත්තනත්තිවා, (සොලොස්
ප්‍රකාරවූ ප්‍රභේදයටගිය) ලෞකික චිත්තය ඇත්තේය (පර
මාර්ථවසයෙන් දක්නාහට සත්වපුද්ගල කෙනෙක් නැත්තේ
යයිකියා;) සතිපච්චුපට්ඨිතා හොති, සිහිය පිහිටුවන ලද්දේය;
යාවදේව, යම්සිහියෙක් එසේම තාකොට පිහිටුවන ලද්දේද
ඒ සිහිය; ඤාණමත්තාය, මතුමත්තෙහි ඤාණයාගේ වැඩීම
පිණිසද; පතිස්සති මත්තාය, සිහියගේ වැඩීමපිණිසද; අනි
ස්සිතොච විහරති, (තෘෂ්ණා දෘෂ්ටියනමේ සසරඉපදීමට කාර
ණාවූ පාපධම්මයන් දෙදෙනාකෙරෙන් දුරුව) අනිශ්‍රිතව වා
සයකරන්නේය එහෙයින්; ලොකෙ, මේ චිත්තලෝකයෙහි;
කිඤ්චි, කිසියම් චිත්තයෙක්; නචඋපාදියති, මමය මාගේයයි ය
නාදී වසයෙන් මුලාව ගැන්මක් නොකරන්නේය; භික්ඛවෙ,
මහණෙනි; භික්ඛු, භාවනානු යෝග භික්ෂුතෙම; එවංඛො,
මෙසේවනාහි; චිත්තෙ, ෂෝලසවිධවූ චිත්තානුපස්සනා භාව
නාවෙහි; චිත්තානුපස්සී විහරති, ලෝභසහගත චිත්තාදී
ඒ ඒ චිත්තයන්ගේ උත්පත්ති ක්‍රමාදී සියලල නුවණැසින්බලා
වාසය කරන්නේයි

චිත්තානුපස්සනා සතිපට්ඨානං

මෙසේ සොළොස් ප්‍රකාරවූ චිත්තානුපස්සනා සතිපට්ඨාන භාවනාව විභාගකොට දක්වාවදාරා දැන් පඤ්චප්‍රකාරවූ ධම්මානුපස්සනා භාවනාව දක්වනුපිණිස සුගත තථාගත සද්ධර්ම වර චක්‍රවර්ත්ති ස්වාමිවූ බුදුරජානන් වහන්සේ කථංචභික්ඛවෙ භික්ඛු යනාදීන් වදාළසේක—

(19) කථංචභික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති පඤ්චසුනීවරණෙසු—කථංචභික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති පඤ්චසුනීවරණෙසු—ඉධභික්ඛවෙ භික්ඛු සන්තංවා අජ්ඣත්තං කාමච්ඡන්දං අත්ථිමෙ අජ්ඣත්තං කාමච්ඡන්දොති පජානාති අසන්තංවා අජ්ඣත්තං කාමච්ඡන්දං නත්ථිමෙ අජ්ඣත්තං කාමච්ඡන්දොති පජානාති—යථාච අනුප්පන්නස්ස කාමච්ඡන්දස්ස උප්පාදොහොති තඤ්චපජානාති—යථාච උප්පන්නස්ස කාමච්ඡන්දස්ස පහානං හොති තඤ්චපජානාති යථාච පහීණස්ස කාමච්ඡන්දස්ස ආයතිං අනුප්පාදොහොති තඤ්චපජානාති—

භික්ඛවෙ, මහණෙනි; භික්ඛු, භාවනානුයොගී භික්ෂුතෙම; ධම්මෙසු, රූපවූද අරූපවූද උභයමිශ්‍රකවූද ධර්මයන්කෙරෙහි, ධම්මානුපස්සී, ඒ රූපාරූප ධර්මයන් අනුවබලමින්, කථංවිහරති, කෙසේ වාසයකරන්නේද—භික්ඛවෙ, මහණෙනි; භික්ඛු, මහණතෙම; ඉධ, මේශාසනයෙහි; පඤ්චසුනීවරණෙසු ධම්මෙසු, පඤ්චනීවරණ ධර්මයන්කෙරෙහි; ධම්මානුපස්සී විහරති, ධර්මානු දර්ශීනයෙන් යෙදී වාසය කරන්නේය; භික්ඛවෙ, මහණෙනි; භික්ඛු, මහණතෙම; පඤ්චසුනීවරණෙසු, ධම්මෙසු, පඤ්චනීවරණ ධර්මයන්කෙරෙහි; ධම්මානුපස්සී, (කාමච්ඡන්දාදි) නීවරණ ධර්මයන් අනුවබලමින්; කථංචවිහරති, කෙසේ වාසය කරන්නේද—භික්ඛවෙ, මහණෙනි; භික්ඛු, මහණතෙම; ඉධ, මේශාසනයෙහි; සන්තංවා, (සතතයෙන් සිත්හි හැසිරීම්වසයෙන්) විද්‍යමානව පවත්නාවූහෝ; අජ්ඣත්තං, ආධ්‍යාත්මිකවූ හෙවත් තමාකෙරෙහි ඇති; කාමච්ඡන්දං, රූපාදි පඤ්චකාම කොට්ඨාසයෙහි ඇලීමයයි කියනලද කාමච්ඡන්දය; මෙ, මාගේ; අජ්ඣත්තං, ආධ්‍යාත්මිකවූ; කාමච්ඡන්දො, (රූපාදි අරමුණුවල සිතඇලීම්වසයෙන් පවත්නා) කාමච්ඡන්දයතෙම; අත්ථීති, දැන්ඇතැයි කියා; පජානාති, දන්නේය; අසන්තංවා, (සතතයෙන් සිත්හි) නොහැසිරීම් වසයෙන්

Digitized by Google

නැත්තාවූහෝ; අජ්ඣත්තං, ආධ්‍යාත්මිකවූ; කාමච්ඡන්දං, කාමච්ඡන්දය; මෙ, මාගේ; අජ්ඣත්තං, ආධ්‍යාත්මිකවූ; කාමච්ඡන්දො, කාමච්ඡන්දයතෙම; නත්ථීතිපජානාති, දැන් නැතැයිකියා දන්නේය;—යථාච, යම්කාරණයකින්; අනුප්පන්නස්ස කාමච්ඡන්දස්ස, නූපන්නාවූ කමච්ඡන්දයාගේ; උප්පාදොහොති, ඉපදීම වේද; තමපජානාති, ඒ කාරණයද දන්නේය; යථාච, යම්කාරණකින් උප්පන්නස්ස කාමච්ඡන්දස්ස, උපන්නාවූ කාමච්ඡන්දයාගේ; පහාණංහොති, ප්‍රහාණීයවන්නේද; තමපජානාති, ඒ කාරණයද දන්නේය, යථාච, යම්කාරණයකින්; පහීණස්ස කාමච්ඡන්දස්ස, ප්‍රහීණකරණලද කාමච්ඡන්දයාගේ; ආයතිං (අර්හත් මාර්ගයට පැමිණීමෙන්) මත්තෙහි; අනුප්පාදොහොති, ඉපදීමක් නොවේද, තමපජානාති, ඒ කාරණයද දන්නේය—

සන්තංවා අජ්ඣත්තං ව්‍යාපාදං අත්ථිමෙ අජ්ඣත්තං ව්‍යාපාදොති පජානාති අසන්තංවා අජ්ඣත්තං ව්‍යාපාදං නත්ථිමෙ අජ්ඣත්තං ව්‍යාපාදොති පජානාති යථාච අනුප්පන්නස්සව්‍යාපදස්ස උප්පාදොහොති තමපජානාති යථාච උප්පන්නස්ස ව්‍යාපාදස්ස පහාණංහොති තම පජානාති යථාචපහීනස්ස ව්‍යාපාදස්ස ආයතිං අනුප්පාදො හොති තමපජානාති—

සන්තංවා, විද්‍යමානවූහෝ; අජ්ඣත්තං, ආධ්‍යාත්මිකවූ; ව්‍යාපාදං, (සිත්නොසතුටු වසයෙන් පවත්නා) ව්‍යාපාදය; මෙ, මාගේ; අජ්ඣත්තං, ආධ්‍යාත්මිකවූ; ව්‍යාපාදො, ව්‍යාපාදයතෙම; අත්ථීති, දැන් ඇතැයිකියා; පජානාති, දන්නේය; අසන්තංවා, අවිද්‍යමානවූහෝ; අජ්ඣත්තං, ආධ්‍යාත්මිකවූ; ව්‍යාපාදං, ව්‍යාපාදය; මෙ, මාගේ; අජ්ඣත්තං, ආධ්‍යාත්මිකවූ; ව්‍යාපාදො, ව්‍යාපාදයතෙම; නත්ථීති, දැන්නැතැයිකියා; පජානාති, දන්නේය; යථාච, යම්කාරණයකින්; අනුප්පන්නස්ස ව්‍යාපාදස්ස; නූපන්නාවූ ව්‍යාපාදයාගේ; උප්පාදොහොති, ඉපදීමවේද; තමපජානාති, ඒ කාරණයද දන්නේය; යථාච, යම් කාරණයකින්; උප්පන්නස්ස ව්‍යාපාදස්ස, උපන්නාවූ ව්‍යාපාදයාගේ; පහාණංහොති, ප්‍රහාණීය වන්නේද; තමපජානාති, ඒ කාරණයද දන්නේය; යථාච, යම්හෙයකින්; පහීනස්සව්‍යාපාදස්ස, ප්‍රහීණවූ ව්‍යාපාදයාගේ; ආයතිං, (අනාගාමීමාර්ගයට පැමිණීමෙන්) මත්තෙහි; අනුප්පාදොහොති, ඉපදීමක් නොවේද; තමපජානාති, ඒ කාරණයද දන්නේය—

Digitized by Google

සන්තංවා අජ්ඣත්තං ථිනමිද්ධං අත්ථිමෙ අජ්ඣත්තං ථිනමිද්ධන්ති පජානාති අසන්තංවා අජ්ඣත්තං ථිනමිද්ධං නත්ථිමෙ අජ්ඣත්තං ථිනමිද්ධන්ති පජානාති යථාච අනුප්පන්නස්ස ථිනමිද්ධස්ස උප්පාදො හොති තඤ්චපජානාති යථාච උප්පන්නස්ස ථිනමිද්ධස්ස පහාණං හොති තඤ්චපජානාති යථාච පහීනස්ස ථිනමිද්ධස්ස ආයතිං අනුප්පාදො හොති තඤ්චපජානාති—

සන්තංවා, ඇත්තාමවූහෝ; අජ්ඣත්තං, ආධ්‍යාත්මිකවූ;ථිනං, [අමුතුරුපාදී කිසිඅරමුණක් සිතින්ගැන්මෙහි අසමර්ථවූ)චිත්තයාගේසැඟවීමවූ ලීණභාවයයි කියනලද ථිනයද; මිද්ධං,(පඤ්චස්කන්ධයන් අතුරෙන් වේදනා සඤ්ඤා සංඛාරයන සකන්ධයන්ගේ යම්කිසි කාරියකට යොමුවීමක් නිදිගත්කල නැතිහෙයින් එසේවූ)අකම්මණ්‍යයයි කියනලද මිද්ධයද යනමේථිනමිද්ධදෙක මෙ, මාගේ; අජ්ඣත්තං ථිනමිද්ධං, ආධ්‍යාත්මික ථිනමිද්ධය; අත්ථි පජානාති, දූත් මාකෙරෙහි ඇතැයිදන්නේය; අසන්තංවා අජ්ඣත්තං, තමාකෙරෙහි නැත්තාවූහෝ; ථිනමිද්ධං, ථිනමිද්ධය; මෙ, මාකෙරෙහි; අජ්ඣත්තං ථිනමිද්ධං, ආධ්‍යාත්මිකවූ ථිනමිද්ධය; නත්ථිපජානාති, දූත් මාකෙරෙහි නැතැයිකියා දත්තේය; යථාච, යම්හෙයකින්; අනුප්පන්නස්ස ථිනමිද්ධස්ස, නූපන් ථිනමිද්ධයාගේ; උප්පාදො හොති, (පමනදන නොවැලදීම් ආදියෙන්) ඉපදීමවේද; තඤ්චපජානාති, ඒ කාරණාවද දත්තේය; යථාච, යම්හෙයකින්; උප්පන්නස්ස ථිනමිද්ධස්ස, උපන්නාවූ ථිනමිද්ධයාගේ; පහාණං හොති, ප්‍රහාණය වන්නේද; තඤ්චපජානාති, ඒ කාරණයද දන්නේය; යථාච, යම්කාරණයකින්; පහීණස්ස ථිනමිද්ධස්ස, ප්‍රහීණවූ ථිණමිද්ධයාගේ; ආයතිං, (අග්‍රීත්මාර්ගයට පැමිනීමෙන්) මත්තෙහි; අනුප්පාදො හොති, ඉපදීමෙක් නොවේද; තඤ්චපජානාති, ඒ කාරණයදදන්නේය.

සන්තංවා අජ්ඣත්තං උද්ධච්ච කුක්කුච්චං අත්ථිමෙ අජ්ඣත්තං උද්ධච්චකුක්කුච්චන්ති පජානාති අසන්තංවා අජ්ඣත්තං උද්ධච්චකුක්කුච්චං නත්ථිමෙ අජ්ඣත්තං උද්ධච්චකුක්කුච්චන්ති පජානාති යථාච අනුප්පන්නස්ස උද්ධච්ච කුක්කුච්චස්ස උප්පාදො හොති තඤ්චපජානාති යථාච උප්පන්නස්ස උද්ධච්ච කුක්කුච්චස්ස පහානං හොති තඤ්චපජානාති යථාච පහීනස්ස උද්ධච්ච කුක්කුච්චස්සආයතිං අනුප්පාදො හොති තඤ්චපජානාති—

Digitized by Google

සන්තංවා, විද්‍යමානවූහෝ; අජ්ඣත්තං, ආධ්‍යාත්මිකවූ; උද්ධච්චං, චිත්තයාගේ සංසිද්මක්නොව (ගලකින් ගසනලද අළුරැසමෙන්) විසිරපවත්නාවූ උද්ධච්චයද; කුක්කුච්චං, කරණලද සුචරිත දුස්චරිතානු සෝචනලක්‍ෂණ කෞකෘත්‍යයදයන උද්ධච්චකුක්කුච්චය; මෙ, මාගේ; අජ්ඣත්තං උද්ධච්ච කුක්කුච්චං, ආධ්‍යාත්මිකවූ උද්ධච්චකුක්කුච්චය; අත්ථීති පජානාති, ඇතැයි දන්නේය; අසන්තංවා, (තමාකෙරෙහි) අවිද්‍යමානවූහෝ; අජ්ඣත්තං, ආධ්‍යාත්මිකවූ, උද්ධච්චකුක්කුච්චං, උද්ධච්චකුක්කුච්චය; මෙ, මාගේ; අජ්ඣත්තං, ආධ්‍යාත්මිකවූ; උද්ධච්චකුක්කුච්චං, උද්ධච්චකුක්කුච්චය තෙම; නත්ථීති, දැන්නැතැයිකියා; පජානාති, දන්නේය; යථාච, යම්කාරණයකින්; අනුප්පන්නස්ස උද්ධච්ච කුක්කුච්චස්ස, නූපන්නාවූ උද්ධච්ච කුක්කුච්චයාගේ; උප්පාදො හොති, (නුවනින් කල්පනානොකිරීම හේතුකොට ගෙණ) ඉපදීමවේද; තංච පජානාති, ඒ කාරණයද දන්නේය; යථාච, යම්කාරණයකින්; උප්පන්නස්ස උද්ධච්ච කුක්කුච්චස්ස, උපන්නාවූ උද්ධච්ච කුක්කුච්චයාගේ; පහානංහොති, (නුවනින් කල්පනාකිරීම හේතුකොටගෙණ) ප්‍රහාණියවේද; තංච පජානාති, එද දන්නේය, යථාච, යම්කාරණයකින්; පහීණස්ස උද්ධච්ච කුක්කුච්චස්ස, ප්‍රහීණවූ උද්ධච්ච කුක්කුච්චයාගේ; ආයතිං, (රහත්මගට පැමිනීමෙන් නැතිවන උද්ධච්චයාගේද අනාගාමි මාර්ගයටපැමිණීමෙන් නැතිවන කුක්කුච්චයාගේද) එසින්මත්තෙහි; අනුප්පාදො හොති, ඉපදීමක් නොවේද; තංච පජානාති, එද දන්නේය—

> සන්තංවා අජ්ඣත්තං විචිකිච්ඡං අත්ථිමෙ අජ්ඣත්තං විචිකිච්ඡාති පජානාති අසන්තංවා අජ්ඣත්තං විචිකිච්ඡං නත්ථිමෙ අජ්ඣත්තං විචිකිච්ඡාති පජානාති යථාච අනුප්පන්නාය විචිකිච්ඡාය උප්පාදොහොති තංච පජානාති යථාච උප්පන්නාය විචිකිච්ඡාය පහාණං හොති තංචපජානාති යථාච පහීණාය විචිකිච්ඡාය ආයතිං අනුප්පාදො හොති තංචපජානාති—

සන්තංවා අජ්ඣත්තං, තමාකෙරෙහි විද්‍යමාණව ඇත්තාවූහෝ, විචිකිච්ඡං,(බුද්ධාදි අටතැණ්හි)*සැකකිරීමයයි කියනලද

* බුද්ධෙකංඛති-ධම්මෙ කංඛති-සංඝෙ කංඛති-සික්ඛාය කංඛති-පුබ්බන්තෙ කංඛති-අපරන්තෙ කංඛති-පුබ්බන්තාපරන්තෙකංඛති-ඉදප්පච්ච යතාපටිච්ච සමුප්පන්නෙසු ධම්මෙසු කංඛති-යනඅටතැණ ඇද්දෝ නැද්දෝහොයි යනසැකය විචිකිච්ඡානම් වෙයි

විචිකිච්ඡාව; මෙ, මාගෙ; අජ්ඣත්තං විචිකිච්ඡං, ආධ්‍යාත්මිකවූ විචිකිච්ඡාව; අත්ථීති පජානාති, දුන්ඇතැයි දන්නේය; අසන්තංවා අජ්ඣත්තං, තමා කෙරෙහි අවිද්‍යමානවූ හෝ; විචිකිච්ඡං, (බුද්ධාදි අටතැණෙහි)සැකකිරීමයයි කියනලද විචිකිච්ඡාව; මෙ, මාගෙ, අජ්ඣත්තං විචිකිච්ඡං, ආධ්‍යාත්මිකවූ විචිකිච්ඡාව; නත්ථීති පජානාති, දුන්නැතැයි දන්නේය; යථාච, යම්කාරණයකින්; අනුප්පන්නාය විචිකිච්ඡාය; නූපන් විචිකිච්ඡාවගේ උප්පාදෙ,හොති, ඉපදීමවන්නේද; තංචපජානාති, ඒකාරණයද දන්නේය; යථාච, යම්කාරණයකින්; උප්පන්නාය විචිකිච්ඡාය, උපන්නාවූ විචිකිච්ඡාවගේ; පහාණං හොති, (නුවණින් යෙදී කල්පනාකිරීම් ආදිකාරණා හේතුකොටගෙණ) දුරුවීමවන්නේද; තංචපජානාති, එදදන්නේය; යථාච, යම්කාරණයකින්; පහීණාය විචිකිච්ඡාය, ප්‍රහීණවූ විචිකිච්ඡාවගේ; ආයතිං, සෝවාන් මාර්ගයට පැමිණීමෙන් මත්තෙහි; අනුප්පාදෙ,හොති, ඉපදීමක් නොවේද; තංචපජානාති, ඒ කාරණයද දන්නේය—

ඉති අජ්ඣත්තංවා ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති බහිද්ධාවා ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති අජ්ඣත්තබහිද්ධාවා ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති සමුදය ධම්මානුපස්සීවා ධම්මෙසු විහරති වය ධම්මානුපස්සීවා ධම්මෙසු විහරති සමුදය වය ධම්මානු පස්සීවා ධම්මෙසු විහරති—අත්ථි ධම්මාතිවාපනස්ස සතිපච්චුපට්ඨිතාහොති යාවදෙව ඤාණමත්තාය පතිස්සතිමත්තාය අනිස්සිතොච විහරති නචකිඤ්චිලොකෙ උපාදියති එවංඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති පඤ්චසුනීවරණෙසු—

ඉති, මෙසේ; අජ්ඣත්තංවා ධම්මෙසු, ආධ්‍යාත්මිකවූ පඤ්චනීවරණ ධර්මයන් කෙරෙහිහෝ; ධම්මානුපස්සී විහරති, නීවරණ ධර්මයන් අනුවබලමින් වාසයකරන්නේය; බහිද්ධාවා ධම්මෙසු, අනුන්පිළිබඳවපවත්නා නීවරණ ධර්මයන්කෙරෙහිහෝ; ධම්මානුපස්සී විහරති, (කාමච්ඡන්දාදී) නීවරණ ධර්මයන් අනුවබලමින් වාසයකරන්නේය; අජ්ඣත්ත බහිද්ධාවා ධම්මෙසු, ආධ්‍යාත්මිකවූද බාහිරවූද නීවරණ ධර්මයන්කෙරෙහි හෝ; ධම්මානුපස්සී විහරති, (කාමච්ඡන්ද ව්‍යාපාදාදී) නීවරණධර්මයන් අනුවබලමින් වාසයකරන්නේය; සමුදය ධම්මානුපස්සීවා, ඒ

ඒ නීවරණධම්මයන්ගේ ඉපදීම්වසයෙන් දක්නේහෝ; ධම්මෙ
සු විහරති, ඒ ඒ නීවරණ ධම්මයන් අනුවබලමින් වාසයකර
න්නේය; වයධම්මානුපස්සීවා, එම නීවරණධම්මයන්ගේ නැතී
වීම් වසයෙන් දක්නේහෝ; ධම්මෙසුවිහරති, එම නීවරණ
ධම්මයන් අනුවබලමින් වාසයකරන්නේය; සමුදය ධම්මානු
පස්සීවා, (ඒ ඒ කාමච්ඡන්දාදි) නීවරණ ධම්මයන්ගේ කලෙ
කඉපදීම් කලෙකනැසීම් වසයෙන් දක්නේහෝ; ධම්මෙසුවි
හරති, (කාමච්ඡන්දාදි) නීවරණ ධම්මයන්ගේ ආදීනව වසයෙ
න් සිහිකිරීමෙන් ධම්මානුපස්සනා භාවනාවෙහියෙදී වාසය
කරන්නේය; අස්සපන, (ඒ ඒ නීවරණධම්මයන් අනුවබලමින්
භාවනාවෙහියෙදී වසන) ඒ යෝගාවචරයා හට වනාහි; අ
ත්ථි ධම්මාතිවා,(මෙසේවූ කාමච්ඡන්දාදි) නීවරණධම්මයෝ ඇ
ත්තාභූමයයි යන; සතිපච්චුපට්ඨිතාහොති, සිහිය මනාකොට
පිහිටුවනලද්දේය; යාවදෙව, මනාකොට පිහිටුවනලද ඒ සි
හිය; ඤාණමත්තාය, (මතුමත්තෙහි) ඤාණයාගේ වැඩීමපිණි
සද; පතිස්සතිමත්තාය, සිහියගේ වැඩීමපිණිසද; අනිස්සිතො
ච විහරති, (තෘෂ්ණායාගේ සංසාරෝත්පත්තියට කාරණාවූ කාම
ච්ඡන්දාදීන් කෙරෙන්) අනිශ්‍රිතව වාසය කරන්නේය; එහෙ
සින්—ලොකෙ, මේ නීවරණධම් ලෝකයෙහි; කිංචි, කිසි රූ
පාදියක්; නචඋපාදියති, මමය මාගෙයයිකියා ගැන්මක් නො
කරන්නේය; භික්ඛවෙ, මහණෙනි; භික්ඛු, භික්ෂුනම්වූ ඒ යෝ
ගාවචරතෙම; එවංඛො, මෙසේවනාහී; පඤ්චසුනීවරණෙසු,
ධම්මෙසු, ඒ පඤ්ච නීවරණධම්මයන් කෙරෙහි; ධම්මානුපස්සී වි
හරති, නීවරණධම්මයන්ගේ ස්වභාවාදී නවදෂිණයෙන් යෙදී
වාසය කරන්නේය—

——නීවරණ නිද්දෙසං——

මෙසෙ පඤ්චනීවරණ ධම්මයන්ගේ වසයෙන් ධම්මානුපස්ස
නා සතිපට්ඨාන භාවනාව විභාගකොට දක්වාවදාරා දැන් පඤ්ච
ස්කන්ධ ධම්මයන්ගේ වසයෙනුදු ප්‍රකාශකොට දක්වනුපිණිස
පරහිත නිරතවූ භාග්‍යවත් බුදුරජානන් වහන්සේ පුනචපරං
යනාදීන් වදාළසේක—

(20) පුනචපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසුධම්මානුපස්සී වි
හරති පඤ්චසුපාදානක්ඛන්ධෙසු කථංචභික්ඛවෙ භික්ඛු
ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සීවිහරති පඤ්චසුපාදානක්ඛන්ධෙ
සු ඉධභික්ඛවෙභික්ඛු ඉතිරූපං ඉතිරූපස්ස සමුදයො
ඉති රූපස්ස අත්ථගමො ඉතිවෙදනා ඉති වෙදනාය

Digitized by Google

සමුදයො ඉති වෙදනාය අත්ථගමො ඉති සඤ්ඤා ඉති සඤ්ඤාය සමුදයො ඉති සඤ්ඤාය අත්ථගමො ඉති සංඛාරා ඉති සංඛාරානං සමුදයො ඉති සංඛාරානං අත්ථගමො ඉති විඤ්ඤාණං ඉති විඤ්ඤාණස්ස සමුදයො ඉති විඤ්ඤාණස්ස අත්ථගමො—

භික්ඛවෙ, මහණෙනි; භික්ඛු, භාවනානුයෝග භික්ෂුතෙම; පුනචපරං, නැවතද; පඤ්චසුපාදානක්ඛන්ධෙසු ධම්මෙසු, රූපස්කන්ධාදි පඤ්චවිධ උපාදානස්කන්ධ ධර්මයන්කෙරෙහි; ධම්මානුපස්සී විහරති, ධම්මානුපස්සනා කම්මට්ඨානයන් මෙනෙහිකරමින් වාසයකරන්නේය; භික්ඛවෙ, මහණෙනි; භික්ඛු, භාවනාවෙහියෙදී වාසයකරණ භික්ෂුතෙම; පඤ්චසුපාදානක්ඛන්ධෙසු ධම්මෙසු, රූපස්කන්ධාදි පඤ්චවිධ උපාදානස්කන්ධධර්මයන් කෙරෙහි; ධම්මානුපස්සී, ඒ ඒ ස්කන්ධයන් අනුව සිතහැරබලමින්; කථංච විහරති, කෙසේ වාසයකරන්නේද; භික්ඛවෙ, මහණෙනි; භික්ඛු, භික්ෂුතෙම; ඉධ, මේශාසනයෙහි; ඉති රූපං, (අතීතානාගත පච්චුප්පන්න අජ්ඣත්තික බාහිර ඕලාරික සුඛුමදූර සන්තික හීනප්පනීතයන මේ එකොලොස්තැන්හිසිටි භූතොපාද භේදයෙන් අටවිසිවිධවූ විකාරවීමයයන රූප්පනාර්ථයෙන් රූපනම්වූ මේරූපය මෙතෙකැයි මෙයින්පිටත් රූපයෝ නැතැයිකියා) රූපයාගේ ඇතිස්වභාවහෙයින් දන්නේය; ඉතිරූපස්ස සමුදයො, අවිද්‍යාදි සමුදයන්ගේ පංචප්‍රකාර රූපතෘෂ්ණාවද; ඉතිරූපස්ස අත්ථගමො, (අවිද්‍යා නිරෝධාදිවසයෙන් පංචප්‍රකාරවූ)රූපයාගේ අස්තංගමයද දන්නේය; ඉතිවෙදනා, [එම එකොලොස්තැන්හි සිටියාවූ රූපයන්නිසා පවත්නාවූ චතුභූමික සුඛදුක්ඛ උපෙක්ෂායයි කියනලද වෙදනාත්‍රය වන්නේය මෙයින්පිටත් වේදනාවෝ නැතැයිකියා] වේදනාවන්ගේ ඇතිස්වභාව වසයෙන් දන්නේය; ඉතිවෙදනායසමුදයො, අවිද්‍යාදි සමුදයන් පඤ්චප්‍රකාර වෙදනා තෘෂ්ණාවද; ඉතිවෙදනාය අත්ථගමො, අවිද්‍යා නිරෝධාදි වසයෙන් වේදනාවන්ගේ අස්තංගමයද දන්නේය; ඉතිසඤ්ඤා, [එම එකොලොස්තැන්හිම සිටි රූපසංඥාදි භේදඇති සතරභූමියෙහි පවත්නා නීලවර්ණාදීන් හැඳිනීම ලක්ෂණකොටඇති මේ සංඥා මෙතෙකැයි මෙයින්පිටත් සංඥා නැතැයිකියා] ඇති ස්වභාවයෙන් දන්නේය; ඉතිසඤ්ඤාය සමුදයො, අවිද්‍යාදීන්ගේ පහලවීමෙන් උපදනා පඤ්චප්‍රකාරවූ සංඥා තෘෂ්ණාවද; ඉති සඤ්ඤාය අත්ථගමො, [අවිද්‍යා නිරෝධ වසයෙන් පඤ්චප්‍රකාරවූ] සංඥාවන්ගේ අස්තංගමයද වන්නේයයි දන්නේය; ඉතිසං

ඛාර, [එම එකොලොස් තන්හිම පැවති සතරභූමියෙහි
ඇතුලත්වූ කුසලාදි නොයෙක් භේදඇති චෙතනානම්වූ මේ
සංඛාරයො මෙතෙකැයි මෙයින්පිටත් සංඛාරණම්ලද] කුස
ලා කුසල චේතනාවෝ නැතැයිකියා සබ්භාවහෙයින් දන්
නේය; ඉතිසංඛාරානං සමුදයො, අවිජ්ජාදි හේතුධම්මයන්ගේ
උපදනා පඤ්චප්‍රකාරවූ සංඛාර තෘෂ්ණාවද; ඉතිසංඛාරානං අත්ථ
ගමො, අවිජ්ජාදීන්ගේ නැතිවීම්වසයෙන්වූ පඤ්චප්‍රකාරසංඛාරය
න්ගේ අස්තංගමයද වන්නේයයි දන්නේය; ඉතිවිඤ්ඤාණං,
[එම එකොලොස්තන්හි සිටියාවූ සතරභූමියෙහි පැවති ච
ක්ඛුවිඤ්ඤාණ වසයෙන් නොයෙක් භෙදඇති] මේ විඤ්ඤාණ
මෙතෙකැයි මෙයින්පිටත් විඤ්ඤාණනැතැයිකියා ඇතිසබ්භා
වයෙන් දන්නේය; ඉතිවිඤ්ඤාණස්ස සමුදයො, අවිජ්ජාදි සමුද
යන්ගේ පඤ්චප්‍රකාර විඤ්ඤාණ තෘෂ්ණාවද; ඉතිවිඤ්ඤාණස්ස
අත්ථගමො, අවිජ්ජානිරොධාදි වසයෙන් පඤ්චප්‍රකාරවූ විඤ්ඤාණ
යාගේ අස්තංගමයද දන්නේය—

ඉති අජ්ඣත්තංවා ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති
බහිද්ධාවා ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති අජ්ඣත්ත
බහිද්ධාවා ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති සමුදය
ධම්මානුපස්සීවා ධම්මෙසු විහරති වය ධම්මානුප
ස්සීවා ධම්මෙසු විහරති සමුදය වය ධම්මානුපස්සී
වා ධම්මෙසු විහරති—අත්ථි ධම්මාති වාපනස්ස සති
පච්චුපට්ඨිතා හොති යාවදෙව ඤාණමත්තාය පති
ස්සතිමත්තාය අනිස්සිතොව විහරති නචකිඤ්චිලො
කෙ උපාදියති එවංඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු
ධම්මානුපස්සී විහරති පඤ්චුපාදානක්ඛන්ධෙසු—

ඉති, මෙසේ; අජ්ඣත්තංවා ධම්මෙසු, අධ්‍යාත්මිකවූ හෝ
තමාකෙරෙහි ඇත්තාමවූ රූපස්කන්ධාදිවූ පඤ්චස්කන්ධ ධම්ම
යන්කෙරෙහි; ධම්මානුපස්සී විහරති, (රාසිඅර්ථයෙන් ඛන්ධ
නම්වූ) ඒ ඒ ස්කන්ධයන් අනුව නුවණැසමෙහෙයා බලමින්
වාසය කරන්නේය; බහිද්ධාවා ධම්මෙසු, බාහිරවූ තමාකෙරෙ
න් පිටත් සෙසු පඤ්චස්කන්ධ ධම්මයන්කෙරෙහි; ධම්මානුපස්සී
විහරති, ඒ ඒ ස්කන්ධධම්මයන් අනුවබලමින් වාසයකරන්
නේය; අජ්ඣත්තබහිද්ධාවා ධම්මෙසු, තමාකෙරෙහි හෝ අ
නුන්කෙරෙහි හෝ විද්‍යමානව පවත්නා ස්කන්ධ ධම්මයන්
කෙරෙහි, ධම්මානුපස්සී විහරති, ඒ ඒ ස්කන්ධධම්මයන් අනු
වබලමින් වාසයකරන්නේය; සමුදය ධම්මානුපස්සීවා, රූපාදි

Digitized by Google

කන්ධ ධම්මයන්ගේ උත්පත්ති ක්‍රම විසින් දන්නේ හෝ; ධම්මෙසු විහරති, රූපස්කන්ධාදි ධර්මයන් අනුව බලමින් වාසයකරන්නේය; සමුදය වය ධම්මානුපස්සීවා, එම ස්කන්ධ ධර්මයන්ගේ උත්පත්ති විනාසක්‍රම අනුව නුවණැස මෙහෙයා දක්නේහෝ; ධම්මෙසුවිහරති, ස්කන්ධධර්මයන් අනුවබලමින් භාවනාවෙහියෙදී වාසයකරන්නේය;–අස්සපන, (මෙසේ රූපාදි ස්කන්ධයන් අනුව නුවණැසින් බලමින්වසන) ඒ යෝගාවචරයාහට වනාහි, අත්ථිධම්මාතිවා, මෙසේ ස්කන්ධ ධර්මයෝ ඇත්තාහු මයයියන; සතිපච්චුපට්ඨිතා හොති, සිහිය පිහිටුවන ලද්දේය; යාවදෙව, යම්සිහියෙක් එසේමනාකොට පිහිටුවන ලදද ඒ සිහිය; ඤාණමත්තාය, මතුමත්තෙහි ඤාණයාගේ වැඩිමපිණිසද; පතිස්සති මත්තාය, සිහියගේ වැඩිමපිණිසද, අනිස්සිතොච විහරති, (සත්වයාගේ උත්පත්තියට කාරණාවූ තෘෂ්ණාදෘෂ්ටි දෙදෙනාකෙරෙන් දුරුව) අනිශ්‍රිතව වාසයකරන්නේය; එහෙයින්—ලොකෙ, (ආධ්‍යාත්මික බාහිරවූ නොයෙක් ප්‍රභේදඇති මේ) පඤ්චස්කන්ධ ලෝකයෙහි; කිඤ්චි, කිසිරූපාදියක්; නවඋපාදියති, මමය මාගේයයි කියා මෝහයෙන් මුලාව ගැන්මක් නොකරන්නේය; භික්ඛවෙ, මහණෙනි; භික්ඛු, යෝගාවචර භික්ෂුතෙම; එවංඛො, මෙසේවනාහි; පඤ්චසුපාදානක්ඛන්ධෙසු ධම්මෙසු, රූපස්කන්ධාදි ධර්මලෝකයන් කෙරෙහි; ධම්මානුපස්සී විහරති, ස්කන්ධ ධර්මයන්ගේ ස්වභාවාදි නවදර්ශනයෙන් යෙදී වාසයකරන්නේය—

—ඛන්ධ නිද්දෙසං—

මෙසේ පඤ්චස්කන්ධාදි වසයෙන් ධම්මානුපස්සනා භාවනාව විභාගකොට දක්වාවදාළ දූත් ආයතනයන්ගේ වසයෙනුදු ප්‍රකාශකොට දක්වනුපිණිස බ්‍රහ්මාමරනර නාගාදි අශේෂජන චක්ෂූනිය්‍ය භාග්‍යවත් බුදුරජානන්වහන්සේ පුනචපරං යනාදින් වදාළසේක—

(21) පුනචපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති ඡසු අජ්ඣත්තික බාහිරෙසු ආයතනෙසු කථඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති ඡසු අජ්ඣත්තික බාහිරෙසු ආයතනෙසු ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු චක්ඛුඤ්ච පජානාති රූපෙච පජානාති යඤ්ච තදුභයං පටිච්ච උප්පජ්ජති සංයොජනං තඤ්ච පජා

Digitized by Google

නාති යථාච අනුප්පන්නස්ස සඤ්ඤොජනස්ස උප්පා
දොහොති තඤ්චපජානාති යථාච උප්පන්නස්ස සඤ්
ඤොජනස්ස පහාණංහොති තඤ්චපජානාති යථාචප
හීණස්ස සඤ්ඤොජනස්ස ආයතිං අනුප්පාදොහොති
තඤ්චපජානාති—

භික්ඛවෙ, මහණෙනි; පුනචපරං, නැවතද; භික්ඛු, යෝ
ගාවචර භික්ෂුතෙම; ඡසු අජ්ඣත්තික බාහිරෙසු ආයතනෙ
සු ධම්මෙසු, චක්ෂුරාදි ආධ්‍යාත්මිකවූ ෂට්ආයතනයන්ද රූප
ශබ්දාදි බාහිරවූ ෂට්ආයතනයන්ද යනමේ ද්වාදශායතන ධ
ර්මයන්කෙරෙහි, ධම්මානුපස්සී, චක්ෂුරාදි ඒ ඒ ධර්මයන්අනු
ව සිතහැර (ඔවුනොවුන්ගේ විද්‍යමාන ස්වභාවසයෙන් මෙ
නෙහිකරමින්;) විහරති, වාසයකරන්නේය; භික්ඛවෙ, මහ
ණෙනි; භික්ඛු, (කමටහන්හි යෙදිවසන) භික්ෂුතෙම; ඡසු
අජ්ඣත්තික බාහිරෙසු ආයතනෙසු ධම්මෙසු, ආධ්‍යාත්මික
බාහිරවූ මේ ද්වාදශායතන ධර්මයන්කෙරෙහි; ධම්මානුපස්සී,
ඒ ඒ ධර්මයන් අනුවබලමින්; කථංචවිහරති, කෙසේ වාසයක
රන්නේද; භික්ඛවෙ, මහණෙනි; ඉධ, මේ ශාසනයෙහි;
භික්ඛු, ධම්මානුපස්සනා කර්මස්ථානයෙහි යෙදිවසන භික්ෂු
තෙම; චක්ඛුංච, (ඉතාදුරවූද රූපාදි අරමුණුගන්නාවූ) චක්ෂු
සද; පජානාති, යථාස්වභාවයෙන් දන්නේය; රූපෙච, (විකාර
යට පැමිණවීම ස්වභාවකොට ඇති චක්ෂුවට ගොචරවූ) රූප
යද; පජානාති, යථාස්වභා වසයෙන් දන්නේය, තදුභයං පටි
ච්ච, ඔවුනොවුන්ට විෂයවූ චක්ෂු රූපයන දෙදෙනාගේ එක්
වීම හේතුකොටගෙණ (යහපත් ඉෂ්ටා රම්මණවූ යම්රූපයක්
දැක එහි ලෝභඋපදවා කාමාස්වාද වසයෙන් ආස්වාදකරන්
නාහට උපදනා කාමරාග සංයෝජනයද අප්‍රියවූ අනිෂ්ටා
රම්මණ රූපයෙහි නොසතුටුව සිතගැටීමෙන් කිපෙන්නා
හට උපදනා පටිඝසං යෝජනයද—මාහැර අනික්කවරෙක්
මේ රූපාරම්මණය වඩන්නට සමර්ථවන්නෙහි දැයි සිතන්නා
හට උපදනා මාණසංයෝජනයද—මේ රූපාරම්මණය නි
ත්‍යය ස්ථිරයයි ගන්නාහට උපදනාදිට්ඨි සංයෝජනයද—මේ
රූපාරම්මණය සත්වයෙක්ද නොවේදැයිකියා රූපයෙහි සැක
සිතන්නාහට උපදනා විචිකිච්ඡා සංයෝජනයද—මතු භව
යෙහි උපදනාමට මේ රූපදර්ශණය මෙසේම සුලභවූයේනම්
ඉතායෙහෙකැයි සිතන්නාහට භවයම පැතීමෙන් උපදනා
භව රාග සංයෝජනයද—මත්තෙහිද මේ රූපස්වභාවයාගේ

Digitized by Google

ප්‍රතිලාභයසීලවෘත සමාදානයනිසා ලබත්වහැකියයි සිතාසීල
වෘත සමාදානයෙහි යෙදෙන්නාහට උපදනා සීලබ්බත පරා
මාස සංයෝජනයද—මේ රූපදක්‍ෂිණය අනිකෙක් නොලද
හොත් ඉතායෙහෙකැයි සිතන්නාහට උපදනා ඉස්සාසංයෝ
ජනයද—තමාවිසින් දක්‍ෂිණාසවාදලත් රූපාරම්මණය අනික
ක්හට දක්‍ෂිණයට අවකාශනොදී මසුරුකරන්නාහට උපදනා
මච්ඡරිය සංයෝජනයද—සර්වාකාරයෙන්ම සහජාත අඥාණ
වසයෙන් උපදනා අවිද්‍යා සංයෝජනයද—යනමේ දශවිධ සං
යෝජනයන් කෙරෙන්;) යඤ්චසඤ්ඤොජනං උප්පජ්ජති, යම්කි
සි සංයෝජනකෙනෙක් උපදනේද; තඤ්චපජානාති, හෙදදන්
නේය; යථාච, යම්කාරණයකින්; අනුප්පන්නස්ස සඤ්ඤොජ
නස්ස, නූපන් සංයෝජනයාගේ; උප්පාදො හොති, ඉපදීමවේ
ද; තඤ්චපජානාති, හෙදදන්නේය; යථාච, යම්කාරණයකින්;
උප්පන්නස්ස සඤ්ඤොජනස්ස, උපං සංයෝජනයාගේ; පහා
ණංහොති, තදඞ්ග විෂ්කම්භනාදී වසයෙන් ප්‍රහාණියවේද;
තඤ්චපජානාති, හෙදදන්නේය; යථාච, යම්කාරණයකින්; ප
හීණස්ස සඤ්ඤොජනස්ස, සමුච්ඡෙද ප්‍රහාණියෙන් දුරුවූ සං
යෝජනයාගේ; ආයතිං අනුප්පාදො හොති, (සෝවාන්ආදී මා
ර්ගවලට පැමිණීමෙන්) මත්තෙහි ඒ ඒ සංයෝජනයන්ගේ
ඉපදීමක් නොවේද; තඤ්චපජානාති, හෙද දන්නේය—

> සොතඤ්ච පජානාති සද්දෙච පජානාති යඤ්ච තදුභයං
> පටිච්ච උප්පජ්ජති සඤ්ඤොජනං තඤ්ච පජානාති යථා
> ච අනුප්පන්නස්ස සඤ්ඤොජනස්ස උප්පාදො හොති
> තඤ්ච පජානාති යථාච උප්පන්නස්ස සඤ්ඤොජනස්ස
> පහාණං හොති තඤ්ච පජානාති යථාච පහීණස්ස ස
> ඤ්ඤොජනස්ස ආයතිං අනුප්පාදො හොති තඤ්ච පජා
> නාති—

සොතඤ්ච, (ශබ්දශ්‍රවණයට විෂයවූ) ශ්‍රොත්‍රයද; පජානාති;
යථාස්වභාවයෙන් දන්නේය; සද්දෙච, (ශ්‍රොත්‍රවිඥෙයයවූ)
ශබ්දයද; පජානාති, ස්වලක්‍ෂණවසයෙන් දන්නේය; තදුභ
යංපටිච්ච, ශ්‍රොත්‍රශබ්දයන මේ දෙදෙනාගේ එක්වීම හේතු
කොටගෙණ ඔවුන්ගේම සමවායෙන්; යඤ්චසඤ්ඤොජනං උප්ප
ජ්ජති, (කියනලද ඒ දශවිධ සංයෝජනයං කෙරෙන්) එක්
තරා සංයෝජන කෙනෙක් උපදනේද; තඤ්චපජානාති, හෙද
දන්නේය; යථාච, යම්කාරණයකින්; අනුප්පන්නස්ස සඤ්ඤො

Digitized by Google

ජනස්ස; නූපන් සංයෝජනයාගේ; උප්පාදොහොති, ඉපදීම
වේද; තඤ්චපජානාති, හෙදදන්නේය; යථාච, යම්කාරණයකි
න්; උප්පන්නස්ස සඤ්ඤොජනස්ස, උපන්නාවූ සංයෝජනයා
ගේ; පහාණංහොති, ප්‍රහාණීයවේද; තඤ්චපජානාති, හෙද ද
න්නේය; යථාච, යම්කාරණයකින්; පහීණස්ස සඤ්ඤොජ
නස්ස, (සමුච්ඡෙද ප්‍රහාණියෙන්) දුරුවූ සංයෝජනයාගේ;
ආයතිං අනුප්පාදොහොති, සොවාන්ආදි මාර්ගවලට පැමිණී
මෙන් මත්තෙහි ඉපදීමක්නොවේද; තඤ්චපජානාති, හෙද
දන්නේවේ—

ඝාණඤ්ච පජානාති ගන්ධෙච පජානාති යඤ්චතදුභයං
පටිච්ච උප්පජ්ජති සඤ්ඤොජනං තඤ්චපජානාති යථා
ච අනුප්පන්නස්ස සඤ්ඤොජනස්ස උප්පාදොහොති
තඤ්චපජානාති යථාච උප්පන්නස්ස සඤ්ඤොජනස්ස
පහාණංහොති තඤ්චපජානාති යථාච පහීණස්ස ස
ඤ්ඤොජනස්ස ආයතිං අනුප්පාදොහොති තඤ්චපජා
නාති—

ඝාණඤ්ච, (සුගඳ දුගඳ ආඝ්‍රාණය කරන්නාවූ) නාසයද; පජා
නාති, ස්වලක්ෂණවසයෙන් දන්නේය; ගන්ධෙච, (ඝාණවි
ඤ්ඤෙය්‍යවූ) ගන්ධයද; පජානාති, (ඒ ඒ ස්වභාවසයෙන්) දන්
නේය; තදුභයං පටිච්ච, (ඔවුනොවුන්ට විෂයවූ ඝ්‍රාණගන්ධ
යන) ඒ දෙදෙනාගේ එක්වීම හේතුකොටගෙණ, යඤ්චසඤ්
ඤොජනං උප්පජ්ජති, (ඒ දශවිධ සංයෝජනයන් කෙරෙන්)
යම් එක්තරසංයෝජනකෙනෙක් උපදනේද; තඤ්චපජානාති,
එදදන්නේය; යථාච, යම්කාරණයකින්; අනුප්පන්නස්ස ස
ඤ්ඤොජනස්ස, නූපන් සංයෝජනයාගේ; උප්පාදොහොති,
ඉපදීමවේද; තඤ්චපජානාති, එදදන්නේය; යථාච, යම්කාර
ණයකින්; උප්පන්නස්ස සඤ්ඤොජනස්ස, උපන්නාවූ සංයෝ
ජනයාගේ; පහාණංහොති, (තදඞ්ග වික්ඛම්භනාදි වසයෙන්)
ප්‍රහාණීයවේද; තඤ්චපජානාති, එදදන්නේය; යථාච, යම්කා
රණයකින්; පහීණස්ස සඤ්ඤොජනස්ස, (සමුච්ඡෙද ප්‍රහාණී
යෙන්) ප්‍රහීණවූ සංයෝජනයාගේ; ආයතිං අනුප්පාදොහො
ති, (සෝවාන්ආදි මාර්ගවලට පැමිණීමෙන්) මත්තෙහි ඉපදී
මක් නොවේද; තඤ්චපජානාති, එද දන්නේය—

Digitized by Google

ජිව්හඤ්ච පජානාති රසෙච පජානාති යඤ්චතදුභයං පටිච්ච උප්පජ්ජති සඤ්ඤොජනං තඤ්චපජානාති යථාච අනුප්පන්නස්ස සඤ්ඤොජනස්ස උප්පාදො හොති තඤ්චපජානාති යථාච උප්පන්නස්ස සඤ්ඤොජනස්ස පහාණංහොති තඤ්චපජානාති යථාච පහීණස්ස සඤ්ඤොජනස්ස ආයතිං අනුප්පාදො හොති තඤ්චපජානාති—'

ජිව්හඤ්ච, (සියළුආහාරරස සේවනයකරන්නාවූ) දිවද; පජානාති, ස්වලක්ෂණ වසයෙන් දන්නේය; රසෙච, (ජිව්හා විඥෙයයවූ) රසයද; පජානාති, (එසේම) දන්නේය; තදුභයං පටිච්ච, (ඔවුනොවුන්ට විෂයවූ ජිව්හාය රසයයන) ඒ දෙදෙනාගේ එක්වීම හේතුකොට ගෙණ; යඤ්චසඤ්ඤොජනං උප්පජ්ජති, (ඒ දශවිධ සංයෝජනයන් කෙරෙන්) යං ඒ එක්තරා සංයෝජනකෙනෙක් උපදනේද; තඤ්ච පජානාති, එද දන්නේය; යථාච, යම්කාරණයකින්; අනුප්පන්නස්ස සඤ්ඤොජනස්ස, නූපන් සංයෝජනයාගේ; උප්පාදොහොති, ඉපදීම වේද; තඤ්චපජානාති, එදදන්නේය; යථාච, යම්කාරණයකින්; උප්පන්නස්ස සඤ්ඤොජනස්ස, උපන්නාවූ සංයෝජනයාගේ; පහාණංහොති, ප්‍රහාණීයවේද; තඤ්චපජානාති, එද දන්නේය; යථාච, යම්කාරණයකින්; පහීණස්ස සඤ්ඤොජනස්ස, (සමුච්ඡෙද ප්‍රහාණියෙන්] ප්‍රහීණවූ සංයෝජනයාගේ; ආයතිං අනුප්පාදොහොති, (මාර්ගඵලාදියට පැමිණීමෙන්) මත්තෙහි ඉපදීමක් නොවේද; තඤ්චපජාති, එද දන්නේය—

කායඤ්චපජානාති ඵොට්ඨබ්බෙච පජානාති යඤ්චතදුභයං පටිච්ච උප්පජ්ජති සඤ්ඤොජනං තඤ්චපජානාති යථාච අනුප්පන්නස්ස සඤ්ඤොජනස්ස උප්පාදො හොති තඤ්චපජානාති යථාච උප්පන්නස්ස සඤ්ඤොජනස්ස පහාණංහොති තඤ්චපජානාති යථාච පහීණස්ස සඤ්ඤොජනස්ස ආයතිං අනුප්පාදොහොති තඤ්චපජානාති—

කායඤ්ච, (කුච්ඡිතානං සාසවධම්මානං ආයොතිකායො යන්නු බැවින් කුත්සිත නින්දිත පාපධර්මයන්ටද කේසාදි කුනපයන්ටද උත්පත්තිස්ථාන බැවින්) කායනම්වූ ශරීරයද; පජානාති, යථාස්වභාවයෙන් දන්නේය; ඵොට්ඨබ්බෙච, (කායවිඥෙයය වූ) ස්පර්ශයද; පජානාති, එසේමදන්නේය; තදුභයං පටිච්ච,

[බවුනොවූත්ට විෂයවූ ශරීර ස්පර්ශයන] ඒ දෙදෙනාගේ එක්වීම හේතුකොටගෙන, යඤ්චසඤ්ඤොජනං උප්පජ්ජති, (ඒ දශවිධ සංයෝජනයන් කෙරෙන්] එක්තරා සංයෝජනයකෙනෙක් උපදනේද; තඤ්චපජානාති, එද දන්නේය; යථාච, යම් කාරණයකින්; අනුප්පන්නස්ස සඤ්ඤොජනස්ස, නූපන් සංයෝජනයාගේ; උප්පාදො හොති, ඉපදීමවේද; තඤ්චපජානාති, එද දන්නේය; යථාච, යම්කාරණයකින්; උප්පන්නස්ස සඤ්ඤොජනස්ස, උපන්නාවූ සංයෝජනයාගේ; පහාණංහොති; ප්‍රහාණීයවේද; තඤ්චපජානාති, එදදන්නේය; යථාච, යම් කාරණයකින්; පහීණස්ස සඤ්ඤොජනස්ස, (සමුච්ඡෙද ප්‍රහාණියෙන්] දුරුවූ සංයෝජනයාගේ; ආයතිං අනුප්පාදො හොති, [මාර්ගඵලාදියට පැමිණීමෙන්] මත්තෙහි ඉපදීමක් නොවේද; තඤ්චපජානාති, එදදන්නේය—

> මනඤ්චපජානාති ධම්මෙච පජානාති යඤ්චතදුභයං පටිච්ච උප්පජ්ජති සඤ්ඤොජනං තඤ්චපජානාති යථාච අනුප්පන්නස්ස සඤ්ඤොජනස්ස උප්පාදො හොති තඤ්චපජානාති යථාච උප්පන්නස්ස සඤ්ඤොජනස්ස පහාණංහොති තඤ්චපජානාති යථාච පහීණස්ස සඤ්ඤොජනස්ස ආයතිං අනුප්පාදො හොති තඤ්චපජානාති—

මනඤ්ච, [රූපාදි නොයෙක් අරමුණු වෙන් වෙන්කොට සලකන] චිත්තයද; පජානාති, ස්වලක්ෂණවසයෙන් දන්නේය; ධම්මෙච, [මනො විඤ්ඤාණයවූ රූපාරූප] ධර්මයන්ද; පජානාති, එසේම දන්නේය; [තදුභයං පටිච්ච, (මනොයන චිත්තයට ගෝචරවූ රූපාරූප ධර්මයන] මොවුන්දෙදෙනාගේ එක්වීම හේතුකොටගෙන; යඤ්චසඤ්ඤොජනං උප්පජ්ජති, [ඒ දශවිධ සංයෝජනයන් කෙරෙන්] යං ඒ එක්තරා සංයෝජනකෙනෙක් උපදනේද; තඤ්චපජානාති, එද දන්නේය; යථාච, යම්කාරණයකින්; අනුප්පන්නස්ස සඤ්ඤොජනස්ස, නූපන් සංයෝජනයාගේ; උප්පාදො හොති, ඉපදීමවේද; තඤ්චපජානාති, එද දන්නේය; යථාච, යම්කාරණයකින්; උප්පන්නස්ස සඤ්ඤොජනස්ස, උපන්නාවූ සංයෝජනයාගේ; පහාණංහොති, ප්‍රහාණීයවේද; තඤ්චපජානාති, එද දන්නේය; යථාච, යම්කාරණයකින්; පහීණස්ස සඤ්ඤොජනස්ස, [සමුච්ඡෙද ප්‍රහාණියෙන්] දුරුවූ සංයෝජනයාගේ; ආයතිං අනුප්පාදො හොති, [මාර්ගඵලාදියට පැමිණීමෙන්] මතෙහයි

ඉපදීමක් නොවේද; තඤ්චපජානාති; එද දන්නේය—

> ඉති අජ්ඣත්තංවා ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති බහිද්ධාවා ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති අජ්ඣත්තබහිද්ධාවා ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති සමුදය ධම්මානුපස්සීවා ධම්මෙසු විහරති වය ධම්මානුපස්සීවා ධම්මෙසු විහරති සමුදය වයධම්මානුපස්සීවා ධම්මෙසු විහරති—අත්ථි ධම්මාති වාපනස්ස සතිපච්චුපට්ඨිතාහොති යාවදෙව ඤාණමත්තාය පතිස්සතිමත්තාය අනිස්සිතොච විහරති නචකිඤ්චිලොකෙ උපාදියති එවංඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති ඡසු අජ්ඣත්තික බාහිරෙසු ආයතනෙසු—

ඉති, මෙසේ; අජ්ඣත්තංවා, ආධ්‍යාත්මිකවූහෝ; ධම්මෙසු, [චක්ෂු ශ්‍රොත ඝ්‍රාණ ජිව්හා කායමනඃයන ආයතන] ධර්මයන් කෙරෙහි; ධම්මානුපස්සී, [චක්ෂුආදි ඒ ඒ ආයතන] ධර්මයන්ගේ ස්වභාවාදි නවසිහිකිරීම්වසයෙන් අනුවබලමින්; විහරති, වාසය කරන්නේය; බහිද්ධාවා ධම්මෙසු, බාහිරායතන ධර්මයන්කෙරෙහිහෝ; ධම්මානුපස්සී, [යථොක්ත ක්‍රමයෙන් ආයතන] ධර්මයන් අනුවබලමින්; විහරති, වාසයකරන්නේය; අජ්ඣත්තබහිද්ධාවා ධම්මෙසු, ආධ්‍යාත්මිකවූහෝ බාහිරවූහෝ [ඒ ඒ ආයතන] ධර්මයන් කෙරෙහි; ධම්මානුපස්සී, ඔවුනොවුන් අනුවබලමින්; විහරති, වාසයකරන්නේය; සමුදය ධම්මානුපස්සීවා, [ඒ ඒ ආයතන] ධර්මයන්ගේ උත්පත්තියට කාරණවූ [අවිද්‍යාදි හේතු] ධර්මයන් අනුව දක්නේහෝ; ධම්මෙසු විහරති, [මාදශායතන] ධර්මයන් මෙනෙහි කෙරෙමින් වාසය කරන්නේය; වය ධම්මානුපස්සීවා, [අවිද්‍යාදිහේතු] ධර්මයන්ගේ විනාසය අනුව දක්නේහෝ; ධම්මෙසු විහරති. ආයතන ධර්මයන් මෙනෙහිකිරීමෙන් වාසය කරන්නේය; සමුදය වය ධම්මානුපස්සීවා, [චක්ඛාදි ඒ ඒ ආයතන] ධර්මයන්ගේ උත්පත්ති විනාසවසයෙන් බලන්නේහෝ; ධම්මෙසු විහරති, ආයතනධර්මයන් සිහිකිරීමෙන් වාසයකරන්නේය; අස්සපන. [ආයතනයන්ගේ ස්වරූපාදි නවඅනුව බලමින් වාසයකරණ] ඒ යෝගාවචරයා හට වනාහි; අත්ථිධම්මාති, [රූපාරූප] ධර්මමාත්‍රවූ ආයතනයන් ඇත්තේය, [පරමාර්ථවසයෙන් නුවනින්සලකා ගතයුතු සත්වපුද්ගලාදි කිසිවක් නැත්තේයයි කියාහෝ;] සතිපච්චුපට්ඨිතා හොති, සිහිය පිහිටුවන ලද්දේය; යාවදෙව, යම් ඒ සිහියක් මනාව පිහිටුවන ලද්දෙද ඒ සිහිය;

ඤාණමත්තාය, මතුමත්තෙහි ඤාණයාගේ වැඩීම පිණිසද; ප තිස්සතිමත්තාය, ස්මෘතියගේ වැඩීම පිණිසද; අනිස්සිතොච විහරති, [තෘෂ්ණාදෘෂ්ටියන පාපධර්මයන්ගෙන්] දුරුව වාසය කරන්නේය ඒ සියළු අවැඩදායකවූ තෘෂ්ණාදෘෂ්ටි දෙදෙනා, නොගෙරන්මිදුනු හෙතෙම, ලොකෙ, (රූපාරූප ධර්මවූ මේ ආයතන] ලෝකයෙහි; කිචි, කිසිරූපාදියක්; නචඋපාදියති ආත්මාදි වසයෙන් ග්‍රහණය නොකරන්නේය; භික්ඛවෙ, මහණෙනි; භික්ඛු, යෝගාවචරතෙම; එවංඛො, මෙසේවනාහි; ඡසු අජ්ඣත්තික බාහිරෙසු ආයතනෙසු ධම්මෙසු, ආධ්‍යාත්මික බාහිරවසයෙන් විප්‍රකාරවූ වාදශායතන ධර්මයන්කෙරෙහි; ධම්මානුපස්සී විහරති, ආයතන ධර්මයන් අනුවබලමින් වාසය කරන්නේය—

ආයතන නිද්දෙසං

මෙසේ ආධ්‍යාත්මික බාහිර ආයතන ධර්මයන්ගේ වසයෙන් ධම්මානුපස්සනා භාවනාව විභාගකොට දක්වාවදාළ දැන් බොධ්‍යඞ්ග ධර්මයන්ගේ වසයෙනුදු ප්‍රකාශකොට දක්වනු පිණිස ත්‍රෛලොකෙක තිලක අපභාග්‍යවත් බුදුරජානන් වහන්සේ පුනචපරං යනාදීන් වදාළසේක—

(22) පුනචපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති සත්තසු බොජ්ඣඞ්ගෙසු කථංච භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති සත්තසු බොජ්ඣඞ්ගෙසු ඉධභික්ඛවෙ භික්ඛු සන්තංවා අජ්ඣත්තං සති සම්බොජ්ඣඞ්ගං අත්ථිමෙ අජ්ඣත්තං සති සම්බොජ්ඣඞ්ගොති පජානාති අසන්තංවා අජ්ඣත්තං සති සම්බොජ්ඣඞ්ගං නත්ථිමෙ අජ්ඣත්තං සතිසම්බොජ්ඣඞ්ගොති පජානාති යථාච අනුප්පන්නස්ස සති සම්බොජ්ඣඞ්ගස්ස උප්පාදොහොති තඤ්චපජානාති යථාච උප්පන්නස්ස සති සම්බොජ්ඣඞ්ගස්ස භාවනාය පාරිපූරීහොති තඤ්චපජානාති—

භික්ඛවෙ, මහණෙනි; පුනචපරං, නැවතද; භික්ඛු, යෝගාවචර භික්ෂුතෙම; සත්තසු බොජ්ඣඞ්ගෙසු ධම්මෙසු, සප්ත බොධ්‍යඞ්ග ධර්මයන් කෙරෙහි; ධම්මානුපස්සී, බොධ්‍යඞ්ග ධර්මයන් අනුවබලමින් (ධම්මානු පස්සනා භාවනාවෙහි යෙදී) විහරති, වාසයකරන්නේය; භික්ඛවෙ, මහණෙනි; භික්ඛු,

Digitized by Google

[භාවනානුයොග] භික්‍ෂුතෙම; සන්තඤ්ච බොජ්ඣඞ්ගඤ්ච ධම්මඤ්ච, සප්තබොධ්‍යඞ්ග ධර්‍මයන් කෙරෙහි; ධම්මානුපස්සී, බොධ්‍යඞ්ගධර්‍මයන් අනුවබලමින්; කථඤ්චවිහරති, කෙසේවාසයකරන්නේද; භික්ඛවෙ, මහණෙනි; ඉධ, මේශාසනයෙහි; භික්ඛු, යෝගාවචර භික්‍ෂුතෙම; සන්තංවා, [සන්තනයෙන් සිත්හි හැසිරීම්වසයෙන්] විද්‍යමාණවූහෝ; අජ්ඣත්තං, [ප්‍රතිලාභව තමාකෙරෙහිඇති]අධ්‍යාත්මිකවූ;සතිසම්බොජ්ඣඞ්ගං,[යොනිසො මණසිකාරාදීන් උපදනා සිහියයි කියනලද] සතිසං බොධ්‍යඞ්ගය; මෙ, මාගේ; අජ්ඣත්තං, අධ්‍යාත්මිකවූ, සතිසම් බොජ්ඣඞ්ගො, සතිසං බොධ්‍යඞ්ගය තෙම; අත්‍ථීති පජානාති, [දැන් තමාකෙරෙහි] ඇතැයි දන්නේය; අසන්තංවා අජ්ඣත්තං, තමාකෙරෙහි නැත්තාවූහෝ; සතිසම්බොජ්ඣඞ්ගො, සතිසං බොධ්‍යඞ්ගය තෙම; මෙ, මාගේ; අජ්ඣත්තං, අධ්‍යාත්මිකවූ; සතිසම්බොජ්ඣඞ්ගො, සතිසං බොධ්‍යඞ්ගයතෙම; නත්‍ථීති පජානාති, තමාකෙරෙහි නැතැයි දන්නේය; යථාච, යම්කාරණයකින්; අනුප්පන්නස්ස සතිසම්බොජ්ඣඞ්ගස්ස, [ප්‍රතිලාභ වසයෙන් තමාකෙරෙහි] නූපන් සතිසං බොධ්‍යඞ්ගයාගේ; උප්පාදො හොති, ඉපදීම වේද හෙවත් නුවනින්යෙදී සැලකීම් මූලා ජනයන්ගෙන් දුරුවීම් එළඹ සිටි සිහිය ඇති පුද්ගලයන් සේවනය කිරීම් මනා සිහිය උතුමැයිසිතා එහිනැමීම්වසයෙන් සිත්ඇතිව වාසයකිරීම් යනමේ කාරණයන් හේතුකොටගෙණ බොධ්‍යඞ්ගයාගේ ඉපදීමවේද; තඤ්චපජානාති, ඒ කාරණයද දන්නේය; යථාච, යම්කාරණයකින්; උප්පන්නස්ස සති සම්බොජ්ඣඞ්ගස්ස, උපන්නාවූ සතිසං බොධ්‍යඞ්ගයාගේ; භාවනාය;[විපුලභාවයෙන් වඩන්නාවූ] භාවනාව; පාරිපූරීහොති, [ඒ යොගාවචරයා හට අර්‍හත්මාර්ගයට පැමිණීමෙන්ම] සම්පූර්‍ණ වන්නේය; තඤ්ච පජානාති, එද දන්නේය—

සන්තංවා අජ්ඣත්තං ධම්මවිචය සම්බොජ්ඣඞ්ගං අත්‍ථිමෙ අජ්ඣත්තං ධම්මවිචය සම්බොජ්ඣඞ්ගොති පජානාති අසන්තංවා අජ්ඣත්තං ධම්මවිචය සම්බොජ්ඣඞ්ගං නත්‍ථිමෙ අජ්ඣත්තං ධම්මවිචය සම්බොජ්ඣඞ්ගොති පජානාති යථාච අනුප්පන්නස්ස ධම්මවිචය සම්බොජ්ඣඞ්ගස්ස උප්පාදොහොති තඤ්චපජානාති යථාච උප්පන්නස්ස ධම්මවිචය සම්බොජ්ඣඞ්ගස්ස භාවනාය පාරිපූරී හොති තඤ්චපජානාති—

Digitized by Google

සනතංවා අජ්ඣත්තං, තමාකෙරෙහි විද්‍යමානව ඇත්තාවූ හෝ; ධම්මවිචය සම්බොජ්ඣඞ්ගං, [පඤ්චස්කන්ධධාතු ආයතනාදි ධර්‍මයන් විමසීම්වසයෙන් සිත්හිපවත්නා] ධම්මවිචය සම්බොධ්‍යඞ්ගය සිහිකොටගෙණ; මෙ, මාගේ; අජ්ඣත්තං, ආධ්‍යාත්මිකවූ; ධම්මවිචය සම්බොජ්ඣඞ්ගො, [යථොක්ත ප්‍රකාරවූ] ධම්මවිචයසං බොධ්‍යඞ්ගය තෙම; අත්ථීති පජානාති, [දැන් මාකෙරෙහි] ඇතැයි දන්නේය; අසනතංවා අජ්ඣත්තං, තමාකෙරෙහි අවිද්‍යමාණවූහෝ; ධම්මවිචය සම්බොජ්ඣඞ්ගං, ධම්මවිචයසං බොධ්‍යඞ්ගය; මෙ, මාගේ; අජ්ඣත්තං, ආධ්‍යාත්මිකවූ; ධම්මවිචය සම්බොජ්ඣඞ්ගො, [යථොක්ත ප්‍රකාරවූ] ධම්මවිචයසං බොධ්‍යඞ්ගයතෙම, නත්ථීතිපජානාති, [දැන්මාකෙරෙහි නැතැයිකියා දන්නේය; යථාච, යම් කාරණයකින්; අනුප්පන්නස්ස ධම්මවිචය සම්බොජ්ඣඞ්ගස්ස, [ප්‍රතිලාභවසයෙන්] තමාකෙරෙහි නූපන් ධම්මවිචයසං බොධ්‍යඞ්ගයාගේ; උප්පාදොහොති, ඉපදීමවේද හෙවත් ස්කන්ධ ධාතු ආයතන ඉන්‍ද්‍රියබල බොධ්‍යඞ්ගමාර්‍ගී ශ්‍රුත්ථසමථ විදර්ශනා යනමේ ධර්‍මයන්ගේ අර්ත්ථ නිශ්‍රිතයෙන්හා සර්‍වා විශ්‍යී සතිසමාධි ප්‍රඥායන මොවුන්ගේ සම්භාවනා හේතුකොටගෙන] ධර්‍මවිචය සම්බොධ්‍යඞ්ගයාගේ ඉපදීම වන්නේය; තම පජානාති, ඒ කාරණයද දන්නේය; යථාච, යම්කාරණයකින්; උප්පන්නස්ස ධම්මවිචය සම්බොජ්ඣඞ්ගස්ස, උපන්නාවූ ධම්මවිචය සම්බොධ්‍යඞ්ගයාගේ; භාවනාය, (විපුලභාවනායෙන් වඩන්නාවූ) භාවනාව; පාරිපූරිහොති, (ඒ යෝගාවචරයාහට අර්හත්මාර්ගීයට පැමිණීමෙත්ම) සම්පූර්ණ වන්නේය; තඤ්චපජානාති, ඒ කාරණයද දන්නේය—

> සනතංවා අජ්ඣත්තං විරියසම්බොජ්ඣඞ්ගං අත්ථීමෙ අජ්ඣත්තං විරිය සම්බොජ්ඣඞ්ගොති පජානාති අසනතංවා අජ්ඣත්තං විරියසම්බොජ්ඣඞ්ගං නත්ථීමෙ අජ්ඣත්තං විරියසම්බොජ්ඣඞ්ගොති පජානාති යථාච අනුප්පන්නස්ස විරියසම්බොජ්ඣඞ්ගස්ස උප්පාදොහොති තඤ්චපජානාති යථාච උප්පන්නස්ස විරියසම්බොජ්ඣඞ්ගස්ස භාවනාය පාරිපූරිහොති තඤ්චපජානාති—

සනතංවා අජ්ඣත්තං, තමාකෙරෙහි විද්‍යමානව ඇත්තාවූ හෝ; විරියසම්බොජ්ඣඞ්ගං, (නීවරණවබාධක අකුසලධර්‍මයන්

තමාකරා නොපැමිණෙන පිළිවෙත් සාධකවූ) වීය්‍යීසං බොධ්‍යඞ්ගය, මෙ, මාගේ; අජ්ඣත්තං, ආධ්‍යාත්මිකවූ, විරියසම්බොජ්ඣඞ්ගො, වීය්‍යීසං බොධ්‍යඞ්ගය තෙම; අත්ථීති, (දැන් තමංකෙරෙහි) ඇතැයි; පජානාති, දන්නේය; යථාච, යම් කාරණයකින්; අනුප්පන්නස්ස විරියසම්බොජ්ඣඞ්ගස්ස, (ප්‍රතිලාභවසයෙන්) නූපන් වීය්‍යීසම්බොධ්‍යඞ්ගයාගේ ප්‍රතිලාභවසයෙන් ඉපදීම වේද; තඤ්චපජානාති, ඒ කාරණය දදන්නේය; යථාච, යම් කාරණයකින්, උප්පන්නස්ස විරියසම්බොජ්ඣඞ්ගස්ස, උපන්නාවූවීය්‍යී සම්බොධ්‍යඞ්ගයාගේ; භාවනාය, (බොහෝවසයෙන් වැඩීමෙන් විපුලවූ) භාවනාව; පාරිපූරිහොති, (ඒ යෝගාවචරයාහට රහත්වීමට පැමිණීමෙන්ම) එම බොධ්‍යඞ්ගයාගේ සම්පූර්ණභාවය වන්නේය; තඤ්චපජානාති, ඒ කාරණයද දන්නේය—

> සන්තංවා අජ්ඣත්තං පීතිසම්බොජ්ඣඞ්ගං අත්ථිමෙ අජ්ඣත්තං පීතිසම්බොජ්ඣඞ්ගොති පජානාති අසන්තංවා අජ්ඣත්තං පීතිසම්බොජ්ඣඞ්ගං නත්ථිමෙ අජ්ඣත්තංපීතිසම්බොජ්ඣඞ්ගොති පජානාතියථාචඅනුප්පන්නස්ස පීතිසම්බොජ්ඣඞ්ගස්ස උප්පාදො හොති තඤ්ච පජානාති යථාච උප්පන්නස්ස පීතිසම්බොජ්ඣඞ්ගස්ස භාවනාය පාරිපූරිහොති තඤ්චපජානාති.

සන්තංවා අජ්ඣත්තං, (ප්‍රතිලාභවසයෙන්) තමාකෙරෙහි විද්‍යමානව ඇත්තාවූහෝ, පීතිසම්බොජ්ඣඞ්ගං, ප්‍රීතිසං බොධ්‍යඞ්ගය; මෙ, මාගේ; අජ්ඣත්තං, ආධ්‍යාත්මිකවූ, පීතිසම්බොජ්ඣඞ්ගො,(යථොක්ත ප්‍රකාරවූ) ප්‍රීතිසම්බොධ්‍යඞ්ගය තෙම; අත්ථීතිපජානාති, [දැන්මාකෙරෙහි] ඇතැයිදන්නේය; අසන්තංවා අජ්ඣත්තං, තමාකෙරෙහි අවිද්‍යමානවූහෝ; පීතිසම්බොජ්ඣඞ්ගං, ප්‍රීතිසම්බොධ්‍යඞ්ගය; මෙ; මාගේ; අජ්ඣත්තං, ආධ්‍යාත්මිකවූ; පීතිසම්බොජ්ඣඞ්ගො, ප්‍රීතිසම්බොධ්‍යඞ්ගය; නත්ථීති පජානාති, [තමාකෙරෙහි] නැතැයි දන්නේය; යථාච, යම්කාරණයකින්; අනුප්පන්නස්ස පීතිසම්බොජ්ඣඞ්ගස්ස,[ප්‍රතිලාභවසයෙන්] නූපන් ප්‍රීතිසම්බොධ්‍යඞ්ග යාගේ; උප්පාදො, හොති, ඉපදීම වේද;තඤ්චපජානාති, ඒ කාරණයද දන්නේය; යථාච, යම් කාරණයකින්; උප්පන්නස්ස පීතිසම්බොජ්ඣඞ්ගස්ස, උපන්නාවූ ප්‍රීතිසම්බොධ්‍යඞ්ගයාගේ; භාවනාය,[බොහොවසයෙන් වැඩීමෙන් විපුලවූ] භාවනාව; පාරිපූරිහොති,

Digitized by Google

ඒ යෝගාවචරයාහට අර්හත්මාර්ගයට පැමිණීමෙන්මසම්පූර්ණ
වන්නේය; තඤ්චපජානාති, ඒ කාරණයද දන්නේය—

සන්තංවා අජ්ඣත්තං පස්සද්ධිසම්බොජ්ඣඞ්ගං අත්ථි
මෙ අජ්ඣත්තං පස්සද්ධිසම්බොජ්ඣඞ්ගොති පජානා
ති අසන්තංවා අජ්ඣත්තං පස්සද්ධි සම්බොජ්ඣඞ්ගං
නත්ථිමෙ අජ්ඣත්තං පස්සද්ධි සම්බොජ්ඣඞ්ගොති ප
ජානාති යථාච අනුප්පන්නස්ස පස්සද්ධි සම්බොජ්ඣ
ඞ්ගස්ස උප්පාදො හොති තඤ්ච පජානාති යථාච
උප්පන්නස්ස පස්සද්ධි සම්බොජ්ඣඞ්ගස්ස භාවනාය
පාරිපූරිහොති තඤ්චපජානාති—

සන්තංවා අජ්ඣත්තං, [ප්‍රතිලාභවශයෙන්] තමාකෙරෙහි වි
ද්‍යමානව ඇත්තාවූහෝ; පස්සද්ධිසම්බොජ්ඣඞ්ගං, [කායචිත්ත
දෙදෙනාගේ සංසුන් ස්වභාවයයි කියනලද] පස්සද්ධිසම්බො
ධ්‍යඞ්ගය [තමාකෙරෙහි පවත්නාබව සිහිකොටගෙණ;] මෙ,
මාගේ; අජ්ඣත්තං, ආධ්‍යාත්මිකවූ; පස්සද්ධිසම්බොජ්ඣඞ්ගො,
[කායචිත්ත දෙදෙනාගේ සංසුන් ස්වභාවයයි කියනලද] ප
ස්සද්ධිසම්බොධ්‍යඞ්ගයතෙම; අත්ථි පජානාති; [දැන් මාකෙ
රෙහි] ඇතැයිදන්නේය; යථාච, යම්කාරණයකින්; අනුප්පන්
නස්ස පස්සද්ධි සම්බොජ්ඣඞ්ගස්ස, [ප්‍රතිලාභවශයෙන්] නූපන්
පස්සද්ධි සම්බොධ්‍යඞ්ගයාගේ; උප්පාදො හොති, [යෝනිසො
මණස්කාරයයි කියනලද නුවණින් සැලකීමෙන්හා කායචිත්
ත දෙදෙනාගේ සංසිඳුවීමෙන් පස්සද්ධි සම්බොධ්‍යඞ්ගයාගේ]
ඉපදීමවේද; තඤ්චපජානාති, ඒකාරණයද දන්නේය යථාච,
යම් කාරණයකින්; උප්පන්නස්ස පස්සද්ධිසම්බොජ්ඣඞ්ගස්ස,
උපන්නාවූ පස්සද්ධි සම්බොධ්‍යඞ්ගයාගේ; භාවනාය, [බො
හෝ වශයෙන් වැඩීමෙන් විපුලවූ] භාවනාව; පාරිපූරිහොති,
[ඒ යොගාවචරයා හට අර්හත්මාර්ගයට පැමිණීමෙන්ම] සම්පූ
ර්ණවන්නේය; තඤ්චපජානාති, ඒකාරණයද දන්නේය—

සන්තංවා අජ්ඣත්තං සමාධිසම්බොජ්ඣඞ්ගං අත්ථිමෙ
අජ්ඣත්තං සමාධිසම්බොජ්ඣඞ්ගොති පජානාති-අස
න්තංවා අජ්ඣත්තං සමාධිසම්බොජ්ඣඞ්ගං නත්ථිමෙඅ
ජ්ඣත්තං සමාධිසම්බොජ්ඣඞ්ගොති පජානාති, යථා
ච අනුප්පන්නස්ස සමාධිසම්බොජ්ඣඞ්ගස්ස උප්පාදො
හොති තඤ්චපජානාති, යථාච උප්පන්නස්ස සමාධිස

Digitized by Google

බොජ්ඣඞ්ගස්ස භාවනාය පාරිපූරී හොති තඤ්ච පජානාති—

සන්තං වා අජ්ඣත්තං, විද්‍යමානව තමා කෙරෙහි ඇත්තාවූ හෝ; සමාධිසම්බොජ්ඣඞ්ගං, (සිත එකඟවීම ලක්‍ෂණකොට ඇති) සමාධිසම්බෝධ්‍යඞ්ගය; මෙ, මාගේ; අජ්ඣත්තං, ආධ්‍යාත්මිකවූ; සමාධි සම්බොජ්ඣඞ්ගො, සමාධි සම්බෝධ්‍යඞ්ගය තෙම; අත්ථීති පජානාති, දැන් තමාකෙරෙහි ඇතැයි දන්නේය; අසන්තං වා අජ්ඣත්තං, (ප්‍රතිලාභ වසයෙන්) තමාකෙරෙහි නැත්තාවූහෝ; සමාධිසම්බොජ්ඣඞ්ගං, (සිත එකඟවීම ලක්‍ෂණකොටඇති) සමාධිසම්බෝධ්‍යඞ්ගය තෙම; මෙ, මාගේ; අජ්ඣත්තං, ආධ්‍යාත්මිකවූ; සමාධිසම්බොජ්ඣඞ්ගො, සමාධි සම්බෝධ්‍යඞ්ගය තෙම; නත්ථීති පජානාති, (තමාකෙරෙහි) නැතැයි දන්නේය; යථාච, යම් කාරණයකින්; අනුප්පන්නස්ස සමාධිසම්බොජ්ඣඞ්ගස්ස, (ප්‍රතිලාභ) වසයෙන්නූපන් සමාධිසම්බෝධ්‍යඞ්ගයාගේ; උප්පාදො හොති, (කිසි අරමුණක් සිතිංගෙණ නුවණින් සැලකීමෙන් සමාධිසම්බෝධ්‍යඞ්ගයාගේ) ඉපදීමවේද; තඤ්ච පජානාති, ඒ කාරණයද දන්නේය; යථාච, යම්කාරණයකින්; උප්පන්නස්ස සමාධි සම්බොජ්ඣඞ්ගස්ස, උපන්නාවූ සමාධිසම්බෝධ්‍යඞ්ගයාගේ; භාවනාය, (බොහෝවසයෙන් වැඩීමෙන් විපුලවූ) භාවනාව; පාරිපූරීහොති, (රහත්මගට පැමිණීමෙන්ම) සම්පූර්ණ වන්නේද; තඤ්චපජානාති, ඒ කාරණයද දන්නේය—

සන්තං වා අජ්ඣත්තං උපෙක්ඛා සම්බොජ්ඣඞ්ගං අත්ථි මෙ අජ්ඣත්තං උපෙක්ඛාසම්බොජ්ඣඞ්ගොති පජානාති අසන්තං වා අජ්ඣත්තං උපෙක්ඛාසම්බොජ්ඣඞ්ගං නත්ථි මෙ අජ්ඣත්තං උපෙක්ඛාසම්බොජ්ඣඞ්ගොති පජානාති යථා ච අනුප්පන්නස්ස උපෙක්ඛාසම්බොජ්ඣඞ්ගස්ස උප්පාදො හොති තඤ්ච පජානාති යථා ච උප්පන්නස්ස උපෙක්ඛා සම්බොජ්ඣඞ්ගස්ස භාවනාය පාරිපූරී හොති තඤ්ච පජානාති—

සන්තං වා අජ්ඣත්තං, (ප්‍රතිලාභවසයෙන්) තමාකෙරෙහි විද්‍යමානව ඇත්තාවූහෝ; උපෙක්ඛාසම්බොජ්ඣඞ්ගං, (සත්වසංස්කාරයන් කෙරෙහි මැදහත්භාවයයි කියනලද) උපෙක්‍ෂා සංබෝධ්‍යඞ්ගය (ඇතිබව සිහිකොටගෙණ;) මෙ, මාගේ; අජ්ඣත්තං, ආධ්‍යාත්මිකවූ; උපෙක්ඛාසම්බොජ්ඣඞ්ගො, උපෙක්‍ෂා

සංබොධ්‍යඞ්ගය තෙම; අත්ථීතිපජානාති, (දූත් මාකෙරෙහි) ඇතැයි දන්නේය; අසන්තංවා අජ්ඣත්තං, (ප්‍රතිලාභවසයෙන්) තමාකෙරෙහි නැත්තාවූහෝ; උපෙක්ඛාසම්බොජ්ඣඞ්ගං, උපෙක්ෂා සංබොධ්‍යඞ්ගය තෙම; මෙ, මාගේ; අජ්ඣත්තං, අධ්‍යාත්මිකවූ; උපෙක්ඛාසම්බොජ්ඣඞ්ගො, උපෙක්ෂා සංබොධ්‍යඞ්ගය; නත්ථීති පජානාති, (තමාකෙරෙහි) නැතැයි දන්නේය; යථාච, යම්කාරණයකින්; අනුප්පන්නස්ස උපෙක්ඛා සම්බොජ්ඣඞ්ගස්ස, (ප්‍රතිලාභවසයෙන් තමාකෙරෙහි) නූපන් උපෙක්ෂා සංබොධ්‍යඞ්ගයාගේ; උප්පාදොහොති, ඉපදීමවේ; තංපජානාති, ඒ කාරණයද දන්නේය; යථාච, යම්කාරණයකින්; උප්පන්නස්ස උපෙක්ඛා සම්බොජ්ඣඞ්ගස්ස, උපන්නාවූ උපෙක්ෂා සංබොධ්‍යඞ්ගයාගේ භාවනාය, (බොහෝවසයෙන් වැඩීමෙන් විපුලවූ) භාවනාව; පාරිපූරිහොති, (ඒ යෝගාවචරයාහට රහත්මගට පැමිණීමෙන්ම) සම්පූර්ණ වන්නේය; තංපජානාති, එදදන්නේය—

ඉති අජ්ඣත්තංවා ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති බහිද්ධාවා ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති අජ්ඣත්තබහිද්ධාවා ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති සමුදය ධම්මානුපස්සීවා ධම්මෙසු විහරති වය ධම්මානුපස්සීවා ධම්මෙසු විහරති—අත්ථි ධම්මාති වාපනස්ස සතිපච්චුපට්ඨිතාහොති යාවදෙව ඤාණමත්තාය පතිස්සතිමත්තාය අනිස්සිතොච විහරති නචකිඤ්චි ලොකෙ උපාදියති එවංඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති සත්තසු බොජ්ඣඞ්ගෙසු—

ඉති, මෙසේ; අජ්ඣත්තංවා ධම්මෙසු; තමාකෙරෙහි ඇත්තාවූයෝ සප්තබොධ්‍යඞ්ග ධර්මයන්කෙරෙහි (හෙවත් දුක්ඛසමුද නිරෝධමාර්ගයන චතුස්සත්‍යයන්දක්නා ඥාණය බොධී නම්වෙයි ඒ උතුම් මාර්ගඥාණ ධර්මයට පැමිණෙන්නහු විසින් සියළු ධර්මානු සිහිය වීර්‍ය්‍යය ප්‍රීතිය කායචිත්ත දෙදෙනාගේ සන්සිඳීමය සිතඑකඟවීමය මැදහත්බවය යනමේ සප්තබොධ්‍යඞ්ග ගුණධර්මයන්ගේ පිළිවෙළවූ පරිද්දෙන් වඩාගොස් බුදු රහත්බවට පැමිණීමෙන් චතුස්සත්‍යාව බොධය වනහෙයින් ඒ ගුණධර්මයෝ සත්දෙනද බොජ්ඣඞ්ගනම්වෙත් එසේවූ බොධ්‍යඞ්ගධර්මයන් කෙරෙහිහෝ;) ධම්මානුපස්සී විහරති,

Digitized by Google

ඒ බොජ්ඣඞ්ග ධර්මයන් අනුවබලමින් වාසයකරන්නේය; බහිද්ධාවා ධම්මෙසු, අනුන්පිළිබඳ බොජ්ඣඞ්ග ධර්මයන්කෙරෙහිහෝ; ධම්මානුපස්සී විහරති, ධර්මයන් අනුවබලමින් වාසයකරන්නේය; අජ්ඣත්තබහිද්ධාවා ධම්මෙසු, අධ්‍යාත්මිකවූහෝ බාහිරවූහෝ බොජ්ඣඞ්ග ධර්මයන්කෙරෙහි; ධම්මානුපස්සී විහරති, ධර්මයන් අනුවබලමින් වාසයකරන්නේය; සමුදය ධම්මානුපස්සීවා, (සතිසම්බොජ්ඣඞ්ග ධර්මයන්ගේ) ඉපදීමපිණිස පවත්නා යොනිසොමණසිකාරාදී ධර්මයන්ගේ ස්වභාවවශයෙන් දක්නේහෝ; ධම්මෙසු විහරති, (මාර්ගඥානයාගේ ප්‍රතිලාභයට කාරණාවූ බොජ්ඣඞ්ග) ධර්මයන් මෙනෙහිකරමින් වාසයකරන්නේය; වය ධම්මානුපස්සීවා; (ඒ ඒ බොජ්ඣඞ්ග ධර්මයන්ගේ) විනාසයපිණිස පවත්නාවූ අවිද්‍යාදී හේතුධර්මයන් දක්නේහෝ; ධම්මෙසු විහරති, බොජ්ඣඞ්ගධර්මයන් මෙනෙහිකිරීමෙන් වාසයකරන්නේය; සමුදය ධම්මානුපස්සීවා, බොජ්ඣඞ්ග ධර්මයන්ගේ උත්පත්ති විනාස දක්නේහෝ; ධම්මෙසු විහරති, බොජ්ඣඞ්ග ධර්මයන් මෙනෙහිකරමින් වාසයකරන්නේය; අස්සපන, (භාවනානුයෝගවූ) ඒ යෝගාවචරයාහට වනාහි; අත්‍ථිධම්මාතිවා, බොජ්ඣඞ්ගධර්මයන් ඇතැයියනු; සතිපච්චුපට්ඨිතාහොති, සිහිය පිහිටුවනලද්දේය; යාවදෙව, බොජ්ඣඞ්ගධර්මයෝ ඇතැයියන යම්සිහියෙක් පිහිටුවන ලද්දේද ඒ සිහිය; ඤාණමත්තාය, මතුමත්තෙහි ඤාණයාගේ වැඩීමපිණිසද; පතිස්සති මත්තාය, (ස්මෘතිසංඛ්‍යාත) සිහියගේවැඩීමපිණිසද; අනිස්සිතොච විහරති, (සසරඉපදීමට කාරණාවූ තෘෂ්ණාදෘෂ්ටි දෙදෙනාගෙන්) දුරුව වාසය කරන්නේය; ලොකෙ, ලෝකයෙහි; කිඤ්චි, කිසිවක්; නචඋපාදියති, නිත්‍ය සාරවශයෙන් ග්‍රහණය නොකරන්නේය; භික්ඛවෙ, මහණෙනි; භික්ඛු, භාවනානුයොග භික්ෂුතෙම; එවංඛො, මෙසේවනාහි; සත්තසු බොජ්ඣඞ්ගෙසු ධම්මෙසු, සප්තබොජ්ඣඞ්ග ධර්මයන්කෙරෙහි; ධම්මානුපස්සී විහරති, ඒ ඒ බොජ්ඣඞ්ග ධර්මයන් අනුවසිතයොදා නුවණින් සිහිකරමින් වාසයකරන්නේය.

බොජ්ඣඞ්ග නිද්දෙසං

පඨමක භාණවාරං

මෙසේ සප්තබොජ්ඣඞ්ග ධර්මයන්ගේ වශයෙන් ධම්මානුපස්සනා භාවනාව විභාගකොට දක්වාවදාළ දුක් චතුරාර්‍ය

සත්‍යධර්මයන්ගේ වශයෙන්වූ ධම්මානුපස්සනාව ප්‍රකාශකොට දක්වනුපිණිස සුගත තථාගතවූ ධර්මචක්‍රඇති ත්‍රෛලෝක්‍යෛක තිලක ලෝකස්වාමීවූ අප භාග්‍යවත් බුදුරජානන් වහන්සේ පුනචපරංභික්ඛවෙ යනාදීන් වදාළසේක—

(23) පුනචපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මේසු ධම්මානුපස්සී විහරති චතූසු අරියසච්චෙසු කථඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මේසු ධම්මානුපස්සී විහරති චතූසු අරියසච්චෙසු ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං පජානාති අයං දුක්ඛසමුදයොති යථාභූතං පජානාති අයං දුක්ඛනිරොධොති යථාභූතං පජානාති අයං දුක්ඛනිරොධගාමිනී පටිපදාති යථාභූතං පජානාති—

භික්ඛවෙ, මහණෙනි; පුනචපරං, නැවතද; භික්ඛු, යොගාවචරතෙම; චතූසු අරියසච්චෙසු ධම්මෙසු, චතුරාර්‍ය්‍යසත්‍ය ධර්මයන්කෙරෙහි; ධම්මානුපස්සී, චතුරාර්‍ය්‍යසත්‍ය ධර්මයන් අනුව බලමින්; විහරති, වාසයකරන්නේය; භික්ඛවෙ, මහණෙනි; භික්ඛු, යොගාවචර භික්ෂූතෙම; චතූසු අරියසච්චෙසු, චතුස්සත්‍ය ධර්මයන්කෙරෙහි; ධම්මානුපස්සී, ආර්‍ය්‍යධර්මයන් අනුවබලමින්, කථඤ්චවිහරති, කෙසේ වාසයකරන්නේද; භික්ඛවෙ, මහණෙනි; භික්ඛු, භාවනානුයොග භික්ෂූතෙම; ඉධ, මේශාසනයෙහි; ඉදං දුක්ඛන්ති, මේදුඃඛාර්‍ය්‍ය සත්‍යයයිකියා; යථාභූතං පජානාති, තත්වූපරිද්දෙන් දන්නේය; අයං දුක්ඛසමුදයොති, මේ දුඃඛසමුදයාර්‍ය්‍යසත්‍යයයි කියා; යථාභූතං පජානාති, තත්වූපරිද්දෙන් දන්නේය; අයං දුක්ඛනිරොධොති, මේ දුඃඛනිරොධාර්‍ය්‍ය සත්‍යයයිකියා; යථාභූතංපජානාති, තත්වූපරිද්දෙන් දන්නේය; අයං දුක්ඛනිරොධගාමිනී පටිපදාති, මෙදුක් නිරුධකිරීමටයන පිළිපැදීමයයි කියා; යථාභූතංපජානාති; තත්වූපරිද්දෙන් දන්නේය—

(24) කතමඤ්ච භික්ඛවෙ දුක්ඛං අරියසච්චං ජාතිපිදුක්ඛා ජරාපිදුක්ඛා ව්‍යාධිපිදුක්ඛා මරණම්පිදුක්ඛං සොකපරිදෙව දුක්ඛදොමනස්සුපායාසාපි දුක්ඛා යම්පිච්ඡං නලභති, තම්පිදුක්ඛං සඞ්ඛිත්තෙන පඤ්චුපාදානක්ඛන්ධා දුක්ඛා—

භික්ඛවෙ, මහණෙනි; දුක්ඛං අරියසච්චං, දුඃඛාර්‍ය්‍ය සත්‍යය;

Digitized by Google

කතමඤ්ච, කවරක්ද; ජාතිඅපි, ජාතිය හෙවත් ඉපදීමද; දුක්ඛා, දුක්වන්නීය; ජරාඅපි, ජරාවහෙවත් දිරීමද; දුක්ඛා, දුක්වන්නීය; ව්‍යාධිඅපි, ව්‍යාධියහෙවත් රෝගයද; දුක්ඛා, දුක්වන්නීය; මරණංඅපි, මරණයද; දුක්ඛං, දුක්වන්නේය; සොක, සොකකිරීමය; පරිදෙව, වැළපීමය; දුක්ඛ, කයහට ගන්නාදුකය; දොමනස්ස, සිතහටගන්නා දොම්නසය; උපායාස, දැඩිආයාසය යනමොහු; දුක්ඛා, දුක්වන්නාහුය; යම්පිච්ඡං, යම් කැමතිදෙයක් හෙවත් යමක්පතමින්; නලභති, නොලබාද; තම්පිදුක්ඛං, එද දුක්වන්නේය; සඞ්ඛිත්තෙන, සංක්ෂෙපාර්ථයෙන්; පඤ්චුපාදානක්ඛන්ධා, උපාදානස්කන්ධයෝ පස්දෙන; දුක්ඛා, දුක්වන්නාහුය—

කතමාච භික්ඛවෙජාති–යා තෙසං තෙසං සත්තානං තම්හි තම්හි සත්තනිකායෙ ජාති සඤ්ජාති ඔක්කන්ති අභිනිබ්බත්ති ඛන්ධානං පාතුභාවො ආයතනානං පටිලාභො අයංවුච්චති භික්ඛවෙ ජාති—

භික්ඛවෙ, මහණෙනි; ජාතිකතමාච, ජාතියනම් කුමක්ද; තෙසං තෙසං සත්තානං, ඒ ඒ සත්වයන්ගේ; තම්හි තම්හි සත්තනිකායෙ, ඒ ඒ සත්වසමූහයෙහි; යාජාති, ඉපදීමයයන යම්සම්මතයක්ඇද්ද; සංජාති, හටගැන්මක්වේද; ඔක්කන්ති, උත්පත්තිස්ථානයට ඇතුළත්වීමක් ඇද්ද; අභිනිබ්බත්ති, විශෙෂයෙන් ඉපදීමක්ඇද්ද; ඛන්ධානං පාතුභාවො, (පරමාර්ථවසයෙන්) ස්කන්ධයන්ගේ පහළවීමෙක් ඇද්ද; ආයතනානං පටිලාභො, (චක්ඛායතනාදී ෂට්) ආයතනයන්ගේ ලැබීමක් ඇද්ද; භික්ඛවෙ, මහණෙනි; අයං, මේතොමෝ; ජාතිවුච්චති, ජාතියයි කියනුලැබේ—

කතමාච භික්ඛවෙ ජරා–යා තෙසං තෙසං සත්තානං තම්හි තම්හි සත්තනිකායෙ ජරා ජීරණතා ඛණ්ඩිච්චං පාලිච්චං වලිත්තචතා ආයුනො සංහානි ඉන්ද්‍රියානං පරිපාකො අයංවුච්චති භික්ඛවෙ ජරා—

භික්ඛවෙ, මහණෙනි; ජරාකතමාච, ජරාව කවරෙක්ද; තම්හි තම්හි සත්තනිකායෙ, ඒ ඒ සත්වනිකායෙහි (උපන්නාවූ) තෙසං තෙසං සත්තානං, ඒ ඒ සත්වයන්ගේ; යාජරා, යම්ජරාවක් වන්නීද; ජීරණතා, (ජරාවෙන්සත්වයන්) දිරණබවද; ඛණ්ඩිච්චං, (දත්ඈම) කැඩුනබව හෙවත් ගැලවුනබවද; පාලිච්චං,

Digitized by Google

(කෙස් ලොම්) පැසී සුදුවූබවද; වලිත්තචතා, රැලිනැගුණු ස
මින්ඇතිබවද; ආයුනොසංහානි, ආයුසයාගේ හාණියහොවත්
ගෙවීමද; ඉන්ද්‍රියානං පරිපාකො, ඉන්ද්‍රියයන්ගේ මුහුකුරායා
මක්ඇද්ද; භික්ඛවෙ, මහණෙනි; අයංජරාවුච්චති, මේ ජරා
වයයි කියනුලැබේ—

> කතමඤ්ච භික්ඛවෙමරණං—යංතෙසං තෙසංසත්තා
> නං තම්හා තම්හා සත්තනිකායා චුතිච චවනතාභෙ
> දො අන්තරධානං මච්චුමරණං කාලකිරියා ඛන්ධා
> නං භෙදො කලෙබරස්ස නික්ඛෙපො ඉදංවුච්චති
> භික්ඛවෙ මරණං—

භික්ඛවෙ, මහණෙනි; මරණං, මරණයතෙම; කතමඤ්ච,
කවරක්වන්නේද; යංතෙසං තෙසං සත්තානං, ඒ ඒ සත්වයන්
ගේ; තම්හා තම්හා සත්තනිකායා, ඒ ඒ සත්වනිකායෙන්; යාචු
ති, (සත්වයාගේ) යම්චුතවීමක් ඇද්ද; චවනතා, ජීවිතය ගැල
වියනබවද; භෙදො, (පරමාර්ථවසයෙන් ස්කන්ධයන්ගේ) බිඳී
මද; අන්තරධානං, (රූපස්කන්ධාදීන්ගේ) අතුරුදන්වීමද; ම
ච්චුමරණං, (සම්මුති) මරණින් මියයාමද, කාලකිරියා, මර
ණකාලක්‍රියාවද; කලෙබරස්ස නික්ඛෙපො, ශරීරයාගේ දෑ
මීමක්ඇද්ද; ඉදං, මේ කාරණයතෙම; භික්ඛවෙ, මහණෙනි;
මරණංවුච්චති, මරණයයි කියනුලැබේ—

> කතමොච භික්ඛවෙ සොකො—යොඛො භික්ඛවෙ
> අඤ්ඤතරඤ්ඤ තරෙණ ව්‍යසනෙන සමන්නාගතස්ස
> අඤ්ඤතරඤ්ඤ තරෙණ දුක්ඛධම්මෙන ඵුට්ඨස්සසො
> කො සොචනාසො චිත්තත්තං අන්තො සොකො අ
> න්තොපරිසොකො අයංවුච්චති භික්ඛවෙ සොකො-

භික්ඛවෙ, මහණෙනි; සොකො, සොකයතෙම; කතමො
ච, කවරක්වන්නේද; භික්ඛවෙ, මහණෙනි; අඤ්ඤතරඤ්ඤ
තරෙණ ව්‍යසනෙන, නොයෙක් ප්‍රභෙද ව්‍යසනයන් අතුරෙ
න් එක්තර ව්‍යසනයකින්; සමන්නාගතස්ස, වැලඳගැන්මෙ
න් යුක්තවූ සත්වයාගේද; අඤ්ඤතරඤ්ඤ තරෙණ දුක්ඛධම්
මෙන, (සිරගෙයිවැටී බැඳුම්ලැබීම් ආදිවූ) නානාප්‍රකාරවූ දු
ක්ඛස්වභාවන් අතුරෙත් එක්තර එකක් විසින්; ඵුට්ඨස්ස, ස්ප
ර්ශකොට වැලඳගත්තාහුගේද; යොඛො සොකො, යම් සො
කකිරීමක්ඇද්ද; සොචනා, ශරීරාභ්‍යන්තරය වියලන ස්වභා

Digitized by Google

මෙන් සොකකරණ බවය; සොචිතත්තං, ශොකසළබවය, අන්තො සොකො, [මුඛ නාසා කත්සිඳුරුආදී] ශරීරාභ්‍යන්තරය හාත්පසින් වියලන සවභාවවූ යමක්වේද; අයං, මේතෙම; භික්ඛවෙ, මහණෙනි; සොකොවුච්චති, සොකයයි කියතුලැබේ—

> කතමොච භික්ඛවෙ පරිදෙවො-යොඛොභික්ඛවෙ අඤ්ඤතරඤ්ඤ තරෙණ ව්‍යසනෙන සමන්නාගතසස අඤ්ඤතරඤ්ඤ තරෙණ දුක්ඛධම්මෙන ඵුට්ඨසස ආදෙවො පරිදෙවො ආදෙවනා පරිදෙවනා ආදෙවිතත්තං පරිදෙවි තත්තං අයංවුච්චති භික්ඛවෙ පරිදෙවො—

භික්ඛවෙ, මහණෙනි; පරිදෙවො, පරිදෙවයතෙම; කතමොච, කවරස්වන්නේද; භික්ඛවෙ, මහණෙනි; අඤ්ඤතරඤ්ඤතරෙණ ව්‍යසනෙන සමන්නාගතසස, [ඥාති ව්‍යසනාදී] නානාප්‍රකාර ව්‍යසනයන් අතුරෙන් එක්තරා ව්‍යසනයකින් සමන්විතවූ සත්වයාගේද; අඤ්ඤතරඤ්ඤතරෙණ දුක්ඛධම්මෙන ඵුට්ඨසස, එක්තරා කිසිදුකට කාරණයකින් යටකරණලද පුද්ගලයාගේද; යොඛො ආදෙවො, නම්පමණකියා හැඬීම වූ යම් ආදෙවයක්ඇද්ද; පරිදෙවො, ගුණවර්ණනා කොට හැඬීමවූ පරිදෙවය; ආදෙවනා, නම්කියා හැඬීමවූ ආදෙවනාය; පරිදෙවනා, ගුණවර්ණනාකොට හැඬීමය; ආදෙවිතත්තං, නම්කියාහැඬුමේ සවභාවය; පරිදෙවිතත්තං, ගුණවර්ණනාකොට හැඬුමේ සවභාවය; භික්ඛවෙ, මහණෙනි; අයං, මේතෙම; පරිදෙවොවුච්චති, පරිදෙවයයි කියතුලැබේ—

> කතමඤ්චභික්ඛවෙ දුක්ඛං යංඛොභික්ඛවෙ කායිකං දුක්ඛං කායිකං අසාතං කායසම්ඵස්සජං දුක්ඛං අසාතං වෙදයිතං ඉදංවුච්චති භික්ඛවෙ දුක්ඛං—

භික්ඛවෙ, මහණෙනි; දුක්ඛං කතමඤ්ච, දුක්ඛය නම් කවරේද; භික්ඛවෙ, මහණෙනි; යංඛොකායිකං දුක්ඛං, යම් කයෙහි හටගත් දුකක්ඇද්ද; කායිකං, කයෙහිහටගත්තාවූ; අසාතං, නොමිහිරිවූ අපාසුකාරණය; කායසම්ඵස්සජං, කය හා එක්ව ස්පර්ශවීමෙන් උපන්නාවූ; අසාතංවෙදයිතං, කයික වෙදනාමවූ; දුක්ඛං, දුකක්වේද; ඉදං. මේ [කයෙහිඋපන් දුක;] භික්ඛවෙ, මහණෙනි; දුක්ඛංවුච්චති, [සවභාවෙන්ම] දුකයයි කියතුලැබේ—

Digitized by Google

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ දොමනස්සං යංඛො භික්ඛවෙ චෙතසිකං දුක්ඛං චෙතසිකං අසාතං මනොසම්ඵස්සජං දුක්ඛං අසාතං වෙදයිතං ඉදංවුච්චති භික්ඛවෙ දොමනස්සං—

භික්ඛවෙ, මහණෙනි; දොමනස්සං කතමඤ්ච, * සිතහට ගන්නා දොම්නසනම් කවරේද; භික්ඛවෙ, මහණෙනි; චෙතසිකං, සිතෙහි හටගන්නාවූ; යංඛොදුක්ඛං, යම්දුකක් වනාහිවේද; චෙතසිකං, සිතෙහි හටගත්තාවූ; අසාතං, අමධුර භාවයක් හෙවත් සැපනුවූ බවක්වේද; මනොසම්ඵස්සජං, සිතට [අමනොඥඅරමුණු] ස්පර්ශවීමෙන් උපන්නාවූ; දුක්ඛං, දුකක්වේද; අසාතං වෙදයිතං, සැපනුවූ විඳීමක්වේද; භික්ඛවෙ, මහණෙනි; ඉදං, මේතෙම; දොමනස්සං වුච්චති, දොම්නසයයි කියනුලැබේ—

කතමොච භික්ඛවෙ උපායාසො-යොඛො භික්ඛවෙ අඤ්ඤතරඤ්ඤ තරෙන ව්‍යසනෙන සමන්නාගතස්ස අඤ්ඤතරඤ්ඤ තරෙන දුක්ඛධම්මෙන ඵුට්ඨස්ස ආයාසො උපායාසො ආයාසිතත්තං උපායාසිතත්තං අයංවුච්චති භික්ඛවෙ උපායාසො—

භික්ඛවෙ, මහණෙනි උපායාසො කතමොච, † උපායාසයනම් කවරේද; භික්ඛවෙ, මහණෙනි; අඤ්ඤතරඤ්ඤ තරෙන ව්‍යසනෙන, [ඥාතිව්‍යසනාදි නානාප්‍රකාර ව්‍යසනයන් අතුරෙන්] එක්තරායම් ව්‍යසනයකින් යුක්තවූවාහුගේද; අඤ්ඤතරඤ්ඤ තරෙන දුක්ඛධම්මෙන, එක්තරායම් දුඃඛස්වභාවකින්; ඵුට්ඨස්ස, යටකරණ ලද්දෑහුගේ; ආයාසො, [ක්ලාන්තස්වභාවවූ] ආයාසයෙක්ඇද්ද; උපායාසො, බලවත් ආයාසයෙක් ඇද්ද, ආයාසිතත්තං, ක්ලාන්තවූ ස්වභාවය; උපායාසිතත්තං; දැඩික්ලාන්තවූ ස්වභාවය; භික්ඛවෙ, මහණෙනි; අයං, මේතෙම; උපායාසො වුච්චති, උපායාසයයි කියනුලැබේ—

---

* සිතහටගන්නා දුක දොම්නසයයි කියනුලැබේ—

† ශොකය, මදගින්නෙන් භාජනයතුල පැසීමක් සමානය-පරිදෙවය, තියුණුගින්නෙන් පැසී භාජනයෙන්පිට නික්මෙන දෙයක්සමානය-උපායාසය, පිටනික්මීමෙන් ඉතිරිවූවක් පිටනික්මෙන්ටද නොහැකිව ක්ෂයවීමදක්වා භාජනයතුල පැසීම සමානයයි විසුද්ධිමාර්ගයෙහි කියනලදී—

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ යම්පිච්ඡං නලභති තම්පිදුක්ඛං—
ජාතිධම්මානං භික්ඛවෙ සත්තානං එවංඉච්ඡා උ
ප්පජ්ජති අහොවතමයං නජාතිධම්මා අස්සාමනච
වතනොජාති ආගච්ඡෙය්‍යාති නඛොපනෙතං ඉච්ඡා
යපත්තබ්බං ඉදම්පි යම්පිච්ඡං නලභති තම්පිදුක්ඛං—

භික්ඛවෙ, මහණෙනි; යම්පිච්ඡංනලභති තම්පිදුක්ඛං, කැමතිවූයමක් නොලබාද හේ දුක්වන්නේය යනු; * කතමඤ්ච, කවරේද; භික්ඛවෙ, මහණෙනි; ජාතිධම්මානං සත්තානං, සසර නොයෙක් ජාතිවල පිළිසිඳගන්නා ස්වභාවඇත්තාවූ සත්වයන්ට; එවංඉච්ඡා, මෙසේතණ්හාවෙක්; උප්පජ්ජති, උපදී; (කෙසේද)මයං, අපි; නජාතිධම්මා අස්සාම, භවයෙහි උපදිනස්වභාව නැතිවන්නමුනම්; නො, අපට; වත, ඒකාන්තයෙන්; ජාති, භවයෙහි හටගැන්ම; නචආගච්ඡෙය්‍ය, නොමඑන්නේනම්; අහොවත, ඉතායෙහෙක; (යනමෙසේය;) එතං, මේකාරණය; ඉච්ඡාය, කැමැත්තෙන්; නඛොපනපත්තබ්බං, පැමිණිය හැකි නොවේ; ඉදම්පි, මේද; යම්පිච්ඡංනලභති තම්පිදුක්ඛං, ආසාකරණලද යමක්නොලබාද; හේදුකය (යනදුක් කොට්ඨාසයක් වන්නේය)—

ජරාධම්මානං භික්ඛවෙසත්තානං එවංඉච්ඡා උප්පජ්ජ
තිඅහොවතමයං න ජරාධම්මා අස්සාමනචවතනො
ජරා ආගච්ඡෙය්‍යාති නඛොපනෙතං ඉච්ඡායපත්ත
බ්බං ඉදම්පි යම්පිච්ඡං නලභති තම්පිදුක්ඛං—

භික්ඛවෙ, මහණෙනි; ජරාධම්මානං, ජරාව ස්වභාකොට ඇත්තාවූ; සත්තානං, ප්‍රාණීන්ට, එවංඉච්ඡා උප්පජ්ජති, මෙසේආසාවෙක් උපදනේය; මයං, අපි; න ජරාධම්මා අස්සාම; ජරාස්වභාවඇති නොවමුනම්; නො, අපට; නචවතජරා ආගච්ඡෙය්‍ය, ඒකාන්තයෙන් ජරාව නොඑන්නේනම්; අහොවත, ඉතායෙහෙක; එතං, මේකාරණය; ඉච්ඡාය, කැමැත්තෙන් නොහොත් ආසාවෙන්; නඛොපන පත්තබ්බං, නොපැමිණිය යුත්තේය; ඉදම්පි, මේද; යම්පිච්ඡංනලභති තම්පිදුක්ඛං, කැමතිවූ යමක්නොලබානම් එදදුක්වන්නේය (සී කියනලද දුකක්වන්නේය)—

---

* නොලැබියහැකි වස්තූන් කෙරෙහි ආලයකිරීමම කැමතිවූ යමක්නොලැබීම දුකයයි ප්‍රකාශ කරණලදී.

ව්‍යාධිධම්මානං භික්ඛවෙසත්තානං එවංඉච්ඡා උප්පජ්ජති අහොවතමයං න ව්‍යාධිධම්මා අස්සාම නචවතනො ව්‍යාධි ආගච්ඡෙය්‍යාති නඛොපනෙතං ඉච්ඡායපත්තබ්බං ඉදම්පි යම්පිච්ඡං නලභති තම්පිදුක්ඛං—

භික්ඛවෙ, මහණෙනි; ව්‍යාධි ධම්මානං සත්තානං, රෝග ඇතිවීම ස්වභාවකොට ඇත්තාවූ සත්වයන්ට; එවංඉච්ඡා උප්පජ්ජති, මෙසේ කැමැත්තක් උපදී; මයං, අපි; න ව්‍යාධිධම්මා අස්සාම, රෝගස්වභාව ඇත්තෝනොවමුනම්; නො, අපට; නචවත ව්‍යාධිආගච්ඡෙය්‍ය, ඒකාන්තයෙන් ව්‍යාධියත් නොමපැමිනෙන්නේනම්; අහොවතඉති, ඉතායෙහෙකැයි; එතං, මේ කාරණය; ඉච්ඡාය, ආසාවෙන්; නඛොපන පත්තබ්බං, නොපැමිණිය හැක්කේමය; ඉදම්පි, මේද; යම්පිච්ඡංනලභති තම්පිදුක්ඛං, යම්කැමතිදෙයක් නොලබාද ඒත් දුක්වන්නේය, (යනදුකක් වන්නේය)—

මරණධම්මානං භික්ඛවෙ සත්තානං එවංඉච්ඡා උප්පජ්ජති අහොවතමයංන මරණධම්මා අස්සාමනචවතනො මරණං ආගච්ඡෙය්‍යාති නඛොපනෙතං ඉච්ඡායපත්තබ්බං ඉදම්පියම්පිච්ඡං නලභති තම්පිදුක්ඛං—

භික්ඛවෙ, මහණෙනි; මරණධම්මානං සත්තානං, මැරීම ස්වභාවක්වසයෙන් ඇත්තාවූ සත්වයන්ට; එවංඉච්ඡා, මෙසේ කැමැත්තක්; උප්පජ්ජති, උපදී; මයං, අපි; න මරණධම්මා අස්සාම; මරණ ස්වභාවනැතිවමුනම්; නො, අපට; මරණංනචවත ආගච්ඡෙය්‍ය, ඒකාන්තයෙන් මරණයද නොපැමිනියේනම්; අහොවතඉති, ඉතායෙහෙකැයි; එතං, මේකාරණය; ඉච්ඡාය, ආසාවෙන්; නඛොපන පත්තබ්බං, නොපැමිනිය හැක්කේමය; ඉදම්පි, මේද; යම්පිච්ඡංනලභති තම්පිදුක්ඛං, යම්කැමතිදෙයක් නොලබාද ඒත්දුක්වන්නේය(යනදුකක්වන්නේය-

සොකධම්මානං භික්ඛවෙ සත්තානං එවංඉච්ඡා උප්පජ්ජති අහොවතමයං න සොකධම්මා අස්සාම නච වතනො සොකො ආගච්ඡෙය්‍යාති නඛොපනෙතං ඉච්ඡාය පත්තබ්බං ඉදම්පියම්පිච්ඡං නලභති තම්පි දුක්ඛං—

භික්ඛවෙ, මහණෙනි; සොකධම්මානං, සෝකය ස්වභාවයෙන්ඇත්තාවූ; සත්තානං, ප්‍රාණීන්ට, එවංඉච්ඡා, මෙසේ

Digitized by Google

අසාවක්; උප්පජ්ජති, උපදී; මයං, අපි; නසොකධම්මා අසා
ම්; සෝකය ස්වභාවයෙන් ඇත්තෝ නොවමුනම්; නො, අපට,
සොකො නචවත ආගච්ඡෙය්‍ය, සෝකය ඒකාන්තයෙන්
නොමඑන්නාහුනම්; අහොවතඉති, ඉතායෙහෙකැයි යනු;
එතං, මේකාරණය; ඉච්ඡාය, ආසාවෙන්; නඛොපන පත්ත
බ්බං, නොපැමිණිය හැක්කේමය; ඉදම්පි, මේද; යම්පිච්ඡං
නලභති තම්පිදුක්ඛං, යම්කැමතිදෙයක් නොලබාද ඒද දුක්
වන්නේය (යනාදුකක් වන්නේය)—

පරිදෙවධම්මානං භික්ඛවෙසත්තානං එවංඉච්ඡා උ
ප්පජ්ජති අහොවතමයං න පරිදෙවධම්මා අස්සාම
නචවතනො පරිදෙවො ආගච්ඡෙය්‍යාති නඛොපනෙ
තං ඉච්ඡායපත්තබ්බං ඉදම්පියම්පිච්ඡං නලභති ත
ම්පිදුක්ඛං—

භික්ඛවෙ, මහණෙනි; පරිදෙවධම්මානං, හැඬීම් ස්වභාකො
ට ඇත්තාවූ; සත්තානං, ප්‍රාණීන්ට; එවංඉච්ඡා, මෙබඳුආසාව
ක්; උප්පජ්ජති, උපදී; මයං, අපි; නපරිදෙව ධම්මාඅස්සාම, හැ
ඬීම් ස්වභාකොට ඇත්තෝ නොවමුනම්; නො, අපට; පරිදෙ
වො, පරිදේවය හෙවත්හැඬීම; නචවත ආගච්ඡෙය්‍ය, නො
මඑන්නාහුනම්; අහොවතඉති, ඉතායෙහෙකැයියනු; එතං,
මේකාරණය; ඉච්ඡාය, ආසාවෙන්; නඛොපනපත්තබ්බං, නො
පැමිනිය හැක්කේමය; ඉදම්පි, මේද; යම්පිච්ඡං නලභති ත
ම්පිදුක්ඛං යම්කැමතිදෙයක් නොලබාද ඒද දුක්වන්නේය
(යනාදුකක් වන්නේය)—

දුක්ඛධම්මානං භික්ඛවෙ සත්තානං එවංඉච්ඡා උප්ප
ජ්ජති අහොවතමයං නදුක්ඛධම්මා අස්සාමනච ව
නොදුක්ඛං ආගච්ඡෙය්‍යාති නඛොපනෙතං ඉච්ඡා
යපත්තබ්බං ඉදම්පියම්පිච්ඡං නලභති තම්පිදුක්ඛං—

භික්ඛවෙ, මහණෙනි; දුක්ඛධම්මානං, කායිකදුක්ඛය ස්ව
භාකොටඇත්තාවූ; සත්තානං, ප්‍රාණීන්ට; එවංඉච්ඡා, මෙබ
ඳුආසාවක්; උප්පජ්ජති, උපදී, මයං; අපි; නදුක්ඛධම්මා අස්සා
ම, කායිකදුක්ඛ ස්වභාකොට ඇත්තෝ නොවමුනම්; නො,
අපට; දුක්ඛං, කායිකදුක; නචවතආගච්ඡෙය්‍ය, ඒකාන්ත
යෙන් නොමඑන්නාහුනම්; අහොවතඉති, ඉතායෙහෙකැ
යියනු; එතං, මේකාරණය; ඉච්ඡාය, ආසාවෙන්; නඛොපන

Digitized by Google

පත්තබ්බං, නොපැමිනිය හැක්කේමය; ඉදම්පි, මේද; යම්පිච්ඡං නලභති තම්පිදුක්ඛං, යම්කැමතිදෙයක් නොලබාද ඒද දුක්වන්නේය (යනදුකක් වන්නේය)—

දොමනස්සධම්මානං භික්ඛවෙසත්තානං එවංඉච්ඡා උප්පජ්ජති අහොවතමයං නදොමනස්සධම්මා අස්සාම නචවතනො දොමනස්සං ආගච්ඡෙය්‍යාති නඛොපනෙතං ඉච්ඡාය පත්තබ්බං ඉදම්පියම්පිච්ඡං නලභති තම්පිදුක්ඛං—

භික්ඛවෙ, මහණෙනි; දොමනස්සධම්මානං, නොසතුටුබව යයන දොම්නස් ස්වභාවකොට ඇත්තාවූ; සත්තානං, ප්‍රාණීන්ට; එවංඉච්ඡා උප්පජ්ජති, මෙබඳුආසාවක් උපදී; මයං, අපි; නදොමනස්ස ධම්මාඅස්සාම, දොම්නස් ස්වභාවකොට ඇත්තෝ නොවමුනම්; නො, අපට; දොමනස්සා නචවත ආගච්ඡෙය්‍ය, ඒකාන්තයෙන් දොම්නස් නොමඑන්නාහුනම්; අහොවතඉති, ඉතායෙහෙකැයියන; ඉච්ඡාය, ආසාවෙන්; නඛොපන පත්තබ්බං, නොපැමිනිය හැක්කේමය; ඉදම්පි, මේද; යම්පිච්ඡනලභති තම්පිදුක්ඛං, යම් කැමතිදෙයක් නොලබාද ඒද දුක්වන්නේය (යනදුකක් වන්නේය)—

උපායාස ධම්මානං භික්ඛවෙ සත්තානං එවංඉච්ඡා උප්පජ්ජති අහොවතමයං න උපායාසධම්මා අස්සාම නචවතනො උපායාසො ආගච්ඡෙය්‍යාති නඛොපනෙතං ඉච්ඡායපත්තබ්බං ඉදම්පියම්පිච්ඡං නලභති තම්පිදුක්ඛං—

භික්ඛවෙ, මහණෙනි; උපායාසධම්මානං, බලවත් ආයාසවසයෙන් උපදනා උපායාස ස්වභාවකොටඇත්තාවූ; සත්තානං, ප්‍රාණීන්ට; එවංඉච්ඡා උප්පජ්ජති, මෙබඳුආසාවක් උපදී; මයං, අපි; න උපායාසධම්මා අස්සාම, උපායාස ස්වභාවකොට ඇත්තෝ නොවමුනම්; නො, අපට; උපායාසොනච වත ආගච්ඡෙය්‍ය, ඒකාන්තයෙන් බලවත්ආයාසය නොමඑන්නාහුනම්; අහොවතඉති, ඉතායෙහෙකැයියන; ඉච්ඡාය, ආසාවෙන්; නඛොපනපත්තබ්බං, නොපැමිනිය හැක්කේමය; ඉදම්පි, මේද; යම්පිච්ඡංනලභති තම්පිදුක්ඛං, යම්කැමතිදෙයක් නොලබාද ඒදදුක්වන්නේය (යනදුකක් වන්නේය—

කතමෙච භික්ඛවෙ සඞ්ඛිත්තෙන පඤ්චුපාදානක්ඛන්ධා දුක්ඛා–සෙය්‍යථීදං රූපූපාදානක්ඛන්ධො වෙදනූපාදානක්ඛන්ධො සඤ්ඤූපාදානක්ඛන්ධො සංඛාරූපාදානක්ඛන්ධො විඤ්ඤාණූපාදානක්ඛන්ධො ඉමෙවුච්චන්ති භික්ඛවෙ සඞ්ඛිත්තෙන පඤ්චුපාදානක්ඛන්ධා දුක්ඛා ඉදංවුච්චති භික්ඛවෙ දුක්ඛං අරිය සච්චං—

භික්ඛවෙ, මහණෙනි; සඞ්ඛිත්තෙන, සංක්‍ෂෙපයෙන්; දුක්ඛා, දුක්වූ; පඤ්චුපාදානක්ඛන්ධා, * පංචවිධ උපාදානස්කන්ධයෝ; කතමෙච, කවරනුද; සෙය්‍යථීදං, ඔහුකවරක්හුදයත්; රූපූපාදානක්ඛන්ධො; කෙලෙස්සහිත රූපස්කන්ධය- නොහොත්-සසරවූතව උපදනාවූ සතරමහාභූතාදි රූපරාශිය; වෙදනූපාදානක්ඛන්ධො (සැප දුක් උපෙක්‍ෂායන වෙදනා තුනක්වූ) කෙලෙස්සහිත වෙදනාස්කන්ධය; සඤ්ඤූපාදානක්ඛන්ධො, (රූපසංඥාදි සංඥාරාශිවූ) සංඥා උපාදානස්කන්ධය; සංඛාරූපාදානක්ඛන්ධො, [ඵස්සාදිවූ] සංස්කාර උපාදානස්කන්ධය; විඤ්ඤාණූපාදානක්ඛන්ධො, (අභියන්දන්නා සිත්වූ) කෙලෙස්සහිත විඤ්ඤාණස්කන්ධය; භික්ඛවෙ, මහණෙනි; සඞ්ඛිත්තෙන, සංක්‍ෂෙපයෙන්; දුක්ඛාපඤ්චුපාදානක්ඛන්ධා, දුක්වූ පඤ්ච උපාදානස්කන්ධයෝ; ඉමෙවුච්චන්ති, මොහුයයි කියනුලබත්; භික්ඛවෙ, මහණෙනි; ඉදං, මේතෙම; දුක්ඛං අරියසච්චං වුච්චති, දුඃඛාර්‍ය්‍යසත්‍යයයි කියනුලැබේ—

(25) කතමඤ්ච භික්ඛවෙ දුක්ඛසමුදයං අරියසච්චං යායං තණ්හා පොනොබ්භවිකා නන්දිරාගසහගතා තත්‍රතත්‍රාභිනන්දිනී සෙය්‍යථීදං කාමතණ්හා භවතණ්හා විභවතණ්හා—

භික්ඛවෙ, මහණෙනි; දුක්ඛසමුදයං අරියසච්චං, † දුක්ඛසමුද

---

* පඤ්චස්කන්ධයෝය, පඤ්චුපාදානස්කන්ධයෝය යනමේ දෙයනම්—රූපාදි ස්කන්ධපස පඤ්චස්කන්ධයෝයයි සාමාන්‍යයෙන් දක්වනලදී—කාමාදි ආශ්‍රවසහිත කාමාදි උපාදානයන් විසින් අල්වාගනුලබණ රූපාදි ස්කන්ධයෝ උපාදානස්කන්ධයයි දක්වනලදී-සංයුත්තනිකායෙ අත්තදීප වර්ගයෙහි දතයුතු-

† රොගඋපදීමට හේතුවූ නිදානයමෙන් ජාතිජරාදි දුක්උපදීමට හේතුවූ කෙලශය, දුක්ඛසමුදය, නමි—

යනම්වූ අයඃසත්‍යය; කතමඤ්ච, කවරක්වන්නේද; පොනොබ්භවිකා, නැවත සංසාරයෙහි ඉපදීම ඇතිකරන්නාවූ; නන්දිරාගසහගතා, සතුටුවන නොහොත් ඇලෙන රාගයසමග එකතුවූ; තත්‍රතත්‍රාභිනන්දිනී, ඒ ඒ උපන්ආත්මභාවයෙහි ඇලුම්කරන්නාවූ; යා අයංතණ්හා, යම් මේ තණ්හාවක් නොහොත් ආසාවක්වේද; සෙය්‍යථීදං, එකවරක්ද; කාමතණ්හා කාමරාග වශයෙන් පවත්නා තණ්හාවය; භවතණ්හා, * භවයෙහිඇල්ම නොහොත් (සදාකාලිකබවක් සිතාගත්) ශාස්වතදෘෂ්ටිසමග පවත්නා ආසාවය; විභවතණ්හා, † (සත්වයෙක්

* සස්සතදිට්ඨි සහගතො රාගො භවතණ්හාති වුච්චති.

† උච්ඡෙදදිට්ඨි සහගතො රාගො විභවතණ්හාති වුච්චති—විසුද්ධිමග්ග-මේ තණ්හාව යමක් ලෝකයෙහි ප්‍රියස්වභාවඇත්තේද සැපවූ ස්වභාවඇත්තේද එහිඉපිද ඇතුල්ව පවත්නේය-

"රූපතණ්හාදිභෙදෙන ඡතණ්හා ඉධදීපිතා
එකෙකාතිවිධාතත්‍ථ පවත්තාකාරතොමතා"

රූපතණ්හාදි භෙදෙන, රූපරාගාදි භේදයෙන්; ඉධ, මෙහි; ඡතණ්හා, ආසාසයක්; දීපිතා, දක්වනලද්දාහුය; තත්‍ථ, එහි; පවත්තාකාරතො, පැවතිආකාරයෙන්; එකෙකා, එකඑකක්; තිවිධා, තුන්වැදෑරුම්වෙයි; මතා, දන්නාලදී;—රූපතණ්හා, සද්දතණ්හා, ගන්ධතණ්හා, රසතණ්හා, ඵොට්ඨබ්බතණ්හා, ධම්මතණ්හා, රූපයකෙරෙහි ආසාවය, ශබ්දයකෙරෙහි ආසාවය, රසකෙරෙහි ආසාවය පහස කෙරෙහි ආසාවය, සිතමඅරමුණුවූ දෙයකෙරෙහි ආසාව, යයි තණ්හා සයකි-එයින් එකක්වූ රූපරාගය ඇසට අරමුණුවූ රූපයක් කාමරස විඳිම වශයෙන් විඳීමෙන් පවතීද එකල්හි "කාමතණ්හාව වේ--යම්කලෙක ඒ අරමුණ ස්ථිරය සදාකාලිකයයිගත් ලබ්ධියසමග පවතීද එකළ, භවතණ්හාව, වේ-යම්කලෙක එම අරමුණ නස්නේය මරණින්මතු නැත්තේයයි ගත් උච්ඡෙදලබ්ධියක් සමගපවතීද එකල්හි, විභවතණ්හාවේ සද්දතණ්හා දියත් මෙසේමය-මෙසේ සය අටලොසක්වේ-ඒ දසඅට තමන්පිළිබඳ රූපාදිසයෙහි දසඅටෙක බාහිරවූ රූපාදීන්කෙරෙහි දස අටෙකැයි සතිසක්වේ-අතීතකාලයෙහි සතිසෙක, අනාගත කාලයෙහි සතිසෙක, වර්තමාණකාලයෙහි සතිසෙකැයි එක් සිය අටක්වේ--සංක්ෂේපකළකල්හි රූපරාගාදියට හෝ කාම තණ්හාදී තුනටහෝ ඇතුලත්වේ--

Digitized by Google

සම්භවයක මරණයටපත්වූකල ඉන්මතු උත්පත්තියක් නැ
තයන දෘෂ්ටියෙන් ඒ භවයෙහි සැපවිඳීමට ආසාකලාවූ) උ
ච්ඡෙදදෘෂ්ටියසමග පවත්නා ආසාවය (යනමොහුයි)—

> සාඛොපනෙසා භික්ඛවෙ තණ්හා කත්ථ උප්පජ්ජමා
> නා උප්පජ්ජති කත්ථනිවිසමානා නිවිසති ලොකෙ
> පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසා තණ්හා උප්පජ්ජමානා
> උප්පජ්ජති එත්ථනිවිසමානා නිවිසති-කිඤ්චලොකෙ
> පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසාතණ්හා උප්පජ්ජමානා
> උප්පජ්ජති එත්ථනිවිසමානා නිවිසති—

භික්ඛවෙ, මහණෙනි; උප්පජ්ජමානා, උපදනාවූ; සාඛො පනෙසාතණ්හා, කාමතණ්හාදීහෙ මේතණ්හාතොමො ව නාහී; කත්ථ, කවරතැනෙක්හී; උප්පජ්ජති, උපදනෙද්ද; නිවි සමානා, නැවත ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නා එමතණ්හාව; කත්ථ, කවරතැනෙක්හි; නිවිසති, නැවතනැවත පැවතීම්වස යෙන් සිටිනෙද්ද; ලොකෙ, ලෝකයෙහි; යං, යමක්; පියරූපං, ප්‍රියවූසවභාව ඇත්තෙද්ද; සාතරූපං, මධුරවූ සවභාඇත් තෙද්ද; එත්ථ, මෙහි; උප්පජ්ජ මානා, උපදනාවූ; එසාතණ්හා, මේ තණ්හාතොමො; උප්පජ්ජති, උපදනේය; නිවිසමානා, නැවත නැවත පැවතීම් වසයෙන් සිටි ඒ තණ්හාතොමො; එත්ථ, මෙහි; නිවිසති, සිටීම්වසයෙන් පවත්නේය; ලොකෙ, මේ ආයතන ලෝකයෙහි; පියරූපං, ප්‍රියසවභාව ඇත්තාවූ; සාතරූපං, මධුරසවභාව ඇත්තාවූ; කිඤ්චි, යම්කිසිවක් ඇද් ද; එත්ථ, මෙහි; උප්පජ්ජමානා උපදනාවූ; එසාතණ්හා, මේ තෘෂ්ණාතොමෝ; උප්පජ්ජති, උපදනේය; එත්ථ, මෙහි; නිවිස මානා, පැවතීම්වසයෙන් සිටිනාවූ එමතෘෂ්ණාවෝ; නිවිස ති, පැවතීම්වසයෙන් සිටිනේය—

> චක්ඛුංලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසා තණ්හා
> උප්පජ්ජමානා උප්පජ්ජති එත්ථනිවිසමානා නිවිසති-
> සොතංලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථ සාත
> ණ්හා උප්පජ්ජමානා උප්පජ්ජති එත්ථනිවිසමානා නි
> විසති-ඝාණංලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසා
> තණ්හා උප්පජ්ජමානා උප්පජ්ජති-එත්ථනිවිසමානා
> නිවිසති-ජිව්හාලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථ
> සාතණ්හා උප්පජ්ජමානා උප්පජ්ජති එත්ථනිවිසමානා
> නිවිසති-කායොලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථ
> සාතණ්හා උප්පජ්ජමානා උප්පජ්ජති එත්ථනිවිසමා

Digitized by Google

නා නිවිසති-මනොලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එ ත්ථෙසා තණ්හා උප්පජ්ජමානා උප්පජ්ජති එත්ථ නි විසමානා නිවිසති--

ලොකෙ. මේ සත්වලොකයෙහි (අවිද්‍යාමූලික මූලාජනයෝ පස්කම්රසෙහි ඇලී චක්ඛාදි ආයතනයන්කෙරෙහි මමය මා ගේයයි වරදවාගැන්මෙන් නූපන්තෘෂ්ණාවගේ ඉපදීමද උ පන්තෘෂ්ණාවගේ නැවතනැවත පැවතීම්වසයෙන් සිටීමවේද එහෙයින්;) චක්ඛුං, චක්ෂුනම් ලදඇස; පියරූපං, (ආදීනව නොසලකීමෙන් ඒ ඒ සත්වයන්ට) ප්‍රියවූස්වභාව ඇත්තේය; සාතරූපං, (දශිනාදී) මධුරවූ ස්වභාඇත්තේය; එත්ථ, මෙහි; උප්පජ්ජමානා උපදනාවූ; එසාතණ්හා, මේතෘෂ්ණාතොමෝ; උප්පජ්ජති, උපදනේය; එත්ථ, මෙහි; නිවිසමානා, පැවතීම් වසයෙන් සිටිනාවූ එමතෘෂ්ණාව; නිවිසති, නැවත නැවත ඉපදීම්වසයෙන් සිටීතේය; ලොකෙ, මේසත්වලෝකයෙහි; සොතං, ශ්‍රොතසංඛ්‍යාත කණ්ණය; පියරූපං, (ආදීනව නො සැලකීමෙන් ඒ ඒ සත්වයන්ට) ප්‍රියවූස්වභා ඇත්තේය; සාත රූපං, මධුරවූ ස්වභාඇත්තේය; එත්ථ, මෙහි; උප්පජ්ජමානා, උපදනාවූ; එසාතණ්හා, මේතෘෂ්ණාතොමෝ; උප්පජ්ජති, උපදනේය; එත්ථ, මෙහි; නිවිසමානා, ඉපදීම්වසයෙන් පව ත්නාවූ (එමතෘෂ්ණාව;) නිවිසති, නැවතනැවත; ඉපදීම්ව සයෙන් පවත්නේය; ලොකෙ, මේසත්වලෝකයෙහි (අවිද්‍යා මූලිකආදී නවනොසලකන්නාවූ සත්වයන්ට;) ඝාණං, ඝ්‍රාණ නම්වූ නාසය; පියරූපං; ප්‍රියවූස්වභාව ඇත්තේය; සාතරූ පං, මධුරවූ ස්වභාවඇත්තේය; එත්ථ, මෙහි; උප්පජ්ජමානා, උපදනාවූ; එසාතණ්හා, මේ තෘෂ්ණාතොමෝ; උප්පජ්ජති, උ පදනේය; එත්ථ, මෙහි; නිවිසමානා, ඉපදීම්වසයෙන් පවත් නාවූ (එමතෘෂ්ණාව;) නිවිසති, නැවත නැවත ඉපදීම්වස යෙන් පවත්නේය; ලොකෙ, මේ සත්වලෝකයෙහි (අවිද්‍යා මූලිකආදී නවනොසලකන්නාවූ සත්වයන්ට;] ජිව්හා, ජිව්හා නම්වූ දිව; පියරූපං, ප්‍රියවූස්වභාව ඇත්තේය; සාතරූපං මධුරවූ ස්වභාඇත්තේය; එත්ථ, මෙහි; උප්පජ්ජමානා, උපද නාවූ; එසාතණ්හා, මේ තෘෂ්ණාතොමෝ; උප්පජ්ජති, උපද නේය; එත්ථ, මෙහි; නිවිසමානා, ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නා වූ [එමතෘෂ්ණාව;] නිවිසති, නැවතනැවත ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නේය; ලොකෙ, මේ සත්වලෝකයෙහි [අවිද්‍යා මූලික ආදී නවනොසලකන්නාවූ සත්වයන්ට;] කායො, (කුණපයන්

ගෙන්ම රාසීභූතවූ) ශරීරය; පියරූපං, ප්‍රියවූස්වභාව ඇත්තේය; සාතරූපං, මධුරවූ ස්වභාව ඇත්තේය; එත්ථ, මෙහි; උප්පජ්ජමානා, උපදනාවූ; එසාතණ්හා, මේ තෘෂ්ණාතොමෝ; උප්පජ්ජති, උපදනේය; එත්ථ, මෙහි; නිවිසමානා, ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නාවූ (එමතෘෂ්ණාව;) නිවිසති නැවත නැවත ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නේය; ලොකෙ, මේ සත්වලෝකයෙහි (අවිද්‍යාමූලිකආදී නවනොසලකත්නාවූ සත්වයන්ට;) මනො, (කැමති කැමති අරමුණෙහි කුඩාඅසෙකුමෙන් දිවත්නාවූ තමහට අභිනන්දකරණ ස්වභාවඇති) චිත්තය නොහොත්-සිත; පියරූපං, ප්‍රියවූස්වභාව ඇත්තේය; සාතරූපං, මධුරවූ ස්වභාවඇත්තේය; එත්ථ, මෙහි; උප්පජ්ජමානා, උපදනාවූ; එසාතණ්හා, මේ තෘෂ්ණාතොමෝ; උප්පජ්ජති, උපදනේය; එත්ථ, මෙහි; නිවිසමානා, ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නාවූ; (එමතෘෂ්ණාව;) නිවිසති; නැවත නැවත ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නේය——

——අජ්ඣත්තිකා යතන ඡක්කං——

රූපංලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසාතණ්හා උප්පජ්ජමානා උප්පජ්ජති එත්ථනිවිසමානා නිවිසති—සද්දාලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථ සාතණ්හා උප්පජ්ජමානා උප්පජ්ජති එත්ථනිවිසමානා නිවිසති—ගන්ධාලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසාතණ්හා උප්පජ්ජමානා උප්පජ්ජති එත්ථනිවිසමානා නිවිසති—රසාලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසාතණ්හා උප්පජ්ජමානා උප්පජ්ජති එත්ථනිවිසමානා නිවිසති—ඵොට්ඨබ්බාලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසාතණ්හා උප්පජ්ජමානා උප්පජ්ජති එත්ථනිවිසමානා නිවිසති—ධම්මාලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසාතණ්හා උප්පජ්ජමානා උප්පජ්ජති. එත්ථනිවිසමානා නිවිසති——

ලොකෙ, මේ සත්වලෝකයෙහි (අවිද්‍යාමූලිකආදී නවනොසලකත්නාවූ සත්වයන්ට;) රූපං, (චක්ෂුවටවර්ණයවූ විකාරයට පැමිණීම ලක්ෂණවූ) රූපයද; පියරූපං, ප්‍රියවූ ස්වභාව ඇත්තේය; සාතරූපං, මධුරවූ ස්වභාවඇත්තේය; එත්ථ, මෙහි; උප්පජ්ජමානා, උපදනාවූ; එසාතණ්හා, මේ තෘෂ්ණාතොමෝ; උප්පජ්ජති, (යථොක්තප්‍රකාරයෙන්) උපදනේය; එත්ථ, මෙහි; නිවිස

Digitized by Google

මානා, ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නාවූ (එමතෘෂ්ණාව;) නිවිසති,
නැවතනැවත ඉපදීම් වසයෙන් පවත්නේය; ලොකෙ, මේ
සත්වලෝකයෙහි (අවිද්‍යාමූලික සත්වයන්ට;) සද්දා, (ශ්‍රොත්‍රයට
විෂයවූ පඤ්චකාම ගුණවසයෙන් පවත්නා) ශබ්දයෝ; පියරූ
පං, ප්‍රියවූ ස්වභාවඇත්තේය; සාතරූපං, මධුරවූ ස්වභාවඇත්
තේය; එත්‍ථ, මෙහි (ශ්‍රොත්‍රවිඥෙඥයවූ ශබ්දයන් විෂයෙහි;)
උප්පජ්ජමානා, උපදනාවූ; එසාතණ්හා, මේ තෘෂ්ණාතොමෝ;
උප්පජ්ජති, උපදනේය; එත්‍ථ, මෙහි; නිවිසමානා, ඉපදීම්
වසයෙන් පවත්නාවූ (එමතෘෂ්ණාව;) නිවිසති, නැවතනැව
ත ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නේය; ලොකෙ, මේ සත්වලෝක
යෙහි (ආදීනව නොසලකන්නාවූ සත්වයන්ට;) ගන්‍ධා, ඝ්‍රා
ණයට විෂයවූගන්‍ධයෝ; පියරූපං, ප්‍රියවූස්වභාව ඇත්තේ
ය; සාතරූපං, මධුරවූ ස්වභාඇත්තෙය; එත්‍ථ, මෙහි; උප්පජ්ජ
මානා, උපදනාවූ; එසාතණ්හා, මේ තෘෂ්ණාතොමෝ; උප්ප
ජ්ජති, උපදනේය; එත්‍ථ, මෙහි; නිවිසමානා, ඉපදීම්වසයෙන්
පවත්නාවූ (එමතෘෂ්ණාව;) නිවිසති, නැවතනැවත ඉපදීම්
වසයෙන් පවත්නේය;-ලොකෙ, මේ සත්වලෝකයෙහි (පස්ක
ම්රසයෙහි ඇළුනාවූ සත්වයන්ට;) රසා, (දිවටවිසයවූ අනේක
ප්‍රකාර)රසයෝ; පියරූපං, ප්‍රියවූස්වභාව ඇත්තේය; සාතරූපං,
මධුරවූ ස්වභාඇත්තේය; එත්‍ථ, මෙහි; උප්පජ්ජමානා, උපදනා
වූ; එසාතණ්හා, මේ තෘෂ්ණාතොමෝ; උප්පජ්ජති, උපදනේ
ය; එත්‍ථ, මෙහි; නිවිසමානා, ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නාවූ
(එමතෘෂ්ණාව;) නිවිසති, නැවතනැවත ඉපදීම්වසයෙන් ප
වත්නේය;-ලොකෙ, මේසත්වලෝකයෙහි; ඵොට්ඨබ්බා, (ශරී
රයට විෂයවූ වස්තුකාමක්ලෙශ කාමවසයෙන් පවත්නා) ස්ප
ර්ශය; පියරූපං, ප්‍රියවූස්වභාව ඇත්තේය; සාතරූපං, මධුරවූ
ස්වභාඇත්තේය; එත්‍ථ, මෙහි; උප්පජ්ජමානා, උපදනාවූ; එ
සාතණ්හා, මේ තෘෂ්ණාතොමෝ; උප්පජ්ජති, උපදනේය; එ
ත්‍ථ, මෙහි; නිවිසමානා, ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නාවූ (එමතෘ
ෂ්ණාව;) නිවිසති, නැවතනැවත ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නේ
ය; ලොකෙ, මේ සත්වලෝකයෙහි; ධම්මා, (මනසට විෂයවූ
පඤ්චකාම ගුණවසයෙන් පවත්නා) ධම්මනම්ලද කාරණයෝ;
පියරූපං, ප්‍රියවූස්වභාව ඇත්තේය; සාතරූපං, මධුරවූ ස්වභා
වඇත්තේය; එත්‍ථ, මෙහි; උප්පජ්ජමානා, උපදනාවූ; එසාත
ණ්හා, මේ තෘෂ්ණාතොමෝ; උප්පජ්ජති, උපදනේය; එත්‍ථ,
මෙහි; නිවිසමානා, ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නාවූ (එමතෘෂ්ණා
ව;) නිවිසති, නැවතනැවත ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නේය—

Digitized by Google

බා හි රා ය ත න ජ කථා

චක්ඛුවිඤ්ඤාණං ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙ
සාතණ්හා උප්පජ්ජමානා උප්පජ්ජති එත්ථනිවිසමානා
නිවිසති—සොතවිඤ්ඤාණං ලොකෙ පියරූපං සාත
රූපං එත්ථෙසාතණ්හා උප්පජ්ජමානා උප්පජ්ජති එ
ත්ථනිවිසමානා නිවිසති –ඝාණවිඤ්ඤාණංලොකෙ පි
යරූපං සාතරූපං එත්ථෙසාතණ්හා උප්පජ්ජමානා උ
ප්පජ්ජති එත්ථනිවිසමානා නිවිසති-ජිව්හාවිඤ්ඤාණං
ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙ සාතණ්හා උ
ප්පජ්ජමානා උප්පජ්ජති එත්ථනිවිසමානා නිවිසති—
කායවිඤ්ඤාණං ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙ
සාතණ්හා උප්පජ්ජමානා උප්පජ්ජති එත්ථනිවිසමා
නා නිවිසති—මනොවිඤ්ඤාණං ලොකෙ පියරූපං
සාතරූපං එත්ථෙසාතණ්හා උප්පජ්ජමානා උප්පජ්ජ
ති එත්ථනිවිසමානා නිවිසති—

ලොකෙ, මේ සත්වලෝකයෙහි; චක්ඛුවිඤ්ඤාණං චක්ෂුසහා එක්වපැවති විඤ්ඤාණය (හෙවත් චක්ෂුද්වාරයෙන් නික්ම රූප සඳුනගන්නා විඤ්ඤාණ චිත්තය;) පියරූපං, ප්‍රියවූ ස්වභාවඇත්තේය; සාතරූපං, මධුරවූ ස්වභාවඇත්තේය; එත්ථ, මෙහි; උප්පජ්ජමානා, උපදනාවූ; එසාතණ්හා, මේතෘෂ්ණාතොමෝ; උප්පජ්ජති, උපදනේය; එත්ථ, මෙහි; නිවිසමානා, ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නාවූ (එමතෘෂ්ණාව;) නිවිසති, නැවතනැවත ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නේය;-ලොකෙ, මේ සත්වලෝකයෙහි; සොතවිඤ්ඤාණං, (ඒ ඒ ශබ්දාරම්මනයන් වෙත්කොට දැනගන්නා ස්වභාවඇති) ශ්‍රොතවිඤ්ඤාණය; පියරූපං, ප්‍රියවූස්වභාවඇත්තේය; සාතරූපං, මධුරවූ ස්වභාඇත්තේය; එත්ථ, මෙහි; උප්පජ්ජමානා, උපදනාවූ; එසාතණ්හා, මේ තෘෂ්ණාතොමෝ; උප්පජ්ජති, උපදනේය; එත්ථ, මෙහි; නිවිසමානා, ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නාවූ (එමතෘෂ්ණාව;) නිවිසති, නැවතනැවත ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නේය;—ලොකෙ, මේ සත්වලෝකයෙහි; ඝාණවිඤ්ඤාණං, (ඒ ඒ ගන්ධාරම්මණයන් වෙත් වෙත්කොට දැනගන්නා ස්වභාවඇති) ඝ්‍රාණවිඤ්ඤාණය; පියරූපං, ප්‍රියවූස්වභාව ඇත්තේය; සාතරූපං, මධුරවූ ස්වභාව ඇත්තේය; එත්ථ, මෙහි; උප්පජ්ජමානා, උපදනාවූ; එසාතණ්හා, මේ තෘෂ්ණාතොමෝ; උප්පජ්ජති, උපදනේය; එත්ථ, මෙ

හි; නිවිසමානා, ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නාවූ (එමතෘෂ්ණාව;) නිවිසති, නැවතනැවත ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නේය;—ලොකෙ, මේ සත්වලෝකයෙහි, ජිව්හාවිඤ්ඤාණං, (ජිව්හා වාරය හා පැවතීමෙන් මධුරාම්බල කටුක තිත්තාදී ඒ ඒ රසයන් වෙන් වෙන්කොට දැනගන්නාවූ) ජිව්හාවිඤ්ඤාණය; පියරූපං, ප්‍රියවූ ස්වභාවඇත්තේය; සාතරූපං, මධුරවූ ස්වභාවඇත්තේය; එත්ථ, මෙහි; උප්පජ්ජමානා, උපදන්නාවූ; එසාතණ්හා, මේ තෘෂ්ණාතොමෝ; උප්පජ්ජති, උපදනේය; එත්ථ, මෙහි; නිවිසමානා, ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නාවූ (එමතෘෂ්ණාව;) නිවිසති, නැවත නැවත ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නේය;—ලොකෙ, මේ සත්වලෝකයෙහි; කායවිඤ්ඤාණං, (කායවාරයහා එක්ව පැවතීමෙන් ඒ ඒ අරමුණු හැඳිනීම ස්වභාකොට ඇත්තාවූ) කායවිඤ්ඤාණය; පියරූපං, ප්‍රියවූස්භාව ඇත්තේය; සාතරූපං, මධුරවූ ස්වභාඇත්තේය; එත්ථ, මෙහි; උප්පජ්ජමානා, උපදනාවූ; එසාතණ්හා, මේ තෘෂ්ණාතොමෝ; උප්පජ්ජති, උපදනේය; එත්ථ, මෙහි; නිවිසමානා, ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නාවූ (එමතෘෂ්ණාව;) නිවිසති, නැවත නැවත ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නේය; ලොකෙ, ලෝකයෙහි; මනොවිඤ්ඤාණං, (හෘදයවස්තුව ආශ්‍රයකොට පවත්නා) මනොවිඤ්ඤාණය; පියරූපං, ප්‍රියවූස්භාව ඇත්තේය; සාතරූපං, මධුරවූ ස්වභා ඇත්තේය; එත්ථ, මෙහි; උප්පජ්ජමානා, උපදනාවූ; එසාතණ්හා, මේ තෘෂ්ණාතොමෝ; උප්පජ්ජති, උපදනේය; එත්ථ, මෙහි; නිවිසමානා, ඉපදීම් වසයෙන් පවත්නාවූ (එමතෘෂ්ණාව,) නිවිසති, නැවත නැවත ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නේය—

විඤ්ඤාණ ඡක්කං

චක්ඛුසම්ඵස්සො ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසා තණ්හා උප්පජ්ජමානා උප්පජ්ජති එත්ථ නිවිසමානා නිවිසති—සොතසම්ඵස්සො ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසා තණ්හා උප්පජ්ජමානා උප්පජ්ජති එත්ථ නිවිසමානා නිවිසති—ඝාණසම්ඵස්සො ලොකෙ පියරූපං, සාතරූපං එත්ථෙසා තණ්හා උප්පජ්ජමානා උප්පජ්ජති එත්ථ නිවිසමානා නිවිසති—ජිව්හාසම්ඵස්සො ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසා තණ්හා උප්පජ්ජමානා උප්පජ්ජති එත්ථ නිවිසමානා නිවිසති—කායසම්ඵස්සො ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසා

Digitized by Google

සාතණ්හා උප්පජ්ජමානා උප්පජ්ජති එත්ථ නිවිසමානා නිවිසති—මනොසම්ඵස්සො ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසා තණ්හා උප්පජ්ජමානා උප්පජ්ජති එත්ථ නිවිසමානා නිවිසති—

ලොකෙ, මේලෝකයෙහි, චක්ඛුසම්ඵස්සො, චක්‍ෂුවාරයෙහි (රූපායතනයාගේ වැදගැන්මෙන් හටගන්නාවූ) ස්පර්ශය; පියරූපං, (ආදීනව නොසලකන්නාහට) ප්‍රියවූ ස්වරූපඇත්තේය; සාතරූපං, මධුරවූ ස්වභාවඇත්තේය; එත්ථ, මෙහි; උප්පජ්ජමානා, උපදිනු ලබන්නාවූ; එසාතණ්හා, මේතෘෂ්ණාතොමෝ; උප්පජ්ජති, උපදනේය; එත්ථ, මෙහි; නිවිසමානා ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නාවූ (එමතෘෂ්ණාව;) නිවිසති, නැවතනැවත ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නේය; ලොකෙ, ලෝකයෙහි; සොතසම්ඵස්සො, ශ්‍රොත්‍රවාරයෙහි ශබ්දායතණයාගේ වැදගැන්මෙන් වන්නාවූ) ශ්‍රොත්‍රස්පර්ශය; පියරූපං, (ආදීනව නොසලකන්නාහට) ප්‍රියවූ ස්වරූප ඇත්තේය; සාතරූපං, මධුරවූ ස්වභාවඇත්තේය; එත්ථ' මෙහි; උප්පජ්ජමානා, උපදිනු ලබන්නාවූ; එසාතණ්හා, මේ තෘෂ්ණාතොමෝ; උප්පජ්ජති, උපදනේය; එත්ථ, මෙහි; නිවිසමානා, ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නාවූ (එමතෘෂ්ණාව;) නිවිසති, නැවත නැවත ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නේය;-ලොකෙ, ලෝකයෙහි; ඝාණසම්ඵස්සො, (ඝ්‍රාණවාරයට ගන්ධායතනයාගේ වැදගැන්මෙන් පවත්නාවූ) ඝ්‍රාණස්පර්ශය; පියරූපං, ප්‍රියවූ ස්වරූප ඇත්තේය; සාතරූපං, මධුරවූ ස්වභාවඇත්තේය; එත්ථ, මෙහි; උප්පජ්ජමානා, උපදිනුලබන්නාවූ; එසාතණ්හා, මේ තෘෂ්ණාතොමෝ; උප්පජ්ජති, උපදනේය; එත්ථ, මෙහි; නිවිසමානා, ඉපදීම් වසයෙන් පවත්නාවූ (එමතෘෂ්ණාව;) නිවිසති, නැවත නැවත ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නේය; ලොකෙ, ලෝකයෙහි; ජිව්හාසම්ඵස්සො, (ජිව්හාවාරයෙහි රසායතණයාගේ වැදගැන්මෙන් වන්නාවූ) ජිව්හා ස්පර්ශය; පියරූපං, ප්‍රියවූ ස්වරූප ඇත්තේය; සාතරූපං, මධුරවූ ස්වභා ඇත්තේය; එත්ථ, මෙහි; උප්පජ්ජමානා, උපදිනු ලබන්නාවූ; එසාතණ්හා, මේ තෘෂ්ණාතොමෝ; උප්පජ්ජති, උපදනේය; එත්ථ, මෙහි; නිවිසමානා, ඉපදීම් වසයෙන් පවත්නාවූ (එමතෘෂ්ණාව;) නිවිසති, නැවතනැවත ඉපදීම් වසයෙන් පවත්නේය;--ලොකෙ, ලෝකයෙහි; කායසම්ඵස්සො; (කායප්‍රසාදයහා එක්වවැදගැන්මෙන් පවත්නාවූ) කායස්පර්ශය; පියරූපං, ප්‍රියවූ ස්වරූපඇ

ත්තේය; සාතරූපං, මධුරවූ ස්වභාඅත්තේය; එත්ථ, මෙහි; උ
ප්පජ්ජමානා, උපදිනු ලබන්නාවූ; එසාතණ්හා, මේ තෘෂ්ණා
තොමෝ; උප්පජ්ජති, උපදනේය; එත්ථ, මෙහි; නිවිසමා
නා, ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නාවූ (එමතෘෂ්ණාව;) නිවිසති,
නැවතනැවත ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නේය;–ලොකෙ, (මේ
ශරීර) ලොකයෙහි, මනොසම්ඵස්සො, [ධූරසන්තිකාදි නො
යෙක්අරමුනු සිහිකිරීම්වසයෙන් ගන්නාසුළුවූ) මනොස්පර්ශ
ය; පියරූපං, ප්‍රියවූස්වරූපඇත්තේය; සාතරූපං, මධුරවූ ස්ව
භාඇත්තේය; එත්ථ, මෙහි; උප්පජ්ජමානා, උපදිනු ලබන්
නාවූ; එසාතණ්හා, මේතෘෂ්ණාතොමෝ; උප්පජ්ජති, උපද
නේය; එත්ථ, මෙහි; නිවිසමානා, ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නා
වූ (එමතෘෂ්ණාව;) නිවිසති, නැවත නැවත ඉපදීම්වසයෙන්
පවත්නේය—

ඵස්ස ඡක්කං

චක්ඛුසම්ඵස්සජා වෙදනාලොකෙ පියරූපං සාතරූ
පං එත්ථෙසාතණ්හා උප්පජ්ජමානා උප්පජ්ජති එත්ථ
නිවිසමානා නිවිසති—සොතසම්ඵස්සජා වෙදනා
ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසාතණ්හා උ
ප්පජ්ජමානා උප්පජ්ජති එත්ථනිවිසමානා නිවිසති–
ඝාණසම්ඵස්සජා වෙදනාලොකෙ පියරූපං සාතරූ
පං එත්ථෙසාතණ්හා උප්පජ්ජමානා උප්පජ්ජති එත්ථ
නිවිසමානා නිවිසති—ජිව්හාසම්ඵස්සජා වෙදනාලො
කෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසාතණ්හා උප්පජ්ජ
මානා උප්පජ්ජති එත්ථනිවිසමානා නිවිසති—කාය
සම්ඵස්සජා වෙදනාලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එ
ත්ථෙසාතණ්හා උප්පජ්ජමානා උප්පජ්ජති එත්ථනිවි
සමානා නිවිසති—මනොසම්ඵස්සජා වෙදනාලො
කෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසාතණ්හා උප්පජ්ජ
මානා උප්පජ්ජති එත්ථනිවිසමානා නිවිසති—

ලොකෙ, (මේසත්ව) ලෝකයෙහි; චක්ඛුසම්ඵස්සජා වෙද
නා, (සත්වයාගේ සසරදුක ලුහුඬුවියනොදී දීඝීකරණ හෙයි
න් ආයතනනම්වූ) චක්ඛායතන රූපායතන දෙදෙනාගේ
එක්වීමෙන් දර්ශනාශ්වාදවසයෙන් උපදනා පඤ්චකාමගුණ
නිශ්‍රිත සැපයාගේ විඳීමයයන වේදනාතොමෝ; පියරූපං,
ප්‍රියවූ ස්වරූපඇත්තේය; සාතරූපං, මධුරවූ ස්වභාඇත්තේය;

එත්ථ, මෙහි; උප්පජ්ජමානා උපදිනු ලබන්නාවූ; එසාතණ් හා, මේතෘෂ්ණා තොමෝ; උප්පජ්ජති, උපදනේය; එත්ථ, මෙහි; නිවිසමානා, ඉපදීම්වසයෙන්; පවත්නාවූ (එමතෘෂ් ණාව;) නිවිසති, නැවත නැවත ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නේය; ලොකෙ, ලෝකයෙහි; සොතසම්ඵස්සජා වෙදනා, ශ්‍රොතා යතන ශබ්දායතන යනමේදෙදෙනාගේ එක්වීමෙන් උපද නා වේදනාතොමෝ; පියරූපං, ප්‍රියවූසවරූපඇත්තේය; සා තරූපං, මධුරවූ සවභාවඇත්තේය; එත්ථ, මෙහි; උප්පජ්ජමා නා, උපදිනුලබන්නාවූ; එසාතණ්හා, මේ තෘෂ්ණාතොමෝ; උප්පජ්ජති, උපදනේය; එත්ථ, මෙහි; නිවිසමානා,, ඉපදීම්වස යෙන් පවත්නාවූ (එමතෘෂ්ණාව;) නිවිසති, නැවත නැවත ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නේය;-ලොකෙ, ලෝකයෙහි; ඝාණ සම්ඵස්සජා වෙදනා, ඝ්‍රාණ ගන්ධ දෙදෙනාගේ ස්පර්ශයෙන් උපදනා වෙදනා තොමෝ; පියරූපං, ප්‍රියවූ සවරූප ඇත්තේ ය; සාතරූපං, මධුරවූ සවභාඇත්තේය; එත්ථ, මෙහි; උප්ප ජ්ජමානා, උපදිනුලබන්නාවූ; එසාතණ්හා, මේ තෘෂ්ණාතො මො; උප්පජ්ජති, උපදනේය, එත්ථ, මෙහි; නිවිසමානා, ඉපදී ම්වසයෙන් පවත්නාවූ (එමතෘෂ්ණාව;) නිවිසති, නැවතනැ වත ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නේය;—ලොකෙ, ලෝකයෙහි; ජිව්හාසම්ඵස්සජා වෙදනා, ජිව්හායතන රසායතන දෙදෙ නාගමුවීමෙන් සායනීයවසයෙන් උපදනා වේදනා තොමෝ; පියරූපං, ප්‍රියවූ සවරූපඇත්තේය; සාතරූපං, මධුරවූ සවභා ඇත්තේය; එත්ථ, මෙහි; උප්පජ්ජමානා, උපදිනුලබන්නාවූ; එසාතණ්හා, මේ තෘෂ්ණාතොමෝ; උප්පජ්ජති, උපදනේය; එත්ථ, මෙහි; නිවිසමානා, ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නාවූ (එම තෘෂ්ණාව;) නිවිසති, නැවත නැවත ඉපදීම්වසයෙන් පවත් නේය;-ලොකෙ, ලෝකයෙහි; කායසම්ඵස්සජා වෙදනා, කා යහාඑක්ව ස්පර්ශවීමෙන් උපදනාවෙදනාතොමෝ; පියරූපං, ප්‍රියවූ සවරූපඇත්තේය; සාතරූපං, මධුරවූ සවභාඇත්තේය; එත්ථ, මෙහි; උප්පජ්ජමානා උපදිනුලබන්නාවූ, එසාතණ්හා, මේ තෘෂ්ණාතොමෝ; උප්පජ්ජති, උපදනේය; එත්ථ, මෙහි; නිවිසමානා, ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නාවූ (එමතෘෂ්ණාව;) නිවි සති, නැවත නැවත ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නේය;-ලොකෙ, ලෝකයෙහි; මනොසම්ඵස්සජා වෙදනා, මනායතන ධම්මා යතනයන දෙදෙනාගේ එක්වීමෙන් නොයෙක්අරමුණු උ පදනාවූ වෙදනාතොමෝ; පියරූපං, ප්‍රියවූ සවරූපඇත්තේය;

Digitized by Google

සාතරූපං, මධුරවූ ස්වභාව ඇත්තේය; එත්‍ථ, මෙහි; උප්පජ්ජමානා, උපදිනු ලබන්නාවූ; එසාතණ්හා, මේ තෘෂ්ණාතොමෝ; උප්පජ්ජති, උපදනේය; එත්‍ථ, මෙහි; නිවිසමානා ඉපදිම්වසයෙන් පවත්නාවූ (එමතෘෂ්ණාව;) නිවිසති, නැවත නැවත ඉපදිම්වසයෙන් පවත්නේය.

වෙදනා ඡක්කං

රූපසඤ්ඤා ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එතෙසා තණ්හා උප්පජ්ජමානා උප්පජ්ජති එත්‍ථනිවිසමානා නිවිසති—සද්දසඤ්ඤා ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එතෙසාතණ්හා උප්පජ්ජමානා උප්පජ්ජති එත්‍ථනිවිසමානා නිවිසති—ගන්ධසඤ්ඤා ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එතෙසාතණ්හා උප්පජ්ජමානා උප්පජ්ජති එත්‍ථනිවිසමානා නිවිසති—රසසඤ්ඤා ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එතෙසාතණ්හා උප්පජ්ජමානා උප්පජ්ජති එත්‍ථනිවිසමානා නිවිසති—ඵොට්ඨබ්බසඤ්ඤා ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එතෙසාතණ්හා උප්පජ්ජමානා උප්පජ්ජති එත්‍ථ නිවිසමානා නිවිසති—ධම්මසඤ්ඤා ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එතෙසාතණ්හා උප්පජ්ජමානා උප්පජ්ජති එත්‍ථනිවිසමානා නිවිසති.

ලොකෙ, මේ සත්වලෝකයෙහි; රූපසඤ්ඤා, (ඒ ඒ රූපයන් දැනගැන්ම ලක්ෂණකොට ඇති) රූපසංඥාතොමෝ; පියරූපං, ප්‍රියවූ ස්වරූපඇත්තේය; සාතරූපං, මධුරවූ ස්වභාවඇත්තේය; එත්‍ථ, මෙහි; උප්පජ්ජමානා, උපදිනු ලබන්නාවූ; එසාතණ්හා, මේ තෘෂ්ණාතොමෝ; උප්පජ්ජති, උපදනේය; එත්‍ථ, මෙහි, නිවිසමානා, ඉපදිම්වසයෙන් පවත්නාවූ (එම තෘෂ්ණාව;) නිවිසති, නැවත නැවත ඉපදිම්වසයෙන් පවත්නේය;-ලොකෙ, මේ ලෝකයෙහි, සද්දසඤ්ඤා, (ඒ ඒ ශබ්දයන් විභාගකොට දැනගන්නා) ශබ්දසංඥාතොමෝ; පියරූපං, ප්‍රියවූ ස්වරූපඇත්තේය; සාතරූපං, මධුරවූ ස්වභාවඇත්තේය; එත්‍ථ, මෙහි; උප්පජ්ජමානා, උපදිනු ලබන්නාවූ; එසා තණ්හා, මේ තෘෂ්ණාතොමෝ; උප්පජ්ජති, උපදනේය; එත්‍ථ, මෙහි; නිවිසමානා, ඉපදිම්වසයෙන් පවත්නාවූ (එමතෘෂ්ණාව;) නිවිසති, නැවත නැවත ඉපදිම්වසයෙන් පවත්නේය;-ලොකෙ, ලෝකයෙහි; ගන්ධසඤ්ඤා, (සුගන්ධ දුගන්ධ ආඝ්‍රාණ

යෙන් දැනගන්නා සවරූපවූ) ගන්‍ධසංඥතොමෝ; පියරූපං,
ප්‍රියවූ සවරූප ඇත්තේය; සාතරූපං, මධුරවූ සවභාවඇත්තේ
ය; එත්‍ථ, මෙහි; උප්පජ්ජමානා, උපදිනු ලබන්නාවූ; එසාත
ණ්හා, මේ තෘෂ්ණාතොමෝ; උප්පජ්ජති, උපදනේය; එත්‍ථ,
මෙහි; නිවිසමානා; ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නාවූ (එමතෘෂ්ණා
ව;) නිවිසති, නැවත නැවත ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නේය;-
ලොකෙ, ලෝකයෙහි; රසසඤ්ඤා, (නානාවිධ රසයන් දැන
ගන්නා) රසසංඥතොමෝ; පියරූපං, ප්‍රියවූ සවරූපඇත්තේ
ය; සාතරූපං, මධුරවූ සවභාවඇත්තේය; එත්‍ථ, මෙහි; උප්ප
ජ්ජමානා, උපදිනු ලබන්නාවූ; එසාතණ්හා, මේ තෘෂ්ණාතො
මෝ; උප්පජ්ජති, උපදනේය; එත්‍ථ, මෙහි; නිවිසමානා, ඉප
දීම්වසයෙන් පවත්නාවූ (එමතෘෂ්ණාව;) නිවිසති, නැවත
නැවත ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නේය;-ලොකෙ, ලෝකයෙහි;
ඵොට්ඨබ්බසඤ්ඤා, (නොයෙක් ප්‍රභේදවසයෙන් වෙන්වෙන්
ව හඳුනන) ස්පර්ශසංඥතොමෝ; පියරූපං, ප්‍රියවූ සවරූපඇ
ත්තේය; සාතරූපං, මධුරවූ සවභාවඇත්තේය; එත්‍ථ, මෙහි;
උප්පජ්ජමානා, උපදිනු ලබන්නාවූ; එසාතණ්හා, මේ තෘෂ්
ණාතොමෝ; උප්පජ්ජති, උපදනේය; එත්‍ථ, මෙහි; නිවිස
මානා, ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නාවූ (එමතෘෂ්ණාව;) නිවිසති,
නැවත නැවත ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නේය;-ලොකෙ, ලෝ
කයෙහි; ධම්මසඤ්ඤා, (මනෝවිඥානයාවූ ධර්මසංඛ්‍යාත රූ
පාරූපයන් අතුරෙන් මේ මේ අසවල්කාරණයයි වෙන්වෙන්
කොට දැනගැන්ම ලක්‍ෂණවූ) ධර්මසංඥතොමෝ; පියරූපං,
ප්‍රියවූ සවරූපඇත්තේය;සාතරූපං, මධුරවූ සවභාවඇත්තේය,
එත්‍ථ, මෙහි; උප්පජ්ජමානා, උපදිනු ලබන්නාවූ; එසාතණ්
හා, මේ තෘෂ්ණාතොමෝ; උප්පජ්ජති, උපදනේය; එත්‍ථ, මෙ
හි; නිවිසමානා, ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නාවූ (එමතෘෂ්ණාව;)
නිවිසති, නැවත නැවත ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නේය—

සඤ්ඤා ඡක්කං

රූපසඤ්චේතනා ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එ
ත්‍ථෙසාතණ්හා උප්පජ්ජමානා උප්පජ්ජති එත්‍ථනිවිස
මානා, නිවිසති-සද්දසඤ්චේතනා ලොකෙ පියරූ
පං සාතරූපං එත්‍ථෙසාතණ්හා උප්පජ්ජමානා උප්ප
ජ්ජති එත්‍ථනිවිසමානා නිවිසති-ගන්‍ධසඤ්චේතනා
ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්‍ථෙසාතණ්හා උප්ප

Digitized by Google

ජ්ජමානා උප්පජ්ජති එත්ථනිවිසමානා නිවිසති-රස
සඤ්චෙතනා ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසා
තණ්හා උප්පජ්ජමානා උප්පජ්ජති එත්ථනිවිසමානා
නිවිසති-ඵොට්ඨබ්බසඤ්චෙතනා ලොකෙ පියරූපං
සාතරූපං එත්ථෙසාතණ්හා උප්පජ්ජමානා උප්පජ්ජ
ති එත්ථනිවිසමානා නිවිසති-ධම්මසඤ්චෙතනාලො
කෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසාතණ්හා උප්පජ්ජ
මානා උප්පජ්ජති එත්ථනිවිසමානා නිවිසති—

ලොකෙ, ලෝකයෙහි; රූපසඤ්චෙතනා, මේ රූපයසිඳු න එහිපවත්නා සිතිවිලිතොමෝ; පියරූපං, ප්‍රියවූ ස්වරූප ඇත්තේය; සාතරූපං, මධූරවූ ස්වභාව ඇත්තේය; එත්ථ, මෙහි; උප්පජ්ජමානා, උපදීනුලබත්නාවූ; එසාතණ්හා, මේ තෘෂ්ණාතොමෝ, උප්පජ්ජති, උපදනේය; එත්ථ, මෙහි; නිවිසමානා, ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නාවූ (එමතෘෂ්ණාව,) නිවිසති, නැවත නැවත ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නේය;-ලොකෙ, ලෝකයෙහි; සද්දසඤ්චෙතනා, මේ ශබ්දයයන සිතිවිලිතොමෝ; පියරූපං, ප්‍රියවූ ස්වරූපඇත්තේය; සාතරූපං, මධූරවූස්වභාව ඇත්තේය; එත්ථ, මෙහි; උප්පජ්ජමානා; උපදීනුලබත්නාවූ; එසාතණ්හා, මෙ තෘෂ්ණාතොමෝ; උප්පජ්ජති, උපදනේය; එත්ථ, මෙහි; නිවිසමානා, ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නාවූ (එම තෘෂ්ණාව;) නිවිසති, නැවත නැවත ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නේය;-ලොකෙ, ලෝකයෙහි; ගන්ධසඤ්චෙතනා, සුගන්ධ දුගන්ධයන චෙතනාතොමෝ; පියරූපං, ප්‍රියවූ ස්වරූපඇත්තේය; සාතරූපං, මධූරවූ ස්වභාවඇත්තේය; එත්ථ, මෙහි; උප්ප ජ්ජමානා, උපදීනු ලබත්නාවූ; එසාතණ්හා, මේ තෘෂ්ණාතොමෝ; උප්පජ්ජති, උපදනේය; එත්ථ, මෙහි; නිවිසමානා, ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නාවූ (එමතෘෂ්ණාව;) නිවිසති, නැවතනැවත ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නේය;-ලොකෙ, ලෝකයෙහි; රසසඤ්චෙතනා, රසයයන චෙතනාතොමෝ; පියරූපං, ප්‍රියවූ ස්වරූපඇත්තේය; සාතරූපං, මධූරවූ ස්වභාවඇත්තේය; එත්ථ, මෙහි; උප්පජ්ජමානා, උපදීනු ලබත්නාවූ; එසාතණ්හා, මේ තෘෂ්ණාතොමෝ; උප්පජ්ජති, උපදනේය; එත්ථ මෙහි; නිවිසමානා, ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නාවූ (එමතෘෂ්ණාව;) නිවිසති, නැවත නැවත ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නේය;-ලොකෙ, ලෝකයෙහි; ඵොට්ඨබ්බ සඤ්චෙතනා, ස්පර්ශයයන චෙතනාතොමෝ; පියරූපං, ප්‍රියවූ ස්වරූපඇත්තේය; සාත

රූපං මධුරවූ ස්වභාවඇත්තේය; එත්ථ, මෙහි; උප්පජ්ජමානා, උපදිනු ලබන්නාවූ; එසාතණ්හා, මේ තෘෂ්ණාතොමෝ; උප්පජ්ජති, උපදනේය එත්ථ, මෙහි; නිවිසමානා, ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නාවූ (එමතෘෂ්ණාව;) නිවිසති, නැවත නැවත ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නේය;-ලොකෙ, ලෝකයෙහි; ධම්මසඤ්චෙතනා, ධර්මයයන චෙතනාතොමෝ; පියරූපං, ප්‍රියවූ ස්වරූපඇත්තේය; සාතරූපං, මධුරවූ ස්වභාව ඇත්තේය; එත්ථ, මෙහි; උප්පජ්ජමානා, උපදිනු ලබන්නාවූ, එසාතණ්හා, මේ තෘෂ්ණාතොමෝ උප්පජ්ජති, උපදනේය; එත්ථ, මෙහි; නිවිසමානා, ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නාවූ (එමතෘෂ්ණාව;) නිවිසති, නැවත නැවත ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නේය—

චෙතනා ඡක්කං

රූපතණ්හා ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසා තණ්හා උප්පජ්ජමානා උප්පජ්ජති එත්ථනිවිසමානා නිවිසති-සද්දතණ්හාලොකෙ පියරූපං සාතරූපංඑත්ථෙසාතණ්හා උප්පජ්ජමානා උප්පජ්ජති එත්ථනිවිසමානා නිවිසති-ගන්ධතණ්හාලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසා තණ්හා උප්පජ්ජමානා උප්පජ්ජති එත්ථනිවිසමානා නිවිසති-රසතණ්හාලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසාතණ්හා උප්පජ්ජමානා උප්පජ්ජති එත්ථනිවිසමානා නිවිසති—ඵොට්ඨබ්බතණ්හාලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසාතණ්හා උප්පජ්ජමානා උප්පජ්ජති එත්ථනිවිසමානා නිවිසති-ධම්මතණ්හා ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසාතණ්හා උප්පජ්ජමානා උප්පජ්ජති එත්ථනිවිසමානා නිවිසති—

ලොකෙ, ලෝකයෙහි; රූපතණ්හා, ඒ ඒ රූපයන් කෙරෙහි පවත්නා තණ්හාතොමෝ; පියරූපං ප්‍රියවූ ස්වරූපඇත්තේය; සාතරූපං, මධුරවූ ස්වභාවඇත්තේය; එත්ථ, මෙහි; උප්පජ්ජමානා උපදිනු ලබන්නාවූ; එසාතණ්හා, මේ තෘෂ්ණාතොමෝ; උප්පජ්ජති, උපදනේය; එත්ථ, මෙහි; නිවිසමානා, ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නාවූ (එමතෘෂ්ණාව;) නිවිසති, නැවත නැවත ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නේය;-ලොකෙ, ලෝකයෙහි; සද්දතණ්හා, ශබ්දයෙහිපැවති තණ්හාතොමෝ; පියරූපං, ප්‍රියවූ ස්වරූපඇත්තේය; සාතරූපං මධුරවූ ස්වභා

වඇත්තේය; එහි, මෙහි; උප්පජ්ජමානා, උපදිනු ලබන්නා වූ; එසාතණ්හා, මේ තෘෂ්ණා තොමෝ; උප්පජ්ජති, උපදනේය; එහි, මෙහි; නිවිසමානා, ඉපදීම්වශයෙන් පවතනා වූ (එම තෘෂ්ණාව;) නිවිසති, නැවත නැවත ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නේය—ලොකෙ, ලෝකයෙහි; ගන්ධතණ්හා, ගන්ධයෙහි පැවති තණ්හාතොමෝ; පියරූපං, ප්‍රියවූ ස්වරූපඇත්තේය; සාතරූපං, මධුරවූ ස්වභාවඇත්තේය; එහි, මෙහි; උප්පජ්ජමානා, උපදිනු ලබන්නාවූ; එසාතණ්හා, මේ තෘෂ්ණා තොමෝ; උප්පජ්ජති, උපදනේය; එහි, මෙහි; නිවිසමානා, ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නාවූ [(එම තෘෂ්ණාව;) නිවිසති, නැවත නැවත ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නේය;—ලොකෙ, ලෝකයෙහි; රසතණ්හා, රසයෙහි පැවති තණ්හාතොමෝ; පියරූපං, ප්‍රියවූ ස්වරූපඇත්තේය; සාතරූපං, මධුරවූ ස්වභාවඇත්තේය; එහි; මෙහි; උප්පජ්ජමානා, උපදිනු ලබන්නාවූ; එසාතණ්හා, මේ තෘෂ්ණාතොමෝ, උප්පජ්ජති, උපදනේය; එහි, මෙහි; නිවිසමානා, ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නාවූ (එම තෘෂ්ණාව;)නිවිසති, නැවත නැවත ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නේය;—ලොකෙ, ලෝකයෙහි; ඵොට්ඨබ්බතණ්හා, ස්පර්ශයෙහි පැවති තණ්හාතොමෝ; පියරූපං, ප්‍රියවූ ස්වරූපඇත්තේය; සාතරූපං, මධුරවූ ස්වභාවඇත්තේය; එහි, මෙහි; උප්පජ්ජමානා, උපදිනු ලබන්නාවූ; එසාතණ්හා, මේ තෘෂ්ණාතොමෝ; උප්පජ්ජති, උපදනේය; එහි, මෙහි; නිවිසමානා, ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නාවූ (එම තෘෂ්ණාව;) නිවිසති, නැවත නැවත ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නේය;—ලොකෙ; ලෝකයෙහි; ධම්මතණ්හා, ධම්මයෙහිපැවති තෘෂ්ණාතොමෝ; පියරූපං, ප්‍රියවූ ස්වරූපඇත්තේය; සාතරූපං, මධුරවූ ස්වභාවඇත්තේය; එහි, මෙහි; උප්පජ්ජමානා, උපදිනු ලබන්නාවූ; එසාතණ්හා, මේ තෘෂ්ණාතොමෝ; උප්පජ්ජති, උපදනේය; එහි, මෙහි; නිවිසමානා, ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නාවූ (එම තෘෂ්ණාව;) නිවිසති, නැවත නැවත ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නේය—

තණ්හා ඡක්කං

රූපවිතක්කා ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසා
තණ්හා උප්පජ්ජමානා උප්පජ්ජති එත්ථනිවිසමානා
නිවිසති—සද්දවිතක්කා ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං
එත්ථෙසා තණ්හා උප්පජ්ජමානා උප්පජ්ජති එත්ථ

නිවිසමානා නිවිසති—ගන්ධවිතක්කො ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසා තණ්හා උප්පජ්ජමානා උප්පජ්ජති එත්ථ නිවිසමානා නිවිසති—රසවිතක්කො ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසා තණ්හා උප්පජ්ජමානා උප්පජ්ජති එත්ථ නිවිසමානා නිවිසති-ඵොට්ඨබ්බවිතක්කො ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසා තණ්හා උප්පජ්ජමානා උප්පජ්ජති එත්ථ නිවිසමානා නිවිසති—ධම්මවිතක්කො ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසා තණ්හා උප්පජ්ජමානා උප්පජ්ජති එත්ථ නිවිසමානා නිවිසති—

ලොකෙ, (මේ සත්ව) ලෝකයෙහි; රූප විතක්කො, රූපයෙහිපැවති විතර්කයතෙම; පියරූපං, ප්‍රියවූ ස්වරූපඇත්තේය; සාතරූපං, මධුරවූ ස්වභාව ඇත්තේය; එත්ථ, මෙහි; උප්පජ්ජමානා; උපදිනු ලබන්නාවූ; එසාතණ්හා, මේ තෘෂ්ණාතොමෝ; උප්පජ්ජති, උපදනේය; එත්ථ, මෙහි; නිවිසමානා, ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නාවූ (එමතෘෂ්ණාව;) නිවිසති, නැවත නැවත ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නේය;—ලොකෙ, ලෝකයෙහි; සද්දවිතක්කො, ශබ්දයෙහිපැවති විතර්කයතෙම; පියරූපං, ප්‍රියවූ ස්වරූපඇත්තේය; සාතරූපං, මධුරවූ ස්වභාවඇත්තේය; එත්ථ, මෙහි; උප්පජ්ජමානා, උපදිනු ලබන්නාවූ; එසාණ්හා, මේ තෘෂ්ණාතොමෝ; උප්පජ්ජති, උපදනේය; එත්ථ, මෙහි; නිවිසමානා, ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නාවූ (එමතෘෂ්ණාව;) නිවිසති, නැවත නැවත ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නේය;—ලොකෙ, ලෝකයෙහි; ගන්ධවිතක්කො, ගන්ධයෙහිපැවති විතර්කයතෙම; පියරූපං, ප්‍රියවූ ස්වරූපඇත්තේය; සාතරූපං, මධුරවූ ස්වභාවඇත්තේය; එත්ථ, මෙහි; උප්පජ්ජමානා, උපදිනු ලබන්නාවූ; එසාතණ්හා, මේ තෘෂ්ණාතොමෝ; උප්පජ්ජති, උපදනේය; එත්ථ, මෙහි; නිවිසමානා, ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නාවූ (එමතෘෂ්ණාව;) නිවිසති, නැවත නැවත ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නේය;—ලොකෙ, ලෝකයෙහි; රසවිතක්කො, රසයෙහි පැවති විතර්කයතෙම; පියරූපං, ප්‍රියවූ ස්වරූපඇත්තේය; සාතරූපං, මධුරවූ ස්වභාව ඇත්තේය; එත්ථ, මෙහි; උප්පජ්ජමානා, උපදිනු ලබන්නාවූ; එසාතණ්හා, මේ තෘෂ්ණාතොමෝ; උප්පජ්ජති, උපදනේය; එත්ථ, මෙහි; නිවිසමානා, ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නාවූ (එමතෘෂ්ණාව;) නිවිසති, නැවත නැවත ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නේය;—

Digitized by Google

ලොකෙ, ලෝකයෙහි; ඵොට්ඨබ්බවිතක්කො, ස්පර්ශයෙහි පැවති විතර්කයතෙම; පියරූපං, ප්‍රියවූ ස්වරූපඇත්තේය; සාතරූපං, මධුරවූ ස්වභාවඇත්තේය; එත්ථ, මෙහි; උප්පජ්ජමානා, උපදිනු ලබන්නාවූ; එසාතණ්හා, මේ තෘෂ්ණාතොමෝ; උප්පජ්ජති, උපදනේය; එත්ථ, මෙහි; නිවිසමානා, ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නාවූ (එමතෘෂ්ණාව;) නිවිසති, නැවත නැවත ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නේය;—ලොකෙ, ලෝකයෙහි; ධම්මවිතක්කො, ධර්මයෙහිපැවති විතර්කයතෙම; පියරූපං, ප්‍රියවූස්වරූපඇත්තේය; සාතරූපං, මධුරවූ ස්වභාව ඇත්තේය; එත්ථ, මෙහි; උප්පජ්ජමානා, උපදිනු ලබන්නාවූ; එසාතණ්හා, මේ තෘෂ්ණාතොමෝ; උප්පජ්ජති, උපදනේය; එත්ථ, මෙහි; නිවිසමානා, ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නාවූ (එමතෘෂ්ණාව;) නිවිසති, නැවත නැවත ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නේය—

—විතක්ක ඡක්කං—

රූපවිචාරෙලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසාතණ්හා උප්පජ්ජමානා උප්පජ්ජති එත්ථනිවිසමානා නිවිසති—සද්දවිචාරෙලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසාතණ්හා උප්පජ්ජමානා උප්පජ්ජති එත්ථනිවිසමානා නිවිසති—ගන්ධවිචාරෙ ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසාතණ්හා උප්පජ්ජමානා උප්පජ්ජති එත්ථනිවිසමානා නිවිසති—රසවිචාරෙ ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසාතණ්හා උප්පජ්ජමානා උප්පජ්ජති එත්ථනිවිසමානා නිවිසති—ඵොට්ඨබ්බවිචාරෙ ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසාතණ්හා උප්පජ්ජමානා උප්පජ්ජති එත්ථනිවිසමානා නිවිසති—ධම්මවිචාරෙ ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසාතණ්හා උප්පජ්ජමානා උප්පජ්ජති එත්ථනිවිසමානානිවිසති—

ලොකෙ, මේ සත්වලෝකයෙහි; රූපවිචාරෙ, (රූපාදිඅරමුණුනොහැර නැවත නැවත සිහිකරමින් සිතපැවැත්වීම ස්වභාවවූ) රූපයෙහි පැවතිවිචාරයතෙම; පියරූපං, ප්‍රියවූ ස්වරූපඇත්තේය; සාතරූපං, මධුරවූ ස්වභාව ඇත්තේය; එත්ථ, මෙහි; උප්පජ්ජමානා, උපදිනුලබන්නාවූ; එසාතණ්හා, මේ තෘෂ්ණාතොමෝ; උප්පජ්ජති, උපදනේය; එත්ථ, මෙහි; නිවිසමානා, ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නාවූ (එමතෘෂ්ණාව;) නිවි

Digitized by Google

සති; නැවත නැවත ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නේය;–ලොකෙ, ලෝකයෙහි; සද්දවිචාරෙ, (එසේම) ශබ්දයෙහිපැවති විචාරයතෙම; පියරූපං, ප්‍රියවූ ස්වරූපඇත්තේය; සාතරූපං, මධුරවූ ස්වභාවඇත්තේය; එත්ථ, මෙහි; උප්පජ්ජමානා, උපදිනු ලබන්නාවූ; එසා තණ්හා, මේ තෘෂ්ණාතොමෝ; උප්පජ්ජති, උපදනේය; එත්ථ, මෙහි; නිවිසමානා, ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නාවූ (එම තෘෂ්ණාව;) නිවිසති, නැවත නැවත ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නේය;--ලොකෙ, ලෝකයෙහි; ගන්ධවිචාරෙ, (එසේම) ගන්ධයෙහිපැවති විචාරයතෙම; පියරූපං ප්‍රියවූ ස්වරූපඇත්තේය; සාතරූපං, මධුරවූ ස්වභාවඇත්තේය; එත්ථ, මෙහි; උප්පජ්ජමානා, උපදිනු ලබන්නාවූ; එසා තණ්හා, මේ තෘෂ්ණාතොමෝ; උප්පජ්ජති, උපදනේය; එත්ථ, මෙහි, නිවිසමානා, ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නාවූ (එම තෘෂ්ණාව;) නිවිසති, නැවත නැවත ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නේය;--ලොකෙ, ලෝකයෙහි; රසවිචාරෙ, රසයෙහිපැවති විචාරයතෙම; පියරූපං, ප්‍රියවූ ස්වරූපඇත්තේය; සාතරූපං, මධුරවූ ස්වභාව ඇත්තේය; එත්ථ, මෙහි; උප්පජ්ජමානා, උපදිනු ලබන්නාවූ; එසා තණ්හා, මේ තෘෂ්ණාතොමෝ; උප්පජ්ජති, උපදනේය; එත්ථ, මෙහි; නිවිසමානා, ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නාවූ (එම තෘෂ්ණාව;) නිවිසති, නැවත නැවත ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නේය;–ලොකෙ, ලෝකයෙහි; ඵොට්ඨබ්බවිචාරෙ, (එසේම) ස්පර්ශයෙහි පැවති විචාරයතෙම; පියරූපං, ප්‍රියවූ ස්වරූපඇත්තේය; සාතරූපං, මධුරවූ ස්වභාවඇත්තේය; එත්ථ, මෙහි; උප්පජ්ජමානා, උපදිනු ලබන්නාවූ; එසා තණ්හා, මේ තෘෂ්ණාතොමෝ; උප්පජ්ජති, උපදනේය; එත්ථ, මෙහි; නිවිසමානා, ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නාවූ (එම තෘෂ්ණාව;) නිවිසති, නැවත නැවත ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නේය;–ලොකෙ, ලෝකයෙහි; ධම්මවිචාරෙ, (එසේම ඒ ඒ) ධර්මයන් සිතින් අනුමර්දනයකොට විචාරීම්වසයෙන් පවත්නාවූ විචාරයතෙම; පියරූපං, ප්‍රියවූ ස්වරූපඇත්තේය; සාතරූපං, මධුරවූ ස්වභාවඇත්තේය; එත්ථ, මෙහි; උප්පජ්ජමානා, උපදිනු ලබන්නාවූ; එසා තණ්හා, මේ තෘෂ්ණාතොමෝ; උප්පජ්ජති, උපදනේය; එත්ථ, මෙහි; නිවිසමානා, ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නාවූ (එම තෘෂ්ණාව;) නිවිසති, නැවත නැවත ඉපදීම්වසයෙන් පවත්නේය

විචාර ඡක්කං

Digitized by Google

ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ දුක්ඛ සමුදයං අරියසච්චං,—

භික්ඛවෙ, මහණෙනි; ඉදං, මේ (ධර්මයතෙම;) දුක්ඛසමුදයං අරියසච්චං වුච්චති; දුඃඛසමුද ආර්‍ය්‍යසත්‍යයයි කියනුලැබේ·

—සමුදය සච්ච නිද්දෙසං—

(26) කතමඤ්ච භික්ඛවෙ දුක්ඛනිරොධං අරියසච්චං යො තස්සායෙව තණ්හාය අසෙසවිරාග නිරොධො චාගො පටිනිස්සග්ගො මුත්ති අනාලයො—

භික්ඛවෙ, මහණෙනි; දුක්ඛනිරොධං අරියසච්චං, දුක්නැති කිරීමවූ ආර්‍ය්‍යසත්‍යයතෙම; කතමඤ්ච, කවරේද; තස්සා යෙව තණ්හාය, (කාමතණ්හාදිවසයෙන් තුන්ආකාරවූ) එම තණ්හාවගේ හෙවත් ආසාවගේ; යො අසෙසවිරාග නිරොධො, නිරවශෙෂවූ යම් නොඇලීමෙත්හෝ ප්‍රහාණයෙන් නිරුඩකිරීමක් වේද; * චාගො, (යම්) ආලය ඇරීමක්වේද; පටිනිස්සග්ගො, සර්වාකාරයෙන් නිස්සෙසකොට (ඒආලයාගේ) දුරලීමක්වේද; මුත්ති, ඒආලයාගේ මිදීමක්හෝ එයින්ගැලවීමක්වේද, අනාලයො. (යම්) ආලය නොකිරීමෙක් ඇද්ද; (ඒ දුඃඛනිරොධාර්‍ය්‍ය සත්‍යනම් වන්නේය]—

සාකොපනෙසා භික්ඛවෙ තණ්හා කත්ථපහීයමානා පහීයති කත්ථනිරුජ්ඣමානා නිරුජ්ඣති යංලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසාතණ්හා පහීයමානා පහීයති එත්ථනිරුජ්ඣමානා නිරුජ්ඣති—කිඤ්චලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසාතණ්හා පහීයමානා පහීයති එත්ථනිරුජ්ඣමානා නිරුජ්ඣති—

භික්ඛවෙ, මහණෙනි, පහීයමානා, පහවනු ලබන්නාවූ; සාකොපනෙසාතණ්හා, ඒ මේ තණ්හාතොමෝ; කත්ථ, කොතැනෙක්හි; පහීයති, පහවන්නෙහිද; නිරුජ්ඣමානා, නිරුඩවනු ලබන්නාවූ (ඒ තණ්හාතොමෝ;) කත්ථ, කවරණ්ක තැනෙක්හි; නිරුජ්ඣති, [නැවත නැවත නොඉපදීම්වසයෙන්] නිරුඩවන්නේද; ලොකෙ, ලෝකයෙහි; යං, රූපාදියම්බඳු

* නිරුඩකිරීමනම් නැතිකිරීමයි—විරාග, නිරොධ; මුත්ති, අනාලය—යනමේනම් නිර්වාණයට සමානාර්ථයි—දුක් නිරුඩ කිරීමයයන්න දක්වනපිණිස දුක්ඉපදීමට හේතුවූ තණ්හාව නැතිකිරීම ප්‍රත්‍යාදීන් දක්වනලදී—

අරමුණක්; පියරූපං, ප්‍රියවූ සවරූපඇත්තේද; සාතරූපං, මධුරවූ සවභාවඇත්තේද; එත්ථ, මෙහි; පහීයමානා, පහවනුලබන්නාවූ; එසාතණ්හා, මේ තෘෂ්ණාතොමෝ; පහීයති, පහවත්තේය; එත්ථ, මෙහි; නිරුජ්ඣමානා, නිරුඩ වන්නාවූ (ඒ තෘෂ්ණාව;) නිරුජ්ඣති, (නැවත නැවත නො ඉපදීම්වසයෙන්) නිරුඩවන්නේය;—ලොකෙ, ලෝකයෙහි; පියරූපං, ප්‍රියවූ සවරූපඇති; සාතරූපං, මධුරවූ සවභාවඇති; කිඤ්චි, යම් කිසිවක්ඇද්ද, එත්ථ. මෙහි; පහීයමානා, පහවනුලබන්නාවූ; එසාතණ්හා, මේ තෘෂ්ණාතොමෝ; පහීයති, පහවන්නේය; එත්ථ, මෙහි; නිරුජ්ඣමානා, (පහවීම්වසයෙන්) නිරුඩවන්නාවූ (එමතෘෂ්ණාව;) නිරුජ්ඣති, (නැවත නැවත නොඉපදීම්වසයෙන්) නිරුඩවවන්නේය—

චක්ඛුංලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසාතණ්හා
පහීයමානා පහීයති එත්ථනිරුජ්ඣමානා නිරුජ්ඣති-
සොතංලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසාතණ්හා
පහීයමානා පහීයති එත්ථනිරුජ්ඣමානා නිරුජ්ඣති-
ඝාණංලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසාතණ්හා
පහීයමානා පහීයති එත්ථනිරුජ්ඣමානා නිරුජ්ඣති-
ජිව්හාලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසාතණ්හා
පහීයමානා පහීයති එත්ථනිරුජ්ඣමානා නිරුජ්ඣති-
කායොලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසාතණ්හා
පහීයමානා පහීයති එත්ථනිරුජ්ඣමානා නිරුජ්ඣති-
මනොලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසාතණ්හා
පහීයමානා පහීයති එත්ථනිරුජ්ඣමානා නිරුජ්ඣති-

ලොකෙ, ලොකයෙහි; චක්ඛුං, (අවිද්‍යාමූලික සිත්ඇත්තාහට) චක්ඛුසයයන ඇස; පියරූපං, ප්‍රියවූ සවරූපඇත්තේය; සාතරූපං, මධුරවූ සවභාවඇත්තේය; එත්ථ, මෙහි; පහීයමානා, පහවනුලබන්නාවූ; එසාතණ්හා, මේ තෘෂ්ණාතොමෝ; පහීයති, පහවන්නේය; එත්ථ, මෙහි; නිරුජ්ඣමානා, (නැවත නොඉපදීම්වසයෙන්) නිරුඩවන්නාවූ (එම අජ්ඣත්තික චක්ඛායතනයෙහි පැවති තණ්හාව;) නිරුජ්ඣති, (නැවත නොඉපදීම් වසයෙන්) නිරුඩවන්නේය;—ලොකෙ, ලෝකයෙහි; සොතං, ශ්‍රොතසංඛ්‍යාත කණය; පියරූපං, ප්‍රියවූ සවරූපඇත්තේය; සාතරූපං, මධුරවූ සවභාව ඇත්තේය; එත්ථ, මෙහි; පහීයමානා, පහවනුලබන්නාවූ; එසාතණ්හා, මේතෘ

ණ්හාතොමෝ; පහීයති, පහවන්නේය; එත්ථ, මෙහි; නිරු
ජ්ඣමානා, නිරුද්ධවනු ලබන්නාවූ (එමතෘෂ්ණාව;) නිරුජ්ඣ
ති, (නැවත නොඉපදීම්වසයෙන්) නිරුද්ධවන්නේය;—ලො
කෙ, ලෝකයෙහි; ඝාණං, ඝ්‍රාණනම්වූ නාසය; පියරූපං, ප්‍රි
යවූ ස්වරූප ඇත්තේය; සාතරූපං, මධුරවූ සවභාවඇත්තේ
ය; එත්ථ, මෙහි, පහීයමානා, පහවනු ලබන්නාවූ; එසාත
ණ්හා, මේ තෘෂ්ණාතොමෝ, පහීයති, පහවන්නේය; එත්ථ
මෙහි; නිරුජ්ඣමානා, නිරුද්ධවනු ලබන්නාවූ (එමතෘෂ්ණාව;)
නිරුජ්ඣති, (නැවත නොඉපදීම්වසයෙන්) නිරුද්ධවන්නේය;—
ලොකෙ; ලෝකයෙහි; ජිව්හා, දිව; පියරූපං, ප්‍රියවූ ස්වරූප
ඇත්තේය; සාතරූපං, මධුරවූ සවභාවඇත්තේය; එත්ථ, මෙ
හි; පහීයමානා, පහවනුලබන්නාවූ; එසාතණ්හා, මේතෘෂ්
ණාතොමෝ; පහීයති, පහවන්නේය; එත්ථ, මෙහි; නිරුජ්ඣ
මානා, නිරුද්ධවනු ලබන්නාවූ (එමතෘෂ්ණාව;) නිරුජ්ඣති,
(නැවත නොඉපදීම්වසයෙන්) නිරුද්ධවන්නේය;—ලොකෙ,
ලෝකයෙහි; කායො, (කුණපයන්ගෙන් පිරීසිටි) ශරීරය; පි
යරූපං, ප්‍රියවූ ස්වරූපය ඇත්තේය; සාතරූපං, මධුරවූ සව
භාව ඇත්තේය; එත්ථ, මෙහි; පහීයමානා, පහවනු ලබන්නා
වූ; එසාතණ්හා, මේ තෘෂ්ණාතොමෝ; පහීයති, පහවන්
නේය; එත්ථ, මෙහි; නිරුජ්ඣමානා, නිරුද්ධවනු ලබන්නාවූ
(එමතෘෂ්ණාව;) නිරුජ්ඣති, (නැවතනො ඉපදීම්වසයෙන්)
නිරුද්ධවන්නේය;—ලොකෙ, ලෝකයෙහි; මනො, චිත්තය
යනසිත; පියරූපං, ප්‍රියවූ ස්වරූප ඇත්තේය; සාතරූපං, ම
ධුරවූ සවභාව ඇත්තේය; එත්ථ, මෙහි; පහීයමානා, පහවනු
ලබන්නාවූ; එසාතණ්හා, මේ තෘෂ්ණා තොමෝ; පහීයති,
පහවන්නේය; එත්ථ, මෙහි; නිරුජ්ඣමානා, නිරුද්ධවනු ලබ
නාවූ (එමතෘෂ්ණාව;) නිරුජ්ඣති, (නැවත නොඉපදීම් වස
යෙන්) නිරුද්ධවන්නේය——

——අජ්ඣත්තිකායතන ඡක්කං——

රූපංලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසාතණ්හා
පහීයමානා පහීයති එත්ථනිරුජ්ඣමානා නිරුජ්ඣති—
සද්දාලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසාතණ්හා
පහීයමානා පහීයති එත්ථනිරුජ්ඣමානා නිරුජ්ඣති—
ගන්ධාලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසාතණ්හා
පහීයමානා පහීයති එත්ථනිරුජ්ඣමානා නිරුජ්ඣති—

Digitized by Google

රසාලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසා තණ්හා පහීයමානා පහීයති එත්ථ නිරුජ්ඣමානා නිරුජ්ඣති—ඵොට්ඨබ්බාලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසා තණ්හා පහීයමානා පහීයති එත්ථ නිරුජ්ඣමානා නිරුජ්ඣති—ධම්මාලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසාතණ්හා පහීයමානා පහීයති එත්ථ නිරුජ්ඣමානා නිරුජ්ඣති—

ලොකෙ, ලෝකයෙහි; රූපං, (චක්ෂුසට විෂයවූ විකාරයට පැමිණීම ලක්ෂණවූ) රූපය; පියරූපං,—පෙ—* නිරුජ්ඣති, (නැවත නොඉපදීම්වසයෙන්) නිරුද්ධවන්නේය;—ලොකෙ, ලෝකයෙහි; සද්දා, (ශ්‍රොත්‍රයට විෂයවූ) ශබ්දයෝ; පියරූපං,—පෙ—නිරුජ්ඣති, (නැවත නොඉපදීම්වසයෙන්) නිරුද්ධවන්නේය;—ලොකෙ, ලෝකයෙහි; ගන්ධා, [ඝ්‍රාණයට විෂයවූ) ගන්ධයෝ; පියරූපං,—පෙ—නිරුජ්ඣති, (නැවත නොඉපදීම් වසයෙන්) නිරුද්ධවන්නේය;—ලොකෙ, ලෝකයෙහි; රසා, (දිවට විෂයවූ) රසයෝ; පියරූපං,—පෙ—නිරුජ්ඣති, (නැවත නොඉපදීම්වසයෙන්) නිරුද්ධවන්නේය;—ලොකෙ, ලෝකයෙහි; ඵොට්ඨබ්බා, (ශරීරයට විෂයවූ) ස්පර්ශයෝ; පියරූපං,—පෙ—නිරුජ්ඣති, නිරුද්ධවන්නේය;—ලොකෙ, ලෝකයෙහි; ධම්මා, (මනසට විෂයවූ පඤ්චකාම ගුණවසයෙන් පවත්නා) ධර්මයෝ; පියරූපං,—පෙ—නිරුජ්ඣති, නිරුද්ධවන්නේය—

—බාහිරායතන ඡක්කං—

චක්ඛුවිඤ්ඤාණං ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසා තණ්හා පහීයමානා පහීයති එත්ථ නිරුජ්ඣමානා නිරුජ්ඣති—සොතවිඤ්ඤාණං ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසා තණ්හා පහීයමානා පහීයති එත්ථ නිරුජ්ඣමානා නිරුජ්ඣති—ඝාණවිඤ්ඤාණං ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසා තණ්හා පහීයමානා

---

* මේ නිරොධසත්‍යයෙහි ප්‍රථමකොට දක්වනලද—චක්ඛුං ලොකෙ පියරූපං—යනපාඨයෙහි අර්ථානුසාරයෙන් නිරොධ සත්‍යය අන්තිමදක්වා—පෙය්‍යාලංකාර—තිබෙන හැමතැන්හිම අර්ථොද්ග්‍රහණය කළයුතුයි.

පහීයති එත්ථ නිරුජ්ඣමානා නිරුජ්ඣති–ජිව්හාවිඤ්ඤාණං ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසා තණ්හා පහීයමානා පහීයති එත්ථ නිරුජ්ඣමානා නිරුජ්ඣති–කායවිඤ්ඤාණං ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසා තණ්හා පහීයමානා පහීයති එත්ථ නිරුජ්ඣමානා නිරුජ්ඣති–මනොවිඤ්ඤාණං ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසා තණ්හා පහීයමානා පහීයති එත්ථ නිරුජ්ඣමානා නිරුජ්ඣති––

ලොකෙ, ලෝකයෙහි; චක්ඛුවිඤ්ඤාණං, චක්ෂුසහඑක්ව පැවති විඤ්ඤාණය; පියරූපං,––පෙ––නිරුජ්ඣති, නිරුද්ධවන්නේය;–ලොකෙ, ලෝකයෙහි; සොතවිඤ්ඤාණං, (ඒ ඒ ශබ්දාරම්මණයන් වෙන්වෙන්කොට දැනගන්නා සවභාවඇති) ශ්‍රොතවිඤ්ඤාණය; පියරූපං,––පෙ––නිරුජ්ඣති, නිරුද්ධවන්නේය–ලොකෙ, ලෝකයෙහි; ඝාණවිඤ්ඤාණං, (ඒ ඒ ගන්ධාරම්මණයන් වෙන්වෙන්කොට දැනගන්නා සවභාවඇති) ඝ්‍රාණවිඤ්ඤාණය; පියරූපං,––පෙ––නිරුජ්ඣති, නිරුද්ධවන්නේය;–ලොකෙ, ලෝකයෙහි; ජිව්හාවිඤ්ඤාණං, (ජිව්හාවාරයහා පැවතිමෙන් මධුරාම්ල කටුකතික්තාදී ඒ ඒ රසයන් වෙන්වෙන්කොට දැනගන්නාවූ) ජිව්හාවිඤ්ඤාණය; පියරූපං,––පෙ––නිරුජ්ඣති, නිරුද්ධවන්නේය;–ලොකෙ, ලෝකයෙහි; කායවිඤ්ඤාණං, (කායවාරයහා එක්වපැවතීමෙන් ඒ ඒ අරමුණු හැඳිනීම සවභාවකොට ඇත්තාවූ) කාය විඤ්ඤාණය; පියරූපං––පෙ––නිරුජ්ඣති, නිරුද්ධවන්නේය;–ලොකෙ, ලෝකයෙහි; මනොවිඤ්ඤාණං, (හෘදයවස්තුව ආශ්‍රයකොට පවත්නා) මනොවිඤ්ඤාණය, පියරූපං,––පෙ––නිරුජ්ඣති, නිරුද්ධවන්නේය;––

––––විඤ්ඤාණ ඡක්කං––––

චක්ඛුසම්ඵස්සො ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසා තණ්හා පහීයමානා පහීයති එත්ථ නිරුජ්ඣමානා නිරුජ්ඣති––සොතසම්ඵස්සො ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසා තණ්හා පහීයමානා පහීයති එත්ථ නිරුජ්ඣමානා නිරුජ්ඣති–ඝාණසම්ඵස්සො ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසා තණ්හා පහීයමානා පහීයති එත්ථ නිරුජ්ඣමානා නිරුජ්ඣති––ජිව්හාසම්ඵ

Digitized by Google

සොලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසා තණ්හා පහීයමානා පහීයති එත්ථ නිරුජ්ඣමානා නිරුජ්ඣති—කායසම්ඵස්සො ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසා තණ්හා පහීයමානා පහීයති එත්ථ නිරුජ්ඣමානා නිරුජ්ඣති—මනොසම්ඵස්සො ලොකෙ පියරූපං, සාතරූපං එත්ථෙසා තණ්හා පහීයමානා පහීයති එත්ථ නිරුජ්ඣමානා නිරුජ්ඣති—

ලොකෙ, ලෝකයෙහි; චක්ඛුසම්ඵස්සො, චක්ෂුවාරයෙහි (රූපායතනයාගේ වැදගැන්මෙන් හටගන්නාවූ) ස්පර්ශය; පියරූපං,—පෙ—නිරුජ්ඣති, නිරුඹ වන්නේය;—ලොකෙ, ලෝකයෙහි; සොතසම්ඵස්සො, (ශ්‍රොතවාරයෙහි ශබ්දායතනයාගේ වැදගැන්මෙන් වන්නාවූ) ශ්‍රොතස්පර්ශය; පියරූපං, —පෙ—නිරුජ්ඣති, නිරුඹවන්නේය;—ලොකෙ, ලෝකයෙහි; ඝාණසම්ඵස්සො, (ඝ්‍රාණවාරයට ගන්ධායතනයාගේ වැදගැන්මෙන් පවත්නාවූ) ඝ්‍රාණස්පර්ශය; පියරූපං,—පෙ—නිරුජ්ඣති, නිරුඹවන්නේය;—ලොකෙ, ලෝකයෙහි; ජිව්හාසම්ඵස්සො,(ජිව්හාවාරයෙහි රසායතනයාගේ වැදගැන්මෙන් වන්නාවූ) ජිව්හාස්පර්ශය; පියරූපං—පෙ—නිරුජ්ඣති, නිරුඹවන්නේය;—ලොකෙ, ලෝකයෙහි; කායසම්ඵස්සො, (කායප්‍රසාදයහා එක්ව වැදගැන්මෙන් පවත්නාවූ) කායස්පර්ශය; පියරූපං,—පෙ—නිරුජ්ඣති, නිරුඹවන්නේය;—ලොකෙ, ලෝකයෙහි; මනොසම්ඵස්සො, (ධූරසනතිකාදී නොයෙක් අරමුණු සිහිකිරීම්වසයෙන් ගන්නාහූළුවූ) මනොස්පර්ශය; පියරූපං—පෙ—නිරුජ්ඣති, නිරුඹවන්නේය;—

—ඵස්ස ඡක්කං—

චක්ඛුසම්ඵස්සජා වෙදනා ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසා තණ්හා පහීයමානා පහීයති එත්ථ නිරුජ්ඣමානා නිරුජ්ඣති—සොත සම්ඵස්සජා වෙදනා ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසා තණ්හා පහීයමානා පහීයති එත්ථ නිරුජ්ඣමානා නිරුජ්ඣති—ඝාණසම්ඵස්සජා වෙදනා ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසා තණ්හා පහීයමානා පහීයති එත්ථ නිරුජ්ඣමානා නිරුජ්ඣති—ජිව්හාසම්ඵස්සජා වෙදනා ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසා තණ්හා පහීයමානා පහීයති එත්ථ නිරුජ්ඣමානා නිරුජ්ඣති—කාය

Digitized by Google

සම්ඵස්සජා වෙදනා ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසා තණ්හා පහීයමානා පහීයති එත්ථ නිරුජ්ඣමානා නිරුජ්ඣති—මනොසම්ඵස්සජා වෙදනා ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසා තණ්හා පහීයමානා පහීයති එත්ථ නිරුජ්ඣමානා නිරුජ්ඣති—

ලොකෙ, ලෝකයෙහි; චක්ඛුසම්ඵස්සජා වෙදනා, ඇසහා රූපයදෙදෙනාගේ සපර්ශයෙන් උපදනා වේදනාතොමෝ; පියරූපං—පෙ—නිරුජ්ඣති, නිරුද්ධවන්නේය;—ලොකෙ, ලෝකයෙහි; සොතසම්ඵස්සජා වෙදනා, ශ්‍රොත්‍රායතන ශබ්දායතන යනමේදෙදෙනාගෙ එක්වීමෙන් උපදනා වෙදනාතොමෝ; පියරූපං,—පෙ—නිරුජ්ඣති, නිරුද්ධ වන්නේය;—ලොකෙ, ලෝකයෙහි; ඝාණසම්ඵස්සජා වෙදනා, ඝ්‍රාණගන්ධයතදෙදෙනාගෙ සපර්ශයෙන් උපදනා වෙදනා තොමෝ; පියරූපං,—පෙ—නිරුජ්ඣති, නිරුද්ධවන්නේය;—ලොකෙ, ලෝකයෙහි; ජිව්හාසම්ඵස්සජා වෙදනා, ජිව්හායතන රසායතන දෙදෙනාහමුවීමෙන් ස්වාදනීයවසයෙන් උපදනා වේදනාතොමෝ; පියරූපං—පෙ—නිරුජ්ඣති, නිරුද්ධවන්නේය—ලොකෙ, ලෝකයෙහි; කායසම්ඵස්සජා වෙදනා, කයහාඵස්ව සපර්ශවීමෙන් උපදනා වේදනාතොමෝ; පියරූපං,—පෙ—නිරුජ්ඣති, නිරුද්ධවන්නේය—ලොකෙ, ලෝකයෙහි; මනොසම්ඵස්සජා වෙදනා, මනායතන ධම්මායතන යනදෙදෙනාගේ එක්වීමෙන් නොයෙක්අරමුණු උපදනා වේදනාතොමෝ; පියරූපං—පෙ—නිරුජ්ඣති, නිරුද්ධවන්නේය—

—වෙදනා ඡක්කං—

රූපසඤ්ඤා ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං, එත්ථෙසා තණ්හා පහීයමානා පහීයති එත්ථ නිරුජ්ඣමානා නිරුජ්ඣති—සද්දසඤ්ඤා ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසා තණ්හා පහීයමානා පහීයති එත්ථ නිරුජ්ඣමානා නිරුජ්ඣති—ගන්ධසඤ්ඤා ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසා තණ්හා පහීයමානා පහීයති එත්ථ නිරුජ්ඣමානා නිරුජ්ඣති—රසසඤ්ඤා ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසා තණ්හා පහීයමානා පහීයති එත්ථ නිරුජ්ඣමානා නිරුජ්ඣති—ඵොට්ඨබ්බ සඤ්ඤා ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසා තණ්හා පහීයමානා පහීයති එත්ථ නිරුජ්ඣමානා නිරුජ්ඣති—

Digitized by Google

ධම්මසඤ්ඤා ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසා තණ්හා පහීයමානා පහීයති එත්ථ නිරුජ්ඣමානා නිරුජ්ඣති—

ලොකෙ, ලෝකයෙහි; රූපසඤ්ඤා, රූපසංඥා තොමො (හෙවත්) එහි පවත්වනලද සිතිවිලිතොමෝ; පියරූපං,—පෙ—නිරුජ්ඣති, නිරුද්ධවන්නේය—ලොකෙ, ලෝකයෙහි; සද්දසඤ්ඤා, ශබ්දසංඥාතොමෝ; පියරූපං—පෙ—නිරුජ්ඣති, නිරුද්ධවන්නේය—ලොකෙ, ලෝකයෙහි; ගන්ධසඤ්ඤා, ගන්ධසංඥාතොමෝ; පියරූපං,—පෙ—නිරුජ්ඣති, නිරුද්ධවන්නේය—ලොකෙ, ලෝකයෙහි; රසසඤ්ඤා, රසසංඥාතොමෝ; පියරූපං,—පෙ—නිරුජ්ඣති, නිරුද්ධවන්නේය-ලොකෙ, ලෝකයෙහි; ඵොට්ඨබ්බසඤ්ඤා, ස්පර්ශසංඥාතොමෝ; පියරූපං,—පෙ—නිරුජ්ඣති, නිරුද්ධවන්නේය—ලොකෙ, ලෝකයෙහි; ධම්මසඤ්ඤා, ධර්මසංඥාතොමෝ; පියරූපං—පෙ—නිරුජ්ඣති, නිරුද්ධවන්නේය—

—සඤ්ඤා ඡක්කං—

රූපසඤ්චෙතනා ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසා තණ්හා පහීයමානා පහීයති එත්ථ නිරුජ්ඣමානා නිරුජ්ඣති—සද්දසඤ්චෙතනා ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසා තණ්හා පහීයමානා පහීයති එත්ථ නිරුජ්ඣමානා නිරුජ්ඣති—ගන්ධසඤ්චෙතනා ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසා තණ්හා පහීයමානා පහීයති එත්ථ නිරුජ්ඣමානා නිරුජ්ඣති—රසසඤ්චෙතනා ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසා තණ්හා පහීයමානා පහීයති එත්ථ නිරුජ්ඣමානා නිරුජ්ඣති—ඵොට්ඨබ්බසඤ්චෙතනා ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසා තණ්හා පහීයමානා පහීයති එත්ථ නිරුජ්ඣමානා නිරුජ්ඣති—ධම්මසඤ්චෙතනා ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසා තණ්හා පහීයමානා පහීයති එත්ථ නිරුජ්ඣමානා නිරුජ්ඣති—

ලොකෙ, ලෝකයෙහි; රූපසඤ්චෙතනා, මේ රූපයයි දැන එහි පවත්වන සිතිවිලිතොමෝ; පියරූපං,—පෙ—නිරුජ්ඣති, නිරුද්ධවන්නේය;—ලොකෙ, ලෝකයෙහි; සද්දසඤ්චෙතනා, මේ ශබ්දයයි දැන සිතිවිලිතොමෝ; පියරූපං—

පෙ——නිරුජ්ඣති, නිරුඩවත්තෙය;—ලොකෙ, ලොකයෙහි; ගන්ධසඤ්චෙතනා, සුගන්ද දුගන්දයන චෙතනාතොමෝ; පියරූපං——පෙ——නිරුජ්ඣති, නිරුඩවත්තෙය;—ලොකෙ, ලෝකයෙහි; රසසඤ්චෙතනා, රසයයන චෙතනාතොමෝ; පියරූපං——පෙ——නිරුජ්ඣති, නිරුඩවත්තෙය;—ලොකෙ, ලෝකයෙහි; ඵොට්ඨබ්බසඤ්චෙතනා, සපර්ශයයන චෙතනාතොමෝ; පියරූපං,——පෙ——නිරුජ්ඣති, නිරුඩවත්තෙය;—ලොකෙ, ලෝකයෙහි; ධම්මසඤ්චෙතනා, සිතහටගත්නා ධම්මයයන චේතනා තොමෝ; පියරූපං,——පෙ——නිරුජ්ඣති, නිරුඩවත්තෙය——

——චෙතනා ඡක්කං——

රූපතණ්හා ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසා තණ්හා පහීයමානා පහීයති එත්ථනිරුජ්ඣමානා නිරුජ්ඣති—සද්දතණ්හාලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසාතණ්හා පහීයමානා පහීයති එත්ථනිරුජ්ඣමානා නිරුජ්ඣති—ගන්ධතණ්හාලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසා තණ්හා පහීයමානා පහීයති එත්ථ නිරුජ්ඣමානා නිරුජ්ඣති—රසතණ්හාලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසාතණ්හා පහීයමානා පහීයති එත්ථ නිරුජ්ඣමානා නිරුජ්ඣති—ඵොට්ඨබ්බතණ්හා ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසාතණ්හා පහීයමානා පහීයති එත්ථනිරුජ්ඣමානා නිරුජ්ඣති—ධම්මතණ්හාලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසාතණ්හා පහීයමානා පහීයති එත්ථනිරුජ්ඣමානා නිරුජ්ඣති——

ලොකෙ, ලෝකයෙහි; රූපතණ්හා, ඒ ඒ රූපයන්කෙරෙහි පවත්නා තණ්හාතොමෝ; පියරූපං,——පෙ——නිරුජ්ඣති, නිරුඩවත්තෙය;-ලොකෙ, ලෝකයෙහි; සද්දතණ්හා, ශබ්දයෙහිපැවති තණ්හාතොමෝ; පියරූපං——පෙ——නිරුජ්ඣති, නිරුඩවත්තෙය;—ලොකෙ, ලෝකයෙහි; ගන්ධතණ්හා, ගන්ධයෙහි පැවති තණ්හාතොමෝ; පියරූපං,——පෙ——නිරුජ්ඣති නිරුඩවත්තෙය;—ලොකෙ, ලෝකයෙහි; රසතණ්හා, රසයෙහිපැවති තණ්හාතොමෝ; පියරූපං——පෙ——නිරුජ්ඣති, නිරුඩ වත්තෙය;—ලොකෙ, ලෝකයෙහි, ඵො

ඵට්ඨබ්බතණ්හා, ස්පර්ශයෙහි පැවති තණ්හා තොමෝ; පියරූපං, —පෙ—නිරුජ්ඣති, නිරුද්ධ වත්තේය;—ලොකෙ, ලෝකයෙහි; ධම්මතණ්හා, පඤ්චකාමගුණ ධර්මයෙහි පැවති තණ්හා තොමෝ; පියරූපං—පෙ—නිරුජ්ඣති, නිරුද්ධවන්තේය—

—තණ්හා ඡක්කං—

රූපවිතක්කො ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසා තණ්හා පහීයමානා පහීයති එත්ථ නිරුජ්ඣමානා නිරුජ්ඣති—සද්දවිතක්කො ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසා තණ්හා පහීයමානා පහීයති එත්ථ නිරුජ්ඣමානා නිරුජ්ඣති—ගන්ධවිතක්කො ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසා තණ්හා පහීයමානා පහීයති එත්ථ නිරුජ්ඣමානා නිරුජ්ඣති—රසවිතක්කො ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසා තණ්හා පහීයමානා පහීයති එත්ථ නිරුජ්ඣමානා නිරුජ්ඣති—ඵොට්ඨබ්බ විතක්කො ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසා තණ්හා පහීයමානා පහීයති එත්ථ නිරුජ්ඣමානා නිරුජ්ඣති—ධම්මවිතක්කො ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසා තණ්හා පහීයමානා පහීයති එත්ථ නිරුජ්ඣමානා නිරුජ්ඣති—

ලොකෙ, ලෝකයෙහි; රූපවිතක්කො, රූපයෙහිපැවති විතර්කයතෙම; පියරූපං,—පෙ—නිරුජ්ඣති, නිරුද්ධවන්තේය;—ලොකෙ, ලෝකයෙහි; සද්දවිතක්කො, ශබ්දයෙහි පැවති විතර්කයතෙම; පියරූපං,—පෙ—නිරුජ්ඣති, නිරුද්ධවන්තේය;-ලොකෙ, ලෝකයෙහි; ගන්ධවිතක්කො, ගන්ධයෙහිපැවති විතර්කයතෙම; පියරූපං—පෙ—නිරුජ්ඣති, නිරුද්ධවන්තේය;-ලොකෙ, ලෝකයෙහි; රසවිතක්කො, රසයෙහිපැවති විතර්කයතෙම; පියරූපං,—පෙ—නිරුජ්ඣති, නිරුද්ධවන්තේය;—ලොකෙ, ලෝකයෙහි; ඵොට්ඨබ්බවිතක්කො, ස්පර්ශයෙහිපැවති විතර්කයතෙම; පියරූපං—පෙ—නිරුජ්ඣති, නිරුද්ධවන්තේය;—ලොකෙ, ලෝකයෙහි; ධම්මවිතක්කො, කාමගුණවසයෙන් පවත්නා ධර්මයෙහිපැවති විතර්කයතෙම; පියරූපං,—පෙ—නිරුජ්ඣති, නිරුද්ධවන්තේය—

—විතක්ක ඡක්කං—

රූපවිචාරො ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසා

තණ්හා පහීයමානා පහීයති එත්ථ නිරුජ්ඣමානා නිරුජ්ඣති—සද්දවිචාරොලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසාතණ්හා පහීයමානා පහීයති එත්ථ නිරුජ්ඣමානා නිරුජ්ඣති-ගන්ධවිචාරො ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසාතණ්හා පහීයමානා පහීයති එත්ථනිරුජ්ඣමානා නිරුජ්ඣති—රසවිචාරො ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසාතණ්හා පහීයමානා පහීයති එත්ථ නිරුජ්ඣමානා නිරුජ්ඣති—ඵොට්ඨබ්බවිචාරො ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසාතණ්හා පහීයමානා පහීයති එත්ථනිරුජ්ඣමානා නිරුජ්ඣති—ධම්මවිචාරො ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එත්ථෙසාතණ්හා පහීයමානා පහීයති එත්ථනිරුජ්ඣමානා නිරුජ්ඣති—ඉදංවුච්චති භික්ඛවෙ දුක්ඛනිරොධං අරියසච්චං—

ලොකෙ, ලෝකයෙහි; රූපවිචාරො, (විතර්කවශයෙන් රූපාදි අරමුණුනොහැර නැවත නැවත සිහිකිරීම ස්වභාවවූ) රූපයෙහි පැවති විචාරයතෙම; පියරූපං—පෙ—නිරුජ්ඣති, නිරුද්ධවන්නේය;—ලොකෙ, ලෝකයෙහි; සද්දවිචාරො, ශබ්දයෙහිපැවති විචාරයතෙම; පියරූපං—පෙ—නිරුජ්ඣති, නිරුද්ධවන්නේය;—ලොකෙ, ලෝකයෙහි; ගන්ධවිචාරො, ගන්ධයෙහි පැවති විචාරයතෙම; පියරූපං—පෙ—නිරුජ්ඣති, නිරුද්ධවන්නේය;—ලොකෙ, ලෝකයෙහි; රසවිචාරො, රසයෙහිපැවති විචාරයතෙම; පිසරූපං—පෙ—නිරුජ්ඣති, නිරුද්ධවන්නේය;—ලොකෙ, ලෝකයෙහි; ඵොට්ඨබ්බවිචාරො, ස්පර්ශයෙහිපැවති විචාරයතෙම; පියරූපං—පෙ—නිරුජ්ඣති, නිරුද්ධවන්නේය;—ලොකෙ, ලෝකයෙහි; ධම්මවිචාරො පඤ්චකාම ධර්මයෙහිපැවති විචාරයතෙම; පියරූපං—පෙ—නිරුජ්ඣති, නිරුද්ධවන්නේය—

——විචාරජකථා——

භික්ඛවෙ, මහණෙනි; ඉදං, මේධර්මය තෙම; දුක්ඛ නිරොධං අරියසච්චං වුච්චති, දුක් නැතිකිරීමවූ ආර්‍ය්‍යසත්‍යයයි කියනුලැබේ.

——නිරොධසච්ච නිද්දෙසං——

(27) කතමඤ්චභික්ඛවෙ දුක්ඛනිරොධගාමිනී පටිපදා අරියසච්චං අයමෙවඅරියො අට්ඨඞ්ගිකො මග්ගො සෙය්‍යථිදං සම්මාදිට්ඨි සම්මාසංකප්පො සම්මා වාචා

සම්මාකම්මන්තො සම්මාආජීවො සම්මා වායාමො
සම්මාසති සම්මාසමාධි—

භික්ඛවෙ, මහණෙනි; දුක්ඛනිරොධගාමිනී පටිපදා අරියස
ච්චං, දුඃඛනිරොධගාමිනී ප්‍රතිපදා ආර්‍ය්‍යසත්‍ය යනම්; කතමඤ්ච,
කවරක් වන්නේද; අයමෙවඅරියො අට්ඨඞ්ගිකො මග්ගො,
මෙම ආර්‍ය්‍ය අෂ්ටාඞ්ගික මාර්ගයවන්නේය; සෙය්‍යථීදං, ඒ ක
වරේද; සම්මාදිට්ඨි, (මිථ්‍යාදෘෂ්ටියට විරුඬවූ) සම්‍යක්දෘෂ්ටිය
හෙවත් මනාකොට නුවනින්දක්මය; සම්මා සංකප්පො, (මි
ථ්‍යාසංකල්පනාවට විරුඬවූ) සම්‍යක්සංකල්පනාවය හෙවත්
යහපත්කොට කල්පනාකිරීමය; සම්මාවාචා, සම්‍යග්වචනය
හෙවත්-මනාකොට වචනකීමය; සම්මාකම්මන්තො, සම්‍ය
ක්කර්මාන්තය--හෙවත්--මනාකොට කයින් ක්‍රියාකිරීමය; ස
ම්මාආජීවො, සම්‍යක්ආජීවය-හෙවත්-ජීවිකාව යහපත්ව පැ
වැත්මය; සම්මාවායාමො, සම්‍යග්ව්‍යායාමය—හෙවත්--මනා
කොට උත්සාහකිරීමය; සම්මාසති, (සිහිමුලා නොකොට)
මනාකොට සිහිකිරීමය; සම්මාසමාධි, මනාකොට සිතඑක
ගකිරීමය-යනමේය.—

කතමාච භික්ඛවෙ සම්මාදිට්ඨි යංඛො භික්ඛවෙදු
ක්ඛෙඤාණං දුක්ඛසමුදයෙඤාණං දුක්ඛනිරොධෙඤා
ණං දුක්ඛනිරොධගාමිනියා පටිපදායඤාණං අයංවු
ච්චති භික්ඛවෙ සම්මාදිට්ඨි—*

භික්ඛවෙ, මහණෙනි; සම්මාදිට්ඨිකතමාච, සම්‍යක්දෘෂ්ටිය
නම් කවරක්වන්නේද; භික්ඛවෙ, මහණෙනි; යංඛොදුක්ඛ

* සම්මාදිට්ඨිය--හෙවත්යහපත්ලෙස නුවනින්දක්ම-මේචතු
ස්සත්‍යයන් මේ මේලෙසයයි දැනගැත්මයයි කියන ලදී-ප්‍රප
ඤ්චසූදනීඅටුවාවේ-සම්මාදිට්ඨි හෙදයමෙසේකියනලදී-සම්මා
දිට්ඨිදුවිධාහොති ලොකියාලොකුත්තරාචෙති-තත්‍රකම්මස්සක
ඤාණං සච්චානුලොමිකඤාණඤ්චලොකියා සම්මාදිට්ඨි-සඞ්ඛෙ
පතොවා සබ්බාපි සාසවාපඤ්ඤා-අරියමග්ගඵල සම්පයුත්තා
පඤ්ඤාලොකුත්තරා සම්මාදිට්ඨි--මෙහිඅභිප්‍රාව-සම්‍යක්දෘෂ්ටිය
ලෞකිකය ලොකොත්තරයයිද කියා දෙයාකාරවේ-එහිකර්ම
ය තමන්ටඅයිතිය කර්මක්‍රියාවට ඵලලැබිය යුතුයයන දැනීමද
චතුස්සත්‍යයන්ට අනුව නුවනයාම්ඇති සත්‍යානුලොමික ඥා
ණයදයනදෙක ලෞකික නොහොත් පෘථක්ජන ලොකයා

Digitized by Google

ඤාණං, දුක්ඛෙකෙරෙහි (මේදුකයයි) යම්දැනීමක්වේද; දුක්ඛසමුදයෙඤාණං, දුක්ඛසමුදයකෙරෙහි (මේ දුක්ඉපදීමයයන) දැනීමක්වේද; දුක්ඛනිරොධෙඤාණං, දුක්ඛනිරොධයකෙරෙහි (මේදුක් නැතිවීමය යනයම්) දැනීමක්වේද; දුක්ඛනිරොධගාමිනියා පටිපදායඤාණං, දුක්නිරුඩකිරීමට යන පිළිපැදීමෙහි; (මේ පිළිපැදමය යනයම්) දැනීමක්වේද; භික්ඛවෙ, මහණෙනි; අයං සම්මාදිට්ඨි වුච්චති, මේ සම්මාදිට්ඨියයි කියනුලැබේ—

> කතමොචභික්ඛවෙ සම්මා සංකප්පො නෙක්ඛම්ම සංකප්පො අව්‍යාපාද සංකප්පො අවිහිංසා සංකප්පො අයංවුච්චති භික්ඛවෙ සම්මාසංකප්පො—*

භික්ඛවෙ, මහණෙනි, සම්මාසංකප්පො කතමොච, සම්‍යක්සංකල්පනාව කවරේද; නෙක්ඛම්ම සංකප්පො, (ගිහිගෙන් නික්මීමෙහි හෙවත් පඤ්චකාම සේවනයෙන් බැහැරයාමෙහිපැවති) නෛෂ්ක්‍රම්‍ය සංකල්පනාවය; අව්‍යාපාදසංකප්පො, (අනුන්කෙරෙහි වෛරරහිත අන්‍යයෝ සැපසේ ජීවත්වෙත්වයි සිතන) අව්‍යාපාද සංකල්පනාවය; අවිහිංසා සංකප්පො, (සත්වහිංසා වැළකීමෙහි පැවති) අවිහිංසා සංකල්පනාවය; භික්ඛවෙ, මහණෙනි; අයංසම්මා සංකප්පො වුච්චති, මේ සම්‍යක් සංකල්පනාවයයි කියනුලැබේ—

ගේ සම්‍යක්දෘෂ්ටියයි-සංක්‍ෂෙපවසයෙන්හෝ සියළුම කාමාදිආශ්‍රවසහිත ප්‍රඥාවලෞකිකයි-සෝවාත්ආදිවූ ආර්‍ය්‍යමාර්ගයක් ඵලයක්හායෙදුනු ප්‍රඥාව ලොකෝත්තර සම්‍යක්දෘෂ්ටියයි-සම්‍යක්දෘෂ්ටික පුද්ගලයන් බෙදීමෙහි පෘථක්ජන සම්‍යක්දෘෂ්ටිකයා දෙයාකාරකොට කියනලදී එනම්--ශාසනයටඇතුළත් සම්‍යක්දෘෂ්ටිකයාය-ශාසනයෙන්පිටත්වූ බාහිර සම්‍යක්දෘෂ්ටිකයාය-යනදෙදෙනෙක් වසයෙනි-එයින් බාහිරකවූ යමෙක් කර්‍ම්මයවූනියාවට ඵලලැබෙයියන ලබ්ධිඇත්තේනම් එය සම්‍යක්හෙයින් එයින් සම්‍යක්දෘෂ්ටිකවේ බුඩශාසනයෙහිවූ සම්‍යක්දෘෂ්ටිකතෙම කම්මස්සකදිට්ඨි සච්චානුලොමිකඤාණ යනදෙකින්ම සම්‍යග්දෘෂ්ටිකවේ.—

* යහපත් දෘෂ්ටිඅත්තාහුගේ ඊටයෙදුනු මිථ්‍යාකල්පනා උපුටන්නාවූ චිත්තය නිර්‍වාණ ප්‍රතිපදාවට නැඟීම සම්‍යක් සංකල්පනා නම්—

කතමාචභික්ඛවෙ සම්මාවාචා මුසාවාදා වෙරමණී පිසුනාවාචා වෙරමණී ඵරුසාවාචා වෙරමණී සම්ඵප්පලාපා වෙරමණී අයංවුච්චති භික්ඛවෙ සම්මාවාචා—*

භික්ඛවෙ, මහණෙනි; කතමාච සම්මාවාචා, සම්‍යග්වචනය කවරක්වන්නීද; මුසාවාදා වෙරමණී, බොරුකීමෙන් වැලැක්මය; පිසුනාවාචා වෙරමණී, කේලාම්කීමෙන් වැලැක්මය; ඵරුසාවාචා වෙරමණී, අනුන්ටගටා රළුවචනකීමෙන් වැලැක්මය; සම්ඵප්පලාපා වෙරමණී, තුච්ඡවූ මිථ්‍යාකථාකීමෙන් වැලැක්මය; භික්ඛවෙ, මහණෙනි; අයං සම්මාවාචා වුච්චති, මේ සම්‍යක්වචනයයි කියනුලැබේ—

කතමොච භික්ඛවෙ සම්මාකම්මන්තො පාණාතිපාතා වෙරමණී අදින්නාදානා වෙරමණී කාමෙසුමිච්ඡාචාරා වෙරමණී අයංවුච්චති භික්ඛවෙ සම්මාකම්මන්තො—†

භික්ඛවෙ, මහණෙනි; කතමොච සම්මාකම්මන්තො, සම්‍යක්කර්මාන්තයනම් කවරේද; පාණාතිපාතා වෙරමණී, සතුන්දිවිනැසීමෙන් වැලැක්මය; අදින්නාදානා වෙරමණී, අනුන්සතු නුදුන්දෙයගැන්මෙන් වැලැක්මය; කාමෙසුමිච්ඡාචාරා වෙරමණී, කාමයන්හි වරදවා යෙදීමෙන් වැලැක්මය; අයං, මේකාරණයතෙම; භික්ඛවෙ, මහණෙනි; සම්මාකම්මන්තො වුච්චති, සම්‍යක්කර්මාන්තයයි කියනුලැබේ—

කතමොචභික්ඛවෙ සම්මාආජීවො ඉධභික්ඛවෙ අරියසාවකො මිච්ඡාආජීවං පහාය සම්මාආජීවෙන ජීවිකං කප්පෙති අයංවුච්චති භික්ඛවෙ සම්මාආජීවො—

භික්ඛවෙ, මහණෙනි; කතමොච සම්මාආජීවො, සම්‍යක්ආජීවයනම් කවරේද; භික්ඛවෙ, මහණෙනි; ඉධ, මේශාසනයෙහි; අරියසාවකො, ආර්‍ය්‍යශ්‍රාවකතෙම; මිච්ඡාආජීවං පහාය,

---

* එසේදක්නා කල්පනාකරන්නාහුගේ ඊටයෙදුන මිථ්‍යාවචනයෙන් වැලැක්ම, සම්මාවාචා නම්—

† එසේ වැලකුනාහුගේ ඊටයෙදුන මිථ්‍යාකර්මාන්ත සිඳින්නාවූ ප්‍රාණඝාතාදියෙන් වැලැක්ම, සම්මාකම්මන්තනම්—

(පාපියෙන් උපයනලද දෙඩින් කරණ) වරදවූ ආජීවය හැර; සම්මාආජීවෙන, * නිවරදවූ ආජීවයෙන්; ජීවිකාංකප්පෙපති; ජීවිකාවිකෙරෙද; භික්ඛවෙ, මහණෙනි; අයංසම්මා ආජීවොවුච්චති, මේ සම්‍යක්ආජීවයයි කියනුලැබේ.

කතමොච භික්ඛවෙ සම්මාවායාමො ඉධභික්ඛවෙ භික්ඛු අනුප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං අනුප්පාදායඡන්දං ජනෙති වායමතිවිරියං ආරභති චිත්තං පග්ගණ්හාති පදහති—උප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහාණායඡන්දං ජනෙති වායමතිවිරියං ආරභතිචිත්තං පග්ගණ්හාති පදහති—අනුප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං උප්පාදායඡන්දං ජනෙතිවායමති විරියං ආරභතිචිත්තං පග්ගණ්හාති පදහති-උප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං ඨිතියා අසම්මොසාය භිය්‍යොභාවාය වෙපුල්ලාය භාවනාය පාරිපූරියා ඡන්දංජනෙති වායමතිවිරියං ආරභති චිත්තං පග්ගණ්හාති පදහති—අයංවුච්චති භික්ඛවෙ සම්මාවායාමො.

භික්ඛවෙ, මහණෙනි, [illegible]තමොච සම්මාවායාමො, † සම්‍යක් ව්‍යායාමනම් කවරේ[illegible] භික්ඛවෙ, මහණෙනි; භික්ඛු, භික්ෂුතෙම; ඉධ, මේශාසනයෙහි; අනුප්පන්නානං, පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං, නූපන්පාප අකුසලධර්මයන්ගේ; අනුප්පාදාය, නොයිපදීමපිණිස; ඡන්දංජනෙති, (ඒ ඒ පාපකර්මය නූපදනා පිළිවෙත්පිරීමට) ආලයඋපදවන්නේය; වායමති, (ඊටනිසි) ව්‍යායාමකරන්නේය; විරියංආරභති, (එබඳුඅකුසල් නමාකරන නොපැමිණෙන පිළිවෙත් සාධක) වීර්‍ය්‍යපවත්වන්නේය. චිත්තංපග්ගණ්හාති, (මුලාජනයන්සේ සිතටවසඟනොව) වීර්‍ය්‍යකිරීමෙන් චිත්තපරිග්‍රහණය කරන්නේය; ප

---

* යටකියනලද සම්‍යක්වචන සම්‍යක්කර්මාන්ත දෙක ශුබවූකල, ඊටයුක්තවන කුහකකම්ආදිය සූත්කරණ මිථ්‍යාජීවිකාවෙන් වෙන්වීම—සම්මාආජීව-නම්වේ.

† යටකියනලද, සම්‍යක්වචන, සම්‍යක්කර්මාන්ත, සම්‍යක්ආජීව යනතුනෙන්යෙදෙන සීලභූමියෙහි, පිහිටියානුගේ ඊටසුදුසුවූ කුසීතබැව් නැතිකරණ වීර්‍ය්‍යාරම්භයක් ඇත්නම් ඒ සම්‍යක් ව්‍යායාමනම්වේ.

දහති, (ඒකාන්තයෙන් සම් නහර ඇටපමණ ඉතිරිව ශරීර යෙහි සෙසු ලේ මස් වියලීයතුදු මේ වීයඝීනොහරිමිසි) ඉටා ගෙණ කළමණා වීයඝීපවත්වත්තේය; උප්පන්නානං පාප කානං අකුසලානං ධම්මානං, (සමුදාචාරවසයෙන් තමන්ට) උපන්නාවූ පාප අකුසලධම්මයන්ගේ; පහාණාය, දුරුකිරීම පිණිස; ඡන්දංජනෙති, (ඒ ඒ අකුසලකම්මය දුරුවීමටනිසි පි ළිවෙත්පිරීමෙහි) ඇලය උපදවන්නේය; වායමති, (එමපිළි වෙත් සාධක) ව්‍යායාම කරන්නේය; විරියංආරභති, (තමා කෙරෙහි පවත්නා ඒ අකුසල්දුරුවීමට නිසි) වීයඝීපවත් වන් නේය; චිත්තංපග්ගණ්හාති, (වීයඝීකිරීමෙන්) චිත්තපරිග්‍රහ ණයකරන්නේය; පදහති, (ඒකාන්තයෙන් සම් නහර ඇට අවශෙෂව මස් ලේ සුන්කවයන්නේ වීනමුදු මේ වීයඝී නො හරිම්සි) දෘඪසමාදානයෙන් යෙදී වීයඝීකරන්නේය; අනුප්ප න්නානං කුසලානං ධම්මානං, තමාකෙරෙහි නූපන් ප්‍රථම ධ්‍යානාදී කුසලධම්මයන්ගේ; උප්පාදාය, ඉපදීමපිණිස; ඡන්දං ජනෙති, (යම්ප්‍රකාරයකින් ප්‍රථමධ්‍යානාදී ඒ නූපන් කුසලධම්ම යන්ගේ ප්‍රතිලාභයවේද එසේවූ පිළිවෙත් සාධක) ඇලයක රන්නේය; වායමති, ව්‍යායාමකරන්නේය; විරියංආරභති, (එ මකුසලධම්මයන් උපදවාගැණීම[...]සිපිළිවෙත් සාධක) වී යඝීසිත්හි පවත්වන්නේය; චිත්තං[...]ගණ්හාති, වියඝීකරණ යෙන් චිත්තපරිග්‍රහණය කරන්නේය; පදහති, දෘඪතරවූ වීයඝී සමාදානයෙන් (යෙදී එමකුසලධම්මයන්ගේ ප්‍රතිලාභ යට කළමනා) වීයඝීකරන්නේය; උප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං, තමාසන්තණ්හිඋපන් ප්‍රථමධ්‍යානාදී කුසලධම්මයන් ගේ; ඨිතියා, සිටීම—හෙවත්-ස්ථිරකොට තමාකෙරෙහි පිහි ටුවාගන්නා පිණිස; අසම්මොසාය, (එම කුසලධම්මයන්ගේ) විනාශනොවීමපිණිස; භිය්‍යොභාවාය, වඩවඩා වර්ධනවීමපි ණිස; වෙපුල්ලාය, විපුලව පතලවීමපිණිස; භාවනාය පා රිපූරියා, භාවනාවගේ පරිපූර්ණත්වය පිණිස; ඡන්දංජනෙති, (එම කුසලධම්මයන්ගේ ස්ථිතියටනිසි පිළිවෙත් සාධක) ඇල ය උපදවන්නේය, වායමති, (එසේම කුසලධම්මයන්ගේ ස්ථිති යටත්සි) ව්‍යායාමකරන්නේය; විරියංආරභති, (ඊටකළමනා) වීයඝී පටන්ගන්නේය; චිත්තංපග්ගණ්හාති, (වීයඝීකරණයෙ න්ම) චිත්තය අල්වාගන්නේය; පදහති, ඉත්‍ාදෘඪ සමාදාන යෙන් වීයඝීකරන්නේය; භික්ඛවෙ, මහණෙනි; අයංසම්මා වායාමො වුච්චති, මෙසම්‍යක් ව්‍යායාමයයි කියනුලැබේ—

කතමාච භික්ඛවෙ සම්මාසති ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී විහරති ආතාපි සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍යලොකෙ අභිජ්ඣාදොමනස්සං—වෙදනාසු වෙදනානුපස්සී විහරති ආතාපී සම්පජානො සතිමාවිනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣා දොමනස්සං—චිත්තෙ චිත්තානුපස්සී විහරති ආතාපී සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣා දොමනස්සං—ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති ආතාපීසම්පජානො සතිමා විනෙය්‍යලොකෙ අභිජ්ඣාදොමනස්සං—අයං වුච්චති භික්ඛවෙ සම්මාසති—

භික්ඛවෙ, මහණෙනි; කතමාච සම්මාසති, සම්‍යක්සිහියනම් කවරක්වන්නීද; භික්ඛවෙ, මහණෙනි; ඉධ, මේ ශාසනයෙහි; භික්ඛු, සසරභයදක්නා යම්කිසිමෙක්තෙම්; කායෙ, (චූදසවිධ) කායගතානුස්මෘති භාවනාවෙහි; ආතාපී, කෙලෙස්තවණ වියඩීඇතිව; සම්පජානො, සම්පජඤ්ඤ ඥානයුක්ත වූ නුවනින්යුක්තව; සතිමා, (කායපරිග්‍රාහික සතියයි කියනලද ශරීරයාගේ අසාර අශුභවසයෙන් කයසිහිකරන්නාවූ) සිහියෙන් යුක්තවූ... ලොකෙ, (ලූජ්ජන පලුජ්ජනාර්ථයෙන්) ලොකනම්වූ ...ශරීරයෙහි; අභිජ්ඣා, කාමච්ඡන්දයයිකියනලද ලෝභයද; දොමනස්සං, ව්‍යාපාදයයි කියනලද නොසතුටුබවද (යනමේ පාපධර්මයන්;) විනෙය්‍ය, (අනිත්‍යාදි නොයෙක්ආදි නවකාරණයන් සිහිකිරීමෙන් පාපයට අවකාශනොදී) සන්සිඳුවාගෙණ; කායානුපස්සී විහරති, කායගතාසති භාවනාව සිත්හිකරමින් වාසය කරන්නේය—වෙදනාසු, (සුඛදුක්ඛ උපෙක්ෂා වසයෙන් නොයෙක් ප්‍රකාරවූ) වෙදනාවන් කෙරෙහි; ආතාපී, කෙලෙසුන් තවණවියඩීඇති; සම්පජානො, සම්පජඤ්ඤනම්ලද ඥාණයෙන් යෙදීමෙන් වාසයකරන්නාවූ; සතිමා, (වෙදනා පරිග්‍රාහිත සිහියයිකියනලද සුවදුක්ආදි නොයෙක් වේදනාවන්ගේම ඒකාකාරවනොසිට වහාබිඳීයාමෙන් දියබුබුළුසේ අස්ථිරවූ ඒකාකාරව නොපවත්නා ස්වභාවය සිහිකරන්නාවූ) සිහියෙන් යුක්තවූනැනැත්තේ; ලොකෙ, (ලූජ්ජන පලුජ්ජනාර්ථයෙන් හෙවත් විශෙෂයෙන් නැතිවන කාරණයෙන් ලොකනම්වූ සුවදුක්ආදිය විඳීම්වසයෙන් පවත්නා මේ) වෙදනාලොකයෙහි; අභිජ්ඣා, (කාමච්ඡන්දයයි කියනලද) ලොභයද; දොමනස්සං, (ව්‍යාපාදයයි කියනලද) නොසතුටුබවද (ය

Digitized by Google

නාමේ පාපධර්මයන්;) විනෙය්‍ය, (විෂ්කම්භනාදි වශයෙන්) ස
න්සිඳුවාගෙණ; වෙදනානුපස්සී විහරති, (වෙදනාවන්ගේ
ස්වභාවාදි නවසිහිකරණ) වෙදනානුපස්සනා භාවනා සිත්හි
කරමින් වාසය කරන්නේය;—චිත්තෙ (රාගද්වෙෂ මොහාදි
නොයෙක් ප්‍රභෙදඇති) චිත්තයෙහි; ආතාපී, ක්ලෙශයන්
තවණ වීර්‍ය්‍යඇත්තාවූ; සම්පජානො, සම්පජඤ්ඤ සංඛ්‍යාත ඤා
ණයෙන් සමන්විතවූයේ; සතිමා, (චිත්තපරිග්‍රාහික සිහියයි
කියනලද චිත්තයාගේ ස්වභාවාදි නවසිහිකරන්නාවූ) සිහි
යෙන්යුක්තව වාසයකරණ තැනැත්තේ; ලොකෙ, ඇතිව
නැතිවන විශෙෂයෙන්ම නැතිවන කාරණය හේතුකොට
ලුඥණ (ලුජ්ජති පලුජ්ජතීත්‍යර්ථයෙන් ලොකනම්ලද) චිත්ත
ලොකයෙහි; අභිජ්ඣා, කාමච්ඡන්දයයි කියනලද ලොභයද;
දෞර්මනස්‍යං, නොසතුටුබවද (යනමේ පාපධර්මයන්;) විනෙ
ය්‍ය, [තදඞ්ග විෂ්කම්භනවශයෙන්) සන්සිඳුවාගෙණ; චිත්තා
නුපස්සී විහරති, චිත්තයාගේ ස්වභාවාදි නවසිහිකරණ භා
වනාව මෙනෙහිකරමින් වාසයකරන්නේය; ධම්මෙසු, (ප
ඤ්චනීවරණ ධර්මයන්ආදිවූ) ධර්මයන්කෙරෙහි; ආතාපී, ක්
ලෙශයන්තවණ වීර්‍ය්‍යඇති; සතිමා, සිහියෙන් සමන්විතවූයේ;
සම්පජානො, සම්පජඤ්ඤයයි න[illegible] ඤාණයෙන් යුක්තවූ
යේ; ලොකෙ, යථොක්තාර්ථයෙන් ලොකයයිලද නම්ඇති
නීවරණාදි ධර්මලොකයෙහි; අභිජ්ඣා, කාමච්ඡන්දයයි නම්
ලද ලොභයද; දෞර්මනස්‍යං, ව්‍යාපාදයයි නම්ලද නොසතු
ටුබවද; (යනමේ පාපධර්මයන්) විනෙය්‍ය, සසින්දුවා නිශ්ච
ලවහිද; ධම්මානුපස්සී විහරති, (නීවරණාදි ඒ ඒ ධර්මයන්ගේ
ස්වභාවාදි නවසිහිකරණ) ධර්මානුස්මෘති භාවනාවසිහි කර
මින් වාසයකරන්නේය; භික්ඛවෙ, මහණෙනි; අයං, යථො
ක්තවූ මේකාරණාතොමෝ; සම්මාසති වුච්චති, සම්‍යක්සිහිය
යි කියනුලැබේ *—

කතමොච භික්ඛවෙ සම්මාසමාධි ඉධ භික්ඛවෙ භි
ක්ඛු විවිච්චෙව කාමෙහි විවිච්ච අකුසලෙහි ධම්මෙහි
සවිතක්කං සවිචාරං විවෙකජං පීතිසුඛං පඨමජ්ඣා
නං උපසම්පජ්ජවිහරති—විතක්කවිචාරානං වූපසමා

* සම්‍යක් ව්‍යායාමෙන් යුක්තවූවාහුගේ ඊටයෙදුන මිථ්‍යාසි
හිය නැතිකිරීමෙන් චිත්තයාගේ විනාසනොවීමහෝ මූලා
නොවීම, සම්මාසති, නම්වේ—

අජ්ඣත්තං සම්පසාදනං චෙතසො එකොදිභාවං අ
විතක්කං අවිචාරං සමාධිජං පීතිසුඛං දුතියජ්ඣානං
උපසම්පජ්ජවිහරති—පීතියාචවිරාගා උපෙක්ඛකො වි
හරති සතොච සම්පජානො සුඛඤ්ච කායෙනපටි
සංවෙදෙති—යන්තං අරියා ආචික්ඛන්ති උපෙක්ඛකො
සතිමා සුඛවිහාරීති—තතියජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ වි
හරති—සුඛස්සචපහාණා දුක්ඛස්සචපහාණා පුබ්බෙ
ව සොමනස්ස දොමනස්සානං අත්ථඞ්ගමා අදුක්ඛමා
අසුඛං උපෙක්ඛාසති පාරිසුද්ධිං චතුත්ථජ්ඣානං උප
සම්පජ්ජවිහරති—අයංවුච්චති භික්ඛවෙ සම්මාසමා
ධි ඉදංවුච්චතිභික්ඛවෙ දුක්ඛනිරොධ ගාමිනීපටිපදා
අරියසච්චං—

භික්ඛවෙ, මහණෙනි, සම්මාසමාධි කතමොච, සම්‍යක්ස මාධිය කවරෙක්වන්නේද; භික්ඛවෙ, මහණෙනි, ඉධ, මේ ශාසනයෙහි; භික්ඛු, භික්ෂුතෙම—හෙවත් සසරභයදක්නා යම් යොගාවචරයෙක්තෙම; කාමෙහි විවිච්චෙව, (කාමයන් ධ්‍යාන කුශලචිත්තයට එකාන්තයෙන් ප්‍රතිපක්ෂහෙයින්) පඤ්ච කාම ගුණයන්ගෙන් වෙන්වම; අකුසලෙහි ධම්මෙහි, (කුස ල මාර්ගයන්වසන පඤ්චනීවරණ ධර්මසංඛ්‍යාත) අකුසල ස්ව භාවන්ගෙන් වැලකී; සවිතක්කං, (යම්අරමුණක සිතනැඟීම ස්වභාවවූ) විතර්කසහිතවූ; සවිචාරං, (සිතඑහි හැසිරවීමවූ) විචාරසහිතවූ; විවෙකජං, (නීවරණයන් කෙරෙන් සිතදුරු වීමෙන් හුදකලාවූ) විවෙක හේතුවෙන් උපන්නාවූ; පීතිසු ඛං, (කය සිත පිණවීමවූ) ප්‍රීතිහා සැපඇත්තාවූ; පඨමජ්ඣා නං, පළමුවෙනි ධ්‍යානයට; උපසම්පජ්ජ, (තමාගේ සන්තාන යෙහි ඉපදවීමවසයෙන්) පැමිණ; විහරති, වාසයකෙරේ-*

* ප්‍රථමධ්‍යානය පඤ්චාඞ්ගයකින් හීනවූ පඤ්චාඞ්ගයකින් යු ක්තවූ ධ්‍යානයයි කියනලදී—ප්‍රහීනවූ පඤ්චාඞ්ගය නම්— කාමච්ඡන්දය, ව්‍යාපාදය, ථීනමිද්ධය, උද්ධච්ච කුක්කුච්චය, විචි කිච්ඡාය—යනපසයි--මේපසින් යමක්ඇතිකල්හි ප්‍රථමධ්‍යාන යන් සිතුඑකාග්‍රනොවේ--කිසිසේත් ධ්‍යානලැබෙන ක්ෂණ යෙහි අතිකුදු අකුසලයෝ ප්‍රහීණවෙද්ද--එතකුදුළුවත් මේ පසම ප්‍රධානවසයෙන් ප්‍රහීණවෙත්--ඊටකරුණුනම්--කාම ච්ඡන්දයෙන් නොයෙක් කාමයන්කෙරෙහි පෙළඹුනුසිත එක

විතක්කවිචාරානං වූපසමා, කියනලද්දාවූ විතර්කවිචාර දෙදෙනාගේ සන්සිඳීමෙන්; අජ්ඣත්තං සම්පසාදනං, (කිසිසේත් සිතඇලලීමක් නැතිහෙයින්) තමාතුළ සිතපැහැදීම කරන්නාවූ; චෙතසො එකොදිභාවං, චිත්තයාගේ එකඟබව හෙවත් එකසීමාවෙහි පවත්නාබවක්වූ; අවිතක්කං, විතර්ක නැත්තාවූ; අවිචාරං, විචාරනැත්තාවූ; සමාධිජං, සිත එකඟකිරීමවූ සමාධියෙන් උපන්නාවූ; පීතිසුඛං, සිත කය පිණායාමහා සැපඇති; දුතියජ්ඣානං, දෙවෙනි ධ්‍යානයට; උපසම්පජ්ජ, [සන්තානයෙහි ඉපදවීමෙන්] පැමිණ; විහරති, [ධ්‍යානයට සුදුසුවූ ඊර්‍ය්‍යාපථයෙන්] වාසයකෙරේ *-පීතියාච විරාගා, ප්‍රීතියෙනුත් විරාගයෙන් හෙවත් එහි නොඇල්මෙන්; උපෙක්ඛකොච විහරති, මධ්‍යස්ථ ස්වභාවඇතිව වාසයකෙරේද; සතොච, සිහිඇත්තේද; සම්පජානො, නුවණඇත්තේද; සුඛඤ්ච, සුවද; කායෙන, කයින්; † පටිසංවෙදෙති, විඳී; යං; යම්බඳුවූ ඒ තුන්වෙනි ධ්‍යානයෙන්යුක්තවූ පුද්ගලයා; උපෙක්ඛකො, පක්ෂයක නොපැවැත්මෙන් මධ්‍යස්ථවෙයි; සතිමා, සිහිඇත්තේය; සුඛවිහාරී, සැපවිහරණඇත්තේයයි; අරියා, ආර්‍ය්‍යවරයෝ; ආචික්ඛන්ති, කියද්ද; තං තතියජ්ඣානං, ඒ තුන්වෙනි ධ්‍යානයට; උපසම්පජ්ජ, පැමිණ; විහරති, වාසයකෙරේ ‡-සුඛස්සච පහාණා, කයෙහි හටගත්

අරමුණෙක්හි නොපිහිටයි-ව්‍යාපාදයෙන් අරමුණෙහිගැටෙන සිතඑකඟව නිරතුරුව නොපවතී--ථීනමිද්ධයෙන් සිත කර්මයට යොග්‍යනොවේ-උද්ධච්ච කුක්කුච්චයෙන් පීඩිතවූසිත නොසන්සුන්වේ-විචිකිච්ඡාවට පැමිණීසිත ධ්‍යානාධිගමය සිද්ධකරණ පිළිපැදීමට නොනගී-සම්ප්‍රයුක්තව ඇතිවනඅඞ්ගපසනම්-විතර්ක, විචාර, ප්‍රීති, සුඛ, චිත්තෙකාග්‍රතායන පසයි—

* දෙවෙනි ධ්‍යානයෙහි, හීනවන අඞ්ගදෙකක්නා යුක්තවන අඞ්ගතුනක්ඇතිවේ--හීනවන අඞ්ගදෙකනම්, විතර්ක, විචාර, දෙකයි--යුක්තවන අඞ්ගතුනනම්, ප්‍රීති, සුඛ, චිත්තෙකාග්‍රතා, යනතුනයි--“වඞ්ගප්පහීණං, තිවඞ්ග සමන්නාගතං දුතියජ්ඣානං” යනුඑහෙයින් කියනලදී—

† වෙදනාදිවූ නාමකයෙහි උපත්සැපයයි කියනලදී—

‡ තුන්වෙනිධ්‍යානයට, හීනවන අඞ්ගඑකක්ද යුක්තවන අඞ්ගදෙකක්ද ඇතිවේ--හීනවන අඞ්ගයනම්, ප්‍රීතියයි, යුක්තවන අඞ්ගදෙකනම්, සුඛ, චිත්තෙකාග්‍රතායන දෙකයි, එහෙයින් තුන්වෙනි ධ්‍යානය “එකඞ්ග විප්පහීණ දුවඞ්ග සමන්නාගත” යයි කියනලදී—

Digitized by Google

හාසැපය පහකිරීමෙන්ද; දුක්ඛස්සච පහාණා, කායගතශක් නා දුකනැතිකිරීමෙන්ද; පුබ්බෙව, පූර්වයෙහිම; * සොමනස්සදොමනස්සානං, සොම්නස් දොම්නස්දෙදෙනාගේ; අත්ථගමා, නැතිවීමෙන්; අදුක්ඛං, දුක්නූවූ; අසුඛං, සැපනූවූ; උපෙක්ඛාසති පාරිසුද්ධිං, අපක්ෂපාතවූ සිහියෙන් පිරිසිදුබැව් ඇත්තාවූ; චතුත්ථජ්ඣානං, සතරවෙනි ධ්‍යානකුශලචිත්තයට; උපසම්පජ්ජ, (තමාගේ සන්තානයෙහි] උපදවාගැණීමෙන් පැමිණ; විහරති, (ඊටයොග්‍යවූ ඊර්‍යාපථයෙන්) වාසයකෙරේ † භික්ඛවෙ, මහණෙනි; අයං, මේධර්මයතෙම; සම්මාසමාධිවුච්චති, සම්‍යක්සමාධියයි කියනුලැබේ;—භික්ඛවෙ, මහණෙනි; ඉදං, මේධර්මයතෙම; දුක්ඛනිරොධගාමිනී පටිපදා අරියසච්චංවුච්චති; දුක් නිරුද්ධකිරීමටයන පිළිපැදීමවූ ආර්‍යසත්‍යයයි කියනුලැබේ—

මග්ග සච්ච නිද්දෙසං.

ඉති අජ්ඣත්තං වා ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති බහිද්ධා වා ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති අජ්ඣත්ත බහිද්ධා වා ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති සමුදය ධම්මානුපස්සී වා ධම්මෙසු විහරති වයධම්මානුපස්සී වා ධම්මෙසු විහරති සමුදයවය ධම්මානු පස්සී වා ධම්මෙසු විහරති—

ඉති, මෙසේ; අජ්ඣත්තං වා, ආධ්‍යාත්මිකවූහෝ; ධම්මෙසු, චතුස්සත්‍ය ධර්මයන්කෙරෙහි; ධම්මානුපස්සී විහරති, (ධර්මානුස්මෘතිවසයෙන්) ඒ ඒ ධර්මයන් අනුවබලමින් වාසයකරන්නේය; බහිද්ධා වා, අනුන්පිළිබඳවූහෝ; ධම්මෙසු, චතුස්සත්‍ය ධර්මයන්කෙරෙහි; ධම්මානුපස්සී විහරති, (ධර්මානුස්මෘතිවශයෙන්) ඒ ඒ ධර්මයන් අනුවබලමින් වාසය කරන්නේය; අජ්ඣත්තබහිද්ධා වා, (කියනලදක්‍රමයෙන්) ආධ්‍යාත්මික බාහිර වූහෝ; ධම්මෙසු, චතුස්සත්‍ය ධර්මයන්කෙරෙහි; ධම්මානුපස්සී විහරති, (ධර්මානුස්මෘති වසයෙන්) ඒ ඒ ධර්මයන් අනුවබලමින්

---

* පූර්වයෙහි යන්නෙන් සතරවෙනිධ්‍යානය උපදින්ට පූර්වයෙහියයි දතයුතු—

† සතරවෙනි ධ්‍යානයෙහි හීනවන අඞ්ගඑකක්ද, යුක්තවන අඞ්ග දෙකක්ද ඇතිවේ—හීනවන අඞ්ගනම්, සොම්නසයි, යුක්තවන අඞ්ගදෙකනම්, උපෙක්ෂා, වෙදනා චිත්තෙකාග්‍රතා යන දෙකයි—

Digitized by Google

වාසය කරන්නේය; සමුදය ධම්මානුපස්සීවා, දුඃඛාදි චතුස්සත්‍ය ධර්මයන්ගේ පහලවීම් සංඛ්‍යාත ප්‍රතිලාභයට හේතු වූ ප්‍රත්‍යධර්මයන් අනුවබලමින් වාසය කරන්නේහෝ; ධම්මේසුවිහරති, චතුරාර්‍ය්‍ය සත්‍යධර්මයන් මෙනෙහි කිරීමෙහි යෙදී වාසයකරන්නේය; වයධම්මානුපස්සීවා, දුඃඛාදි චතුස්සත්‍ය ධර්මයන්ගේ විනාශයටහේතුවූ ප්‍රත්‍යධර්මයන් අනුවබලන්නේහෝ; ධම්මේසු විහරති, චතුරාර්‍ය්‍ය සත්‍යධර්මයන් සිහිකිරීමෙහියෙදී වාසයකරන්නේය, සමුදය වයධම්මානුපස්සීවා, (කියනලදක්‍රමයෙන්) චතුස්සත්‍ය ධර්මයන්ටහේතු ධර්මයන් අනුවබලමින් ඔවුන්ගේඋත්පත්ති විනාශදක්නේහෝ, ධම්මේසු විහරති, චතුරාර්‍ය්‍යසත්‍ය ධර්මානුස්මෘතියෙහි යෙදී වාසයකරන්නේය—

අත්ථිධම්මාති වාපනස්ස සතිපච්චුපට්ඨිතං හෝති—
යාවදෙව ඤාණමත්තාය පතිස්සතිමත්තාය අනිස්සි
තොච විහරති—නචකිඤ්චිලොකෙ උපාදියති—එ
වංඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී වි
හරති චතූසු අරියසච්චෙසු—

අස්සපන, මෙසේධර්මානුස්මෘති භාවනාවෙහි යෙදීවසන යොගාවචරයාහට වනාහි, අත්ථිධම්මාති, යථාභූතවූ චතුරාර්‍ය්‍ය සත්‍යධර්මයෝ ඇත්තාහුයයියන; සතිපච්චුපට්ඨිතාහොති, සිහිය මනාකොට පිහිටුවනලද්දේය; යාවදෙව, යම්ප සිහියක්; ඤාණමත්තාය, මතුමත්තෙහි ඤාණයාගේ වෘද්ධිය පිණිසද; පතිස්සතිමත්තාය, ස්මෘතිසංඛ්‍යාත සිහියගේ වැඩීම්පිණිසද; අනිස්සිතොච විහරති, තෘෂ්ණාදෘෂ්ටි දෙදෙනාගෙන්දුරුව වාසයකරන්නේය;—ලොකෙ, ලෝකයෙහි; කිඤ්චි, කිසිරූපාරූප ධර්මකෙනෙක්; නචඋපාදියති, නිත්‍යසාර ආත්මාදිවශයෙන් වරදවාගැනීමක් නොකරන්නේය;—භික්ඛවෙ, මහණෙනි; එවංඛො, මෙසෙවනාහි; භික්ඛු, යෝගාවචරතෙම; චතූසු අරියසච්චෙසු ධම්මෙසු, චතුස්සත්‍ය ධර්මයන්කෙරෙහි; ධම්මානුපස්සී විහරති, චතුරාර්‍ය්‍යසත්‍ය ධර්මයන් අනුවබලමින් වාසයකරන්නේය—

ධම්මානුපස්සනා සතිපට්ඨානං

(28) යොහිකොචි භික්ඛවෙ ඉමෙචත්තාරො සතිපට්ඨානෙ එවංභාවෙය්‍ය සත්තවස්සානි තස්සච්ඡන්නං ඵලා

Digitized by Google

තං අඤ්ඤතරං ඵලං පාටිකංඛං දිට්ඨෙව ධම්මෙ
අඤ්ඤා සතිවා උපාදිසෙසෙ අනාගාමිතා—

භික්ඛවෙ, මහණෙනි; යොහිකොචි, යම්කිසිවෙක්; ඉමෙ චත්තාරො සතිපට්ඨානෙ, (යථොක්ත ප්‍රකාරවූ) මෙසතරස තිපට්ඨාන ධර්මයන්; සත්තවස්සානි, සත්අවුරුද්දක් මුළුල්ලෙහි; එවංභාවෙය්‍ය, මෙසේ (කායානුපස්සනාදී ඒ ඒ අනුපස්සනාදී) භාවනාවක් වඩවඩා වාසයකරන්නේනම්; තස්ස, ඔහට; විත්තනංඵලානං, විවිධවූ ඵලයන්අතුරෙන්; අඤ්ඤතරං ඵලං, එක්තරාඵලයක්; පාටිකංඛං, කැමතිවන්නේය; ඒකෙසේද—දිට්ඨෙවධම්මෙ, ඉහාත්ම භාවයෙහිම්; අඤ්ඤා, දුක්ඛ සමුද නිරොධ මාර්ගයයන චතුරාර්‍යසත්‍යයන් දැනගන්නා නුවණ පහලවීමයයි කියනලද රහත්ඵලයට පැමිණීමහෝ වන්නේය; වා, නොහොත්; උපාදිසෙ සෙසති (එසෙම එම ජාතියෙහි රහත්නොව) උපාදිසෙසයයි කියනලද නැවත සසරඉපදීමක් සෙසවඇතිකල්හි; අනාගාමිතා, අනාගාමීභාවයට පැමිණීමහෝ වන්නේය—හෙවත්-අග්‍රඵලය අනාගාමිඵලය යනදෙදෙනා කෙරෙන් එක්තරා ඵලයක්හුගෙ ප්‍රතිලාභය කැමතිවන්නේය—

තිට්ඨන්තු භික්ඛවෙ සත්තවස්සානි යොහිකොචි භික්ඛවෙ ඉමෙචත්තාරො සතිපට්ඨානෙ එවංභාවෙය්‍ය ඡවස්සානි තස්සවිත්තනං ඵලානං අඤ්ඤතරංඵලං පාටිකංඛං දිට්ඨෙවධම්මෙ අඤ්ඤාසතිවා උපාදිසෙසෙ අනාගාමිතා—

භික්ඛවෙ,මහණෙනි; තිට්ඨන්තුසත්තවස්සානි, සත්වර්ෂයො සිටිත්වා—හෙවත්-සත් අවුරුද්දක් මෙ සතිපට්ඨාන භාවනා මාර්ගය භාවිතාකිරීමතබා; භික්ඛවෙ, මහණෙනි; යොහිකොචි, යම්කිසිවෙක්; ඉමෙචත්තාරො සතිපට්ඨානෙ, මෙ සතර සතිපට්ඨානයන්; ඡ වස්සානි, සයඅවුරුද්දක් මුළුල්ලෙහි; එවං භාවෙය්‍ය, මෙසේ භාවනා කරන්නේනම්; තස්ස, ඔහට විත්තනං ඵලානං, විවිධවූ ඵලයන්අතුරෙන්; අඤ්ඤතරංඵලං, එක්තරාඵලයක්; පාටිකංඛං, කැමතිවන්නේය; ඡේකෙසේද—දිට්ඨෙවධම්මෙ, ඉහාත්මභාවයෙහිම; අඤ්ඤා, චතුස්සත්‍යයන් දැනගන්නා නුවණපහලවීමයයි කියනලද රහත්ඵලයට පැමිණීම්හෝ වන්නේය; වා, නොහොත්; උපාදි සෙසෙසති, උපාදිසෙසයයි කියනලද නැවත සසරඉපදීම සේසවඇති

කල්හි; අනාගාමිතා, අනාගාමිභාවයට පැමිණීමහෝ අර්හත්ඵලය අනාගාමිඵලය යනදෙදෙනා කෙරෙන් එක්තරඵලයක්හුගේ ප්‍රතිලාභය කැමතිවන්නේය;—

> තිට්ඨන්තු භික්ඛවෙ ඡ වස්සානි යොහිකොචි භික්ඛවෙ ඉමෙචත්තාරො සතිපට්ඨානෙ එවංභාවෙය්‍ය පඤ්චවස්සානි තස්සද්වින්නං ඵලානං අඤ්ඤතරං ඵලං පාටිකංඛං දිට්ඨෙවධම්මෙ අඤ්ඤාසතිවා උපාදිසෙසෙ අනාගාමිතා—

භික්ඛවෙ, මහණෙනි; තිට්ඨන්තු ඡ වස්සානි, ෂට්වර්ෂයො සිටිත්වා; හෙවත්—සයඅවුරුද්දක් මේ භාවනාමාර්ගය භාවිතා කිරීමතබා; භික්ඛවෙ; මහණෙනි; යොහිකොචි, යම්කිසිවෙක්; ඉමෙචත්තාරො සතිපට්ඨානෙ, මේ සතරසතිපට්ඨානයන්; පඤ්චවස්සානි, පස්අවුරුද්දක් මුළුල්ලෙහි; එවංභාවෙය්‍ය, මෙසේ භාවනා කරන්නේනම්; තස්ස, ඔහට; ද්වින්නං ඵලානං, විවිධවූ ඵලයන් අතුරෙන්; අඤ්ඤතරං ඵලං, එක්තරඵලයක්; පාටිකංඛං, කැමතිවන්නේය;—හේකෙසේද— දිට්ඨෙවධම්මෙ, ඉහාත්මභාවයෙහිම; අඤ්ඤා, චතුස්සත්‍යයන් දැනගන්නා නුවණපහළවීමයයි කියනලද රහත්ඵලයට පැමිණීමහෝ වන්නේය; වා, නොහොත්; උපාදි සෙසෙසති, උපාදිසෙසයයි කියනලද නැවත සසරඉපදීම ශේෂව ඇති කල්හි; අනාගාමිතා; අනාගාමිභාවයට පැමිණීමහෝ අර්හත් ඵලය අනාගාමිඵලය යන දෙදෙනාකෙරෙන් එක්තර ඵලයක්හුගේ ප්‍රතිලාභය කැමති වන්නේය—

> තිට්ඨන්තු භික්ඛවෙ පඤ්චවස්සානි යොහිකොචි භික්ඛවෙ ඉමෙචත්තාරො සතිපට්ඨානෙ එවංභාවෙය්‍ය චත්තාරිවස්සානි තස්සද්වින්නං ඵලානං අඤ්ඤතරං ඵලං පාටිකංඛා දිට්ඨෙවධම්මෙ අඤ්ඤාසතිවා උපාදිසෙසෙ අනාගාමිතා—

භික්ඛවෙ, මහණෙනි; තිට්ඨන්තු පඤ්චවස්සානි, පඤ්චවර්ෂයො සිටිත්වා—හෙවත්-පස්අවුරුද්දක් මේ භාවනාමාර්ගය භාවිතාකිරීමතබා; භික්ඛවෙ, මහණෙනි; යොහිකොචි, යම්කිසිවෙක්; ඉමෙචත්තාරො සතිපට්ඨානෙ, මේ සතරසතිපට්ඨානයන්; චත්තාරිවස්සානි, සතරඅවුරුද්දක් මුළුල්ලෙහි; එවංභාවෙය්‍ය, මෙසේ භාවනා කරන්නේනම්; තස්ස, ඔහට; වි

ඤානංඵලානං, විවිධවූ ඵලයන්අතුරෙන්; අඤ්ඤතරංඵලං, එක්තරාඵලයක්; පාටිකංඛං, කැමතිවන්නේය; හේකෙසේද-දිට්ඨෙවධම්මෙ, ඉහාත්මභාවයෙහිම; අඤ්ඤ, චතුසත්‍යයන් දැනගන්නා නුවණපහලවීමයයි කියනලද රහත්ඵලයට පැමිණීමහෝ වන්නේය; වා, නොහොත්; උපාදි සෙසෙසති, උපාදිසෙසයයි කියනලද නැවත සසරඉපදීම සේසවඇති කල්හි; අනාගාමිතා, අනාගාමිභාවයට පැමිණීමහෝ අනීත්ඵලය අනාගාමිඵලය යනදෙදෙනාකෙරෙත් එක්තරාඵලයක්හුගේ ප්‍රතිලාභය කැමතිවන්නේය;—

තිට්ඨන්තු භික්ඛවෙ චත්තාරි වස්සානි යොහිකොචි භික්ඛවෙ ඉමෙචත්තාරො සතිපට්ඨානෙ එවංභාවෙය්‍ය තීණිවස්සානි තස්සවිත්‍නානං ඵලානං අඤ්ඤතරං ඵලං පාටිකංඛං දිට්ඨෙවධම්මෙ අඤ්ඤසතිවා උපාදිසෙසෙ අනාගාමිතා—

භික්ඛවෙ, මහණෙනි; තිට්ඨන්තුචත්තාරි වස්සානි, සතර වර්ෂයෝසිටිත්වා—හෙවත්-සතරඅවුරුද්දක් මේ භාවනාමාගීය භාවිතාකිරීමතබා; භික්ඛවෙ, මහණෙනි; යොහිකොචි, යම් කිසිවෙක්; ඉමෙචත්තාරො සතිපට්ඨානෙ, මේ සතරසතිපට්ඨානයන්; තීණිවස්සානි, තුන්අවුරුද්දක් මුළුල්ලෙහි; එවංභාවෙය්‍ය, මෙසේ භාවනා කරන්නේනම්; තස්ස, ඕහට; විත්‍නානං ඵලානං, විවිධවූ ඵලයන් අතුරෙන්; අඤ්ඤතරංඵලං, එක්තරාඵලයක්; පාටිකංඛං, කැමතිවන්නේය;—හෙකෙසේද-දිට්ඨෙවධම්මෙ, ඉහාත්මභාවයෙහිම; අඤ්ඤ, චතුසත්‍යයන් දැනගන්නා නුවණපහලවීමයයි කියනලද රහත්ඵලයට පැමිණීමහෝ වන්නේය; වා, නොහොත්; උපාදිසෙසෙසති, උපාදිසේසයයි කියනලද නැවත සසරඉපදීම සේසවඇතිකල්හි; අනාගාමිතා, අනාගාමිභාවයට පැමිණීමහෝ අනීත්ඵලය අනාගාමිඵලය යන දෙදෙනා කෙරෙන් එක්තරාඵලයක්හුගේ ප්‍රතිලාභය කැමතිවන්නේය—

තිට්ඨන්තු භික්ඛවෙ තීණිවස්සානි යොහිකොචි භික්ඛවෙ ඉමෙචත්තාරො සතිපට්ඨානෙ එවංභාවෙය්‍ය ද්වෙවස්සානි තස්සවිත්‍නානං ඵලානං අඤ්ඤතරං ඵලං පාටිකංඛං දිට්ඨෙවධම්මෙ අඤ්ඤසතිවා උපාදිසෙසෙ අනාගාමිතා—

භික්ඛවෙ, මහණෙනි; තිට්ඨන්තු තිණිවස්සානි, තුන්වර්ෂ
යො සිටිත්වා; හෙවත්—තුන්අවුරුද්දක් මේ භාවනාමාර්ගය භා
විතාකිරීමතබා; භික්ඛවෙ, මහණෙනි; යොගීකොච්, යම්කි
සිවෙක්; ඉමෙචත්තාරො සතිපට්ඨානෙ, මේ සතරසතිපට්ඨා
නයන්; ද්වෙවස්සානි, දෑවුරුද්දක් මුළුල්ලෙහි; එවංභාවෙය්‍ය,
මෙසේ භාවනා කරන්නේනම්; තස්ස, ඔහට; ද්වින්නංඵලා
නං, දෙවිධවූ ඵලයන්අතුරෙන්; අඤ්ඤතරංඵලං, එක්තරාඵල
යක්; පාටිකංඛං, කැමතිවන්නේය; හෙකෙසේද—දිට්ඨෙව
ධම්මෙ, ඉහාත්මභාවයෙහිම; අඤ්ඤ, චතුස්සත්‍යයන් දැනග
න්නා නුවණපහලවීමයයි කියනලද රහත්ඵලයට පැමිණී
මහෝ වන්නේය; වා, නොහොත්; උපාදිසෙ සෙසති, උපා
දිසෙසයයි කියනලද නැවත සසරඉපදීම ශේෂවඇතිකල්හි;
අනාගාමිතා, අනාගාමිභාවයට පැමිණීමහෝ අනීත්ඵලය
අනාගාමි ඵලයයන දෙදෙනාකෙරෙන් එක්තරා ඵලයක්හු
ගේ ප්‍රතිලාභය කැමතිවන්නේය;—

තිට්ඨන්තු භික්ඛවෙ ද්වෙවස්සානි යොහිකොචි භි
ක්ඛවෙ ඉමෙචත්තාරො සතිපට්ඨානෙ එවංභාවෙ
ය්‍ය එකංවස්සං තස්සද්වින්නං ඵලානං අඤ්ඤතරංඵ
ලං පාටිකංඛං දිට්ඨෙවධම්මෙ අඤ්ඤසතිවා උපාදි
සෙසෙ අනාගාමිතා—

භික්ඛවෙ, මහණෙනි; තිට්ඨන්තු ද්වෙවස්සානි, ද්විවර්ෂයො
සිටිත්වා;—හෙවත්—දෑවුරුද්දක් නොහැර භාවනාකිරීමතබා;
භික්ඛවෙ, මහණෙනි; යොගීකොච්, යම්කිසිවෙක්; ඉමෙච
ත්තාරො සතිපට්ඨානෙ, මේ සතරසතිපට්ඨානයන්; එකංව
ස්සං, එක්අවුරුද්දක් මුළුල්ලෙහි; එවංභාවෙය්‍ය, මෙසේ භා
වනාකරන්නේනම්; තස්ස, ඔහට; ද්වින්නංඵලානං, දෙවිධවූ
ඵලයන්අතුරෙන්; අඤ්ඤතරංඵලං, එක්තරාඵලයක්; පාටිකං
ඛං, කැමතිවන්නේය; හෙකෙසේද—දිට්ඨෙවධම්මෙ, ඉහාත්
මභාවයෙහිම; අඤ්ඤ, චතුස්සත්‍යයන් දැනගන්නා නුවණ
පහලවීමයයි කියනලද රහත්ඵලයට පැමිණීමහෝ වන්
නේය; වා, නොහොත් උපදිසෙසෙසති, උපාදිසෙසයයි කි
යනලද නැවත සසරඉපදීම් ශේෂව ඇතිකල්හි; අනාගාමි
තා, අනාගාමිභාවයට පැමිණීමහෝ අනීත්ඵලය අනාගාමි
ඵලය යනදෙදෙනා කෙරෙන් එක්තරා ඵලයක්හුගේ ප්‍රති
ලාභය කැමතිවන්නේය—

Digitized by Google

තිට්ඨතු භික්ඛවෙ එකංවස්සං යොහිකොචි භික්ඛවෙ ඉමෙචත්තාරො සතිපට්ඨානෙ එවං භාවෙය්‍ය සත්තමාසානි තස්සචිනනං ඵලානං අඤ්ඤතරං ඵලං පාටිකංඛං දිට්ඨෙවධම්මෙ අඤ්ඤසතිවා උපාදිසෙසෙ අනාගාමිතා—

භික්ඛවෙ, මහණෙනි; එකංවස්සංතිට්ඨතු, එක්වර්ෂයක්සිටීවා; නොහොත්—එක්අවුරුද්දක් මුළුල්ලෙහි භාවනාකිරීම තබා; භික්ඛවෙ, මහණෙනි; යොහිකොචි, යම්කිසිවෙක්; ඉමෙචත්තාරො සතිපට්ඨානෙ, මේ සතර සතිපට්ඨාන ධර්මයන්; සත්තමාසානි, සත්මසක් මුළුල්ලෙහි; එවංභාවෙය්‍ය, මේ සේභාවනා කරන්නේනම්; තස්ස, ඔහට; දිට්ඨෙව ධම්මෙ, දෘෂ්ටධර්මසංඛ්‍යාත එමආත්ම භාවයෙහිම; අඤ්ඤ, චතුස්සත්‍ය ඥාණයත් පහලවීමෙත් රහත්ඵලයට පැමිණීමය; වා, නොහොත්; උපාදිසෙසෙසති, උපාදිසෙසයයි කියනලද නැවත සසරඉපදීම සේසව සිටිමක්ඇතිකල්හි; අනාගාමිතා, අනාගාමිභාවයට පැමිණීමයයන; චිනනංඵලානං, චිවිධවූඵලයන්අතුරෙන්; අඤ්ඤතරංඵලං, එක්තරා ඵලයක්හුගේ ප්‍රතිලාභය; පාටිකංඛා, කැමතිවන්නේය;—

තිට්ඨන්තු භික්ඛවෙ සත්තමාසානි යොනිකොචි භික්ඛවෙ ඉමෙචත්තාරො සතිපට්ඨානෙ එවංභාවෙය්‍ය ඡ මාසානි තස්සචිනනං ඵලානං අඤ්ඤතරංඵලං පාටිකංඛං දිට්ඨෙවධම්මෙ අඤ්ඤසතිවා උපාදිසෙසෙ අනාගාමිතා—

භික්ඛවෙ, මහණෙනි; තිට්ඨන්තු සත්තමාසානි, සප්තමාසයොසිටිත්වා; නොහොත්—සත්මසක් මුළුල්ලෙහි භාවනාකිරීමතබා; භික්ඛවෙ, මහණෙනි, යොනිකොචි, යම්කිසිවෙක්; ඉමෙචත්තාරො සතිපට්ඨානෙ, මේ සතරසතිපට්ඨානධර්මයන්; ඡ මාසානි, හයමසක් මුළුල්ලෙහි; එවංභාවෙය්‍ය, මෙසේභාවනා කරන්නේනම්; තස්ස, ඔහට; දිට්ඨෙව ධම්මෙ, ඉහාත්මභාවයෙහිම; අඤ්ඤ, චතුස්සත්‍ය ඥාණයත් පහලවීමෙන් රහත්ඵලයට පැමිණීමය; වා, නොහොත්, උපාදිසෙසෙසති, උපාදිසෙසයයි කියනලද නැවත සසරඉපදීම සේසව සිටිමක් ඇති කල්හි; අනාගාමිතා, අනාගාමි භාවයට පැමිණීමය යන; චිනනංඵලානං, චිවිධවූ ඵලයන් අතුරෙන්;

Digitized by Google

අඤ්ඤතරංඵලං, එක්තරඵලයක්හුගේ ප්‍රතිලාභය; පාටිකංඛා, කැමතිවත්තේය—

තිට්ඨන්තුභික්ඛවෙ ඡමාසානි යොහිකොචි භික්ඛවෙ ඉමෙචත්තාරො සතිපට්ඨානෙ එවංභාවෙය්‍ය පඤ්ච මාසානි තස්සද්වින්නං ඵලානං අඤ්ඤතරංඵලං පාටිකංඛං දිට්ඨෙවධම්මෙ අඤ්ඤා සතිවා උපාදිසෙසෙ අනාගාමිතා—

භික්ඛවෙ, මහණෙනි; තිට්ඨන්තු ඡ මාසානි, සයමාසයො සිටිත්වා-නොහොත්-සමාසයක්මුළුල්ලෙහි භාවනාකිරීමතබා; භික්ඛවෙ, මහණෙනි; යොහිකොචි, යම්කිසිවෙක්; ඉමෙචත්තාරො සතිපට්ඨානෙ, මේ සතරසතිපට්ඨාන ධම්මයන්; පඤ්චමාසානි, පස්මාසයක් මුළුල්ලෙහි; එවංභාවෙය්‍ය, මෙසේ භාවනාකරන්නේනම්; තස්ස, ඔහට, දිට්ඨෙවධම්මෙ, ඉහාත්මභාවයෙහිම; අඤ්ඤා, චතුසත්‍යඥානයන් පහලවීමෙන් රහත්ඵලයට පැමිණීමය; වා, නොහොත්; උපාදිසෙසෙසති, උපාදිසෙසයයි කියනලද නැවත සසරඉපදීම ශේෂව සිටීමක්ඇතිකල්හි; අනාගාමිතා, අනාගාමිභාවයට පැමිණීමය යන; ද්වින්නංඵලානං, දෙවිධවූ ඵලයංඅතුරෙන්; අඤ්ඤතරංඵලං, එක්තරඵලයක් හුගේ ප්‍රතිලාභය; පාටිකංඛං, කැමතිවත්තේය—

තිට්ඨන්තුභික්ඛවෙ පඤ්චමාසානි යොහිකොචි භික්ඛවෙ ඉමෙචත්තාරො සතිපට්ඨානෙ එවංභාවෙය්‍ය චත්තාරිමාසානි තස්සද්වින්නං ඵලානං අඤ්ඤතරංඵලං පාටිකාඛං දිට්ඨෙවධම්මෙ අඤ්ඤා සතිවා උපාදිසෙසෙ අනාගාමිතා—

භික්ඛවෙ, මහණෙනි; තිට්ඨන්තුපඤ්ච මාසානි; පස්මාසයො සිටිත්වා, නොහොත්—පස්මසක් මුළුල්ලෙහි භාවනාකිරීමතබා; භික්ඛවෙ, මහණෙනි; යොහිකොචි, යම්කිසිවෙක්; ඉමෙචත්තාරො සතිපට්ඨානෙ, මේ සතරසතිපට්ඨාන ධම්යන්; චත්තාරිමාසානි, සතරමසක් මුළුල්ලෙහි; එවංභාවෙය්‍ය, මෙසේ භාවනාකරන්නේනම්; තස්ස, ඔහට්; දිට්ඨෙවධම්මෙ, ඉහාත්මභාවයෙහිම; අඤ්ඤා, චතුසත්‍යඥානයන් පහලවීමෙන් රහත්ඵලයට පැමිණීමය; වා, නොහොත්—උපාදිසෙසෙසති, උපාදිසෙසයයි කියනලද නැවත සසරඉපදීම ශේෂව සිටීමක් ඇතිකල්හි; අනාගාමිතා, අනාගාමිභාවයට පැමිණීමය යන; ද්වින්නංඵලානං, දෙවිධවූ ඵලයන්

Digitized by Google

අතුරෙන්; අඤ්ඤතරංඵලං, එක්තරා ඵලයක්හුගේ ප්‍රතිලාභයෘ; පාටිකංඛං, කැමතිවත්තේය—

> තිට්ඨන්තුභික්ඛවෙ චත්තාරි මාසානි යොහිකොචි භික්ඛවෙ ඉමෙචත්තාරො සතිපට්ඨානෙ එවංභාවෙය්‍ය තීණිමාසානි තස්සවින්නං ඵලානං අඤ්ඤතරං ඵලං පාටිකංඛං දිට්ඨෙවධම්මෙ අඤ්ඤසතිවා උපාදිසෙසෙ අනාගාමිතා—

භික්ඛවෙ, මහණෙනි; තිට්ඨන්තුචත්තාරි මාසානි, සතර මාසයොසිටිත්වා; නොහොත්—සතරමාසයක් මුළුල්ලෙහි භාවනාකිරීමතබා; භික්ඛවෙ, මහණෙනි; යොහිකොචි, යම්කිසිවෙක්; ඉමෙචත්තාරො සතිපට්ඨානෙ, මේ සතරසතිපට්ඨාන ධම්මයන්; තීණිමාසානි, තුන්මසක් මුළුල්ලෙහි; එවංභාවෙය්‍ය, මෙසේභාවනා කරන්නේනම්; තස්ස, ඔහට; දිට්ඨෙව ධම්මෙ, ඉහාත්මභාවයෙහිම; අඤ්ඤ, චතුසත්‍යඥණයන් පහලවීමෙන් රහත්ඵලයට පැමිනීමය; වා, නොහොත්; උපාදිසෙසෙසති, උපාදිසෙසයයි කියනලද නැවත සසරඉපදීම ශේසවසිටිමක් ඇතිකල්හි; අනාගාමිතා, අනාගාමිභාවයට පැමිණීමය යන; විනනංඵලානං විවිධවූ ඵලයන් අතුරෙන් අඤ්ඤතරංඵලං, එක්තරාඵලයක්හුගේ ප්‍රතිලාභය; පාටිකංඛං, කැමතිවත්තේය—

> තිට්ඨන්තු භික්ඛවෙ තීණිමාසානි යොහිකොචි භික්ඛවෙ ඉමෙචත්තාරො සතිපට්ඨානෙ එවංභාවෙය්‍ය වෙමාසානි තස්සවින්නං ඵලානං අඤ්ඤතරං ඵලං පාටිකංඛං දිට්ඨෙවධම්මෙ අඤ්ඤසතිවා උපාදිසෙසෙ අනාගාමිතා—

භික්ඛවෙ, මහණෙනි; තිට්ඨන්තු තීණිමාසානි, තුන්මාසයොසිටිත්වා—නොහොත්-තුන්මසක්මුළුල්ලෙහි භාවනාකිරීමතබා; භික්ඛවෙ, මහණෙනි; යොහිකොචි, යම්කිසිවෙක්; ඉමෙචත්තාරො සතිපට්ඨානෙ, මේ සතරසතිපට්ඨාන ධම්මයන්; වෙමාසානි, දෙමාසයක් මුළුල්ලෙහි; එවංභාවෙය්‍ය, මෙසේභාවනා කරන්නේනම්; තස්ස, ඔහට; දිට්ඨෙව ධම්මෙ, ඉහාත්මභාවයෙහිම; අඤ්ඤ, චතුසත්‍ය ඥණයන් පහලවීමෙන් රහත්ඵලයටපැමිණීමය; වා, නොහොත්; උපාදිසෙසෙ සති, උපාදිසේසයයි කියනලද නැවත සසරඉපදීම ශේසව

Digitized by Google

සිටීමක් ඇති කල්හි; අනාගාමිතා, අනාගාමි භාවයට පැ
මිණීමය යන; විනානං ඵලානං විවිධවූ ඵලයන් අතුරෙන්;
අඤ්ඤතරංඵලං, එක්තරඵලයක්හුගේ ප්‍රතිලාභය; පාටිකංඛං,
කැමතිවන්නේය—

> තිට්ඨන්තු භික්ඛවෙ තෙමාසානි යොහිකොචි භික්ඛ
> වෙ ඉමෙ චත්තාරො සතිපට්ඨානෙ එවං භාවෙය්‍ය
> එකංමාසං තස්ස විනානං ඵලානං අඤ්ඤතරං ඵලං
> පාටිකංඛං දිට්ඨෙවධම්මෙ අඤ්ඤාසතිවා උපාදිසෙ
> සෙ අනාගාමිතා—

භික්ඛවෙ, මහණෙනි; තිට්ඨන්තු තෙමාසානි, දෙමාසයො
සිටිනුවා—නොහොත්-දෙමාසයක් මුළුල්ලෙහි භාවනාකිරීම
තබා; භික්ඛවෙ, මහණෙනි; යොහිකොචි, යම්කිසිවෙක්;
ඉමෙචත්තාරො සතිපට්ඨානෙ, මේ සතර සතිපට්ඨාන ධර්ම්ම
යන්; එකං මාසං, එක්මසක් මුළුල්ලෙහි; එවං භාවෙය්‍ය,
මෙසේ භාවනාකරන්නේනම්; තස්ස, ඔහට; දිට්ඨෙවධම්මෙ,
ඉහාත්මභාවයෙහිම; අඤ්ඤා, චතුස්සත්‍ය ඥාණයන් පහළවී
මෙන් රහත්ඵලයට පැමිණීමය; වා, නොහොත්; උපාදිසෙ
සෙසති, උපාදිසෙසයි කියනලද නැවත සසරඉපදීම ශේෂව.
සිටීමක් ඇතිකල්හි; අනාගාමිතා, අනාගාමිභාවයට පැමිණී
මයයන; විනානංඵලානං, විවිධවූ ඵලයන්අතුරෙන්; අඤ්ඤත
රංඵලං, එක්තරා ඵලයක්හුගේ ප්‍රතිලාභය; පාටිකංඛං, කැ
මතිවන්නේය—

> තිට්ඨතුභික්ඛවෙ. මාසො යොහිකොචි භික්ඛවෙ ඉ
> මෙචත්තාරො සතිපට්ඨානෙ එවංභාවෙය්‍ය අඩ්ඪමා
> සං තස්සවිනානං ඵලානං අඤ්ඤතරංඵලං පාටිකං
> ඛං දිට්ඨෙවධම්මෙ අඤ්ඤාසතිවා උපාදිසෙසෙ අ
> නාගාමිතා—

භික්ඛවෙ, මහණෙනි; තිට්ඨතුමාසො, මසක්සිටිවා—නො
හොත්-මාසයක්මුළුල්ලෙහි භාවනාකිරීමතබා; භික්ඛවෙ, ම
හණෙනි; යොහිකොචි, යම්කිසිවෙක්; ඉමෙචත්තාරො සති
පට්ඨානෙ, මේ සතරසතිපට්ඨාන ධර්ම්මයන්; අඩ්ඪමාසං, අඩ්මා
සයක්මුළුල්ලෙහි; එවංභාවෙය්‍ය, මෙසේ භාවනාකරන්නේ
නම්; තස්ස, ඔහට; දිට්ඨෙවධම්මෙ, ඉහාත්ම භාවයෙහිම;
අඤ්ඤා, චතුස්සත්‍යඥාණයන් පහළවීමෙන් රහත්ඵලයට පැමි

Digitized by Google

ණීමය; වා, නොහොත්; උපාදිසෙ සෙසති; උපාදිසෙෂ
යයි කියනලද නැවත සසරඉපදීම සේසව සිටීමක්ඇතිකල්
හි; අනාගාමිතා, අනාගාමිභාවයට පැමිණීමයයනු; ද්වින්නං
ඵලානං, ද්විවිධවූ ඵලයන්අතුරෙන්; අඤ්ඤතරංඵලං, එක්තරා
ඵලයක්හුගේ ප්‍රතිලාභය; පාටිකංඛං, කැමතිවත්තේය;—

> තිට්ඨතු භික්ඛවෙ අඩ්ඪමාසො යොහිකොචිභික්ඛවෙ
> ඉමෙචත්තාරො සතිපට්ඨානෙ එවංභාවෙය්‍ය-සත්තා
> හං තස්සද්වින්නං ඵලානං අඤ්ඤතරංඵලං පාටිකංඛං
> දිට්ඨෙවධම්මෙ අඤ්ඤසතිවා උපාදිසෙසෙ අනාගාමි
> තා—

භික්ඛවෙ, මහණෙනි; අඩ්ඪමාසොතිට්ඨතු, අඩ්මාසයක්සිටි
වා—නොහොත්—අඩමසක්මුළුල්ලෙහි භාවනාකිරීමතබා; භි
ක්ඛවෙ, මහණෙනි; යොහිකොචි, යම්කිසිවෙක්; ඉමෙචත්තා
රො සතිපට්ඨානෙ, මේ සතරසතිපට්ඨාන ධම්මයන්; සත්තා
හං, සද්දවසක් මුළුල්ලෙහි; එවංභාවෙය්‍ය, මෙසේභාවනා
කරන්නේනම්; තස්ස, ඔහට; දිට්ඨෙවධම්මෙ, ඉහාත්මභාව
යෙහිම; අඤ්ඤ, චතුස්සත්‍ය ඥාණයන් පහලවීමෙන් රහත්
ඵලයට පැමිණීමය; වා, නොහොත්; උපාදිසෙසෙසති, සස
රඋත්පත්තිය සේසවඇතිකල්හි; අනාගාමිතා, අනාගාමිභා
වයට පැමිණීමයයනු; ද්වින්නංඵලානං, ද්විවිධවූ ඵලයංඅතුරෙ
න්; අඤ්ඤතරංඵලං එක්තරා ඵලයක්හුගේ ප්‍රතිලාභය; පාටි
කංඛං, කැමතිවත්තේය—

> ඒකායනො අයංභික්ඛවෙ මග්ගොසත්තානං විසු
> ද්ධියා සොකපරිදෙවානං සමතික්කමාය දුක්ඛදොම
> නස්සානං අත්ථගමාය ඤායස්ස අධිගමාය නිබ්බාණ
> ස්ස සච්ඡිකිරියාය යදිදංචත්තාරො සතිපට්ඨානා ඉති
> යන්තං වුත්තං ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තන්ති—

භික්ඛවෙ, මහණෙනි; සත්තානං, (රාගාදි කෙලෙශයන්ගෙ
න් කිළුටුවූසිත්ඇති) සත්වයන්ගේ; විසුද්ධියා, විසුද්ධිසඞ්ඛාත
පිරිසිදුවීමපිණිස; සොකපරිදෙවානං සමතික්කමාය; සොක
පරිදෙව දුඃඛයන්ගේ දුරුකිරීමෙන් ඉක්මයාමපිණිස; දුක්ඛ
දොමනස්සානං, (කායික චෛතසික දුඃඛදෞර්මනස්‍යයන)
දුක් දොම්නස් දෙදෙනාගේ; අත්ථගමාය, හස්තංගතවීමෙන්
නිරුද්ධවනපිණිස; ඤායස්සඅධිගමාය, ආර්‍ය්‍ය අෂ්ටාංගික මාර්ග

Digitized by Google

ඝාගේ පැමිණීමපිණිස; නිබ්බාණස්ස, නිර්වාණ ධර්මයාගේ; සච්ඡිකිරියාය, ප්‍රත්‍යක්ෂකිරීමපිණිස (පවත්නාවූ;) යදිදංචත්තාරො සතිපට්ඨානා, යම්මේ සතරසතිපට්ඨාන දෙශනා ධර්මකොනෙක්ඇද්ද; අයං, මේතෙම; එකායනොමග්ගො, අයනසඞ්ඛ්‍යාත එකමාර්ගයක් වන්නේයයිකියා; ඉති, මෙසේ (එක්විසිතැනෙක්හි අභිත්ඵලයෙන් කුළුගන්වා මේදෙශනාව;) යන්තංවුත්තං, යම්ඒකාරණයක් ප්‍රකාශකොට වදාරණලදද; ඉදමෙතං පටිච්චවුත්තන්ති, මේ ඒකාරණයපිණිස වදාරණලදයිකියා මේමහා සතිපට්ඨාන සූත්‍රාන්තධර්මදෙශනාව නිමවා වදාළසේක—

ඉදමවොච භගවා අත්තමනාතෙ භික්ඛූ
භගවතො භාසිතං අභිනන්දුන්ති—

භගවා, ත්‍රෛලොකයික තිලක සමස්තජණ පාපමල විධ්වංසන සිසිරාමෘත ජිනවචන නීරපූරිත ශ්‍රීසද්ධර්ම ගඞ්ගාප්‍රවාහ කනකාචල ප්‍රතිභාග සර්වසත්ව නේත්‍රොත්සවවූ සම්‍යක්සම්බුද්ධ සර්වඥ රාජොත්තමයානන් වහන්සේ; ඉදං, මේ සතරසතිපට්ඨාන සූත්‍රාන්ත ධර්මදේශනාව; අවොච, (බ්‍රහ්මස්වර විහිදුවමින් මෙසේ දේශනාකොට) වදාළසේක; අත්තමනා, යථාස්වභාවවූ ධර්මශ්‍රවණ ප්‍රතිලාභයෙන් සන්තොෂවූ; තෙභික්ඛූ,(සකලක්ලෙශයන්නසා රහත්ඵලයටපැමිණි තිස්දහසක් පමණ භික්ෂූන් ප්‍රමුඛකොටඇති කුරුරටවාසී) ඒ සියළු භික්ෂූහු; භගවතො භාසිතං, ශ්‍රීසද්ධර්මාමෘත වාරිපූරිත ධර්මගඞ්ගාප්‍රවාහවූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ මේ දේශනාවට; අභිනන්දුන්ති, විශෙෂයෙන් සන්තොෂ වූවාහුය—

——මහාසතිපට්ඨාන සූත්තං නිට්ඨිතං——

Digitized by Google

ශුද්ධි පත්‍රය.

පිට	පෙළ	අශුද්ධ.	ශුද්ධ.
1	27	වදාලසේක	වදාළසේක
2	25	වෘක්ෂ මූලයහි	වෘක්ෂමූලයෙහි
8	21	ශෙරීර යෙහි	ශරීරයෙහි
,,	22	සම්පඤ්ඤයයි	සම්පජඤ්ඤයයි
9	27	සම්පඤ්ඤයයි	සම්පජඤ්ඤයයි
10	29	සිසසමිති	සිසාමිති
11	30	තැනැතෙත්තේ	තැනැත්තේ
14	4	ආසවංස	ආසවාස
,,	18	ප්‍රාසවාසය	ප්‍රාසවාසකය
15	I	කායානුසස්සනා	කායානුපස්සනා
,,	35	සමුදයවයධම්මානු	සමුදය ධම්මානු
17	36	කයසමිං	කායසමිං
18	7	බහිද්ධාවායේ	බහිද්ධාවාකායෙ
19	7	උද්ධංපාපාද	උද්ධංපාද
21	24	පපුසමය	පපුමසය
23	23	බොල්වට	බොල්බවට
26	18	කරීසත්	කරීසං
31	21	නවයත්	නවයෙත්
33	4	භික්ඛවෙ	භික්ඛවෙ භික්ඛු
41	14	සමුදවය	සමුදයවය
47	5	කමච්ඡන්ද	කාමච්ඡන්ද
52	28	සමුදයන්	සමුදයන්ගේ
53	31	කෙරෙහි	කෙරෙහිහෝ
58	26	උජ්ජාදෙහොති	උප්පාදෙහොති
62	29	යම්බොජ්ඣඞ්ගං	සම්බොජ්ඣඞ්ගං

Digitized by Google

ශුද්ධිපත්‍රය.

පිට		පෙළ	අශුද්ධ.		ශුද්ධ.
67	...	20	සමුදයවය ධම්මානුපස්සීවා ධම්මෙසුවිහරති-*		
68	...	14	සමුදය ධම්මානු ...	...	සමුදයවය ධම්මානු
,,	...	16	මිහරති	...	විහරති
73	...	9	මනොසමඵස්සජං...	...	මනොසම්ඵස්සජං
84	...	10	ඵජ් නිවිසමානා ...	...	ඪජ් නිවිසමානා
85	...	4	මධුරාම්බල	...	මධුරම්බල
89	..	18	ධම්මසඤ්ඤලෙකෙ	...	ධම්මසඤ්ඤලොකෙ
93	...	33	රූපවිකෙකා	...	රූපවිතකෙකා
98	...	12	නිරුධවවනේය ...	...	නිරුධවත්නේය
100	...	16	පිසරූපං	...	පියරූපං
104	...	28	ධම්මසමඤ්චතනා...	...	ධම්මසඤ්චෙතනා
105	...	32	ලෝකයෙයී	...	ලෝකයෙහි
107	...	23	පිසරූපං	...	පියරූපං
114	...	23	සසින්දුවා	...	සත්සිඳුවා
122	...	31	උපදිසෙසෙ සති ...	...	උපාදිසෙසෙ සති

* යන පාඨය අත්හැරී අවචුගැසිතිබී පසුව පෙණී ශුද්ධිපත්‍රයට ලිව්වෙමි—ඒය බලා දැනගත යුතුයි.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

This book should be returned to the Library on or before the last date stamped below.

A fine of five cents a day is incurred by retaining it beyond the specified time.

Please return promptly.

Digitized by Google

IndL 4027.10
Widener Library 003094888
3 2044 092 192 244